

School of Theology at Claremont

1001 1340916

MISSIONSFÖRBUNDETS
MINNESSKRIFT

1886-1910

The Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT

WEST FOOTHILL AT COLLEGE AVENUE
CLAREMONT, CALIFORNIA

Leland H. Carlson

BV
2533
A1
E9
1910

MINNESSKRIFT

PUBLICERAD MED ANLEDNING AF

Svenska

Evangeliska Missionsförbundets

I AMERIKA

Tjugufemårsjubileum i Chicago

21 - 26 JUNI, 1910

1885-1910

Theology Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT
California

PRESS OF

AUGSBURG PUBLISHING HOUSE
MINNEAPOLIS, MINN.

FÖRORD

Vid Förbundets årsmöte i Omaha i juni 1909 tillsattes en kommitte, bestående af E. G. Hjerpe, A. Mellander och D. Nyvall, med uppdrag att utgifva en minnesskrift med anledning af Svenska Evangeliska Missionsförbundets i Amerika tjugufemårsjubileum att firas i Chicago i juni följande år. Kommitteen sammanträdde i North Park den 28 juni 1909 och organiserade sitt arbete. Därvid valdes A. Mellander till ordförande, D. Nyvall till sekreterare och E. G. Hjerpe till kassör. Vid samma tillfälle bestämdes minnesskriftens innehåll och den allmänna planen för arbetet och kostnadsförslag begärdes från olika firmor i Chicago och Minneapolis. Senare beslöts, att sekreteraren får i uppdrag att redigera arbetet och af hänsyn därtill antogos anbuden från Minneapolis och bestämdes att minnesskriften utgifves där.

Samlandet af material vidtogs och i slutet af december kunde redigeringen taga sin början. I detta arbete liksom i fråga om samlandet af material och korrekturläsning står redaktören i tacksamhetsskuld särskildt till pastor C. V. Bowman, som också välvilligt ställt till kommittens förfogande ett stort antal klicheer från boken "Missionsvännernas historia" och för öfrigt gifvit många värdefulla råd och upplysningar. De öfriga, som bidragit, omnämnas i innehållsförteckningen.

Oaktadt ingen möda sparats att få allt fullständigt och riktigt, hafva dock brister och fel smugit sig in. De förra äro en oundviklig följd af den allt för korta tiden för arbetets förberedande. Bland fel, som behöfva rättas, vilja vi nämna:

sidan 67: där ordet "hemmet" fått ett t för mycket;

sidan 68: där allas vår vän Palmblad fått sitt goda namn vanställdt och för öfrigt ordet "läkare" i rubriken förstörts genom ombrytning i prässrummet;

sidan 112: där under Eivor Lydell det skulle hafva stått "född Ek-lund";

sidan 224: där rubriken borde hafva varit Predikanter i Nebraska och Colorado;

sidan 250: där i elfte raden nerifrån före orden "de olika platserna" följande skall inskjutas: "de olika platserna. Som ingen respredikant erhållits, hade bröderna tillsett".

Andra möjliga fel äro af en sådan beskaffenhet, att de icke missleda, och lämnas därför oanmärkt.

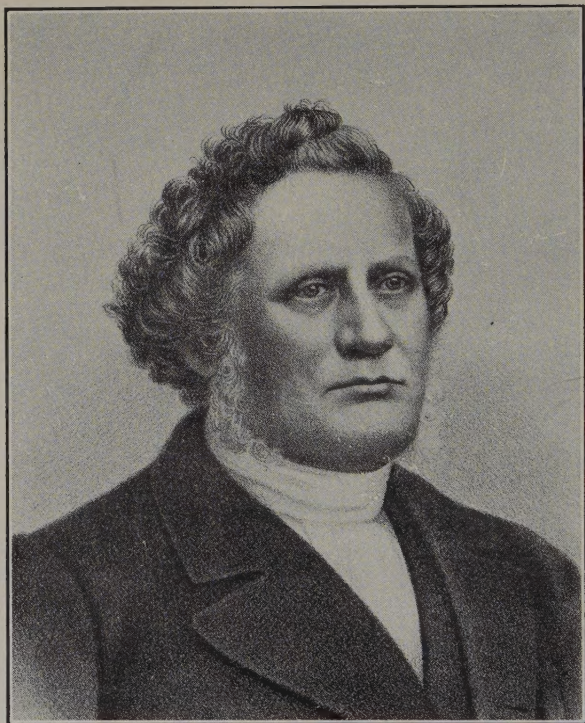
Sekreteraren.

Minneapolis, Minn., juni 1910.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
CARL OLOF ROSENIUS, frontespis	6
GUDS LOF, poem af N. F.	7
EN ÖPPEN DÖRR, afhandling af C. A. Björk.	9
FÖRBUNDETS HISTORIA, af Axel Mellander.	13
(Med 53 illustrationer)	
IMMIGRANTMISSIONEN, bidrag hufvudsakligen af missionär P. Peterson (med 8 illustrationer)	43
GUDS FÖRSAMLING, afhandling af E. G. Hjerpe.	57
(Med 3 illustrationer)	
HEMMET OCH LAZARETTET	67
(Med 9 illustrationer)	
FÖRBUNDETS SKOLVERKSAMHET	73
(Med 25 illustrationer)	
EKO FRÅN GUDSTJÄNSTEN, poem af D. Nyvall.	85
(Med 2 illustrationer)	
MISSIONEN I ALASKA	91
(Med 38 illustrationer)	
OM FÖRSAMLINGSSÅNGEN, afhandling af N. Frykman.	125
(Med 7 illustrationer)	
MISSIONEN I KINA, bidrag af P. Matson, I. W. Jacobson och Joel S. Johnson (med 38 illustrationer)	129
ENHETSARBETET, afhandling af E. A. Skogsbergh.	169
(Med 2 illustrationer)	
DE OLIKA DISTRIKTEN:	
ÖSTERN	173
(Med 25 illustrationer)	
MELLERSTA ÖSTERN, historik af A. J. Lindqvist.	176
(Med 29 illustrationer)	

	Sida
ILLINOIS, historik af J. J. Johnson.....	182
(Med 55 illustrationer)	
IOWA, bidrag från många predikanter.....	193
(Med 49 illustrationer)	
NORDVÄSTERN, historik af C. V. Bowman.....	207
(Med 76 illustrationer)	
NEBRASKA, historik af G. D. Hall, K. Forsman och andra...	220
(Med 47 illustrationer)	
KANSAS, historik af Erik Dahlhielm.....	230
(Med 48 illustrationer)	
NEDRE MICHIGAN, historik af A. Serenius och andra.....	242
(Med 13 illustrationer)	
NORRA MICHIGAN, historik af A. E. Rundqvist och andra...	247
(Med 32 illustrationer)	
WISCONSIN, bidrag hufvudsakligen af I. N. Nelson.....	254
(Med 12 illustrationer)	
SÖDRA DAKOTA, historik af Aug. Andren, Jonas Johnson och G. F. Palmer (med 17 illustrationer).....	260
RED RIVER DALEN, bidrag hufvudsakligen af O. K. Mo- berg (med 14 illustrationer)	264
MONTANA-IDAHO, historik af C. G. Ström.....	268
(Med 9 illustrationer)	
CALIFORNIA, bidrag från flere predikanter.....	272
(Med 28 illustrationer)	
NORRA VÄSTKUSTEN, historik af N. Heiner.....	282
(Med 26 illustrationer)	
CANADA, historik af J. E. Björklund.....	291
(Med 18 illustrationer)	
HVAD VI TRO OCH LÄRA, afhandling af Axel Mellander.....	301
(Med 8 illustrationer)	
FÖRBUNDETS LICENSKOMMITTE, afhandling af Const. Olson...	313
(Med 2 illustrationer)	

CARL OLOF ROSENIUS

I

Guds lof

*O du, som tronar öfver jord och himmel
 Och håller spiran i din allmåhks hand
 Samt leder barnet genom världens vimmel
 Och låter vårda dig om minsta grand,
 Du, som den ringes offer ej försmår,
 Tag mot det lof från våra hjärtan går.*

*På lyckans höjder som i nödens dalar
 För alla du en faders hjärta bär.
 Hvert ögonblick om dina under talar,
 Hvar timme säger, att du trofast är.
 Hvar liten blomma i sin fägring vet
 Att prisa, Herre, din barmhärthighet.*

*Ditt majestät du uppå fästet skrifvit
 Och strött din godhet öfver jordens rund,
 Men först i Ende Sonen du oss gifvit
 Den frälsningsklippa och den sällhetsgrund,
 Där du i frid till ett församla vill
 Allt det, som hör ditt kungadöme till.*

*Hvad godt vi verkat har du, Herre, gifvit,
 Allt är en gåfva af din rika hand,
 Den hand, som våra namn i himlen skrifvit
 Och slitit sönder våra bördors band,*

*Den hand, som plånat våra synder ut
Och bringar oss den fröjd, som ej tar slut.*

*Ja, dig allena, Herre, vare äran,
Ditt kungavälde som ditt namn är stort.
I nåd du hört och hör ditt folks begäran,
Din hjälp vi rönt och röna den alltfort.
Du, som den ringes offer ej försmår,
Till dig, till dig vårt hjärtas lofsång går.*

N. F.

II

EN ÖPPEN DÖRR

Jag har gifvit inför dig en öppen dörr, hvilken ingen kan tillsluta, ty du har ringa makt, och du har hållit mitt ord och icke förnekat mitt namn. Uppb. 3:8.

JESUS har talat dessa ord till läraren och den kristna församlingen i Filadelfia. Herren talar först om hvem han är, och säger: Jag är den helige, den sannskyldige, den som har Davids nyckel, den som upplåter och ingen tillsluter, och som tillsluter och ingen upplåter. De visste däraf, att han var Herren, som hade all makt, och att hvar och en skall af honom få sitt sanna betyg. Han erkänner denna församling och säger: Jag vet dina gärningar. Men han talar ingenting vidare om gärningarna, utan gifver dem ett skönt betyg på deras trohet mot honom i ordet och bekännelsen.

Jag har gifvit dig en upplåten dörr, hvilken ingen kan tillsluta. Detta är ett kraftens ord af missionens Herre. Däri ligger hoppet om missionens framgång i världen, där alla dörrar äro stängda. Dörrar, som ingen annan kan upplåta. Inom dessa dörrar finnas de förlorade, som Jesus kommit för att uppsöka och frälsa. De äro bortstulna af mörkets furste och han förvarar dem i världens mörker och håller starkt beväpnad vakt vid dörren, för att kunna behålla sitt tjufgods. Den dörren öppnas icke med hvad som hälst. Den öppnas icke af världens visdom och klokt uttänkta fabler, icke af självvalda metoder och brinnande nit. Med Moses skarpladdade kanoner kan man möjligen oroa fångarne, men icke öppna dörren till deras hjärtan. Men så snart den starkare kommer, tager han bort de vapen, på hvilka han förtröstade, och skiftar hans rof. Endast Jesus är hjälten, uppenbarad för att nederslå djäfvulens gärningar. Han utsläpper fångarne ur kulan, där intet vatten uti är. Tacken Fadren, som har uttagit oss ifrån

mörkrets välde och insatt oss i sin älskade sons rike. Hos denne vår sårade, blodige vän är hjältekraften. Därför säger han i vår täxt: "Ty du har ringa makt, och du har hållit mitt ord och icke förnekat mitt namn". Ja, för sådana öppnar Herren, ty de äro i hans sällskap, då han ingår och utgår. Ett barn som står vid en stängd dörr och icke har makt att öppna, det ropar efter någon som har makt därtill. Men då fadren har öppnat dörren, då kan barnet komma igenom, om ock dess egen makt är ringa.

Människor kunna med sin makt öppna vägar genom bergen, och ur djupen framdraga jordens gömda skatter. Men öppna syndares hjärtan för Gud och öppna väg i världen för evangelium, det kunna de icke. Detta är Guds verk, som han utför med kraften af sitt ord, genom sina tjänare och vittnen. Han har af nåd äfven kallat oss att vara medhjälpare i detta heliga sällskap, som utsändes i världen med detta himmelska budskap till alla folk: Kommen, ty allt är nu redo! Kristus har i sitt namn och på sin konungsliga befallning utsändt evangelium i världen. Men till det ärendet har han icke kallat denna världens visa och mäktiga, utan de ringa, det i världen dåraktiga och föraktade, det har Gud utvalt. De skulle möta mörkrets makter och världens fiendskap utan försvarsvapen, men de hade ett namn som är öfver alla namn att möta med, och för detta namn bäfva mörkrets makter. I detta namn är all makt i himmelen och på jorden, och i detta namn lider satan sitt nederlag och vinner Guds rike sina segrar. Det är det enda namn under himmelen, som är människorna gifvet till frälsning. I det namnet är det öppet mellan himmel och jord: "Jag är vägen, sanningen och lifvet, ingen kommer till Fadren utan genom mig". Däruti är öppen väg till Gud för alla och med allt som trycker. På den vägen får man igen det som är förloradt: lifvet, barnskapet och den eviga friden. Där lefver ingen af det han gör, utan alla lefva af det de få. "De saktmodiga skola äta och blifva mätta". Där är Sions hälsobrunn emot synd och orenlighet, där ösa de törstiga vatten med glädje ur frälsningens brunnar. På den vägen är sällskapet med Fadren och hans son och deras vandring är i ljuset. Där skall intet lejon vara och intet rifvande djur, utan där går man trygg och säker. Där vakar herden öfver sin hjord och leder den på gröna ängar och till lugna vatten.

Gud vare tack, som har gifvit oss denna öppna och lefvande väg! Den är öppnad för alla, ingen kan tillsluta den. Gud

hjelpe oss att hålla till där och göra hvad vi kunna för att befordra Herrens sak, alltid ihågkommande hans ord: "Mig förutan kunnen I intet göra". Vi hafva i vår verksamhet många bevis på Herrens trofasthet, huru han har bekänt sig till sitt ord och krönt vår verksamhet med framgång och öppnat utväg för oss, där det synta vara stängdt. Han har öppnat många hjärtan genom vår verksamhet ibland vårt eget folk i detta land, hjärtan som voro stängda för Gud för tjugufem år sedan. De kunna nu lofva Gud ibland den jublande skaran, som sjunger om seger till ära för hans namn.

Så länge Herren håller oss i ödmjukhet och gudsfruktan, så skall han gifva öppna dörrar för vår verksamhet i fortsättningen, men om vi växa ifrån trons enfald och vilja blifva märkvärdiga, då kan Herren tillsluta, och då kan ingen upplåta. "Gud är vår tillflykt och starkhet, en hjälp i nödens tider, väl bepröfvad. Kommen och skåden Herrens verk; han gör underbara ting på jorden. Blifven stilla och besinnen, att jag är Gud; jag skall vara hög bland hedningarne, jag skall vara hög på jorden. Herren Sebaot är med oss, Jakobs Gud är vår borg".

Samme Gud, som förde sitt folk framåt till löftets land och öppnade väg för dem genom öknar och haf, han har själf haft ledningen om vårt Förbund. Han har anvisat missionsfälten, där han vill att vi skola verka, och han har öppnat väg för oss och själf fört oss dit. Han har låtit oss dricka ur samma andliga klippa, som medföljde dem, och klippan är Kristus.

*"Den molnstod oss höljer och leder vårt tåg,
Den klippa oss följer med springkällans våg
Är Kristus, hans kärlek och renande blod,
Där lefver vårt hjärta,
Där fröjdas vårt hjärta,
Där lifvas vårt mod".*

Han har öppnat sina förråd och gifvit oss evangelium om Kristi outgrundliga rikedom, som är Guds kraft till frälsning och skall förkunnas för alla folk. Detta är orsaken till att vårt arbete icke är fåfängt i Herren. Men störst af allt är dock det, att Kristus efter sitt fullbordade verk på jorden har genomfarit himlarna och lämnat denna väg öppen åt sina efterföljare till samma härliga mål. Han sitter nu på Majestätets högra sida i höjden och skall regera, till dess han har lagt alla sina fiender till sina fötter och hemsamlat hela den frälsta skaran, som skall stå lofsjungande

omkring hans tron. Tack, min frälsare, för din mångfaldiga nåd, som du har låtit oss erfara i vårt Förbund, tack för allt ditt tålamod med oss, din förlåtande kärlek, din tuktan och tröst, hvarmed du har följt oss under denna flydda tid! För min egen del vill jag särskildt tacka dig, Herre, att du har haft det största fördraget med mig och varit min hjälp och tröst i alla pröfningar; du har ledsagat mig med din nåd så nära änden af min dag på jorden:

*När världen mig ej mera rum vill ge,
Ack, låt mig då din himmel öppen se!*

C. A. Björk.

III

SVENSKA EVANGELISKA MISSIONSFÖRBUNDETS I AMERIKA UPPKOMST OCH UTVECKLING

Förbundets förhistoria

DE svenska missionsvännerna i Amerika hafva sin uppkomst från de andliga rörelser, som genom lekmannaverksamheten uppstodo inom den lutherska statskyrkan i Sverige från midten af förra århundradet. De, som genom denna verksamhet blifvit förda till en lefvande tro på Kristus, slöto sig tillsammans i föreningar för inre och yttre mission. De kallade sig vanligen "troende", "vänner" eller "missionsvänner"; detta senare, emedan de intresserade sig för hednamissionen. Af de utanför stående kallades de vanligen "läsare", hvilket ansågs för ett smädenamn. I början hade de ingen afsikt att bryta med statskyrkan, men de drefvos därtill genom den fiendtlighet, för hvilken de utsattes af statskyrkans män.

Till dessa vänner hörde C. A. Björk från Lommaryd, Småland. Han hade blifvit omvänd år 1860 på ett s. k. läsaremöte i sin hembygd. År 1864 utvandrade han till Amerika och bosatte sig i Swede Bend, Iowa. Där läste han Rosenii Pietist för de svenska nybyggarna och började sedan på kallelse äfven att predika för dem. En väckelse uppstod och den ledde till bildandet af en förening, som efter någon tid antog karaktären af församling. Äfven andra missionsvänner ankommo efter hand till Amerika.

Redan 1864 anlände Martin Sundin från Gäfle, Sverige, till Chicago. Han hade blifvit omvänd till Gud och tillhört de troendes krets i sin hemstad. I Chicago ingick han såsom medlem i den lutherska Immanuelförsamlingen på nordsidan, där han äfven en tid tjänade som diakon. Efter hand blef han bekant med några andra troende, som samlades med honom i privata hus till uppbyggelse. Flera missionsvänner anlände från Sverige, såsom

Henry Palmbald, Johan Löf, J. E. Wretlöf, August Hanson, M. Engqvist, m. fl. Af D. L. Moody, som vid denna tid verkade i Chicago, erhöilo de tillåtelse att använda ett rum i hans kyrka för sina enskilda uppbyggelsemöten.

På våren 1868 kom till Chicago C. J. Lindahl, en kolportörselev från pastor Ahlbergs skola. Han hade en bror, som studerade vid augustanarnes läroverk i Paxton och blef väl mottagen af pastor Erland Carlson och med lön anställd som stadskolportör för att söka upp immigranterna och hjälpa pastorn i hans arbete. För honom klagade missionsvännerna sin sorg, att de icke hade några gemensamma bönestunder och de tyckte, att det såg mörkt ut. Han gaf dem det rådet att göra som de brukade i Sverige, sätta ut möte och komma tillsammans. Så skedde. Han fick snart en liten skara, som samlades med honom.

På hösten samma år, 1868, kom predikanten J. M. Sanngren från Småland, Sverige, till Amerika, på kallelse af sin kusin, pastor Sandqvist i Altona, Ill. Han hade också genomgått pastor Ahlbergs kolportörskola och blef nu anställd såsom kateket och resepredikant inom augustanasamfundet. På hösten samma år kom han till Chicago och predikade i Immanuelskyrkan med stor kraft och smörjelse. De troende kände igen herderösten. Det var som om de vaknat upp ur en dvala. Man började nu rådgöra om bildandet af en missionsförening, som skulle bestå af endast troende medlemmar. En sådan kom äfven till stånd den 26 december 1868. M. Sundin valdes till ordförande, Olof Anderson till sekreterare och S. Samuelson till kassör. Flere missionsvänner hade efter hand anländt från Sverige, såsom John Peterson, Sven Youngqvist, C. M. Youngqvist, Hedenschoug, m. fl. Mötena höllas till en början i ett skolhus klockan 8 på söndagsmorgonen, så att de som så önskade skulle kunna besöka förmiddagsgudstjänsten i augustanakyrkan. Den förut nämde C. J. Lindahl ledde deras möten och predikade för dem en tid. Senare skilde han sig från dem. I början ämnade man icke skilja sig från augustanakyrkan, men trakasserier från det hållet ledde slutligen därtill.

J. M. Sanngren kallades till den nybildade föreningens predikant. Han antog kallelsen och flyttade till Chicago på sommaren 1869. Föreningen inrättade sig sedan såsom en församling och inkorporerades under namnet: Svenska Evangeliskt Lutherska Missionsförs. på Norr, Chicago, med samma rättigheter som ett kyrkosamfund och stod en tid ansvarig för missions-

GAMLA MISSIONSVÄNNER I CHICAGO.

J. SCHULTZ

ALBERT BERGBOM

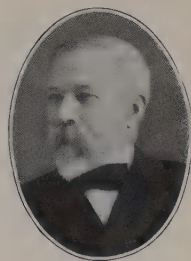
W. YOUNGQUIST

C. J. LINDAHL

J. P. JOHNSON

AUGUST HANSON

A. BERG

MARTIN SUNDIN

JOHAN LÖF

vännernas verksamhet i sin helhet. Samma år byggde församlingen sin första kyrka, missionskyrkan på Franklin gatan, hvilken emellertid brann ned under den stora chicagobranden. Sanngren var församlingens predikant till 1876, då han flyttade till Lund, Wis. Han efterträddes i Chicago af C. A. Björk, som därpå i sjutton år betjänade denna församling. År 1876 anlände till Chicago på kallelse af missionsförsamlingen därstädes studeranden E. A. Skogsbergh från Glafva, Sverige. Han predikade med kraft och en omfattande väckelse uppstod. Genom hans verksamhet uppkom Tabernakelförsamlingen på söder, hvars lärare han var i flera år. Hans senare verksamhet faller närmast inom nordvästern.

J. M. SANNGREN

Äfven till andra platser ankommo missionsvänner från Sverige och sammanslöto sig i små församlingar. Sålunda uppkommo missionsförsamlingar i Galesburg, Ill., Keokuk och Des Moines, Iowa, St. Paul, Minneapolis, Red Wing och Salem, Minn., Lindsborg, Kans., m. fl. platser. Den ledande grundsatsen för församlingsorganisationen var, att endast sanna kristna skulle intagas i församlingen. I läran fasthöllo de det från lutherska kyrkan ärfda lärobegreppet. Dock var intresset för kristligt lif större än för lärofrågor. Predikanterna under denna första tid voro själfbildade, men somliga af dem voro mycket begåfvade.

Af missionspredikanter under den första tiden må nämnas P.

C. A. BJÖRK

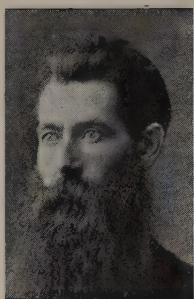
A. HEDENSCHOUG

MISSIONSKYRKAN PÅ FRANKLIN GATAN

Undeen, C. J. Magnusson, H. Blom, P. Wedin, C. P. Mellgren, till hvilka sedan kommo John Peterson, C. M. Youngqvist, A. Hallner, J. P. Lindell, G. Norsen, m. fl.

Då behofvet af närmare gemenskap mellan de spridda grupperna af missionsvänner började göra sig gällande, utsände missionsförsamlingen på nordsidan, Chicago, ett förslag om att bilda en gemensam förening. I följd af detta förslag sammanträdde ombud från några missionsförsamlingar till ett möte i Keokuk, Iowa, den 22 maj 1873. Resultatet af mötet blef, att en synod bildades under namn af: "Svenska Evangeliskt-Lutherska Missionssynoden". I den konstitution, som antogs, lyder artikeln om bekännelse sålunda: "Vi tro, att den heliga skrift, såsom Guds uppenbarade ord, är den enda ofelbara regeln och rättesnöret för människans tro och lefverne. Vi fasthålla och bekänna ej blott de tre äldsta symbola, det apo-

P. WEDIN

stoliska, det nicenska och det athanasianska, utan äfven den oförändrade augsburgiska bekännelsen, såsom en kort men sann sammanfattning af bibelns hufvudläror". Synoden inkorporerades såsom en själfständig svensk synod i öfverensstämmelse med staten Iowas lagar. År 1874 började synoden utgifva tidningen "Missions-Wännen", en månadsskrift i bokformat. Något senare utgafs barntidningen "Lille Missionären". Likaledes utgafs en sångbok med namnet "Samlingssånger". År 1880 förvandlades "Missions-Wännen" till en veckotidning i stort tidningsformat. Men då de båda tidningsföretagen icke buro sig, såldes de 1882 till ett tidningsbolag, som bildats för ändamålet.

Kort efter det att Missionssynoden blifvit bildad, uppkom en annan synod under namnet "Svenska Evangeliskt-Lutherska Ansgarisynoden i Förenta staterna". Detta tillgick som följer. Missionsförsamlingen i Galesburg, som bildats 1868 såsom en independent luthersk församling, kallade till sin lärare pastor C. Anderson, som tillhörde Lutherska Generalsynoden och den afdelning af densamma, som benämnes Norra Illinois-synoden. Han var dansk till börd, men hade erhållit amerikansk uppfostran. För att befordra en fri luthersk missionsverksamhet bland skandinaverna började han 1873 en predikantskola i Keokuk. Han

var äfven med om att bilda Missionssynoden därstädes samma år. Men då han fann, att den icke, såsom han hade väntat, ville sluta sig till Norra Illinois-synoden, utträdde han kort därpå ur densamma. Några svenska församlingar och predikanter tillhörde redan Norra Illinois-synoden och slöto sig icke till Missionssynoden. Redan 1871 hade pastor Anderson börjat utgifva tidningen "Sions Banér". Hans omsorg blef nu att erhålla en byggnad för sin predikantskola. För detta ändamål utgaf han år 1874 ett cirkulär på engelska språket om skolans verksamhet och framtidsplaner. Detta cirkulär råkade komma i händerna på bankiren James Knox i staden Knoxville, Ill. Han kallade till

SKOLAN I KEOKUK

sig prof. Anderson och erbjöd sig att på vissa villkor donera \$12,000 till ett svenskt läroverk i staden Knoxville. Anbudet antogs, och denna fond ökades af staden med \$5,000 samt med en insamling bland svenskarne i olika delar af landet på \$3,000. Nu ansåg prof. Anderson, att en synod behöfdes för att mottaga donationerna och ansvara för skolföretaget. Detta föranledde honom att bilda den ofvan nämnda Ansgarisynoden. Denna hade samma konstitution med samma artikel om bekännelse som Missionssynoden. Men den slöt sig till den amerikanska Generalsynoden. År 1875 stod den nya skolbyggnaden färdig. I det dokument, hvarpå donationerna från herr Knox och staden Knoxville grundades, föreskrefs, att skolbyggnaden skulle tillhöra Ansgarisynoden på villkor, att om nämnda synod komme att upplösas

SKOLAN I KNOXVILLE

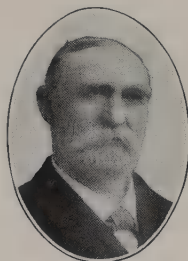
ANSGARISYNODENS SKOLMÄN

C. ANDERSON

K. ERIXON

J. G. PRINCELL

J. ANJOU

eller blefve urståndsatt att upprätthålla undervisning efter vissa föreskrifna fordringar, skolbyggnaden skulle tillfalla staden Knoxville. Skolan öppnades i den nya skolbyggnaden, och prof. Anderson blef dess föreståndare samt pastor J. Anjou från St. Paul, Minn., biträdande lärare.

Predikanter, tillhörande Ansgarisynoden från dess början voro: S. W. Sundberg, Georg Wiberg, A. Larson, J. G. Sjöqvist, A. G. Nelson, m. fl.

År 1878 lämnade professor Anderson sin plats såsom lärare och föreståndare vid skolan och musikdirektören K. Erixon från Stockholm, Sverige, trädde i hans plats. Samtidigt afgick äfven Anjou från sin lärarebefattning och flyttade till Sverige. År 1880 kallades J. G. Princell till skolans föreståndare. Han hade varit pastor i Augustanasynoden, men hade på grund af afvikande åsikter i försoningsläran blifvit utesluten därifrån, hvarefter han betjänat fristående missionsförsamlingar i östern. Han antog kallesen och flyttade till Knoxville på hösten 1880.

Sålunda hade missionsvännerna blifvit delade i tvänne samfund. Därigenom uppstod en missämja och en partisk täflan, som ej kunde leda till annat än deras försvagande. I Missionssynodens församlingar upptogos till medlemmar endast sådana, som hade förtroende såsom troende kristna, men i Ansgarisynoden höll man ej så strängt på den saken. Detta var den enda skillnaden mellan de båda synoderna. För öfrigt voro predikanter och medlemmar af de båda samfunden ofta tillsammans på möten och umgingos såsom bröder. Många å båda sidor önskade äfven, att en förening mellan Ansgari- och Missionssynoden måtte komma till stånd, och underhandlingar började därom.

Förbundsfrågans första uppkomst.

I Sverige hade vid denna tid uppstått en mycket liflig diskussion bland de troende med anledning af lektor P. Waldenströms framställning af försoningens betydelse. Samtidigt uppkom äfven ett varmt intresse för kyrkliga frågor. Det påyrkades, att de troende borde sammansluta sig i församlingar, som voro ordnade i öfverensstämmelse med de apostoliska församlingarna. De kristna i Sverige delade sig nu i tvänne läger. De, som höllo fast vid statskyrkan och den där rådande teologien, drogo sig ifrån eller utstötte ur sina föreningar dem, som hade en annan uppfattning.

Detta föranledde slutligen de senare att år 1878 bilda en förening under namn af "Svenska Missionsförbundet".

I Amerika följdes dessa händelser med stort intresse. Genom de svenska frireligiösa tidningarna höllos missionsvännerna under rättade om sakernas utveckling, och de omfattade tämligen allmänt de nya åsikterna. De väckelser, som vid denna tid uppstodo, bidro äfven att draga medlemmarna af Missions- och Ansgarisynoderna närmare hvarandra, och man började att arbeta för en sammanslutning af dessa synoder och deras omorganisering till en förening efter mönstret af Svenska Missionsförbundet.

Vid sitt fjärde årsmöte, som hölls i Galesburg, Ill., den 5—12 juni 1878, beslöt Ansgarisynoden att inbjuda Missionssynoden att deltaga i bedrifvandet af skolverksamheten i Knoxville. Följande år inlämnade Ansgarisynodens synodalråd till Missionssynodens centralstyrelse ett förslag om hållandet af ett gemensamt möte i ändamål att öfverlägga om en gemensam förening. Detta förslag blef framlagdt och diskuteradt vid Missionssynodens årsmöte i Chicago den 27 maj—2 juni 1879. Med anledning häraf tillsatte mötet en kommitte, som skulle utarbета ett förslag till en sådan förening. Det förslag, som kommitteen framlade, hade följande innehåll: 1) "Att båda synoderna skulle upplösa sig och bilda en ny förening under gemensamma stadgar; 2) att förslag till stadgar skulle utarbetas af en inom båda synoderna därför vald kommitte; 3) att hänsyn därvid skulle tagas till Missionsförbundets (i Sverige) stadgar; 4) att endast församlingar med troende medlemmar skulle intagas; 5) att ifall ingen förening mellan synoderna för tillfället kunde ske, de likväl gemensamt skulle underhålla en resepredikant."

Efter diskussionen öfver detta förslag blef dock frågan bordlagd, emedan man ansåg tiden ej ännu vara inne för en sådan förening. Till Ansgarisynodens synodalråd afläts en skrifvelse, som uttalade önskvärdheten af en sådan förening men tillika framhöll, att all sann förening måste utgå från hjärtat och verkas af Gud. Därefter hette det i skrifvelsen: "Emedan nu icke detta för all sann förening nödvändigaste ännu hunnit komma till stånd, så önskar Missionssynoden vidare taga föreningsfrågan i öfvervägande under bön till Gud samt (önskar att man må) under tiden å båda sidor umgås med hvarandra i kärleken. Därför blef frågan bordlagd tills saken blifvit så förberedd, att folket inom Missionssynodens församlingar begära en sådan förening."

P. WALDENSTRÖM

SAM. JOHANSON

SVENNING JOHANSON

C. J. NYVALL

Detta svar meddelades Ansgarisynodens årsmöte i Moline, Ill., 1880. Efter dess anförande göres i Ansgarisynodens protokoll följande anmärkningar: "Enär Missionssynoden såväl som ock Ansgarisynoden lämnat sina församlingar full frihet att när som helst antaga de i Sverige uppgjorda förslagen till församlingsordning och stadgar för ett svenskt missionsförbund, beror det nu i själfva verket på församlingarna själfva att när som helst sätta den önskade reformen i verksamhet. Vi hafva hört, att flera församlingar inom både Ansgari- och Missionssynoderna stå i begrepp att antaga nämnda församlingsordning och förbundsstadgar, och om alla gjorde så, hvad vore då att strida om".

Häraf framgår, att man redan 1879, således året efter Svenska Missionsförbundets i Sverige bildande, tänkte på att förena Missions- och Ansgarisynoderna till ett förbund och att förslag därom behandlades inom de båda synoderna. Detta är förbundsfrågans första uppkomst i Amerika. Frågan därom blef visserligen bordlagd, men den blef aldrig nedlagd, såsom sakens följande utveckling visar.

Arbetet med att ombilda Ansgarisynoden fortsattes. Församlingarna reformerades i afsikt, att de skulle bestå af endast troende medlemmar. Redan 1879 kunde synodens ordförande rapportera till årsmötet, att detta reformarbete kröntes men den framgång, att inga andra än troende deltog i brödsbrytelsen och inga andra än sådana, som bekände sig tro på Jesus, upptogos i församlingarna. Man önskade äfven att ändra konstitutionen, och förslag därom framlades vid årsmötet i Moline. Den gamla konstitutionen innehöll en artikel, att augsburgiska bekännelsen jämte bibeln skulle utgöra regeln för tro och lära. Nu framställdes följande förslag till ändring af ifrågavarande artikel: "Guds uppenbarade ord, gamla och nya testamentets heliga skrifter, erkännes såsom enda ofelbara regeln och rättesnöret för en kristens lära, tro och lefverne". Men då artikeln om augsburgiska bekännelsen genom en särskild paragraf i konstitutionen förklarats oföränderlig, kunde det anförda förslaget antagas endast såsom ett tillägg till konstitutionen och införas i en särskild bilaga, hvilket ock skedde. Äfven i andra punkter förändrades konstitutionen i enlighet med Svenska Missionsförbundets stadgar.

Vid årsmötet 1882 beslöt Ansgarisynoden att utgå ur den Lutherska Generalsynoden, och vid årsmötet i Jamestown, N. Y., 1883 tillsattes en kommitte, som skulle undersöka, om en för-

ändring af konstitutionen kunde ske, utan att det upphäfde synodens inkorporation. I det beslut, som fattadas därom, tillägges: "Skulle sådana nödvändiga förändringar icke kunna vidtagas, beslöts att synoden upplöses vid nästa årsmöte". Det årsmöte, som skulle afgöra saken, hölls i Galesburg, Ill., den 4 april 1884. Den tillsatta undersökningskommitten rapporterade, att, enligt erhållen underrättelse från Illinois stats sekreterare, kunde hela konstitutionen ändras med undantag af bekännelsen. Detta var emellertid just den artikel man önskade ändra. Och orsaken därtill var, att den allmänna opinionen bland missionsvännerna genom inflytelsen från Sverige undergått en förändring, så att man ansåg det orätt att låta binda sin öfvertygelse vid en mänsklig bekännelse, i synnerhet då denna i vissa punkter icke ansågs vara i öfverensstämmelse med Guds ord. Men det var icke så lätt att göra någon ändring, då man därmed riskerade, att synodens inkorporation upphäfdes och därmed äfven alla lagliga anspråk på Ansgari College, som i sådant fall, enligt bestämmelserna i gåfvobrevet, skulde tillfalla staden Knoxville.

Emellertid funnos några vid mötet, som trots det rapporterade svaret från statssekreteraren ändock vidhöllo, att synoden kunde ombildas utan att riskera förlusten af skolegendomen. Prof. J. G. Princell och pastor A. Larson, synodens ordförande, fingo därför i uppdrag att utarbета ett förslag till ny konstitution. De framlade ock ett sådant, som i hufvudsak var det förut inom synoden efter mönstret af Svenska Missionsförbundet gjorda förslaget. Men ifråga om medlemsskap afvek det därifrån och framställde följande förslag: "Medlemmar i denna förening kunna vara: 1) alla predikanter, som lefva och lära i full öfverensstämmelse med Guds ord och visat i ord och handling, att de intresserat sig för föreningens verksamhet; 2) alla enskilda personer, som äro kända för ett rättsinnigt väsende i Kristus Jesus; 3) ett eller två ombud från hvarje kristlig församling, som sålunda vill representera sig vid föreningens möten".

Denna artikel om tre slags medlemmar väckte stark opposition vid mötet, och ehuru förslaget i sin helhet förberedelsevis antogs, reserverade sig flertalet af mötets medlemmar skriftligt mot den nämnda artikeln. Ett extra synodalmöte hölls i Worcester, Mass., den 28—30 augusti samma år (1884) för att slutbehandla konstitutionsfrågan. Det hade emellertid några år pågått en ifrig agitation bland missionsvännerna, i ändamål att få slut på all för-

samlingssammanslutning. I sammanhang därmed uppstod en ny riktning, som omfattades af medlemmar från båda synoderna och åtskilliga, som stodo utanför dessa. De kallade sig "de fria vännerna" och gjorde gällande, att hvarje församling skulle vara fristående, att ingen namnskrifning skulle ske i församlingarna och inga stadgar antagas. I Chicago Bladet, som äges af J. Martenson och utgifvits sedan 1876, hade de sitt organ. Då de icke fingo sin vilja fram inom de båda synoderna, utträdde de och bildade egna församlingar. Dock torde någon friförsamling redan förut hafva existerat.

J. MARTENSON

Under de senare åren hafva de fria, nödgade därtill af erfarenheten, mycket modifierat sina åsikter om föreningar och församlingsordning. Emellertid hade deras agitation till följd, att svåra strider uppstodo inom både Missions- och Ansgarisynoderna. Prof. Princell öfvergick på de frias sida och blef deras förnämste ledare. När synodalmötet i Worcester hölls (i augusti 1884), var man så uttröttad af striderna och bråket, att man ej visste någon annan utväg än att upplösa Ansgarisynoden, och mötet fattade därför följande beslut: "På grund af den visshet som vunnits, att inga väsentliga förändringar af konstitutionen kunna ske utan upphäfvande af inkorporationen, varder Ansgarisynoden, från och med dess nästa årsmöte i Illinois, första fredagen i maj 1885, upplöst, och varder skolegendomen öfverlämnad åt staden Knoxville från och med den 1 september 1884". Detta beslut blef ock formligen verkställt följande år.

Missionssynoden hade äfven haft sina känningar af de frias agitation. En af dess församlingar, nämligen Missionstabernakelförsamlingen på sydsidan i Chicago, hade iföljd af påtryckning från de fria utträdt ur synoden 1881. Detta steg fick församlingen dock bittert ångra, enär den blef en tummelplats för svärmare och partimakare. Iföljd däraf uppstod en reaktion inom församlingen, och de ledande männen inom densamma började att arbeta för en gemensam förening af missionsvännerna.

Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika bildas

Sedan frågan om bildandet af ett gemensamt förbund blifvit bordlagd inom Missionssynoden, och Ansgarisynoden fattat beslut om sin upplösning, upptogs densamma åter af Missionstaber-

nakelförsamlingen på sydsidan i Chicago, som vid denna tid var fristående. Församlingen beslöt att inbjuda missionsvännerna till ett allmänt möte för att öfverlägga om en gemensam förening. Styrelsen, som fick i uppdrag att verkställa detta beslut, rådgjorde därom med predikanterna C. A. Björk och F. M. Johnson och uppdrog åt dem att utsända ett cirkulär för att utröna, om de troende vännerna önskade, att ett sådant möte skulle hållas. I enlighet härmed utsändes cirkulärskrifvelser till Missions- och Ansgarisynodernas församlingar, och då svaren på dem blefvo gynnsamma, publicerade Björk och Johnson i Missions-Wännen en inbjudning till ett allmänt kristligt möte för öfverläggning om föreningsfrågan. Detta möte var utlyst att hållas i Missionstabernaklet på

MISSIONSTABERNAKLET I CHICAGO

sydsidan i Chicago den 18—25 februari 1885, där det äfven på bestämd tid kom till stånd.

Förhandlingarna öppnades med läsandet af Ps. 80 och bön af S. W. Sundberg. Därefter invaldes C. A. Björk, Missionssynodens president, till ordförande för mötet samt E. G. Hjerpe, E. A. Skogsbergh, C. M. Youngqvist och Nils Peterson till sekreterare. Efter en stunds diskussion om saken beslöts, att alla de skulle utgöra mötets medlemmar, som tillhörde Missions- eller Ansgarisynoden samt äfven sådana predikanter eller valda ombud af friförsamlingar, som önskade att en gemensam förening skulle komma till stånd. Namnen på dessa upptogs af en kommitte, hvilken därefter rapporterade, att 55 församlingsombud och pre-

dikanter voro närvarande, och under mötet anlände flere, så att antalet vid mötets slut var 62.

En fråga framlämnades skriftligt till mötet af J. G. Princell, hvori han begärde att få veta, om han såsom predikant eller äldste kunde få yttranderätt vid mötet, ehuru han icke tillhörde vare sig Missions- eller Ansgarisynoden och ej håller var vald såsom ombud af någon fristående församling. Frågan besvarades af mötet genom omröstning med nej, på grund af att Princell i en lång serie af artiklar i Chicago-Bladet uttalat sig emot församlingssammanslutning och äfven utslungat fula beskyllningar mot det tillämnade föreningsmötet, innan det ännu hade kommit till stånd. I det nummer af Chicago-Bladet, som utkom veckan före föreningsmötet, yttrade han i breflådan, att någon sagt honom, att då ingenting nämnts i inbjudningen om huru många ombud en församling finge sända till mötet, så borde hela friförsamlingen gå dit och rösta ned mötet. Men för sin egen del, yttrade han vidare, ville han icke råda därtill utan ansåg det vara bäst att icke alls gå dit eller hafva det minsta att skaffa med sådant genomskinligt skrymteri. Då nu Princell likväl infann sig vid mötet och begärde yttranderätt, kunde ingen förstå, att det var i annan afsikt än att motverka mötets syftemål, i synnerhet som han på tillfrågan sade, att han ingenting ville återkalla.

Emellertid utsåg mötet en kommitte att tala med honom om saken och söka komma till ett vänligt samförstånd. Därom läses i mötets protokoll som följer: "Mötet utsåg fem bröder att tala med broder Princell med anledning af de artiklar, som han skrifvit under sista tiden i Chicago-Bladet emot bröder och deras verksamhet, kallande den "andligt skökolif", "andlig kommunism" m. m. och medels skrifvelse i samma tidnings breflåda på förhand stämplat mötet såsom partibildande och genomskinligt skrymteri, hvarigenom han sårat och offentligt motstått bröderna, hvarför ock talanderätt och rösträtt vägrades honom vid mötet, samt i kärlek söka föra honom detta till sinnet, att han må komma till erkänsla och offentlig återkallelse däraf. Dessa fem bröder talade med broder Princell och sökte i kärleken göra klart för honom, att honom ej kunde medgifvas yttranderätt och rösträtt vid ifrågavarande möte, förrän han offentligen uttalade sig hafva sinne för församlingars sammanslutning till gemensam verksamhet. Därför svarade Princell, att han icke skrifvit emot sådan sammanslutning och ville därför ej något annat än att mötet erkände sig hafva med sitt vägrande försyndat sig mot honom. På frågan om Princell

ville erkänna såsom ett försyndande mot bröderna sina hårda ord och tillmälen i Chicago-Bladet samt offentligen återkalla desamma, svarade han, att han skrivit både snällt och rätt och hade intet att återtaga såsom orätt.” — Så långt protokollet. I detta sammanhang må nämnas, att Förbundets årsmöte i Chicago 1888 på förslag af E. A. Skogsbergh bad Princell om förlåtelse för att han blifvit vägrad yttranderätt vid det ofvan nämnda föreningsmötet.

Vid mötets andra session diskuterades följande fråga: Är det rätt eller orätt att kristna församlingar och föreningar sammansluta sig uti verksamhet för Guds rike, och på hvad grund kan en sådan förening ske? Efter en stunds diskussion antogs följande resolution: “Det är rätt först på grund af de antydningar vi finna i Guds ord; för det andra emedan det ligger i det kristliga lifvets natur; för det tredje emedan erfarenheten visat, att det är nyttigt”. Med afseende på andra punkten i frågan, på hvad grund en sådan sammanslutning kan ske, framgick af diskussionen följande, hvilket antogs såsom svar på densamma: “En sammanslutning de kristna församlingarna emellan bör ske på Guds ords grund och mellan de på Kristus troende, som hafva förtroende för och älska hvarandra samt vilja vandra i frid och endräkt”.

Vid mötets tredje session diskuterades frågan: “Huru skola vi på ett kristligt sätt åstadkomma en broderlig sammanslutning emellan våra troende landsmän här i Amerika för evangelii utbredande och för befordran af ett kristligt församlingslif?” Enär diskussionen öfver denna fråga ej ledde till något klart begrepp om sättet för den nya föreningens organisering, tillsattes en kommitte af sju medlemmar, som fick i uppdrag att utarbete ett förslag till stadgar. Därpå framställdes förslag att alla, som önskade en sådan förening skulle gifva det tillkänna med att stå upp. Alla mötets medlemmar, med ett par undantag, reste sig. Det var en rörande stund. Mångas ögon tårades, bröder omfamnade hvarandra och man förenade sig i tacksägelse till Gud för det härliga resultatet. Undertecknad och tvänne andra bröder hade blifvit fördröjda på resan iföljd af snöhinder och anlände först nu till mötet. Då vi inträdde i Tabernaklet, befunno sig delegaterna ännu på stående fot efter omröstningen. Skogsbergh vinkade på oss, att vi skulle komma upp på platformen, och när så skett, yttrade han till oss: “Nu är barnet födt.” Alla syntes vara glada.

Därefter presenterades för mötet professorerna Scott och Curtiss från Chicago Theological Seminary, hvilka uttalade sin glädje

öfver den bildade föreningen och erbjödo Förbundet att få använda rum i deras läroverk för en svensk predikantskola.

På aftonen sammanträdde i ett privat hem den kommitte, som fått i uppdrag att utarbета stadgar. Den utgjordes af S. W. Sundberg, Th. Norlin, A. Hallner, A. Larson, C. R. Carlson, J. P. Eagle och C. J. Nyvall.

Undertecknad, som i egenskap af sekreterare för Ansgarisynoden hade om hand det inom nämnda synod behandlade förslaget till nya stadgar, blef inbjuden att såsom rådgifvande medlem deltaga i förhandlingarna. Jag öfverlämnade det nämnda förslaget i omarbetad form, med uteslutning af artikeln om tre slags medlemmar, och det blef antaget af kommittén. Såsom redan blifvit nämndt, hade förslaget ursprungligen utarbetats för Ansgarisynoden och ingick i dess handlingar. Det var icke ett originellt förslag utan var grundadt på det svenska Missionsförbundets stadgar. Det enda, som var originellt däri, var artikeln om tre slags medlemmar, hvilken emellertid i sekreterarens omarbetade förslag hade blifvit struken. Då Ansgarisynodens medlemmar och styrelse ingingo i det nybildade Förbundet, hvad var naturligare än att detta skulle blifva arftagare till det inom nämnda synod utförda konstitutionsarbetet?

Följande dag framlades förslaget till stadgar för mötet, diskuterades punkt för punkt och blef med några obetydliga ändringar antaget i sin helhet. Det hade i sin ursprungliga form följande lydelse:

Regler för Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika.

I. Namn.

Denna förenings namn skall vara Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika.

II. Bekännelse.

Detta Förbund bekänner sig till Guds ord, Gamla och Nya Testamentets heliga skrifter, såsom den enda fullkomliga regeln för tro, lära och lefverne.

III. Ändamål.

Ändamålet med detta Förbund är att i full öfverensstämmelse med Kristi och apostlarnes lära och föredöme verka för utbredandet af Kristi Evangelium, för sannt kristligt församlingslif och för endräktig samverkan emellan de särskilda församlingarna.

IV. Medlemsskap.

Par. 1. Förbundet är en sammanslutning af kristna församlingar och föreningar, vare sig dessa föreningar bestå af församlingar eller enskilda kristna.

Par. 2. De församlingar och föreningar, hvilka bestå af troende medlemmar och hvilka vilja förena sig med Förbundet, göra därom anmälan till Förbundets sekreterare samt uppgifve namnet på sin styrelses medlemmar. Öfver sådan anmälan fattas af Förbundet beslut vid nästkommande allmänna årsmöte.

Par. 3. Hvarje till Förbundet ansluten församling och förening är berättigad att till Förbundets möten sända tvänne ombud att föra dess talan samt i öfverläggningarna och besluten deltaga.

V. Verkställande kommitte.

Par. 1. Vid årsmötet utvälja ombuden genom omröstning, på sätt, som vid mötet bestämmes, en kommitte, bestående af sju medlemmar, hvaraf en ordförande, en vice ordförande, en sekreterare, en vice sekreterare samt tre "trustees", af hvilka en skall tjäna som kassör. Vidare väljas tre revisorer och två suppleanter, hvilka skola granska räkenskaper och kommittens åtgärder.

Trustees inväljas på så sätt, att af dem utgår en och en ny inväljes i hans ställe vid hvarje årsmöte.

Par. 2. Kommitten skall troget utföra de vid Förbundets möte fattade besluten.

Par. 3. Förbundets räkenskaper böra vara afslutade, så att de jämte revisionsberättelsen kunna framläggas vid årsmötet.

Uppstå förfall för någon af revisorerna eller suppleanterna, äger revisionen att komplettera sig själf.

Par. 4. Verkställande kommittén äger rösträtt vid Förbundets möten.

VI. Möten.

Par. 1. Ledningen af Förbundets angelägenheter utöfvas af församlingarna och föreningarna genom befullmäktigade ombud, hvilka sammanträda en gång om året till allmänt möte på tid och ort, som för hvar år af mötet bestämmes.

Par. 2. Alla ärenden vid årsmötet afgöras genom enkel röstpluralitet, och äger hvarje ombud en röst. Falla lika många röster på ömse sidor, skall en ny omröstning ske; varder ändock samma resultat, anses saken hafva förfallit, och kan icke förr än vid nästa årsmöte upptagas.

VII. *Predikanter och rekommendation.*

De predikanter, som Förbundet utsänder, böra hafva Förbundets allmänna förtroende och rekommendation.

VIII. *Förändringar och tillägg.*

Förslag till förändringar och tillägg till dessa regler böra inlämnas och diskuteras vid Förbundets årsmöte, men ej antagas förr än vid nästföljande årsmöte.

Sedan stadgarna blifvit antagna, företogs val af styrelse. C. A. Björk valdes till ordförande, A. Larson till vice ordförande, A. Mellander till sekreterare och A. Hallner till vice sekreterare. Till trustees valdes C. R. Carlson, S. Youngqvist och J. O. Heggen, till revisorer valdes F. M. Johnson och C. Anderson samt till suppleanter E. A. Skogsbergh och C. W. Boquist. Det beslöts äfven, att Förbundet skulle inkorporeras, och en kommitte tillsattes att utarbeta och till nästa årsmöte inkomma med förslag till "articles of incorporation".

Så var Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika bildadt. Summan af det anförda är, att frågan om Ansgari- och Missionssynodernas sammanslutning till ett förbund var föremål för öfverläggning redan 1879, fastän intet resultat då kunde vinnas. Därefter försöktes inom Ansgarisynoden att omarbeta denna synod till ett förbund, men efter fruktlösa bemödanden blef förbundsfrågan nedlagd och beslut fattadt om synodens upplösning. Slutligen upptogs frågan om en gemensam förening af en fristående församling, och resultatet vardt, att de båda synoderna och några fristående församlingar sände ombud till ett gemensamt möte och bildade tillsammans med de båda synodernas predikanter det ofvan nämnda Förbundet.

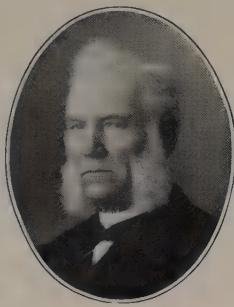
Såsom synes af konstitutionen, är Förbundet en förening af församlingar, som sammanslutit sig för bedrifvande af inre och yttre mission, men äro själfständiga i skötandet af sina egna angelägenheter. Angående församlingarnas ställning till Förbundet uttalade sig årsmötet i Chicago 1888 som följer: "Församlingarna stå helt fria. Förbundet blandar sig icke i församlingarnas enskilda angelägenheter. I fråga om ordination och licens tjänar Förbundet, när någon begär dess tjänst". De gemensamma angelägenheterna afgöras på årsmötet, till hvilket hvarje församling har rättighet att sända två ombud. Predikanterna äro icke själf-

skrifna till ombudskap, men vanligen välja församlingarna sina predikanter till ombud. Verkställande kommittén har att utföra de af årsmötet fattade besluten samt för öfrigt att sköta de löpande göromålen emellan mötena med rapportskyldighet till årsmötet.

FÖRBUNDETS INKORPORATÖRER

O. HEGGEN

A. LARSON

A. HALLNER

F. G. HÄGGQUIST

S. YOUNGQUIST

C. R. CARLSON

Hvad nu beträffar Förbundets kyrkliga klassificering, är det svårt att uppgifva den, emedan det har beröringspunkter med flera samfund. Historiskt höra missionsvännerna till den lutherska kyrkoafdelningen, ty de hafva uppvuxit inom denna kyrka. I läran stå de i allmänhet på luthersk grund ifråga om nådemedlen. De anse sig äfven representera den äkta lutherska åsikten ifråga om församlingslif, hvad Luther kallar "den rätta evangeliska ordningen", som han i brist på de rätta personerna sade sig icke kunna

införa. Men missionsvännerna anse det icke rätt att kalla sig efter en människa, det vare Luther eller någon annan. De läsa dock Luthers skrifter, och det är ingens yttranden, som oftare anföras af dem än den store reformatorns. De vilja icke låta binda sin öfvertygelse vid den augsburgiska bekännelsen, men de gilla det mesta af dess innehåll. I fråga om försoningen hafva de nog allmänt omfattat den åsikt, som framställts af lektor P. Waldenström, men icke därför att han uttalat den, utan därför att de tro den vara grundad i Guds ord. De vilja därför lika litet kallas efter Waldenström som efter någon annan, med hvilken de öfverensstämman i någon läropunkt. Kanske skulle man kunna säga, att Förbundet står i förhållande till lutherska kyrkan såsom Brödraförsamlingen i Tyskland står till nämnda kyrka. Ifråga om samfundsorganisation synes Förbundet vara något midt emellan kongregationalisterna och presbyterianerna.

Förbundets första år.

De församlingsombud och predikanter, som bildat Förbundet i februari, stodo såsom medlemmar till det första årsmötet, hvilket hölls i Princeton, Ill., den 25—30 september 1885. Men vid detta möte blefvo de församlingar, som under tiden anmält sig därför till verkställande kommittén, formligen intagna i Förbundet. Missionens styrelse hade utsändt ett cirkulär till synodens församlingar, hvari begärdes deras utlåtande om anslutning till det bildade Förbundet. Ifrån de allra flesta kommo gynsamma svar. Så t. ex. insändes från en församling följande skrifvelse: "Vid extra sammanträde beslutades: a) att vi önska synodens sammanlutning med Missionsförbundet; b) äfven äro vi, om sammanlutning kommer till stånd, af den tanken, att Missionssynoden bör upphöra att existera såsom synod, så fort det lagligen kan ske; c) det är församlingens hjärtliga önskan att, om nämnda sammanlutning kommer till stånd, få göra bröderna sällskap".

På synodalmötet i Des Moines, Iowa, den 24 maj 1885 fattades därför följande beslut: "1) Att Missionssynoden ingår till Svenska Missionsförbundet med begäran att blifva förenad med nämnda Förbund, med rättighet att från hvarje dess församling sända tvänne ombud, som äga röst- och talanderätt; 2) att Missionssynoden bibehåller sin organisation, styrelse och egendom till dess den finner annorlunda tjänande; 3) Missionssynoden anholder att få svar på nämnda begäran före Förbundets möte i sep-

tember detta år, på det synoden må få veta, om den får representera sig. 4) Om detta beviljas, skola de gåfvomedel, som från den tiden inflyta, användas i Missionsförbundet för missionens bedrifvande”.

Vid samma möte beslöts äfven att till synodens församlingar utsända följande cirkulärskrifvelse:

“Älskade i Herren! Som redan är bekant för bröderna, stiftades Sv. Ev. Missionsförbundet i Chicago, Ill., sistlidne februari. Målet med nämnda Förbunds stiftande var att söka få Guds barn förenade i gemensam och broderlig verksamhet. För att hasta till detta mål beslutades vid Missionssynodens sista årsmöte i Des Moines, att synoden såsom ett helt skall söka anslutning därtill samt att styrelsen skulle utröna, om församlingarna förblifvit i tron och kärleken samt nu föra ett rättsinnigt väsende i Kristus Jesus, så att vi må kunna representera oss för Förbundet på ett evangelium värdigt sätt. Bröder, viljen I därför tillmötesgå oss med att sanningsenligt besvara följande frågor: 1) Hafven I det vissa hoppet, att medlemmarna i eder församling lefva i sann förening med Herren? 2) Om några medlemmar finnas, hvilka lefva ett slarfvigt lif, hvad gör då församlingen för att förmana och tukta desamma? 3) Där allvarlig förmaning, tillrättavisning och tukt icke hafva åsyftad verkan, har då församlingen efter Herrens ord skilt ifrån sig den som är ond (1 Kor. 5:13)? 4) Är endräkt och frid rådande i församlingen? 5) Om några medlemmar finnas, hvilka åstadkomma oro och splittring i församlingen, hvarmed är det då dessa oroa?

Utbedjande oss ett benäget svar före den 15 nästa juli, hälsa vi eder med Guds frid.

Å styrelsens vägnar

Andrew E. Wenstrand”.

På extra styrelsemöte i Fremont, Iowa, i augusti 1885 affattades följande skrifvelse med begäran om anslutning till Förbundet:

“Till Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika! Guds frid! Som Svenska Evangeliskt-Lutherska Missionssynoden å sitt senaste årsmöte i Des Moines, Iowa, fattade det beslutet, att den såsom sådan skulle begära inträde i Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika, så vilja vi undertecknade härmed inför vederbörande sådant beslut tillkännagifva. Vi hafva nöjet bifoga följande handlingar: 1) Förteckning på ofvan nämnda synods

F. D. MEDLEMMAR AF STYRELSEN

S. W. SUNDBERG

C. A. OMAN

O. HÖGFELDT

HJALMAR SUNDQUIST

A. HENDRICKSON

M. ENGQUIST

D. JOHNSON

C. A. YOUNGQUIST

N. FRYKMAN, A. MELLANDER, A. L. SKOOG, se annorstädes

FÖRBUNDETS REVISORER

C. J. LAGERGREN

A. G. DAHLQUIST

predikanter, 2) förteckning på församlingar tillhörande synoden, 3) det till församlingarna utsända cirkuläret och svaren därpå. (Alla hafva ej svarat)

Fremont den 4 augusti 1885.

Å Missionssynodens styrelses vägnar

C. M. Youngquist, ordf.

Andrew E. Wenstrand, sek.”

På Missionssynodens årsmöte i Phelps Centre, Nebr., 1886, beslöts, att synodalmöten skulle hållas endast, då sådant af behofvet påkallades. Sedan den tiden har icke något synodalmöte hållits.

Ansgarisynoden hade i juni 1885, i enlighet med det föregående år därom fattade beslutet, formligen upplöst sig, hvarför dess församlingar hvar för sig måste begära inträde. Några fristående församlingar blefvo äfven på sin egen begäran intagna i Förbundet. Hela antalet intagna församlingar var vid tiden för det första årsmötet 46. Svenska Kristna Föreningen i Nordvästern, som bildats under sommaren 1884, begärde inträde med sina församlingar. Den blef dock intagen endast såsom förening, med rättighet att sända två ombud, och det beslöts, att församlingarna hvar för sig måste begära inträde, innan de kunde intagas.

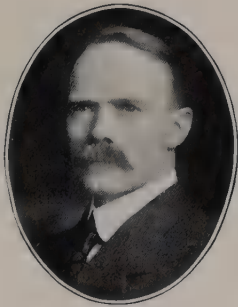
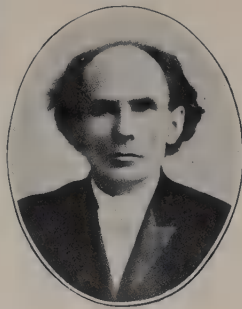
Förbundets organisering var alltså fullbordad. Det består af församlingar, som genom sina ombud afgöra dess angelägenheter vid årsmötena. Men nu återstod att klargöra predikanternas ställning till Förbundet. De kunde ju sändas såsom ombud till årsmötena, om de därtill blifvit valda af förbunds församlingar, men en stor del predikanter, som ville tillhöra Förbundet, betjänade fristående församlingar. Sådana vid mötet närvarande predikanter kunde väljas till rådgifvande medlemmar, men det kunde hvilken enskild person som helst. Det första årsmötet sökte därför klargöra predikanternas ställning till Förbundet genom följande beslut: “1) De predikanter, som i lära och lefverne äro kända såsom trogna Guds vittnen, hvilka rätt dela sanningens ord och verka till endräkt och frid Guds barn emellan samt önska tillhöra Förbundet, må upptagas samt deras namn i Förbundets matrikel införas. 2) De predikanter, som sådant behöfva och af församlingar därtill förordas, skola af Förbundet förse med rekommendationsbetyg”. Därpå fingo 38 predikanter på begäran sina namn införda i Förbundets matrikel. Af dessa hade en del redan ordinationsbetyg från Missions- eller Ansgarisynoden, under det andra

blefvo af Förbundet ordinerade eller försedda med licens på ett år i sänder. En del predikanter voro dock icke nöjda med denna ställning utan önskade hafva samma själfskrifvenhet till rösträtt, som de förut ägt inom de båda synoderna. Förslag därom framställdes vid årsmötet i Des Moines 1887 och antogs förberedelsevis, men detta framkallade en tidningsdiskussion, och vid årsmötet i Chicago blef det begravet under en öfverväldigande röstmajoritet mot detsamma.

Enär Förbundets församlingar voro spridda omkring i flera stater, blef en af Förbundets första angelägenheter att ordna förhållandet mellan dessa församlingar, så att den lokala verksamheten blefve tillgodosedd. Vid det första årsmötet, som hölls i Princeton på hösten 1885, fattades följande beslut, som skulle anses såsom ett vänligt råd till de kristna vännerna i olika delar af landet: 1) "För att kunna bedrifva verksamheten med kraft och framgång anser kommittén (d. v. s. den kommitte som utarbetat förslaget till denna resolution) det mest praktiska sätt vara, att de kristna församlingarna inom hvarje stat eller ett visst geografiskt område organisera sig till missionsföreningar eller konferenser. Syftemålet för en sådan förening eller konferens borde vara: a) att söka förena de kristna enligt Guds ord till inbördes endrätting samverkan för själars frälsning; b) att uppsöka och sätta i verksamhet de gåfvor, som kunna användas i Herrens tjänst inom detta område; c) att komma de svagare grupperna af kristna till hjälp, dels så att de finge Guds ord predikadt ibland sig, dels ock att hjälp och aflöning kunde bispringas från de starkare till de svagare, att predikanter, hvilka ofta betungas af sina egna händers arbete för sitt uppehälle, finge mera helt ägna sig åt evangelii tjänst; d) att nå utomkring liggande platser och mörka trakter med evangelii glada budskap inom sitt område. 2) Att en sådan förening eller konferens indelas i mindre missionsdistrikt, bestående af intill hvarandra liggande församlingar, hvilka distrikt böra, om möjligt, benämnas efter centralpunkten af distriktet eller med namnet af den mest kända församlingen. Sådan distriktsförenings syfte borde vara: a) att inom sig uppmuntra verksamheten; b) att för detta ändamål hafva fyra kvartalsmöten under året, då församlingarna sammankommo för att uppbygga hvarandra samt rådpläga och besluta om verksamhetens bedrifvande inom distriktet; c) att vid hvarje sådant möte upptaga en kollekt för den gemensamma verksamheten inom missionsföreningen eller konferensen".

I enlighet med dessa råd hafva distriktsföreningar blifvit bil-

FÖRBUNDETS STYRELSE

AARON CARLSSON
(Trustee sedan 1900)
CHARLES WALLBLOM
(Trustee sedan 1892)

C. G. PETERSON
(Trustee sedan 1897)

E. G. HJERPE, Sekr.

F. O. MOBERG
(Trustee sedan 1908)

D. NYVALL, V. Sekr.

C. A. BJÖRK, Ordf.

E. A. SKOGSBERGH, V. Ord.

JOHN WENSTRAND
(Trustee sedan 1909)

S. A. MATSON
(Trustee sedan 1897)

HJALMAR LIND
(Trustee sedan 1907)

dade i olika delar af landet. Dessa distriktsföreningar äro äfven en mellanlänk mellan Förbundet och en del fristående församlingar, som sympatisera med dess verksamhet, men af en eller annan orsak icke ännu slutit sig till detsamma.

Förbundets storlek

Till Förbundet äro enligt senaste årsberättelsen anslutna 203 församlingar med ett sammanlagdt medlemsantal af 15,745, hvaribland dock icke äro inberäknade församlingsmedlemmarnas barn. Då härtill lägges medlemstalet i de 27 församlingar, som icke rapporterat därom, torde hela medlemsantalet i Förbundet uppgå till minst 18,000. Åhörareantalet brukar vara mycket större än medlemsantalet. Ett stort antal fristående missionsförsamlingar stå genom distriktsföreningarna i direkt förbindelse med Förbundet och understödja dess verksamhet. De predikanter, som hafva sina namn på Förbundets matrikel, uppgå till 368. Att de äro så många flere än församlingarna beror därpå, att ett stort antal af dem betjäna fristående eller svenska kongregationalistförsamlingar. I betraktande af det anförda torde det icke vara för mycket att beräkna de svenska missionsvännernas antal här i landet till 25,000. Värdet af Förbundets fasta egendom uppgår till \$152,644.94.

Förbundet befinner sig nu i godt skick för verksamhet och torde hafva en stor framtid för sig. Det har under alla omständigheter en stor uppgift: att i mån af sin förmåga bidraga till det svenska folkets uppfostran för Guds rike. Den fara, som synes mest hotande för den svenska missionsverksamheten, är brist på enighet. Det är ett nationalfel hos svenskarne, att de ha svårt för att komma öfverens. Detta är fallet icke minst på det andliga området. Och dock är äfven detta ett bevis på ett djupt religiöst intresse. De, som äro likgiltiga för religionen, blifva aldrig oense om religiösa spörsmål. En af de svåraste uppgifter, som de svenska missionsvännerna hafva sig ålagd, är tillvaratagandet af den uppväxande ungdomen. Det måste erkännas, att de ej nog behjärtat denna sak. Dock synes en ändring till det bättre börja inträda. Det börjar bli mer vanligt, att församlingarna underhålla svensk hvardagsskola för barnen under sommarmånaderna, och predikanterna hålla bibelskola med de äldre barnen. Söndagsskolan har från första början omfattats med allmänt intresse, och dess tillväxt har hållit jämna steg med den öfriga verksamhetens.

Bidragen till Förbundets verksamhet hafva i allmänhet ökat
 år för år, såsom följande jämförelser visa :

Förbundets inkomster under 25 år

Inkomster för år 1885	\$ 863.34
Inkomster för år 1886	6,818.90
Inkomster för år 1887	8,591.23
Inkomster för år 1888	4,794.16
Inkomster för år 1889	11,089.25
Inkomster för år 1890	12,426.60
Inkomster för år 1891	16,192.89
Inkomster för år 1892	17,516.28
Inkomster för år 1893	20,305.57
Inkomster för år 1894	33,795.64
Inkomster för år 1895	27,326.36
Inkomster för år 1896	30,502.12
Inkomster för år 1897	36,039.97
Inkomster för år 1898	43,717.09
Inkomster för år 1899	30,021.98
Inkomster för år 1900	45,864.62
Inkomster för år 1901	38,156.88
Inkomster för år 1902	67,138.75
Inkomster för år 1903	88,014.74
Inkomster för år 1904	60,527.97
Inkomster för år 1905	57,181.35
Inkomster för år 1906	66,856.42
Inkomster för år 1907	68,605.45
Inkomster för år 1908	76,653.88
Inkomster för år 1909	82,225.52
Summa	\$951,226.96

Detta är nu några allmänna drag af de svenska missionsvännernas i Amerika historia. Bakom de anförda uppgifterna finnas många intressanta detaljer, som icke kunna meddelas i en kort afhandling. Må det anförda i någon mån tjäna att vidga utsikten öfver Kristi församling på jorden!

A. Mellander.

IV

IMMIGRANTMISSIONEN

E HURU alla officiella rapporter saknas rörande invandringen till Förenta staterna före år 1820, har man dock på goda grunder antagit, att från slutet af revolutionskriget, som tog sin början den 19 april 1775, till förstnämnda år omkring 250,000 immigranter, af hvilka en del voro skandinaver, anlände hit.

Af de officiella rapporterna framgår, att från 1 oktober 1820 till 1 juli 1908 26,100,937 immigranter anländt till Förenta staterna. Af dessa voro 1,822,255 skandinaver, från Sverige 1,009,122, från Norge 571,942, från Danmark 241,194.

Att invandringen under årens lopp än varit i tilltagande, än i aftagande, är en känd sak. Under fiskalåret räknadt från den 30 juni 1906 till 1 juli 1907 var antalet immigranter större än någonsin förut eller senare och uppgick till 1,285,349 personer, med andra ord öfver en och en fjärdedels million på ett enda år.

“Castle Garden” är ett namn väl bekant öfver hela världen. Där uppträdde Jenny Lind, “den svenska naktergalen”, första gången 7 september 1850 och förtjuste massorna med sin sköna sång. Några år senare, den 1 januari 1855, öppnades byggnaden till immigrantstation, och immigranterna fortforo att landstiga där till år 1887.

Under den tiden hade staten New York hand om immigrationen, och klagomål mot kommissionärerna inkommo tid efter annan. Ofvannämnda år anställde Förenta staternas regering en sorgfällig undersökning öfver dessa klagomål, hvilket hade till följd, att de federella myndigheterna själfva öfvertogo kontrollen öfver invandringen.

Det största antalet immigranter anlände såsom förr till New York. Och på grund däraf och den allt jämt ökade invandringen

"CASTLE GARDEN"
Beryktadt genom Jenny Lind, "den svenska näktergalen."

FRIHETSSTATYN

ELLIS ISLAND

motsvarade "Castle Garden" icke längre behovet af en immigrantstation. Dels var utrymmet för trångt, dels saknades nödiga lazarett för sjuka, som genast vid ankomsten behöfde läkarevård, dels låg platsen allt för bekvämt till för agenter och bedragare, som bedrefvo sitt skamliga yrke och för hvilka ofta de intet ondt anande främlingarne blefvo ett lätt byte. Frågan blef därför, hvar en i alla afseenden lämplig plats kunde finnas för en ny och ändamålsenlig immigrantstation. Valet föll slutligen på Ellis Island, en liten ö, belägen i närheten af "Liberty" Island i New Yorks hamn. Den sistnämnda ön hette fordomdags Bellow's Island. Då gula febern och koppepidemien rasade 1741, uppfördes på denna ö ett epidemisjukhus. Men nu är som bekant den stora frihetsstatyn uppställd där, af hvilken ön fått sitt nya namn.

Äfven Ellis Island har sin lilla historia. Det berättas, att fordomdags den begagnades af Förenta staternas regering såsom af-rättsplats för lifdömda brottslingar, i synnerhet sjöröfvere. Ännu så sent som 1897 kvarstod det gamla trädet med sin grofva utåtstående gren, från hvilken dessa olyckliga varelser hängdes, stod där som ett dystert minne af hemska tilldragelser från forna tider.

Här uppfördes emellertid en mycket stor och ändamålsenlig immigrantstation, äfvensom ett lazarett. Båda dessa präktiga byggnader jämnades emellertid med marken genom en eldsvåda den 15 juni 1897. Och i samma eldsvåda förstördes det gamla trädet. Lyckligtvis innebrändes ingen af de sjuttifem immigranter — bland dem två svenska flickor —, hvilka vårdades där vid tillfället.

Den 17 december 1900 stod en ny immigrantstation i den nedbrändas plats färdig att mottaga de invandrande skarorna. Denna byggnad lär vara den mest fulländade immigrantstation, som någonsin blifvit uppförd. Den är byggd af rött tegel med grund af granit och kommer sannolikt icke att undergå den gamla stationens öde. Byggnaden är 390 fot lång, 100 fot hög och 116 fot bred och har med sina väldiga torn och skulpturarbeten och öfriga ornament ett prydligt utseende. Dess olika lokaler torde ock från synpunkten af hälsovård och bekvämligheter vara allt man kan begära. Den inrymmer sofplatser för omkring sjuhundra immigranter, hvilket är nödvändigt, då hundratals dagligen af olika anledningar kvarhållas. Många af dessa kvarhållna äro sådana, som nekats landstiga och som måste stanna, tills myndigheterna kunna återsända dem till det land, som de kommo från. Andra kvarhållas för att undergå rannsakning inför kommissionärerna och

af dem få sin dom, huruvida de skola få landstiga eller ej. Andra måste stanna, emedan de eller någon annan medlem af familjen vid ankomsten sjuknat, och bida den sjukas tillfrisknande eller död.

För de sjuka så väl som för deras anhöriga är det en god sak, att lazaretten äro förlagda i immigrantstationens omedelbara närhet. Och icke mindre betydelsefullt är det för missionären, som genom denna anordning kan när som helst besöka de sjuka och vara dem till hjälp och uppmuntran på många vis. Om någonsin en främling är i behof af timlig och andlig hjälp och känner djupt detta behof, så är det då han sjuk och vänlös hamnar på immigrantlazarettet.

Att en stor del immigranter särskildt från södra Europa anlända, hvilka äro allt annat än önskvärda, framgår af statistiken. Således anlände från 30 juni 1900 till 1 juli 1907 icke mindre än 1,467,870, som ej kunde läsa eller skriva sitt modersmål. Som bekant antog kongressen för några år sedan en lag, som vägrade hvarje person, öfver 16 år gammal, att landstiga, om han icke kunde läsa sitt modersmål. Men Cleveland, som den tiden var president, vägrade att gifva denna lag sin sanktion, hvarför den förföll. Aldrig torde en sådan massa samhällsvådliga immigranter hafva anländt som de senare åren, ej håller så många blifvit återsända. Så nekades från 30 juni 1892 till 1 juli 1908, det vill säga under en tid af sexton år, icke mindre än 95,944 att landstiga och återsändes till sina respektiva hemland. Bland dessa voro 1,241 skandinaver.

Enligt den nya immigrantlagen kan en invandrare, som bevisligen fallit stat eller kommun till last, inom tre år efter landstigningen anhållas och återsändas. Och enligt denna lag hafva under åren 1892—1907 icke mindre än 8,044 — bland hvilka 307 lära hafva varit skandinaver — blifvit anhållna i olika delar af landet och tillbakasända från olika hamnar i Förenta staterna. Från Ellis Island ensamt återsändas nu från hundra till två hundra dagligen, hvilka nekats landstiga.

Att vara närvarande, då dessa som fångar samlas i hopar och under bevakning transporteras till de båtar, i hvilka de skola fraktas tillbaka, är visserligen ingen angenäm sak. Men hvilka skulle icke följderna blifva, om landet utan vidare stode öppet för allt slödder och all världens brottslingar! Det är för många dylika här redan, och frukterna se vi dagligen. Men som sagdt, det är icke sällan hemska scener utspelas vid dessa tillfällen, då många

IMMIGRANTER FRÅN HÖGA NORD

DET KOMMER ANNAT FOLK ÄN VÄRMLÄNDINGAR

under gråt och skrän tvingas att gå dit de ej vilja. Och mer än en gång hafva dessa scener framkallat hos mig tanken på huru det en gång skall komma att te sig på domens stora dag.

Bland de tusenden af olika nationer, hvilka genast vid landstigningen måste föras till lazarettet, voro 1,256 skandinaver, de flesta barn, af hvilka liksom af de äldre ej så få dogo och hvilka således fingo sluta sin immigrantfärd i en måhända förtidig graf. De räknas i hundratal, hvilka det gått med som med den fyrråriga flickan, om hvilken det berättas, att hon redan vid afresan från Sverige började sjunga: "Jag skall resa till Amerika-himmelen". Ja, till Amerika kom hon men sjuk och dog på lazarettet och reste således verkligen till — himmelen.

A. LIDMAN

P. PETERSON

Följande tabell visar antalet skandinaver, som anländt till Amerika under en tidsperiod af 88 år.

År	Svenskar	Norskar	Danskar	Summa
1821—30				260
1831—40				2,246
1841—50				14,224
1851—60				24,680
1861	287		154	441
1862	1,021		1,565	2,586
1863	1,179	20	1,473	2,672
1864	1,192	265	738	2,195
1865	2,500	84	772	3,356
1866	2,840	9,220	1,092	13,152
1867	5,919	2,510	2,031	10,460
1868	11,253	4,296	1,596	17,345

<i>År</i>	<i>Svenskar</i>	<i>Norskar</i>	<i>Danskar</i>	<i>Summa</i>
1869	24,224	16,068	3,649	43,941
1870	13,443	13,216	4,083	30,742
1871	10,699	9,418	2,015	22,132
1872	13,464	11,421	3,690	28,575
1873	14,303	16,247	4,931	35,481
1874	5,712	10,384	3,082	19,178
1875	5,573	6,093	2,656	14,322
1876	5,603	5,173	1,547	12,323
1877	4,991	4,588	1,695	11,274
1878	5,390	4,759	2,105	12,254
1879	11,001	7,345	3,474	21,820
1880	39,186	19,895	6,576	65,657
1881	49,760	22,705	9,117	81,582
1882	64,607	29,101	11,618	105,326
1883	38,277	23,398	10,319	71,994
1884	26,552	16,974	9,202	52,728
1885	22,248	12,356	6,100	40,704
1886	27,751	12,759	6,225	46,735
1887	42,836	16,269	8,524	67,629
1888	54,698	18,264	8,962	81,924
1889	35,415	13,390	8,699	57,504
1890	29,632	11,370	9,366	50,368
1891	36,880	12,568	10,659	60,107
1892	41,845	14,325	10,125	66,295
1893	35,710	15,515	7,720	58,945
1894	18,286	9,111	5,003	32,400
1895	15,361	7,580	3,910	26,851
1896	21,177	8,855	3,167	33,199
1897	13,162	5,842	2,085	21,089
1898	12,398	4,938	1,946	19,282
1899	12,797	6,705	2,690	22,192
1900	18,650	9,575	2,926	31,161
1901	23,331	12,248	3,655	39,234
1902	30,894	17,484	5,660	54,038
1903	46,028	24,461	7,158	77,647
1904	27,763	23,808	8,525	60,096
1905	26,595	25,064	8,970	60,629
1906	23,310	21,730	7,741	52,781
1907	20,589	22,133	7,243	49,965
1908	12,809	12,412	4,954	30,175

Att skandinaverna komma hit i sin bästa ålder, kan man se däraf, att till exempel under åren 1873—1892 från Sverige 94,371 immigranter voro under femton år, 421,109 mellan femton och fyratio år och 48,082 öfver fyratio år. Från Norge voro under samma tid 55,407 under femton år, 192,339 mellan femton och fyratio år och 29,362 öfver fyratio år. Från Danmark voro under samma tid 26,120 under femton år, 44,840 mellan femton och fyratio år och 12,157 öfver fyratio år.

Dessa siffror vinna i intresse, då man tillika får veta, att det är öfvervägande män som immigrera. Sålunda anlände från Sverige från 30 juni 1899 till 1 juli 1908 134,521 immigranter af manligt kön mot 95,455 af kvinnligt kön. De motsvarande siffrorna från Norge äro under samma tid 109,149 mankön mot 60,766 kvinnokön och från Danmark 36,152 mankön mot 20,680 kvinnokön.

Från de skandinaviska länderna var invandringen störst 1882 med 105,326 immigranter, af hvilka såsom framgår af tabellen 64,607 voro svenskar, 29,101 norrmän och 11,618 danskar. Det vill hvad Sverige angår säga icke mindre än 11 på tusendet af hela befolkningen, i sanning en fruktansvärd åderlåtning. Och som vid den tiden myndigheterna gjort näst till intet för att hindra invandringsströmmen anlände hundratals äfven af våra landsmän så godt som utblottade på allt och utan anhöriga att resa till här i landet. Därtill voro de ju okunniga i landets språk och med alla dess förhållanden.

Om någonsin en missionär var behöflig att stå dessa främlingar till skydd och hjälp mot präjare och till undsättning i deras svåra belägenhet, så var det den tiden. Mycket godt har också uträttats genom missionärer anställda där af olika kyrkosamfund. Lekamlig hjälp har gifvits och Guds ord i tal och skrift har förkunnats och af Herren särskildt välsignats. Att de på Kristus troende immigranterna satt stort värde på missionärens besök, är naturligt. Men äfven för andra har hans verksamhet fått vara till nytta, ja, för icke så få till frälsning. Immigrantmissionärens arbete är, såsom någon sagt, drygt, men det är också rikt välsignadt till uppmuntran för immigranterna själfva och deras nedslagna och oroliga anförvandter, som missionären ofta har tillfälle att stå till tjänst med råd och upplysningar.

Den 31 mars 1881 började undertecknad verksamhet såsom immigrantmissionär i "Castle Garden". Senare upptogs verksamhet där af Missionssynoden, och allt sedan Missionsförbundet

bildades, har immigrantmissionen varit en gren af dess verksamhet. Under dessa år har jag insett mer och mer nödvändigheten af att någon står våra hitlända landsmän till hjälp andligen och lekamligen. Herren har ock rikligen välsignat denna verksamhet. Huru anspråkslös den än kan synas i sina enskilda drag, är det dock i sin totalitet en ganska stor verksamhet. Det är visserligen ingen ringa sak, att genom missionärer, representerande olika nationaliteter och samfund, Guds ord i tal och skrift förkunnas dagligen tusenden till godo på icke mindre än tjugu språk.

P. Peterson.

* * *

De svenska missionsvännernas immigrantverksamhet i New York daterar sig från 1880. Första steget togs af Bethesda-församlingen, som uppstått genom J. G. Princells verksamhet. Denna församling kallade nämligen nyssnämnda år Carl W. Holm från Campello. Han kom i juli månad och upptog genast verksamhet bland immigranterna, hvilken verksamhet han fortsatte till den 21 oktober, då han lämnade. Under tiden hade församlingen kallat A. Lidman till sin lärare. Han brukade, då tillfälle gafs honom, äfven besöka "Castle Garden". Och som han af myndigheterna erhöll tillåtelse därtill, hade han fritt tillträde till de många tusen af våra landsmän, som kommo såsom immigranter till detta land. Han insåg snart nödvändigheten af en missionär, som kunde helt ägna sin tid åt att stå dessa främlingar till hjälp, okunniga i språket som de voro, och utsatta för så många faror, många af dem därjämte i saknad af det nödvändigaste äfven i lekamligt afseende, men å andra sidan i detta tillstånd mer än någonsin tillgängliga för Guds ord och andliga inflytelser.

Innan han lämnade New York, väckte han i församlingen i Brooklyn ett förslag om att tillsätta en broder att verka ibland immigranterna. Förslaget bifölls, och lotten föll på broder P. Peterson, som ännu tjänar i egenskap af immigrantmissionär. En kväll samlades flere vänner, bland dem Emil Holmblad jämte predikanten Lidman, i Petersons bostad, då den senare blef genom bön och händers påläggning afskild för immigrantmissionärens kall. Ingen lön kunde bestämmas från något håll, men broder Peterson tog kallelsen såsom från Herren och lofvade att i förtröstan på honom börja arbetet.

På detta sätt fortsatte han en tid på kallelse af församlingen i Brooklyn, tills på hans hemställan Svenska Missionssynoden upptog immigrantmissionen såsom sin verksamhet, då alltså Peterson

tjänade på kallelse från denna synod. Han hade också, sedan Lidman lämnade New York, af myndigheterna fått behörig tillåtelse att verka bland de skandinaviska immigranterna.

Den 31 mars 1881 gjorde Peterson sitt första inträde i "Castle Garden" såsom immigrantmissionär. Det var med underliga känslor, okunnig som han då var med alla förhållanden. Lyckligtvis voro då ännu inga strängare immigrantlagar gällande. Såsom en följd däraf var immigrationen ovanlig stor. Och det dröjde ej länge, innan missionären hade händerna fulla af arbete. Ofta ankommo från Sverige hela familjer på en 8—10 medlemmar, utan

INFÖR KOMMISSIONÄRERNA

den ringaste bestämmelse och utan medel. Dessa gällde det således att taga vara på. I det hela var det dock den tiden mycket lättare att skaffa arbete åt nykomna än nu är fallet.

Då immigranthemmet en tid senare kom till stånd, skedde det i det syftet, att det skulle blifva en gemensam verksamhet mellan detta hem och immigrantmissionären. Peterson var också en af hemmets styrelsemedlemmar och var med om att uppsätta hemmets stadgar. Han blef också formligen kallad af hemmets styrelse att verka såsom missionär i förbindelse med hemmet, och styrelsen bestämde hans månadslön. Han såg icke heller själf något hinder för en sådan kallelse, utan antog densamma. Sedermera kom han

dock på den tanken, att denna handling möjligen var ett förhastande och att han därmed möjligen förverkade sin rätt af tillträde till "Castle Garden". För att vinna visshet i saken beslöt han sig för att tala med superintendenten för "Castle Garden" och begära hans tillåtelse att få stå i hemmets tjänst. Superintendenten svarade honom, att det berodde på om hemmet var uteslutande en välgörenhetsinrättning. Men då han hörde, att hemmet mottog betalning af sina gäster och att taxan var en dollar om dagen, så förklarade han, att hemmet måste anses såsom ett hotell och förbjöd Peterson att vara anställd i dess tjänst, i fall han önskade hafva tillträde till "Castle Garden" såsom immigrantmissionär. Det hjälpte ej, att Peterson upplyste om att hemmet var upprättadt af kristna personer till skydd och hjälp för skandinaviska immigranter och att de som saknade medel mottogos utan betalning. Han nekades till och med att utdela hemmets kort till immigranterna.

Detta superintendentens svar måste Peterson alltså rapportera till hemmets styrelse, som följaktligen icke ansåg sig kunna aflöna honom. Resultatet blef alltså, att hemmet och immigrantmissionen blefvo två skilda verksamhetsgrenar. Det kan förtjäna nämnas, att enligt immigrantmissionärens omdöme en sådan skilsmässa icke hade varit behöflig. Det har visat sig, att på senare åren kommissionärerna blifvit långt mera liberala och tillåta missionärerna mer frihet att handla såsom de anse bäst, när det gäller att taga vård om immigranterna och gifva dem, som sakna hem och anhöriga, anvisning på tillfälligt logis. Med en sådan frihet har naturligtvis missionären tillfälle att hänvisa immigranter till hemmet och gör det gärna.

Immigrantmissionären var emellertid genom ofvan omtalade händelse åter igen utan en formlig kallelse. Han hade ingen fast lön och ingen utsikt att få det mer visst i det afseendet. Han kunde dock omöjligen besluta sig för att öfvergifva missionen bland immigranterna. Därtill hade han funnit behofven af en sådan mission alltför stora. Vid sidan af den verksamheten hade han också funnit tid och anledning att missionera bland sjömännen. Emellertid öppnade sig åter större utsikter för verksamheten, då Förbundet kom till stånd. Redan i Chicago 1885, på det möte, då Förbundet bildades, beslöts nämligen att upptaga immigrantmission och kalla missionär Peterson såsom missionär att fortsätta sin verksamhet såsom förut.

Således är immigrantmissionen Förbundets äldsta och första gemensamma verksamhet. Att den då omfattades med stort in-

tresse ådagalägga räkenskaperna vid mötet, hållet i september samma år, då af en inkomstsumma af 863 dollars 431 dollars eller ungefär hälften hade inkommit uttryckligen för immigrantmissionen. Årsmötet därpå, i Rockford 1886, voro inkomsterna till denna missionsgren 518 dollars. Det är allt annat än glädjande att tillägga, att under tiden intresset för denna mission alls icke hållit jämna steg med intresset för öfriga missioner.

I Förbundets tjänst har broder Peterson oafbrutet varit verksam såsom immigrantmissionär allt sedan 1885, med undantag af något år, då han på grund af vissa omständigheter måste för en tid lämna sin plats och under tiden verkade såsom biträdande predikant i missionsförsamlingen i St. Paul. Peterson är en af de äldsta af alla samfunds immigrantmissionärer i New York och åttnjuter icke blott sitt sällskaps odelade förtroende utan ock immigrantmyndigheternas, en sak af den allra största betydelse för hans verksamhet.

Hans arbete består hufvudsakligen uti att sprida traktater och kristliga tidningar och för öfrigt inlåta sig i samtal med immigranterna, en sak som är lätt nog. Dessa samtal antaga ofta form af en kort predikan, då immigranterna samla sig omkring missionären till ett större antal, medan de vänta på sin afresa, hvilket i regeln kan dröja tre eller fyra timmar från deras ankomst i hamnen. En särskild mission har missionären i förhållande till sådana, som icke hafva några anhöriga eller vänner här i landet och ingen annan bestämmelse än att söka arbete hvar de kunna få det. Dem gäller det att gifva råd och handledning, så att de ej må falla i dåliga händer. Åter igen ett annat uppdrag får missionären i förhållande till dem, som på grund af missförstånd och dylikt nekas sin rätt att landstiga. För dem måste missionären blifva en advokat inför kommissionen. Och ofta måste han för att vinna rättighet åt dem att landstiga ikläda sig personligen ansvaret för dem, att de ej under ett år, räknadt från deras landstigning, skola falla staten till last. Det gäller då naturligtvis att skaffa dem arbete. Och som många hafva för vana att på immigranthemmet fråga efter såväl tjänstflickor som manliga arbetare, så går det i regeln rätt bra. Dock får missionären ibland ikläda sig ansvar, som blir mycket bekymmersamt för honom. Därpå vore många exempel att förtälja, om utrymmet tilläte.

Icke sällan måste missionären, då nöden så kräfver, förse fatiga immigranter med lifsmedel för den långa järnvägsresan, på det att de icke skola duka under, innan de framkomma till sin be-

stämmelseort. Många rörande berättelser vore i det sammanhanget värda att tälja. Man må föreställa sig en stor familj, far och mor och en sju till åtta hungriga barn, redo att anträda järnvägsresan åt västern utan en cent på fickan utöfver biljätten och utan en bit bröd för de hungrande och gråtande små. Det händer, att missionären måste gissa sig till deras ställning. Hans vana blick ser det på den slöhet och likgiltighet, hvarmed de lyssna till hans ord och råd, en slöhet och likgiltighet, som smälter ned i tårar, då han erbjuder dem lifsmedel för resan eller någon slant att köpa det för.

Många komma i land sjuka, åt hvilka han måste anskaffa medicin och vara dem i doktors ställe. De som äro så sjuka, att de icke kunna fortsätta resan, intagas på de olika sjukhusen och besökas där af missionären. Och de äro icke få, som genom hans kärleksfulla besök, hans böner och samtal vunnits för Herren. Mer än en förlorad son och dotter har där på dödsbädden räddats som en brand ur elden. Andra, som återvunnit sin hälsa, hafva fått minnen för lifvet från dessa sjukdomsdagar, minnen, som nog skola blifva mer än en till frälsning.

Bland missionärens andra många göromål må icke förgätas hans vidlyftiga korrespondens, dels med personer i Sverige, som skrifva till honom att möta kommande immigranter, dels från snart sagdt alla håll här i landet. Oräkneliga äro de uppdrag, som immigrantmissionären får, oräkneliga de tjänster, som man begär af honom. Han är allas dräng. Vore den uppmuntran, som hans mission röner, alls i proportion till mångsidigheten och mödan af hans tjänst, då vore ingen mission i bättre omständigheter. Men det är långt ifrån händelsen. Det är icke många af oss, som icke hafva mottagit tjänster, kanske rätt stora, af immigrantmissionären. Huru kommer det sig, att under tiden så få af dessa hulpna komma igen för att betala sin skuld af tacksamhet?

MISSIONSKYRKAN I GALESBURG, ILL.

V

GUDS FÖRSAMLING

I NYA testamentet talas om Guds församling i tvåfaldig bemärkelse: såsom sammanfattningen af alla heliga i alla tider och på alla orter och såsom sammanfattningen af alla beliga på en viss ort. Ordet församling är en öfversättning af det grekiska *ecclesia*, hvilket förekommer i Nya testamentet på omkring 115 ställen, och betyder utkallelse. Förutom på fyra ställen, där ordet användes för att beteckna en sammankomst af borgarne i ett ordnad samhälle och då är öfversatt med menighet, Apg. 19:32, 41, vidare folkförsamling, v. 39, samt Israels folk i öknen, Apg. 7:38 användes *ecclesia* öfver allt i Nya testamentet för att beteckna Guds församling i allmänhet, eller ock den kristna lokalförsamlingen. Enligt detta ords betydelse är församlingen en sammanfattning af människor, hvilka blifvit utkallade från världen och förenade till en gemensam kropp eller organisation. Då Kristus är den, som bygger församlingen, förstå vi däraf, att han ock är den, som utkallat och sammanfört dessa människor. Paulus säger: Kristus har utgifvit sig själf för våra synder, på det att han skulle uttaga oss från den närvarande onda världen, efter Guds och vår faders vilja (Gal. 1:4, 5).

Församlingens karaktär

Af de ofvan anförda bibelställena kunna vi förstå, af hvad slags element församlingen är sammansatt. I den tredje trosartikeln karaktäriseras också Guds församling på ett träffande nytestamentligt sätt. Den kallas där för "en helig allmännelig kyrka: de heligas samfund". Guds allmänneliga *ecclesia* är sålunda en samling eller kropp af uteslutande heliga människor. Huru de blifvit det, omtalar aposteln, då han säger: Kristus har älskat

församlingen och utgifvit sig själf för henne, på det att han skulle helga henne, efter att hafva renat henne i vattnets bad, genom ordet, på det att han skulle för sig framställa församlingen såsom härlig, icke hafvande fläck eller skrynka eller något sådant, utan att hon skulle vara helig och ostrafflig (Ef. 5:25—27). Då Petrus talar om Guds folk i församlingen, säger han, att det genom Anden blifvit helgadt till lydnad och bestänkt med Jesu Kristi blod (1 Pet. 1:2). Längre ned säger han om dessa människor att de blifvit återlösta från deras fåfängliga fäderneärfda lefverne med Jesu Kristi dyra blod, såsom ett felfritt och obesmittadt lamms, v. 19. Sammalunda säger ock Paulus, då han talar till församlingens biskopar i Efesus: Så hafven nu akt på eder själfva och på hela hjorden, i hvilken den Helige anden har satt eder till biskopar, att vårda Guds församling, hvilken han har förvärfvat sig med sitt eget blod (Apg. 20:28).

Men hvad som karaktäriserar Guds församling i allmänhet, eller hvad man kallar de heligas samfund, det karaktäriserar också de kristna lokalförsamlingarna på apostlarnas tid, och de äro mönstret för alla kristna lokalförsamlingar i alla tider. Huru nu dessa kristna lokalförsamlingar på apostlarnes tid organiserades, omtalar icke Nya testamentet. Det blott omtalar deras tillkomst på de olika platserna, där apostlarne predikade Guds ord. Genom Guds ord, Anden och dopet blefvo de omvända och pånyttfödda, och genom denna andliga födelse och lika sinnesbeskaffenhet växte de tillsammans till en gemensam kropp eller organisation. På grund af denna gudomliga födelse och andliga släktskap betraktade de hvarandra såsom syskon, och för sin gemenskap, uppbyggelse, utveckling och verksamhet inrättade de sig efter apostlarnas ledning och efter för handen varande behof och omständigheter. Att bland judekristna synagogverksamheten fick i åtskilligt tjäna som mönster, är nog troligt. I Jerusalem fanns redan innan den första kristna pingstdagen en begynnelse till en församling, hvilken utgjordes af apostlarne och Jesu första lärjungar, som vi finna af Apg. 2. När Petrus predikade på pingstdagen, fingo människorna ett styng i sina hjärtan och frågade hvad de skulle göra. Då sade Petrus till dem: Ändren edert sinne, och hvar och en af eder låte döpa sig i Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse; och i skolen undfå den Helige andens gåfva (Apg. 2:37—39). De som då gärna mottogo hans ord, läto döpa sig; och på den dagen *förökades församlingen* med omkring tre tusen själar, v. 41. I värs 47

säges det, att Herren förökade hvar dag församlingen med dem, som blefvo *frälsta*. Församlingen bildades icke af oomvända eller otrogna människor, icke heller förökades den med sådana. Nej, icke ens med en blandning af troende och otrogna. Och såsom församlingen i Jerusalem kom till, förökades och utvecklades, så kommo också andra kristna församlingar till genom apostlarnes verksamhet. Människor blefvo omvända från judendom och hendendom till Herren. Eller såsom det ock heter: De blefvo förda från mörker till ljus, från död till lif och från satans makt till Gud. På det sättet kommo de in i församlingen och på den grunden kallades de heliga. Öfverallt i Nya testamentet, där de kristna lokalförsamlingarna omtalas, framställas de såsom bestående af heliga och på Kristus Jesus troende, såsom församlingar i Gud, d. v. s. sådana som i verkligheten trodde på Jesus och som genom honom hade sitt andliga lif och sin tillvaro i Gud. Därför adresseras och tituleras de också såsom sådana. Därom heter det: Till den Guds församling, som är i Korint, de helgade i Kristus Jesus, de kallade heliga (1 Kor. 1:1). Och vidare: Till tessalonikernas församling i Gud Fader och Herren Kristus (1 Tess. 1:1), till alla de heliga i Kristus Jesus, som äro i Filippi (Fil. 1:1), de heliga, som äro i Efesus, och troende i Kristus Jesus (Ef. 1:1). Detta är det andliga lif och de höga och härliga titlar, som utmärkte de apostoliska församlingar, som omtalas i Nya testamentet. För deras yttre och inre tillväxt, utveckling och verksamhet var församlingsgemenskapen för dem både naturlig och absolut nödvändig. Sedan de blifvit af Herren uttagna från världen, kunde de icke längre lefva med världen, icke heller kunde de lefva hvar för sig, utan måste ha gemenskap med hvarandra uti det kristliga församlingslivet. Det hör till det otänkbara, icke håller kan man finna en skymt därom i Nya testamentet, att någon blef omvänd till Herren och icke var med i den kristna församlingen. Paulus undervisade dem också, af hvilken stor betydelse denna församlingsgemenskap för dem var. De voro en kropp och hvarandras lemmar och såsom sådana skulle de ock betrakta sig själfva. De heliga nådemedlen, såsom ordet, dopet och nattvarden, hade de gemensamt. Dessa voro af Herren gifna till församlingens förkofran i helighet och rättfärdighet. Men vidare, på det att församlingen i fortsättningen skulle bevaras uti denna heliga och från världen afskilda ställning i sitt lif och sin verksamhet, föreskref Herren och apostlarne församlingstukten. Därom säger Herren: Men om din broder syndar

mot dig, så gå och tillrättavisa honom mellan dig och honom allena. Om han hör dig, så har du vunnit din broder. Men om han icke hör dig, så tag med dig ännu en eller två, på det att hvar sak må bestämmas efter två eller tre vittnens utsago. Men hör han dem icke, så säg det till församlingen. Hör han icke håller församlingen, så vare han för dig såsom hedningen och publikanen (Matt. 18:15—17). Till församlingen i Korint säger aposteln: Drifven ut ifrån eder den, som är ond (1 Kor. 5:13).

Församlingstukten hade till ändamål att bevara församlingen i den renhet, som var utmärkande för henne i hennes begynnelse. Det är klart, att man icke så noga kunde öfvervaka inträdet i församlingen, att icke skymtare kunde komma in. Likaledes kunde fall i synden och affall ske af sådana, som voro verkligt troende och uppriktiga kristna, då de blefvo upptagna i församlingen. I dylika fall gällde det för församlingen att noga efterfölja Herrens, och apostlarnes föreskrifter om församlingstukten. Det är synden, som förorenar människan, och där en församlingsmedlem fallit i synd, där måste synden skiljas från honom. Kan det icke ske, så måste den personen skiljas från församlingen. Vill församlingen icke skilja det onda från sig, enligt Guds ord, har hon därmed uppgifvit sin karaktär såsom en kristen församling efter Nya testamentets församlingsprincip. Ty det är ju klart, att om en person kan tillåtas att lefva i synd och på samma gång vara medlem i församlingen, så kunde ju flera göra det, och då återstår den frågan: Hvar är gränsen? Men vidare, på samma gång som församlingstukten uraktlåtes, öppnas dörren in i församlingen äfven för sådana, som helt och hållet äro främmande för Gud och i saknad af andligt lif. Men när det kommit därhän, hvar har det då tagit vägen med församlingens kristliga sinne och karaktär? Skulle icke den kristna lokalförsamlingen vara en sann typ af och på ett sanningsenligt sätt representera Guds församling i allmänhet? Häraf förstå vi, af hvilken ofantlig betydelse församlingstukten är för den kristna lokalförsamlingens bevarande i en sannt kristlig karaktär. Försummar församlingen densamma, skall det icke dröja synnerligen länge, förrän det andliga lifvet flytt, och i stället för en kristen församling är det blott kvar en hop andligen döda människor. Visserligen är det ett formväsande kvar, och man kan väl iakttaga vissa religiösa former och ceremonier, men det andliga lifvet i Kristus Jesus, hvilket ständigt och allestädes var en protest mot synd, orättfärdighet och ett falskt väsende, det har flytt. Det troliga är, att de församlingar i Mindre Asien,

hvilka omtalas i Uppenbarelseboken och hvilka Herren så allvarligt varnar och bestraffar, hade på den vägen kommit i ett sådant beklagligt tillstånd. Till församlingen i Tyatira heter det: Men jag har det emot dig, att du har fördrag med kvinnan Jesabel (Uppb. 2:20). Till församlingens ängel i Sardes heter det: Jag känner dina gärningar, att du har namnet att du lefver, och du är död (kap. 3:1). Först hade man fördrag med falsk lära och tillät att Guds ord sköts åt sidan, sedan med ett falskt väsende, och så inträdde den andliga döden. Detta är för oss all-

KYRKOINVIGNING PÅ LANDET

varliga och varnande ord och exempel, och må vi i tid akta på dem. Huru människor, som bekänna sig för att vara kristna och mena sig handla i öfverensstämmelse med Guds ord, kunna hafva dylika varnande exempel för ögonen och ändå försvara den uppfattningen och principen, att församlingen kan bestå af både troende och otrogna, ja, att den väsentligen kan utgöras af otrogna och ändå vara en kristen församling, det är verkligen mycket svårt att förstå. Man må från hvilken synpunkt som helst argumentera till försvar för ett sådant väsende, det är i alla fall falskt och saknar stöd i Guds ord. Nej, skall den kristna församlingen vara ett

ljus på ljusstaken, en stad på bärget och ett jordens salt, så måste den, enligt Guds ords föreskrift och Andens ledning, bibehålla sig i den ställning och karaktär, som utmärkte de första kristna församlingarna.

De svenska missionsvännerna, vi tänka i synnerhet på dem, hvilka äro förenade i Svenska Ev. Missionsförbundet i Amerika och hvilkas andliga lif och kyrkliga ställning väsentligen äro en frukt af de andliga väckelser och kraftiga nådesvindar, som de senare årtiondena susat fram både i Sverige och här i landet, hafva sökt att troget iakttaga och efterkomma de församlingsprinciper, såväl i fråga om församlingsgemenskap som verksamhet, hvilka äro utmärkande för Nya testamentet. Dessa principer ha alltid för dem varit synnerligen dyrbara och kära och äfven dominerande. Herren har ock visat sitt välbehag till denna församlingsverksamhet och rikligen välsignat den. Må det ock så förblifva i fortsättningen. Genom en ödmjuk undergifvenhet för Guds vilja, ett troget aktande på hans ord och Andens ledning skola vi i vår ringa mån i fortsättningen få vara med om att utföra Guds vilja och verk.

Församlingens mission

Guds församlings mission är att på allt sätt och med alla till buds stående lofliga medel utbreda Jesu Kristi evangelium. Det missionsuppdrag, som Herren efter sin uppståndelse från de döda gaf åt sina första lärjungar, då han för sista gången i synlig måtto var med dem på jorden, det gäller församlingen i alla tider, och det lyder sålunda: Gån fördenskull ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Faderns och Sonens och den Helige andens namn, lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder. Och se, jag är med eder alla dagar intill världens ände (Mat. 28:19, 20). Något härligare budskap har aldrig gifvits på jorden, än att å Jesu Kristi vägnar gå ut med frälsningens evangelium till en döende värld för att göra människorna till Jesu lärjungar. Och detta höga och härliga uppdrag har Herren gifvit åt församlingen. Hon är Kristi kropp, och såsom sådan skall hon vara världens ljus och jordens salt. Hon är sanningens pelare och grundfäste, och i denna egenskap skall hon besegra lögnens och mörkrets makter, och med sanningen frigöra människorna från syndens herravälde och vinna dem åt Gud. För detta ändamål har Herren också rikligen utrustat församlingen med gåfvor och medel. Han har satt somliga till apostlar, somliga till profeter,

somliga till evangelister och somliga till herdar och lärare för de heligas fullkomnande, till Kristi kropps uppbyggelse (Ef. 4:11, 12, 1 Kor. 12:28). Vidare har han gifvit nådemedlen, ordet, dopet och nattvarden, och med denna gudomliga rustning vill Herren, att församlingen skall gå åstad och eröfra dessa skaror af människor, som ännu sitta i mörker och dödens skugga. I snart två tusen år har detta eröfringsarbete fortgått, mer eller mindre nitiskt och vidtomfattande, men det oaktadt ligga ännu omkring två tredjedelar af jordens befolkning, eller ett tusen millioner människor, försänkta i hedendomens mörka och hemska natt. O, du Guds församling, må du vakna upp rätteligen och skynda att utföra det härliga och betydelsefulla uppdrag, som Herren lade på ditt hjärta, innan han uppfor till himmelen! Gud vill, att alla människor skola blifva frälsta och komma till sanningens kunskap (1 Tim. 2:4). Men om det skall ske, så måste de få höra det evangelium, som är en Guds kraft till frälsning för hvar och en som tror. Försummar församlingen det, så är hon först och främst olydig mot sin Herre och Mästare, och för det andra beröfvar hon dessa människor det sanningens ljus och den frälsning, han vill att de genom evangelium skola komma i besittning utaf. Det hvilar därför ett stort ansvar på församlingen. Väl henne, om hon är trogen uti sin Herres kallelse. I annat fall heter det: Förbannad vara den, som utför Herrens uppdrag försumligt (Jer. 48:10). Detta gäller såväl hvarje enskild troende som församlingen i sin helhet. Må vi därför icke vara försumliga!

I närvarande tid gör missionsverksamheten stora och vidtomfattande framsteg, och man kan icke annat än glädjas storligen däröfver. Men på samma gång har det aldrig varit så gynnsamt för församlingen att när och fjärran sträcka ut sina modersarmar för att genom evangelium sluta de förlorade i sin famn. Det är visserligen sannt, att Kristi fiender, otro och mörker äro ännu i dag lika svåra att öfvervinna som någonsin, och till att öfvervinna dessa förslå icke några moderna medel och resurser. Det kan ske endast med det evangelium, som af apostlarne predikades. Men i fråga om att skyndsamt sprida evangelium och i hednaländerna finna mottaglighet för detsamma saknar den närvarande tiden sitt motstycke i historien. Och i förhållande därtill blir ansvaret så mycket större. Ty det heter: Hvar och en, åt hvilken mycket blifvit gifvet, af honom skall mycket varda utkrafdt.

För en framgångsrik och välsignelsebringande missionsverksamhet är det af största betydelse att församlingen är endräktig,

d. v. s., att de enskilda troende intaga sin rätta plats i församlingen och göra sin kristliga plikt. När det blir fråga om denna sak, ack, hur många troende är det icke, som därvid bevisa sig vara antingen okunniga eller försumliga. De anse det som en likgiltig eller underordnad sak att intaga sin rätta ställning som medlemmar i den kristna lokalförsamlingen. De försumma församlingsgemenskapen och i förening därmed bruket af nådemedlen samt sin plikt i fråga om verksamheten. Så förlorar missionen på dem och deras ställning. Den uppmuntran, den kärlek, det intresse, de medel och gåfvor, som de kunde och skulle gifva, det blir allt-

MISSIONSKYRKAN I PRINCETON, ILL.

sammans förspildt. Sådant är högligen att beklaga. Man är färdig att tro, att i deras ögon är det som om icke församlingen funnes till, eller att den bestode af osynliga människor, hvilka icke alls behöfde eller kunde ha någon gemenskap med hvarandra. Hafva de då icke reda på, att Guds ord talar om församlingen under bilden af ett hus, ett heligt tåmpel i Herren eller en kropp, hvars lemmar utgöras af de olika medlemmarna? Men i kroppen äro alla lemmarna förenade, annars vore det icke en kropp. Paulus säger: Men Gud har så sammanfogat kroppen, att han har gifvit den ringare lemmen en större heder, på det att ingen sön-

dring må vara i kroppen, utan lemmarna må hafva samma omsorg om hvarandra (1 Kor. 1:24, 25).

Den fara, som i denna tid är synnerligen hotande för den kristna församling, såväl i fråga om inre kraft och tillväxt som äfven i fråga om missionsverksamhet, är brist på *samhörighetskänsla, plikttrohet och gemensam ansvarighet*. Själfviskhet och högmod spelar under det vackrare namnet oberoende i vår tid en farlig roll på mer än ett område. Må Guds församling bevaras från besmittelsen af detta onda. Det gäller för hennes medlemmar att icke tackas sig själfva, utan sin nästa, honom till godo, till uppbyggelse. Kristus tacktes icke sig själf, utan gaf sig ut för oss alla. Men har han gifvit sitt lif för oss, då äro äfven vi pliktige att gifva vårt lif för bröderna. Med detta Kristi sinne och kärlek till bröderna skall missionens heliga sak blifva för oss kär och välsignelsebringande och äfven hafva stor framgång. Må Kristi heliga missionsuppdrag, hedningarnas nöd och befrämjandet af Guds ära få större rum, djupare intresse och mera kraftig hänförelse uti Guds församlings hjärta!

Församlingen uti härlighet

Såsom vi ha burit den jordiskes bild, så skola vi ock bära den himmelskes bild (1 Kor. 15:49). Gud har satt oss med honom i det himmelska i Kristus Jesus (Ef. 2:6). Detta är församlingens härliga hopp och framtid. Med Kristus uti härlighet, det är redan en ousäglig sällhet och upphöjelse, men den delas ock af himmelska väsenden, såsom änglarna. Men att bära den himmelskes bild, det är den största upphöjelse, ära och härlighet, som kunna gifvas ett skapadt väsende, och detta är församlingens lott. Aposteln Johannes säger: Det är icke ännu uppenbart hvad vi skola varda, men vi veta, att när han varder uppenbar, skola vi blifva *honom lika*, ty vi skola se honom såsom han är (1 Joh. 3:2). Uti rangordning står församlingen närmast Kristus, alldeles såsom bruden är närmast brudgummen. Hon är satt med Kristus uti det himmelska och hon skall regera med honom på hans tron. Här i denna tid har församlingen fått lida med Kristus och här har hon haft sin präfvotid. Hon har fått gå genom ära och smälek, genom ondt rykte och godt rykte. De heliga hafva här på jorden varit såsom gäster och främlingar, utan hem och utan skydd. De hafva understundom varit aktade såsom slaktefår (Rom. 8:36), de hafva fått gå i fängelse och bojor, be-träda bål och stupstocken. Deras kroppar ha blifvit stympade

och sönderslitna af vilda djur och alla möjliga tortyrer hafva de fått utstå. O hvilket lidande, hvilken nöd och hvilka tårar, som gjutits af dessa heliga människor! Men i allt detta hafva de i tron och med en helig triumf utropat: Men i allt detta öfvervinna vi rikligen genom den, som har älskat oss (Rom. 8:37). Och: Denna tidens lidanden äro att akta för intet mot den härlighet, som på oss kommer att uppenbaras (Rom. 8:18). Ty vår bedröfvelse, som är kort och lätt, bereder åt oss på ett öfversvinnligt sätt i öfversvinnligt mått en evig fullvikt af härlighet. Ja, så har den store aposteln talat om Guds församlings pilgrims- och pröfningstid samt om dess härlighetstillstånd. Märk hans ord i den sist anförda värsen ur 2 Kor. 4:17. Öfver denna värs gör P. W. följande sköna och träffande anmärkning: "En härlighet, som är evig och tung. Paulus tänker sig bedröfvelsen och härligheten bildligt på en våg. Den förra väger så godt som ingenting i jämförelse med den senare. Därtill kommer, att den förra varar ett ögonblick, den senare i evighet. Det är som såpbubblan i ena vågskålen och ett bärg af guld i den andra".

O ja, hvem kan med ord eller bild beskrifva, hvad som en gång skall tillfalla Guds församling, Jesu Kristi brud, när hon skall uppenbaras i härlighet? Hvad intet öga sett och intet öra hört och hvad i ingen människas hjärta uppstigit, det har Gud beredt dem som älska honom. Herren Jesus var synnerligen angelägen om att hans vänner en dag skulle få taga denna härlighet i besittning. Natten före sin död bad han: Fader, jag vill, att hvarest jag är, där skola ock de vara med mig, hvilka du har gifvit mig, på det att de må se den härlighet, som du har gifvit mig; ty du har älskat mig före världens grundläggning (Joh. 17:24). Må du därför vara trogen och uthållig, du Guds församling, och redo att möta din himmelske brudgum. Snart skall han komma i härlighet, och på den dagen skall han förhärligas i sina heliga och beundras i alla dem, som tro (2 Tess. 1:10).

E. G. Hjerpe.

VI.

HEMMETT OCH LAZARETTET

DET var ej ursprungligen meningen, att Förbundet skulle bedriva lazarettverksamhet utan endast upprätta ett hem för fattiga och ålderstigna nådessyskon. Förslaget till ett sådant hem utgick från Henry Palmblad, som under flera år var stadsmissionär för missionsförsamlingen på norr i Chicago och under sin verksamhet ofta träffade troende landsmän, som voro hemlösa, fattiga och sjuka. Detta rörde honom djupt, och han önskade, att ett hem kunde upprättas, där sådana kunde erhålla lekamlig och andlig vård.

Efter mycken bön till Gud och rådlägnings med sina närmaste vänner inkom Palmblad till Förbundets årsmöte i Princeton i september 1885 med begäran, att Förbundet måtte upprätta ett barmhärthetshem. Denna begäran omfattades med välvilja af årsmötet och beslut fattades enhälligt, att ett sådant hem upprättas.

En kommitte, bestående af bröderna C. A. Björk, F. M. Johnson, H. Palmblad, S. Youngqvist, J. P. Eagle och C. G. Pettersson, tillsattes med uppdrag att utse och inköpa en passande plats. Denna kommitte inköpte en egendom i närheten af Bowmanville vid West Foster avenue för ett pris af \$5,500. Egendomen utgjordes af tre acres af land, ett envåningshus af trä och ett stall. Kommitten lyckades så väl i sitt arbete, att redan i maj följande år hela köpesumman var insamlad. Från alla delar af landet inkommo bidrag. Byggnaderna reparerades, det lilla trähuset förstörades till ett tvåvåningshus, allt för en summa af \$1,400. Nödvändiga möbler och husgeråd anskaffades för omkring \$1,200. Den 27 juni 1886 invigdes Svenska barmhärthetshemmet i närvaro af ett stort antal vänner.

C. FLODIN
(Direktionens ordf.)

HENRY PALMSTAD
(Hemmets grundläggare)

A. JULIN
(Direktionens v. ordf.)

LAKÄRE

DR. C. W. JOHNSON
DR. O. THEO. ROBERG
DR. F. I. BROWN

DR. TORGNY ANDERSON
DR. J. G. STRÖMBERG

Redan i början af maj samma år hade man börjat mottaga patienter, och dessas antal växte år efter år, så att hemmet inom kort tid blef alldeles otillräckligt. Begäran framställdes därför till årsmötet i Galesburg, 1890, om rättighet för kommittén att tillbygga och utvidga detsamma. Detta beviljades af årsmötet, och tillbyggnader och förbättringar blefvo vidtagna för en kostnad af något öfver \$7,000.

Det dröjde icke länge efter barmhärtighetshemmets öppnande, förr än patienter anlände, hvilka voro i behof af operationer och läkarevård. Hemmet var äfven lyckligt nog att redan från början betjänas af skickliga läkare, bland hvilka må nämnas doktorerna Torgny Anderson, C. W. Johnson och F. I. Brown. På detta sätt började Förbundets lazarettss verksamhet.

Ehuru såsom förut nämndt barmhärtighetshemmet år 1891 blifvit utvidgadt, inkommo så många ansökningar om intagning från patienter, som sökte hemmets läkare, att behofvet af en stor lazarettbyggnad med modärna bekvämligheter gjorde sig allt mer känbart. Det var därför välkommet, då tvänne förmögna personer till årsmötet i Duluth, 1901, inkommo med anbud om \$25,000 hvardera till ett lazarett, dock på villkor att detta uppfördes i Lake View eller någon lika passande plats i Chicago.

Vid mötet i Duluth föranledde dessa anbud en liflig diskussion. Och under diskussionens lopp framställdes icke mindre än sju olika förslag. Dessa voro: 1) Verkställande kommitténs förslag att mottaga donationerna med rättighet att få bygga lazarettet i Bowmanville, hvarvid olika meningar gjorde sig gällande med hänsyn till kostnaden man borde gå till för en lazarettbyggnad på denna plats; 2) ett förslag af C. M. Youngquist, att Förbundet afböjer donationerna på de villkor donatorerna fäst vid dem; 3) ett förslag också af C. M. Youngquist, att donatorerna få till stånd en "board" i Chicago, som åtager sig lazarettets bygande i öfverensstämmelse med deras fordringar; 4) ett förslag af A. Lidman, att hemställa till donatorerna att ändra villkoren för donationerna, så att de ej bestämma om platsen för lazarettet; 5) ett förslag af Skogsbergh, att anbudet tacksamt mottages och att en kommitte tillsättes med uppdrag att se till med hänsyn till en lott på en passande plats i Chicago och plan för ett lazarett, att rapportera till nästa möte; 6) ett förslag af Constantin Olson, att donationerna från bröderna P. H. Anderson och J. Brynteson till ett lazarett i Chicago tacksamt mottages och att en direktion af femton personer tillsättes, att väljas en från hvarje missionsförsam-

ling i Chicago, så långt det fordras, att handha lazarettverksamheten, med rapportskyldighet och full ansvarsskyldighet till Förbundet, ifall Förbundet skall skänka lazarettverksamheten sitt moraliska understöd, samt 7) ett förslag af N. Heiner att bygga ett lazarett enligt donatörernas önskan på någon passande plats i Chicago samt att tillsätta en affärskommitté, som äfven får utgöra en del af verkställande kommittén, att sköta dessa affärer.

Efter en stunds meningsutbyte med hänsyn till dessa förslag begärde mötet att få gå till omröstning på Skogsberghs förslag tillsammans med tvänne amendement, som detta förslag erhållit.

HEMMET OCH LAZARETTET

Dessa amendement voro, ett af J. Johnson, så lydande: att samma kommitté får rättighet att mottaga donationer och subskriptioner i fortsättningen; ett annat af K. F. Ohlson, så lydande: att om det visar sig, att företaget kan verkställas utan skuldsättning, kommittén erhåller fullmakt att gå till verket redan före nästa årsmöte. Och antogs detta förslag med stor majoritet. Längre fram under mötet amenderades det fattade beslutet ytterligare, först på förslag af K. F. Ohlson, att lazarettkommittén icke tager något steg att köpa lott eller bygga utan i samråd med verkställande kommittén, och vidare på förslag af A. Mellander, att ej mer än \$25,000 användas för inköpet af byggnadstomt och att bygget ej

påbörjas, förr än en byggnadsfond erhållits, stor nog att betala byggnaden, jämte en understödsfond, tillräcklig för bestridandet af kostnaden för lazaretsverksamheten under första året.

Också ledde det till intet resultat. Den nyvalda lazaretskommitten fann, att kostnaderna för ett lazarett i Lake View eller liknande plats skulle vida öfverstiga de lofvade donationerna. Och då kommittén icke vågade ingå på det föreskrifna villkoret med hänsyn till platsen, drogos donationerna tillbaka.

Vid årsmötet i Galesburg 1902 beslöts att uppföra en lazaretsbyggnad på barmhärtighetshemmet mark. Ett upprop om bidrag utfärdades till missionsvännerna i landet, och \$13,930 inflöto till byggnadstonden. Därefter uppfördes en lazaretsbyggnad, förbunden med barmhärtighetshemmet, för en kostnad af \$26,241,81. På våren 1903 var den nya ståtliga byggnaden färdig och invigdes pingstdagen den 19 maj.

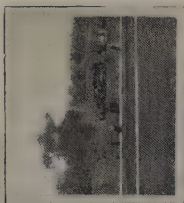
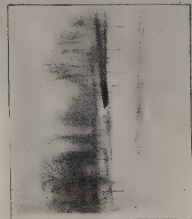
Under tiden hade doktor C. W. Johnson resignerat och i hans ställe kallades doktor O. Theo. Roberg till öfverläkare. Under denna skickliga läkares ledning har lazaretsverksamheten fått glädja sig åt en växande framgång.

För närvarande vårdas på hemmet 32 kvinnor och 21 män, summa 53, det högsta antal, som någonsin vårdats där på en gång. Sedan 5 september 1886 hafva 4,210 patienter vårdats i lazarettet. Förlidet verksamhetsår voro intagna 329 patienter, af hvilka 127 för operationer. Inkomsterna voro:

Genom lazarettets patienter	\$9,249.23
Genom hemmets patienter	1,419.22
Gåfvobidrag till hemmet	6,848.28
Enskild sjukvård	337.64

Alla inkomster för hela inrättningen voro år 1908—9 \$19,470.92 och utgifterna voro \$19,828.81.

NORTH PARK COLLEGE

HUFVUDBYGGNADEN

BOSTAD FÖR ELEVER

PRESIDENTENS HEM

VII

FÖRBUNDETS SKOLVERKSAMHET

SÅSOM förut nämnt i historiken, kom skolfrågan på tal redan vid föreningsmötet i Chicago 1885. Vid nämnda möte hade nämligen infunnit sig professorerna Samuel Ives Curtiss och H. M. Scott, representerande kongregationalisternas predikantseminarium i Chicago. Och de erbjödo Förbundet att öppna en svensk afdelning vid deras läroverk. På deras förslag tillsatte mötet en kommitte, som vidare skulle rådgöra med dem om saken

H. M. SCOTT

S. I. CURTISS

och sedan rapportera till Förbundet följande årsmöte, då beslut i saken skulle fattas. Seminariets styrelse tillsatte också en kommitte. Flere möten höllos, och resultatet blef, att det uppdrogs åt pastor C. A. Björk att resa till Sverige för att i samråd med lektor P. Waldenstöm anskaffa en lärare. I det instruktionsbref, som seminariets kommitte försåg pastor Björk med, framhölls, att den önskade läraren borde vara "en man af otvifvelaktigt kristlig karaktär och sundhet i läran", vidare "en man med god lärdom och erkänd skicklighet, så att han kunde påräkna förtroende och aktning hos alla fria församlingar i detta land". Om hans skyldigheter säges, att "de skulle vara af en homiletisk natur". "De sven-

ska studenterna", heter det vidare, "skola undervisas af våra professorer i biblisk exgetik, historia och systematisk teologi på engelska språket. Hans sak blir det att dana dem till goda predikanter på svenska språket och att göra dem bekanta med deras lands och de svenska församlingarnas i Amerika religionshistoria".

Man ser här af, att kongregationalisterna väntade, att den svenska afdelningen skulle komma att stå helt och hållet under seminariets styrelse och vara en afdelning af deras läroverk, således något helt annat än det erbjudande, som de nämnda professorerna å seminariets vägnar gjort Förbundets årsmöte, nämligen att Förbundet skulle få öppna en svensk afdelning vid deras läroverk. Emellertid förutsåg kommittén, att denna anordning kanske icke komme att blifva tillfredsställande. Därför yttrades i fortsättningen af introduktionsbrevet: "Rörande varaktigheten synes det oss vara bäst, att detta samarbete med en främling att börja med försökes för en begränsad tid. Han kunde känna sig besviken på oss och tycka, att han ej kunde samverka med oss, och edra församlingar kunde vid slutet af första året önska andra anordningar. Vi kunde också anse, att han ej vore lämplig för platsen, och edert folk kunde tänka lika med oss däri. Vi anse det därför icke godt att binda oss för mer än ett år. Men vi tro och lita därpå, att Herren, om vi se upp till honom, skall leda det så, att denna anordning kan blifva beständig och en anledning till stor välsignelse".

Med denna instruktion reste pastor Björk till Sverige sommaren 1885, och på denna kallelse följde pastor Fridolf Risberg på Waldenströms rekommendation med honom till Amerika, då han återvände. Redan i september samma år öppnades under Risbergs ledning den svenska afdelningen vid "Chicago Theological Seminary". Därför inlämnade seminariets styrelse en skrifvelse till Förbundets årsmöte i Princeton, 25—30 september 1885, i hvilken skrifvelse föreslogs, att Förbundet tillsätter en kommitte af tre personer, för hvilken svenskarnas alla ansökningar, om möjligt, skola föreläggas, på det att fakulteten, hos hvilken det afgörande beslutet hvilar, må kunna med insikt bestämma om hvarje ansökan såsom alla andra studenters. Om den svenska lärarens ställning sades i skrifvelsen: "Han är ansvarig endast inför *The Board of Directors* och står under uppsikt af *The Board of Visitors*".

Af denna skrifvelse framgår klart och otvetydigt, att styrelsen för kongregationalisternas skola i full öfverensstämmelse med ofvan anförda instruktionsbref betraktade pastor Risberg såsom kal-

lad omedelbart af kongregationalisterna själfva och uteslutande i deras tjänst. I det förståndet hade han också antagit kallelsen, och i enlighet med den uppfattningen hade de genast vid Risbergs ankomst öppnat den svenska afdelningen vid sin skola utan att invänta ett beslut därom från Förbundets sida. Huru följdriktigt emellertid allt detta kunde synas från kongregationalisternas synpunkt, så tog det sig dock helt annorlunda ut från Förbundets sida. Icke blott var, såsom vi sett, hela anordningen en annan än det ursprungliga erbjudandet, att Förbundet skulle få öppna en svensk afdelning vid seminariet, utan vid det aktuella öppnandet af hvad som således skulle vara en gemensam skola hade kongregationalisterna gått Förbundet i förväg och börjat skolan, innan Förbundet haft tillfälle att fatta beslut i saken.

Samarbetet mellan Förbundet och kongregationalisterna i skolsaken hade således uppstått i ett missförstånd om hvardera partens egentliga önskningsplaner. Det var därför icke att undra på, att Förbundet endast tveksamt och med en viss miss-tänksamhet gick in på det aktuella samarbetet, och det endast för ett år i sänder. Det sistnämnda var i själfva verket, såsom vi sett, hvad kongregationalisterna själfva förutsett kunde blifva fallet, hvarför de i det anförda instruktionsbrevet antogo möjligheten af att "de svenska församlingarna kunde vid slutet af första året åstunda andra anordningar".

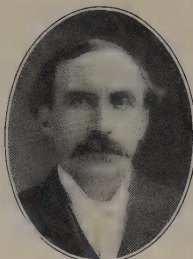
Emellertid fortgick samarbetet detta och följande år utan något särskildt afbrott. Men redan på årsmötet i Des Moines 1887 uttalades öppet den meningen, att "för ett kraftigare bedrifvande af verksamheten bland oss behofvet kräfver upprättandet af en missionsskola". Men som sinnena ännu icke ansågos mogna för att taga ett sådant steg genast, åtnöjde man sig med att förorda, att "Förbundet må i stillhet och i mån af de vinkar Herren gifver taga mått och steg härför". Under tiden gjordes också ett försök att närmare bestämma Förbundets ansvar och auktoritet i det ingångna samarbetet. Således beslöts tillsättandet af en skolstyrelse af fem, med uppdrag: 1) att tillsammans med den amerikanska skoldirektionen utarbета läsordning för den svenska afdelningen; 2) att granska elevers ansökan och bestämma, hvilka som skola intagas, hvarvid den regeln skulle följas, att inga andra elever intagas än sådana, som från kristna församlingar kunna förete intyg om kristligt lif och predikogåfvor; 3) att bestämma öfver elevers utsändande på missionsfältet.

Det beslöts också, att i händelse af behof Förbundets styrelse

SKOLANS FAKULTET

A. MELLANDER

CARL HANSON

LENA SAHLSTRÖM

JUSTUS HOLLINBECK

C. J. WILSON

AXEL WALLGREN

O. M. JOHNSON

BLANCHE WALDENSTRÖM

FRANK EARNEST

bemyndigas att kalla en biträdande lärare för den svenska afdelningen.

Till nästföljande årsmöte, i Chicago 1888, rapporterade Förbundets styrelse, att den i enlighet med föregående beslut kallat D. Nyvall såsom biträdande lärare och att denne antagit kallelsen. Mötet uppdrog därpå åt skolstyrelsen att uppgöra med honom om hans lön, hvilken bestämdes till \$800 per år, "mot hvilket arvode han undervisar i skolan den tid skolan pågår samt använder den öfriga tiden i Förbundets tjänst såsom respredikant, och äger han rätt till sina resor, då han är ute på fältet".

Till årsmötet i Minneapolis 1889 rapporterade skolstyrelsen, som det året bestod af bröderna A. Hallner, N. Frykman, C. A. Björk och A. E. Wenstrand, att "den så godt som den kunnat sökt fullgöra sitt åliggande och så långt det varit dem möjligt sökt gifva inträde åt endast sådana unga män, som hafva predikogåfvor". De hade dock funnit "seminariets regler för elevers intagande så liberala, att de ej ovillkorligt fordra att elevernas predikogåfvor och duglighet som lärare först tillbörligen pröfvas, hvadan det varit omöjligt för kommittén att göra den noggranna urskilning, som de gärna velat". Beslutet, att missions elevernas utsändande på fältet skulle ske genom skolstyrelsen, hade denna kommitte funnit "outförbart". Deras rapport därom lyder: "Eleverna bestämma själfva, hvart de vilja gå, när de fullbordat sina studier i seminariet, och kommittén kan intet göra däråt. Skolkommittén är därför ingenting annat än en dörr, hvarigenom eleverna ingå till seminariets svenska afdelning, men för att utgå därifrån begagna de sig af annan utväg".

Mötet antog därefter i skolfrågan följande resolution:

"Alldenstund behofvet af egen missions- eller predikantskola mer och mer gör sig gällande, beslutadt:

- 1) Att Förbundet, så fort sig göra låter, upprättar en om än anspråkslös missionsskola;
- 2) att en sådan skola upprättas på en ort, där många landsmän bo;
- 3) att en kommitte af fem tillsättes, som får i uppdrag att för detta mål på bästa sätt verka och *besluta* i samband med verkställande kommittén.

Till medlemmar i denna kommitte, åt hvilken gafs en så vidsträckt myndighet, valdes bröderna Charles Wallblom, F. M. Johnson, C. M. Youngquist, C. R. Carlson och Emanuel Berg.

Dock återvaldes äfven den gamla skolstyrelsen för skolan i Chicago, och det beslöts att det lämnas åt verkställande kommittén att närmare bestämma med afseende på tiden för Nyvalls kallelse.

Den sistnämnda hade, såsom vi sett, kallats som lärare till den svenska afdelningen af Förbundet. Såsom Förbundets skolman var han också helt och hjärtligt intresserad i Förbundets planer för en egen skolas upprättande och ansåg, att han i det skick skolsaken kommit genom sista årsmötets beslut icke längre kunde kvarstanna i det amerikanska seminariet såsom en aktiv ifrare för Förbundets egen skola, helst som det var på tal att från och med detta år hans lön skulle delvis utgå från amerikanerna. Han resignerade därför från sin befattning som lärare vid den svenska afdelningen i Chicago och flyttade till Minneapolis, där han slog sig

M. E. PETERSON

FR. RISBERG

tillsammans med Skogsbergh som hans kompanjon i det skolföretag, som denne där bedrifvit sedan 1884.

Vid årsmötet i Galesburg 1890 rapporterade därför skolstyrelsen, att M. E. Peterson från Stromsburg, Neb., blifvit kallad i Nyvalls plats. I samma rapport lägger skolstyrelsen Förbundet på hjärtat, "att, på samma gång det bör uttrycka sin stora tacksamhet till de amerikanska kongregationalisterna för deras uppoffringar för skolan, icke förlora ur sikte sitt mål att få en egen skola". Kommittén, som tillsatts just för det ändamålet, rapporterade, att den mottagit ett anbud från St. Paul, lofvande plats för skolan i St. Paul Park, nio mil från staden, och \$30,000 för skolbyggnads uppförande. Likaså hade den mottagit ett anbud från Des Moines, Ia. Och dessutom väntades ett anbud från Minneapolis. På verkställande kommitténs råd hade emellertid intet af dessa anbud antagits, utan öfverlämnade kommittén saken som den stod åt årsmötet. Därmed förföll frågan den gången.

Till nästa årsmöte, i Phelps, Neb., 1891, rapporterade skolstyrelsen i Chicago, att de amerikanska professorerna på tillfrågan förklarar, att de ifall Förbundet upprättar egen skola, icke komma att visa någon oginhet eller på något sätt ville motarbeta den, ej håller kunde de i detta fall indraga den svenska afdelningen eller öfverlämna den åt Förbundet, af det skälet att en fond finnes, som är samlad just för afdelningens bedrifvande.

„ Så upptogs till behandling frågan om en egen skola för Förbundet. Genast vid förhandlingens början togs en öppen omröstning, hvarvid alla voro för upprättandet af en sådan skola. Skogsbergh erbjöd då Förbundet att öfvertaga hans skola i Minneapolis. Ett annat förslag gällde upprättandet af en anspråkslös skola i Chicago. Härom blef en liflig diskussion. De flesta talade för Skogsberghs skola. Äfven en del af dem, som höllo före att Chicago är den lämpligaste platsen, ansågo detta för tillfället vara det bästa, som kunde göras. Men någon talade varmt för Chicago. Till slut företogs omröstning genom slutna sedlar, hvilken utföll så, att 44 voro för Minneapolis och 15 för Chicago. Några voro neutrala och röstade ej. Sålunda var saken afgjord. Förbundet antager skolan i Minneapolis och inrättar den efter sitt behof samt låter den börja sin verksamhet redan i höst.

I enlighet med detta beslut valdes nu en skolstyrelse, den första för Förbundets egen skola. Den bestod af bröderna N. Frykman, D. Nyvall, E. A. Skogsbergh, S. W. Sundberg och C. Wallblom och fick i uppdrag att hafva tillsyn till skolan i afseende på ekonomi, undervisning och disciplin. Den var således i själfva verket en direktion. Såsom föreståndare valdes D. Nyvall. Öfriga lärare skulle kallas efter behof af skolstyrelsen, som likaledes på Skogsberghs förslag erhöll uppdraget att under året mottaga de anbud, som möjligen komme att gifvas från flere håll samt framlägga dessa för nästa årsmöte.

Om alla dessa beslut underrättades Chicago Theological Seminary i en skrifvelse af följande innehåll: "Alldenstund Förbundet nu börjat egen skola, som länge varit dess syftemål, få vi härmed vördsamt underrätta därom och på samma gång sända vårt hjärtliga tack för den hjälp, som vi genom den svenska afdelningen af eder skola hittills åtnjutit".

Omedelbart efter årsmötet utfärdade verkställande kommiten en kallelse till professor Fridolf Risberg, erbjödande honom att blifva skolans föreståndare, med det förbehållet, att om han ej antog den kallelsen, pastor A. Mellander skulle kallas till biträ-

see
1891
Culal
8.

GRUPP AF F. D. LÄRARE

GUSTAF HOLMQUIST

ESTHER BRUCE
(f. Wallgren)

DR. AXEL WERELIUS
(gymnastiklärare)

C. F. FREDRICKSON

W. LINDBERG

LYDIA ERICKSON

C. A. PETERSON

LINDBLADE

EMIL LARSON

dande lärare i bibelskolan. Och som Risberg afböjde kallelsen, blef kallelse utfärdad till Mellander, som antog den.

Till årsmötet i Rockford rapporterades den nya skolan i gång, med 17 elever i bibelskolan och 89 i hela skolan. Detta årsmöte förstärkte uppdraget, som förra mötet gifvit åt skolstyrelsen rörande mottagandet af donationer för skolan och beslöt, att årsmötet bemyndigade skolstyrelsen att tillsammans med verkställande kommittén bland möjliga anbud *pröfva och antaga* det för Förbundet mest fördelaktiga samt uppföra skolbyggnad med det som mål att skolan skulle kunna inflytta i eget hus inom ett år. Kommittéerna gifvas med ett ord fullmakt att handla i saken till det allra bästa, dock på villkor att Förbundet ej sättes i skuld. För att underlätta deras arbete och påskynda ett beslut bestämdes, att alla anbud skulle vara inlämnade till kommittéerna inom tre månader från årsmötet.

I öfverensstämmelse med detta beslut sammanträdde de båda kommittéerna till ett gemensamt sammanträde i Minneapolis den 20 januari 1893 för att granska de inkomna anbuden. Dessa varo:

- 1) det förut anförda anbudet från St. Paul;
- 2) ett anbud genom Skogsbergh från Minneapolis om land i St. Louis Park eller vid Mississippi jämte en summa pänningar;
- 3) ett anbud från Belt City Improvement Association på 10 acres land och \$25,000, om skolan förlades till Belt City. På förslag af verkställande kommittén uppsköts bestämmandet och ajurnerade mötet till Chicago veckan därpå. Där bestämde sig de kommitterade för Belt City anbudet, och en kommitté, bestående af bröderna C. A. Björk, Sven Youngquist och O. Högfeldt tillsattes med uppdrag att göra slutuppgörelse med nämnda kompani samt anskaffa förslag till ritning på skolhuset, hvarjämte det beslöts att kommittéerna efter en tid åter skulle sammanträda för att antaga ritning och vidare orda om saken. Vid detta sammanträde, den 6 april 1893, möttes de kommitterade af ett nytt anbud, nämligen från The Swedish University Association, en förening, som under tiden bildats af bröder i Chicago just för ändamålet att få skolan förlagd i närheten af Barmhärthighetshemmet i Bowmanville. Detta nya anbud innefattade $8\frac{1}{2}$ acres af land och \$15,000 såsom byggnadsfond samt ytterligare \$10,000 såsom en grundfond, hvaraf räntan efter tre år skulle få användas till lärarlöner. Detta ansågs så fördelaktigt, att det antogs på villkor att en vänlig öfverenskommelse kunde träffas med Belt City bolaget. Byggnadsarbetet påbörjades genast och på hösten 1894 flyt-

tades Förbundets skola från Minneapolis till North Park, såsom den nya skolplatsen kallades. Emellertid blef bolaget i följd af en affärskris ej i stånd att utbetala grundfonden af \$10,000, och efter några år måste Förbundet äfven betala det lån af \$10,000, som bolaget tagit på skolbyggnaden för att kunna fullborda den. Hela donationen belöper sig alltså till $8\frac{1}{2}$ acres land och \$5,000.

År 1901 erhöll skolan en donation af en f. d. missionär P. H. Anderson på \$25,000, för hvilka pänningar uppfördes ett böningshus för elever samt ett hem för föreståndaren. Men därmed

AFSOMNADE

A. W. FREDRICKSON, Pres.
(Dog i Stockholm 6 aug. 1909)

ALFRED N. AHNFELDT
(Dog 21 dec. 1908)

AUGUSTINUS JACOBSON
(Dog 26 sept. 1902)

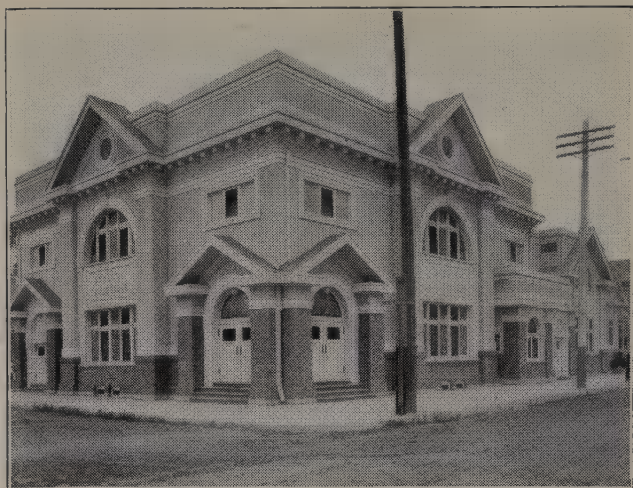
sammanhänger en lång och sorglig historia, för hvilken här icke är platsen att redogöra.

År 1905 resignerade professor Nyvall från sin befattning såsom föreståndare och lärare samt antog kallelsen till Walden College, McPherson, Kansas. Till hans efterträdare kallades professor A. W. Fredrickson, som varit lärare vid skolan sedan 1895. Han afled emellertid, efter en tids sjuklighet, i Stockholm, Sverige, den 6 sistlidne augusti. Såsom tillfällig föreståndare tjänar nu, på kallelse af skolstyrelsen, professor Carl Hanson, som varit lärare i predikantskolan sedan 1905. Skolan omfattar utom predikantskolan följande afdelningar: en primär eller förberedande

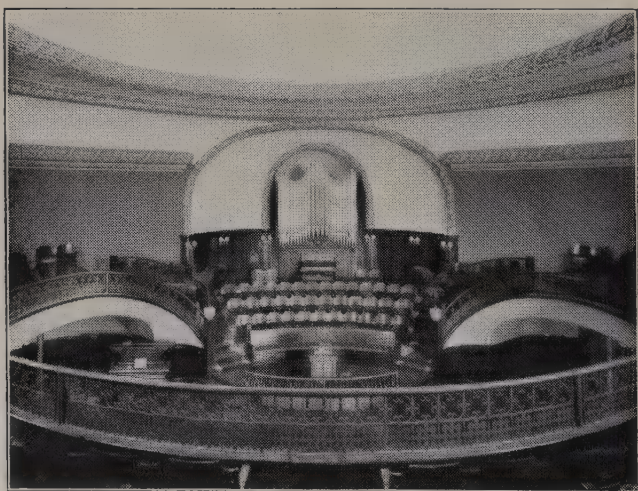
engelsk afdelning, en akademi eller högskola, en affärsskola och en musikskola. I dessa afdelningar äro lärarna följande: C. J. Wilson, F. Justus Hollinbeck, O. M. Johnson, Axel S. Wallgren och fröken Lena Sahlström samt i musikskolan fru Blanche Waldenström och professor Frank Earnest.

Från det teologiska seminariet hafva graduerats i Minneapolis 5, i Chicago 108, tillsammans 113, från den engelska högskoleafdelningen (sedan 1897) 78, från affärsafdelningen 228, från musikafdelningen 21, det vill säga från samtliga afdelningarna 440. Till antalet graduerade från affärsafdelningen äro då icke räknade de elever, som utgingo från denna afdelning i Minneapolis.

Omkring skolan har uppstått en liten svensk skolstad med trefliga hem och vackra omgifningar. I denna idylliska trakt som på en gång erbjuder fördelarne af landtlig stillhet och lätta förbindelser med Chicagos centrum, och omgifven af ett samhälle af kristna skolvänner synes skolan hafva funnit sin rätta plats. Understödd af missionsvännernas välvilja och förböner hoppas den kunna utföra sin viktiga mission: att sprida kunskapens ljus och vara en härd för det andliga lifvet bland vårt folk.

TABERNAKLET I LOS ANGELES, CAL.

DET INRE AF SAMMA KYRKA

VIII

EKO FRAN GUDSTJANSTEN

A *LLENA* Gud i himmelrik
 Skall frälstas lof tillhöra,
 Ty dig är ingen annan lik,
 I makt så stor, i nåd så rik.
 Oss öppna hjärta, tunga, öra,
 Att vi dig prisa som vi böra,
 Din vilja höra, akta, göra.

Nu tacke Gud allt folk förvisst
Och fröjdes hela världen
Åt Herrens nåd, som först och sist
Vårt lof förtjänar utan brist,
Den rena, fulla offergården
Af hjärtats tack, som han begär den
Där ofvan och på pilgrimsfärden.

Vår Gud är os en väldig borg.
Han kan ej löftet rygga.
I farans stund, i nöd och sorg,
På stridens fält, bekymrens torg
På hans försvar vi städse bygga.
Han är det höga nästet trygga,
Dit jagad dufva flyr, den skygga.

Han leder mig, hvad himmelsk tröst.
Ja, tryggare kan ingen vara
I lifvets vår, i lifvets höst,
På stormigt haf, vid modersbröst,
I fridens lek, i strid och fara,
Där spjuten träffa eller spara,
Än Herrens lilla barnaskara.

Upp till Guds bärg, upp till Guds hus
 Jag lyfter mina händer,
 Från jordens mörker, jordens grus
 Till himmelens och världens ljus,
 Som du i natten för mig tänder.
 Mitt öga dit, min tro jag vänder
 Och hoppets barnabön uppsänder.

Vi tacka dig, o, Jesus god,
 Att du ditt blod lät rinna,
 Att nådastol uti ditt blod,
 Försoningsoffer, reningsflod
 Du bjudit hela världen finna,
 Där alla synderna försvinna
 Och återlösning är att vinna.

Du bar ditt kors, så lär och mig
 Dig, Jesus, efterfölja,
 När dag är mörk, på okänd stig,
 Att jag må kunna likna dig,
 Då hatets vreda vågor skölja
 Och jag far vill på nattlig bölja
 Och stjärnorna i moln sig dölja.

Sig fröjde nu hvar kristen man,
 Han är uppstånden åter.
 Ur grafven dödens rof försvann,
 Till lif och seger framgick han,
 Som tröstar lärjungen, som gråter,
 Och brister helar, synd förlåter
 Och dag ur natten framgå låter.

Din spira, Jesus, sträckes ut
 Till hvarje folk och rike.
 Från dag, som gryr, till tidens slut
 Låt furstar gifva sin tribut.
 Och hur han efter makten fike,
 Världshärskaren, för dig han vike,
 O, konung, konung utan like.

Var hälsad, sköna morgonstund,
 Hvad ljus utöfver griften!

För juleljus ur snöig lund,
 För påskafröjd ur frusen grund
 Flyn, hatets ångor, som förgiften
 Hvar lifvets brodd och mänskosciften,
 Flyn för Guds ande uti skriften.

Stån upp i fröjd, han kommen är,
 Den dag profeter bådadt,
 Det frihetsbud, som anden bär
 Med pingst och nytt lif fjärran, när,
 Det ljus, som tusenden beskådat
 Och däri sett Guds frälsningsråd, att
 I Kristus släktet är benådat.

Vak upp, vak upp, ack, hör ett bud,
 Du, som i synden drömmar,
 Och lyssna till ett varningsljud
 Till dig från en barmhärtig Gud,
 Du, som ditt timglas tanklöst tömmer.
 I tid hör varning, som fördömmar,
 Men, åtlydd, räddningsmedlet gömmer.

Just som jag är, ej med ett strå,
 Uppå din nåd allena
 Till dig, o, fader, vill jag gå
 Och barnarätten återfå.
 Du lofvat, att den ej förmena.
 Du, som ej synderskan vill stena,
 O, Jesus, mig från synden rena.

Min klippa, du som brast för mig,
 I dina rika flöden
 En källa öppnats ymnelig
 För brännhet törst på ökenstig,
 En hälsans dryck med tröst i nöden,
 En hoppets dryck i hårda öden
 Och lifvets dryck i själfva döden.

Jag nu den pärlan funnit har,
 Som är af himmelskt värde.
 Fastän fördold för mig hon var,

En aning i min själ jag bar,
 Som hvarje ny misräkning närde,
 En längtan, som blott ett begärde.
 Jag pärlan fann och gåtan lärde.

Förtälj historien igen:
 Låt nådens klocka klinga,
 Att alla må få höra den,
 Att dem, som hört, allt mera än
 Utaf sitt budskap hon må bringa.
 Låt hennes fulla toner ringa,
 Tills tider, synder äro inga.

Och allt hvad nyttigt är jag får,
Allt, hvad mitt hjärta beder.
 Mitt väl i dina händer står,
 Och hvart jag än i världen går,
 Du är mig när och alltid leder,
 Då lyckan håller sina eder,
 Då löftet bryts och sol går neder.

Nu segrar alla trognas hopp,
Förlossningen är vunnen.
 Rättfärdighetens sol gått upp
 Och börjat har sitt segerlopp.
 Nu nattens skugga är försvunnen
 Och nådens dag i ljus upprunnen
 Och vägen till Guds rike funnen.

I hoppet sig min frälsta själ
 Från tidens låga dalar,
 Från otrons dimma, lustans gräl
 Till ljuset svingar, till mitt väl
 I himlens höga fröjdesalar,
 Där tron med Herren ostörd talar
 Och Gud de sina själf hugsvalar.

O, den, som redan hunnit hamn,
 O, den, som seger vunnit
 En gång till sist i Jesu namn,
 I hvilans hamn, i Jesu famn

För kärleken, som evigt brunnit,
För blodets skull, som en gång runnit,
O, den, som himlamålet hunnit.

Så *svinga dig, min ande, upp*
Till djupa, helga såren
Förgät det lägre lifvets lopp.
Vid Jesu hjärta värm ditt hopp.
Där är allt väl, så torka tåren.
Där är allt ungt, glöm gråa håren,
Glöm köld och höst för himlavåren.

D. Nyvall.

INDIANBYN YAKUTAT, ALASKA,
SÅDAN DEN UPPBYGGDES AF MISSIONÄRERNA

IX

MISSIONEN I ALASKA

DET missionsarbete, som sedan 1889 bedrifvits i Alaska af Förbundet i Amerika, börjades som bekant af Förbundet i Sverige. Det var vid årsmötet i Stockholm 1886 som det svenska Förbundet beslöt att upptaga mission bland de hedniska folken i Alaska och utsände bröderna Axel E. Karlson och Adolf Lydell för att undersöka, hvilka utsikterna kunde vara för en dylik mission. De voro båda genom sitt föregående arbete, den förre i norra Ryssland, den senare i Kaukasien, erfarna missionsärer. På resan till sitt mål foro de genom Amerika och besökte det amerikanska Förbundets årsmöte i Rockford 1886, där de också båda fingo tillfälle att tala om sitt ärende och vunno på det viset många vänner för alaskamissionen bland missionsvännerna här i landet.

De reste senare på hösten till västkusten och fortsatte följande vår sin färd till det nordliga landet, som var målet för deras resa. Därvid stannade Lydell i södra delen af landet, vid en plats kallad Yakutat, belägen vid Gulf of Alaska i sydost från det härliga Mt. Elias och omkring tolf hundra mil från Seattle. I hans håg var nämligen att upptaga arbetet bland indianerna, som bodde där, af stammen Thlinkets. Han återvände emellertid, så fort han bestämt sig för platsen, till San Francisco för att skaffa sig utrustning för vistelsen där uppe. Och då han på våren 1888 for tillbaka, åtföljdes han af Karl Johan Henrikson, som han genom Guds lyckliga ledning träffade i Oregon och i hvilken han fann en person, som offrat sig åt hednamissionen och endast behöfde en kallelse för att gå åstad till det missionsfält, där han skulle få uträtta ett så godt verk. Han kallades af Lydell och blef äfven i början af 1889 antagen såsom missionär af Förbundet i Sverige.

Lydell själf insjuknade genast efter återkomsten till Yakutat

i en svårartad bröståkomma, som gjorde honom för framtiden oduglig att verka såsom missionär i det kalla Alaska. På läkares inrådan for han till södra California, och i Lydells ställe sändes samma år, 1889, Albin Johnson upp såsom Henriksons medhjälpare. Lydell fann emellertid, så fort hans hälsa blifvit någorlunda återställd, i staterna en verksamhet, i hvilken han om än indirekt fick tjäna alaskamissionen. Han reste nämligen omkring bland missionsvännerna i den nya missionens intresse och samlade medel för den. Det var till stor del genom hans verksamhet som de svenska missionsvännerna på västkusten och annorstädes lärde sig att med kärlek omfatta missionen i Alaska.

Om missionsverksamheten vid Yakutat den första tiden berättar Albin Johnson:

“Då missionärerna gingo omkring i byn, häpnade de öfver den smuts, den trolldom och vidskepelse, som allestädes mötte deras blickar. Och de blefvo därpå än mer brinnande i anden att predika evangelium såsom det enda räddningsmedlet för så sjunkna varelser. Därtill fingo de också allt rikare tillfällen. Folket samlades i skaror, och missionärerna med tillhjälp af deras tolk, som de kallade “Alaskas apostel”, stötte i frälsningens basun. Det dröjde ej länge, innan en väckelse utbröt, en andlig islossning. Det kom så plötsligt och oförberedt, att missionärerna blefvo högligen förvånade. Det var ej nog med, att en och annan stod upp vid mötena och aflade sin syndabekännelse. Nej, de uppstodo i skaror, den ena efter den andra. Under tårar bekände en, att han mördat, en annan, att han stulit, med ett ord, de bekände utan omsvep alla de hemska brott de föröfvat under sitt hedniska lif. Att missionärernas fröjd var stor öfver att få hälsa dessa förlorade söner och döttrar välkomna till fadershuset och fadersnåden, behöfver ej sägas.

I sammanhang med den andliga väckelsen följde egendomliga företeelser, hvilka man äfven annorstädes sett följa på det andliga uppvaknandet hos folk, som stått på en låg bildningsgrad men varit rikt utrustade med religiös känsla. Vi mena sofsjuka och predikosjuka. Den första, som föll och predikade, var en tolf års gammal gosse. Han insomnade i en sorts dvala, och i detta tillstånd predikade han väldeligen, uppmanande folket att omvända sig till Gud och låta frälsa sig. Detta skedde första gången i gossens hem. Då missionärerna kommo in i huset, fingo de se en skara infödingar samlade omkring gossen, som satt stödd af några karlar. Dessa uppfångade hvarje ord, som gossen sade, och skrek sedan ut det till de öfriga. De syntes alla djupt gripna. Efter

VARA FÖRSTA ALASKAMMISSIONÄRER

AXEL KARLSON OCH HANNA KARLSON

AUGUST ANDERSON

K. HENRICKSON

ADOLF LYDELL

ALBIN JOHNSON OCH AGNES JOHNSON

den stunden kommo de ännu flitigare och allmännare till vår lilla kyrka, ja, till och med de, som föresatt sig att icke tro på vår lära, kommo nu med på mötena och förklarade, att de aldrig kunnat tro, att missionärernas Gud var så stark”.

Axel E. Karlson anlände på sin färd norrut den 25 juni 1887 till St. Michael i norra Alaska och utsåg såsom sitt blifvande missionsfält en eskimåby, Unalakleet, belägen på andra sidan Norton Bay vid en flod af samma namn som byn. Han måste af brist på kommunikationer stanna öfver i St. Michael och omnejd ett helt år, innan han kunde återvända till staterna för att skaffa sig nödig utrustning. Först frampå våren 1888 kunde han resa tillbaka ned till San Francisco och skaffade sig då bland annat ett litet hus, som kunde tagas sönder i sina särskilda delar och således utan stort besvär fraktas upp till den aflägsna missionsstationen. Till hans medhjälpare hade under tiden utsändts från Sverige broder August Anderson, hvilken Karlson träffade under sin vistelse i staterna. I hans sällskap återvände han således på våren 1889 till St. Michael och vidare till Unalakleet för att på allvar begynna missionsarbetet.

Om sina erfarenheter bland infödingarna under det första året skrifver Karlson i ett bref till missionsföreståndaren E. J. Ekman följande:

“Infödingarna besöka mig flitigt. Som mitt lilla hus är beläget i själfva byn, har det varit fullpackadt med människor från tidigt på morgonen till sent på aftonen. Jag kan säga, att jag lefvat hela tiden med infödingarna och äfven ibland varit med dem ute på fiske. De hafva gifvit mig ett godt vittnesbörd och synas nästan alla älska mig. Endast en gång, kort efter min ankomst, sade några af dem, att de skulle döda mig. De fingo ingen fisk och trodde, att det berodde på mig. Men jag har allt jämt stått i godt förhållande till höfdingen, som visat sig nästan som en fader för mig, och folket måste hörsamma, hvad han säger. Nästan hvarje by har en höfding samt en schaman eller två. Dessa sistnämnda äro afgudapräster och vanligen riktiga skurkar, som på allt sätt bedraga folket. De säga, att de kunna förfoga öfver väder och vind.

Infödingar på andra platser hafva många gånger bedt mig komma till sina respektiva byar för att bygga där och äfven lofvat mig hjälpa mig med hvad de kunna. En af infödingarna sade, att han skulle förse mig med fisk och villebråd. Förliden höst, 1889, besökte jag äfven en annan by. Den är ej stor. Jag blef

vänligt mottagen och trakterad med bär, fisk och björnkött. En af byns invånare bad att få sända sina gossar till mig och få dem undervisade. Samma begäran hafva äfven åtskilliga andra framställt. Det skall blifva kärt att få taga vård om dessa unga och söka vänja dem vid ett annat lif än deras föräldrar och förfäder varit vana vid”.

Under tiden hade hos missionärerna själfva uppstått den tanken, att det skulle vara till fördel för verksamheten, om den stode under ledning af Förbundet i Amerika. Först och främst hade verksamheten där uppe, så långt den fortgått, till stor del bekostats af missionsvännerna i Amerika. Det var ock att vänta, att det för all framtid skulle blifva fallet, då kommunikationerna med detta land, sådana de voro, i alla fall voro så mycket lättare och bekvämligare än kommunikationerna med Sverige. Det syntes ock mest naturligt från politisk synpunkt, att Alaskas evangeliserande skulle i närmaste hand såsom en missionsplikt åligga Amerikas kristna. I alla afseenden, där regeringens mellankomst behöfdes, var det ock för missionärerna själfva ett bestämdt företräde att vara amerikanska medborgare och tillhöra ett amerikanskt missionssällskap.

Den första officiella åtgärden i saken togs vid årsmötet i Chicago 1888, där en skrifvelse från Missionsförbundet i Sverige angående missionen i Alaska tillika med rapporten af en af mötet tillsatt kommitte för hednamissionen föranledde mötet att fatta följande beslut:

”Att gifva verkställande kommittén i uppdrag att i förening med missionär Karlson underhandla med Förbundet i Sverige, om ej Förbundet i Amerika kunde få öfvertaga missionär Karlson i sin tjänst såsom sin egen missionär att fortfarande verka i Alaska.”

På kassörens fråga, huru de medel skulle användas, som inkommit för yttre missionen och som för närvarande finnas i kassan, beslöts att tre hundra dollars skulle öfverlämnas till Missionsförbundet i Sverige samt af dessa hälften sändas direkt till Lydell i Alaska.

I enlighet med det förstnämnda af dessa beslut fick sekreteraren af styrelsen, som sammanträdde omedelbart efter årsmötet den 12 september 1888, i uppdrag att skrifva om denna angelägenhet till Förbundet i Sverige och uppmanade äfven missionär Karlson, som var närvarande, att delgifva Förbundet i Sverige sina tankar i afseende på nämnda beslut. Detta skedde, och vid följande års-

möte, i Minneapolis den 5 september 1889, rapporterade styrelsen, att den till svar på den gjorda hemställan från svenska Förbundets missionsförståndare, doktor E. J. Ekman, erhållit följande bref:

“Till Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika!

Dyre bröder i Herren!

Nåd och frid af Gud, vår fader och Herren Jesus Kristus!

Eder skrifvelse af den 9 sistlidna februari angående öfvertagandet af missionär Karlson och hans verksamhet i norra Alaska har föredragits inför Svenska Missionsförbundets till årsmöte den 29—30 sistlidna juni i Stockholm samlade ombud. De af eder, i eder skrifvelse anförda skälen för ett öfverlämnande af alaskamissionen till eder syntes ombuden så talande, att de ansågo sig böra bevilja eder begäran härutinnan, dock med det uttryckliga villkoret, att Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika öfvertager hela vår alaskamission, det vill säga våra missioner både i södra och norra Alaska. Någon delning af missionsfältet i Alaska ansåg mötet sig icke vilja bifalla. I norra Alaska arbeta för närvarande Karlson och Anderson, i södra Alaska, vid Yakutat, Johnson och Henriksen. Lydell befinner sig för närvarande i södra California för vårdandet af sin hälsa.

Endast vid Yakutat har vår mission uppfört en byggnad för missionens räkning. Men vid sin afresa förliden maj medförde äfven Karlson en byggnad från San Francisco för den blifvande stationen i norra Alaska. Ombuden beslöto emellertid, att all denna egendom skulle utan lösen öfverlämnas till Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika, i händelse det öfvertog hela nu nämnda mission.

Anbefallande denna sak i Herrens hand och under innerlig önskan, att det beslut, som kommer att fattas, må tjäna till Guds namns förhärligande bland våra medmänniskor, anhåller jag broderligen att få motse edert svar, så fort som möjligt.

Å Svenska Missionsförbundets vägnar

E. J. EKMAN, Ordförande.

Stockholm den 29 juli 1889.”

Äfven vid detta årsmöte fanns i hednamissionens kassa en kasasbehållning på \$779.67, sedan \$446.71 under året utbetalats till olika ändamål, som ansågos kunna komma under rubriken af hednamissionen, bland annat till “Castle Garden” missionen en liten gåfva. Således hade, ändock Förbundet ej upptagit någon hed-

namission, öfver ett tusen dollars för det ändamålet inkommit under året utom \$612.36, som influtit direkt till alaskamissionen. Också upptogs hednamissionen på detta årsmöte på fullaste allvar. Icke blott rekommenderade kommittén för hednamissionen till årsmötet att med tacksamhet till Förbundet i Sverige för det gjorda erbjudandet med glädje öfvertaga missionen i Alaska, utan förordade, om det vore möjligt, upptagandet af mission bland indianerna i Minnesota.

Det förstnämnda af dessa förslag, rörande alaskamissionen, biföll mötet så mycket villigare som det fick en förespråkare i ingen

VÅRT FÖRSTA HUS I ALASKA

mindre än P. Waldenström, som det året gjorde sin första resetur i Amerika och var närvarande vid mötet. Han tryckte särskildt därpå, att Förbundet i Sverige ville öfverlämna alaskamissionen till Förbundet här utan några anspråk på ersättning vare sig för missionärernas utbildning eller hvad det för öfrigt kostat på nämnda mission.

För öfrigt gjordes en vänlig hemställan till distriktföreningarnas styrelser att inom sina respektiva distrikt söka intressera och upplifva intresset för hednamissionen och insända medel därför. Ett förslag, som framställdes i en tidning, om tillsättandet af en

särskild missionsstyrelse för hednamissionen, förföll däremot, eftersom mötet "insåg olämpligheten" af en sådan ordning, och beslöts i stället att öfverlämna denna sak åt verkställande kommittén.

Att detta beslut i hednamissionens och särskildt alaskamissionens intresse hvilade på en rätt uppfattning af sentimentet i landet, kunde man se vid nästa årsmöte, i Galesburg 1890, där kasören rapporterade, att utom en fem hundra dollars, som inkommit till hednamissionen i allmänhet, alaskamissionen under året i gåfvobidrag mottagit icke mindre än \$4,620.23. Både Karlson och Lydell, den senare muntligt vid mötet, afgåfvo uppmuntrande rapporter om verksamheten. Och årsmötets beslut blefvo i öfverensstämmelse med dessa ljusa utsikter. Således beviljades Karlsons begäran, att ytterligare en i engelska språket kunnig arbetare må sändas honom till hjälp, på det att de må blifva i tillfälle att öppna en ny missionsstation norr om Unalakleet. Karlson hade i sin rapport förslagsvis nämt en plats lämplig för det ändamålet, Ulukuk, längre norrut vid samma flod, hvarifrån skaror af indianer brukade komma på besök till missionsstationen och ifrigt bedja om missionärer. Likaledes beviljade mötet Karlsons begäran att få upprätta ett barnhem och tillät honom att köpa en båt för missionens räkning "så billigt som möjligt". Yakutat förglömdes icke. Det beslöts nämligen att så snart som möjligt ditsända två kvinnliga arbetare, af hvilka den ena bör hafva tagit folkskollärare-examen.

I enlighet med dessa beslut kallade styrelsen, vid sammanträde i Chicago, den 4 mars 1891, David Johnson från Harcourt, Ia., och fröken Hanna Svenson från Worcester, Mass., att utgå till Unalakleet, den förre såsom skollärare, den senare såsom föreståndarinna för barnhemmet. Likaledes kallade styrelsen fröken Agnes Wallin från Jönköping såsom missionär till Yakutat. Dessa tre missionärer blefvo genom bön och händers påläggning afskilda för sitt kall i missionskyrkan på norr i Chicago den 24 mars 1891, hvarefter de afreste till Alaska. I sinom tid blef fröken Hanna Svenson fru Karlson och fröken Agnes Wallin fru Johnson. Som årsmötets beslut gällde tvänne kvinnliga missionärer för Yakutat, kallade styrelsen senare på sommaren fröken Agnes Carlsson från Lindsborg, Kansas, att utgå dit som lärarinna—hon hade nämligen goda engelska studier — och ytterligare fröken Selma Peterson från Chicago såsom missionär för samma plats. Dessa sistnämnda afskildes den 30 augusti och afreste omedelbart till Alaska.

Således hade Förbundet redan andra året efter verksamhetens öfvertagande i Alaska nio missionsarbetare på detta fält, fyra vid Unalakleet och fem vid Yakutat. Inkomsterna till alaskamissionen under detta år visade emellertid ingen märkbar ökning utan höll sig vid ungefär samma siffra som förra årets, möjligen beroende därpå, att hednamissionsintresset vändts delvis åt den nyupptagna kinamissionen, för hvilken bidragen under året vuxo från \$1,644,84 till \$2,607.74. Detta afskräckte dock icke årsmötet i Phelps 1891 att med beslutsamhet fullfölja det påbegynta verket. Således beviljades en begäran från Yakutat, att Lydell måtte tillåtas att taga upp subskription för anskaffandet af en såg för missionsstationen, "eftersom missionärerna anse det vara en nödvändighet och en stor hjälp för missionen och för folket att få sig ett litet sågverk, helst som på missionens eget land är bra skog". Likaledes fick Henrikson löfte om att så snart han finner lämpligt, besöka en plats belägen omkring sextio mil från Yakutat för ändamålet att där upprätta en ny missionsstation. Dessutom stadfästades löftet, gifvet af föregående årsmöte, om grundläggandet af en missionsstation vid Ulukuk. Och för att icke något skulle lämnas ogjordt, som behöfde göras för missionsverksamhetens befordran, bemyndigas verkställande kommittén att pröfva och bestämma med afseende på dem, som begärt att få utgå såsom missionärer till Alaska, och då kommunikationerna äro så dåliga, särskildt till norra Alaska, att missionärerna, huru gärna de än vilja, omöjligen kunna inhämta styrelsens råd, gåfvos de rättighet att själfva handla efter bästa förstånd uti saker, som ej äro förenade med stora utgifter.

Alltsammans utan tvifvel mycket visa och praktiska beslut, utvisande, att verksamheten befann sig i en sund tillväxt och omfattades med förtroende. En särskildt uppmuntrande underrättelse var tillbudet från regeringen om ett årligt understöd af nittio dollars för hvarje barn, som intogs på barnhemmen i Alaska, och trettio dollars för hvarje barn, som besökte missionens skolor, på villkor att totalsumman på hvarje plats icke belöper sig till mer än ett tusen dollars.

Vid följande årsmöte, i Rockford 1892, rönt hednamissionen och i synnerhet alaskamissionen ännu större uppmuntran. Missionär A. E. Karlson från Alaska och E. Folke från Kina voro båda närvarande och deras rapporter, "i synnerhet Karlsons framställning af det stora behovet af flera missionsstationer i Alaska och de härliga frukter verksamheten redan burit, uppväckte i de

CHINIK, GOLOVIN BAY

BONINGSHUSET

GAMLA OCH NYA KYRKAN

närvarandes hjärtan en helig missionsifver". Vi citera ordagrannat ur årsberättelsen: "Tårar stodo i de flestas ögon, och somliga kunde med möda afhålla sig från att brista i gråt. En af predikanterna inlämnade till ordföranden en anvisning på ett hundra dollars för de begärda nya stationerna i Alaska. Denna handling tände en eld af offervillighet. Den ene efter den andre följde med sina gåfvor, så att två sekreterare med möda hunno anteckna deras namn och bidrag. På en kort stund voro \$1,671 dollars på detta sätt insamlade från mötets ombud, och det beslöts att fortsätta insamlingen under de offentliga predikomötena och använda kuvert därför samt utsända cirkulär till församlingarna och på den vägen gifva den stora allmänheten tillfälle att deltaga i insamlingen och den nådebevisning, som Gud så rikligt välsignade de vid mötet närvarandes hjärtan med".

Utom denna subskription vid årsmötet hade emellertid inkomsterna till alaskamissionen varit ett tiotal dollars mindre än föregående år, hvarjämte kinamissionens kassa lidit en betydlig minskning. Och årsmötet beslöt att i hednamissionens intresse ställa till församlingarna en vänlig uppmaning att besinna betydelsen af att de kraftigt och med trohet understödja de gemensamma missioner, som de själfva upptagit i Alaska och Kina och på samma gång påminna dem, att af brist på medel flere goda arbetare och åtskilliga nya verksamhetsfält måste ligga och vänta.

Icke desto mindre beslöts, helt visst på grund af den missionsifver som gripit mötet genom åhörandet af Karlsons rapport, att på våren upptaga två nya stationer i norra Alaska, en vid Chinik, Golovin Bay, och en annan vid Shaktolik och att sända upp tre nya arbetare till dessa platser. Likaså beviljades en begäran från Karlson, att Allice, en femtonårig flicka vid Unalakleet, skulle enligt sin önskan få komma ned till staterna och gå i skola. Äfven antogos på Karlsons rekommendation tvänne eskimåynglingar, Stephan Ivanoff och Andrew Kakorin, såsom bibelkolportörer vid stationen. Det beslöts ock, att Förbundets missionärer såväl i Kina som i Alaska erhålla fast lön och öfverlämnades åt styrelsen att öfverenskomma med dem. Likaså rekommenderades till missionärerna att för verksamhetens fastare organisation välja en missionsföreståndare för hvarje station och sammansluta de olika stationernas arbetare, där så är lämpligt, till missionskonferenser, hvilkas ordförande borde föreslås af konferensen och utnämnas af Förbundet. För öfrigt diskuterades vid mötet på Karlsons begäran vissa verksamhetsfrågor af intresse för Alaska, särskildt rörande

dop af sådana, som redan blifvit döpta af grekiskt-katolska präster, och de omvända infödingarnas månggifte. Mötets råd blef i förra frågan, att missionärerna handla efter sin öfvertygelse på det mest kristliga sätt, där så behöfves i samråd med hvarandra och med styrelsen. I senare frågan bestämde mötet, att missionärerna motarbeta månggiften, hvarvid det framställdes såsom regel, att en omvänd infödings första hustru må anses såsom hans lagliga hälft, och tillhöllos missionärerna för öfrigt att ingripa i öfverensstämmelse med Nya testamentet och Förenade staternas lagar.

Om grundläggandet af stationen vid Chinik, Golovin Bay, i enlighet med mötets beslut i Rockford berättar missionär O. P. Anderson: "På våren 1893 reste därför August Anderson i sällskap med några infödingar från Unalakleet till Golovin och byggde där en torfhydda. Denna hydda var ju ringa och oansenlig från vår synpunkt, men för eskimåerna, som ej voro vana vid något annat än låga jordhyddor att bo uti, var den utan tvifvel stortartad. Och att Gud ej är beroende af lysande kyrkor för att med sin ande och sitt ord verka sinnesändring bland djupt sjunkna hedningar, fingo dessa bröder bevittna. Icke så få blefvo förda från mörker till ljus. Genom Karlsons inflytande på Förbundets delegater och vänner samlades det året för upprättandet af en station vid Golovin tre tusen dollars. Sålunda hade Herren hört missionärernas böner om hjälp. Aug. Anderson fortsatte här sitt påbegynta arbete med framgång, till dess N. O. Hultberg, som var i sällskap med Karlson till Alaska år 1893, fick denna station sig anvisad. Följande år anlände Hultbergs trolofvade och efter sitt bröllop vid Unalakleet anträdde de resan till Golovin. Hultberg och Aug. Anderson verkade nu tillsammans ett år, och på våren 1894 fingo de döpa förstlingskärfvarna från detta fält. Hultberg fortsatte där några år, och Herren välsignade deras arbete. Icke voro de utan sina profningar, ty de fingo nedbädda i denna kalla nord två af sina barn."

Det intresse för alaskamissionen, som uppväcktes i Rockford, spridde sig från mötet till missionsvännerna i allmänhet och visade sig i kassarapporten vid nästa årsmöte, i Chicago 1893, enligt hvilken gåfvobidragen till denna mission under året voro \$8,128.99, icke långt ifrån hälften af Förbundets alla inkomster det året, \$20,305.57. Tyvärr stod denna tillväxt i alaskamissionens kassa tillsammans med en ytterligare minskning i kinamissionens, hvilket föranledde årsmötet att utgifva ett särskildt upprop för denna

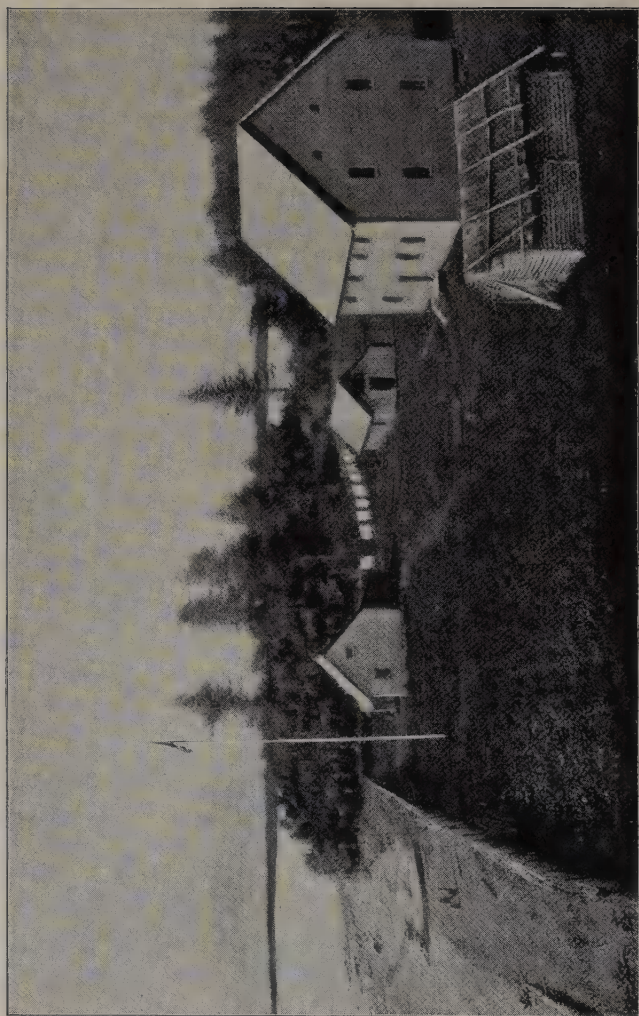
mission: "Låtom oss göra mer för vår kinamission, än vi hittills gjort".

Med anledning af den nedslående underrättelsen från Yakutat, att barnhemmet där brunnit ned den 8 januari 1892, beslöts att åtgärder ofördröjligen vidtagas för uppbyggandet af ett nytt barnhem, så mycket hållre som hela missionens historia visar, att olyckor på missionsfältet ofta varit signal till stor framgång, och enskilda skrivelser redan i stort antal inkommit, hvari denna sak varmt förordas och bidrag erbjudas.

Detta var mötets hufvudsakliga beslut i alaskamissionens intresse med undantag af att mötet godkände styrelsens åtgärd att hafva kallat och utsändt till norra Alaska två nya missionärer, Nels O. Hultberg från Galesburg och Malvina Johnson från Chicago, hvarjämte styrelsen bemyndigades att då omständigheterna det medgifva, sända Henrikson en man, som kunde hjälpa honom med byggnadsföretaget och andra arbeten.

Det förut nämnda uppropet till missionsvännerna att icke glömma kinamissionen bar frukt i en tillökning af omkring sju hundra dollars i gåfvobidragen till denna mission. Samtidigt minskades emellertid bidragen till alaskamissionen med öfver två tusen dollars, hvarför i denna kassa för detta år för första gången uppstod en ansenlig brist, beroende på "*stora utgifter och hårda tider*", såsom sekreteraren O. Högfeldt säger i sin rapport till årsmötet i Chicago 1894. Ensamst verkställandet af beslutet i Rockford om upptagandet af de nya stationerna i norra Alaska kostade omkring fem tusen dollars (och ändå öppnades faktiskt endast en af de föreslagna stationerna, vid Chinik). Såsom sekreteraren så grafiskt skildrar situationen: "Detta beslut fattades under de goda tiderna, men det måste verkställas sedan de hårda inträdt; äfven uppköpen för dessa stationer skedde, medan det ännu såg ljusst ut, men räkningarna kommo sedan".

Under sådana omständigheter var det icke att vänta, att årsmötet skulle besluta någon utvidgning eller förstärkning af missionsverksamheten utan snarare rekommendera inskränkningar. Det godkändes emellertid, att styrelsen till norra Alaska uppsändt fröken Hanna Holm, N. O. Hultbergs trolofvade. Albin Johnsons begäran däremot om en lärare eller lärarinna till Yakutat i stället för fröken Anna Carlson, som af sjuklighet måst återvända hem redan första året, kunde i anseende till svårigheten att under dessa tryckta tider erhålla nog medel för de redan pågående mis-

MISSIONSSTATIONEN VID YAKUTAT

sionerna icke för tillfället beviljas, "för så vidt icke någon församling eller ungdomsförening erbjöde sig att underhålla en sådan".

För öfrigt visade det sig önskvärdt och mötet beslöt, att missionärerna på de olika missionsstationerna för hvarje år upprätta ett kostnadsförslag för missionens behof och insända rapport där- om till styrelsen, om möjligt i tid för årsmötet, samt att alla mis- sionsmedel sändas till missionsstationernas föreståndare, hvilka utbetala missionärernas löner och alla öfriga utgifter för stationer- nas underhåll och till Förbundets kassör redovisa för medlens an- vändning. På förslag af missionärerna själfva beslöts ock, att ordningsregler antagas af styrelsen för missionärernas verksamhet. Äfven dessa utan tvifvel visa och praktiska beslut, men det är ge- nomskinligt, huru påverkade de voro af de hårda tiderna.

För öfrigt var det till detta årsmöte som det för första gången rapporterades om regeringens erbjudande på vissa villkor att låna ett hundra renar till hvarje missionsstation, ett erbjudande, som mötet öfverlämnade till styrelsen att tillsammans med missionärer- na antaga eller förkasta.

De ekonomiska svårigheterna fortsatte att betunga verksamhe- ten, och kassörens rapport till nästföljande årsmöte, i Minneapolis 1895, var så nedslående, att en särskild kommitte af mötet tillsat- tes med uppdrag att utarbeta en finansrapport till upplysning för allmänheten om Förbundets verkliga ställning och till undanröd- jande af mycket missförstånd. Denna rapport utvisade en brist i i alaskamissionens kassa på öfver två tusen dollars.

En ändring i samarbetet mellan missionen och regeringen hade under tiden inträdt och rapporterades till detta möte, i det afseen- det att icke regeringen längre såsom förr lämnade understöd till kontraktsskolor utan anställde egna lärare. Dock antogos i regeln, åtminstone att börja med, för dessa tjänster personer, som mis- sionssällskapen rekommenderade, förutsatt att de voro kompeten- ta. Med anledning af denna ändring beslöt mötet att ofördröjligen rekommendera David Johnson vid Unalakleet såsom skollä- rare i regeringens tjänst på nämnda plats och gaf styrelsen i upp- drag att så fort som möjligt söka finna passande personer att re- kommendera såsom skollärare vid Yakutat och Golovin Bay.

En personlig nyhet af stort intresse från norra Alaska till detta möte var, att missionär Karlson "fått ordförandens löfte att ingå äktenskap med Hanna Svenson". En annan underrättelse af in- tresse var, att eskimånglingen Rock blifvit antagen af missionä- rerna såsom infödd evangelist, med löfte om underhåll från en en-

skild broder i Cromwell, Conn. Mötet antog ett antal regler för verksamheten i Alaska, föreslagna af missionärerna själfva.

Först vid årsmötet i St. Paul följande år, 1896, fick Yakutat den utlofvade förstärkningen uti skolläraryrket fröken Hulda Peterson, som dock efter knappt ett års vistelse i Alaska lämnade sitt arbete och återvände till sitt hem i Seattle.

Finansfrågan var fortfarande den stora frågan, och från och med 1898 gjorde styrelsen stora ansträngningar att genom subskriptioner få Förbundets växande skuld betald. I en rapport från styrelsen till halfårsmötet i Englewood 1898 upplyses, att omkring \$13,000 subskriberats för ändamålet. För att under tiden förvissas om regelbundet bidrag till missionerna bestämdes om fyra missionssöndagar hvarje år, hvarjämte särskildt på Lydells initiativ den planen begynte användas att genom subskriptioner af enskilda och af församlingar och föreningar få missionärers underhåll försäkradt.

Under tiden hade Herren rikligen välsignat arbetet vid alla stationerna i Alaska.

I sin rapport till årsmötet i Rockford berättar Karlson:

“Söndagen den 19 juni (1892) var en högtidsdag vid Unalakleet. Många af infödingarna voro samlade till gudstjänst på förmiddagen, då vi höllo predikan på två språk. Indianerna från Ulukuk kommo ned, och jag samlade dem i ett rum, medan broder David Johnson hade skolhuset packadt med eskimåer, för hvilka han frambar livvets ord. På eftermiddagen hade vi stor dopförrättning, då sex omvända eskimåer döptes till Jesu namn. Alla byns innevånare kommo ned till flodstranden för att höra och se. I midten af denna hop stod broder August Anderson likom en Johannes fordom på Jordans strand, manande till bättring. Därefter döpte jag dem, som voro bestämda för dopet. Här äro ännu åtskilliga, som önska blifva döpta och som vi hafva förtroende för men som nu icke voro hemma. Dessa skola döpas längre fram, då vi skola hafva en annan dopförrättning”.

Vid stationen i Chinik, Golovin Bay, fanns redan 1897 en kristen församling på 35 medlemmar. I skolan gingo 40 barn. På stationen underhöllos fyra barn, och egendomen beräknades värd \$2,525. Där fanns en söndagsskola på 205 medlemmar, däraf 80 under femton år, med sex lärare, af hvilka fyra voro infödda kristna. Den 22 augusti 1897 firades vid nämnda station en stor högtid, då 11 omvända eskimåer genom dopet upptogos i den kristna församlingen, alltså ett motstycke till högtiden den 19

juni 1892 vid Unalakleet. På eftermiddagen samma dag firade församlingen vid Golovin Herrens heliga nattvard, då 27 omvända lyckliga eskimåer deltog. Inga ord kunna bättre beskrifva stunden än dessa, som Hultberg låter åtfölja rapporten: "Alla mörka moln hafva blåst bort för Guds nådesvind eller skall jag säga nådesstorm? Det yr omkring oss af Guds nåd, så att vi ej se något annat".

I sin rapport till årsmötet i Omaha, 1898, berättar sekreteraren, D. Nyvall, att första gången i alaskamissionens historia Unalakleet och de norra stationerna mottagit en vinterpost från staterna. Den medfördes dit af den expedition, som regeringen uppsän-

"TITT UT", VINTERBILD FRÅN UNALAKLEET

de för att undsätta de innefrusna hvalfiskfångarna i Behring Sea. Denna expedition, under Jarvis befäl, seglade från San Francisco med regeringens tullbåt "Bear" och anlände den 16 december till Vancouver. Från denna plats skedde färden landvägen med Point Barrows som mål, en vägsträcka på 1,440 mil, som måste tillryggaläggas till fots med hundar och dragare och därtill endast sex timmars långa dagar och till vägvisare infödingar, som i regeln icke kunna förmås att vandra efter nattens inbrott. Expeditionen framkom till Unalakleet vid jultiden och tillbringade julen där. Det var ingen liten öfverraskning för våra missionärer att få julpost från oss. Och knappt mindre var öfverraskningen hemma att såsom svar på denna post få julbref från Alaska.

I denna post förekom bland annat bref från Karlson, i hvilket han beskriver, huru de firat jul vid Unalakleet. Den gladaste rapporten i brefvet var emellertid, att de i oktober fått döpa 8 nyomvända eskimåer och den 19 december ytterligare 14 och att flere stodo beredda att mottaga dopet, ehuru de blifvit tillradda att vänta till våren. Sekreterarens rapport tillägger denna resume öfver årets missionserfarenheter: "Genom dessa glada nyheter från Alaska är kedjan fullständig af de segerbud, som vi under året mottagit från hvar enda en af våra missionsstationer såväl i Kina som Alaska. Det lönar väl att repetera dessa glada bud. I korthet äro de följande: Den 22 augusti döptes i Golovin Bay 11 omvända eskimåer och på eftermiddagen firades nattvard, hvarvid jämte de fyra missionärerna deltog 27 infödda troende. Därefter kommo buden från Kina om en högtidsdag i Fancheng (någon gång på hösten), då sex omvända kineser döptes och två andra redan döpta upptogos jämte dessa i församlingen, hvarigenom denna ökades till 13 medlemmar. I början af december döptes ytterligare sju kineser, så att församlingens medlemsantal då vardt jämt tjugu. Samtidigt, söndagen den 3 december, firades en högtidsdag i Yakutat, Alaska, då icke mindre än 18 omvända indianer döptes och upptogos i församlingen, som nu räknar 53 medlemmar. Och som redan nämts, fullständigades dessa segerrapporter med underrättelsen från Unalakleet, att de där i oktober och december döpt tillsammans 22 omvända eskimåer. Den allra sista rapporten kommer åter igen från Kina och lyder, att den 27 mars ytterligare fyra omvända kineser döpts i Fancheng. Således en årsfångst på våra yttre missionsfält af 68 omvända hedningar, 17 i Kina och 51 i Alaska! Är det icke ett himmelskt svar på frågan: lönar det? Jo, visserligen, och bäst af allt, dessa äro endast förstlingskärffvarna till de stora skördar, som skola komma!"

Besluten vid årsmötet dikterades emellertid snarare af de finansiella svårigheterna än af de uppmuntrande missionsbåden. Vid Yakutat hade missionärernas antal reducerats till Albin Johnson och hans hustru, eftersom Henrikson befann sig i hemlandet och fröken Selma Peterson också lämnat, och Albin Johnson uppmånades att så godt han kunde tillse äfven skolan, "eftersom våra ansträngningar att betala Förbundets skuld göra det nödvändigt att göra de inskränkningar, som utan allt för stor skada kunna göras vid våra olika missionsstationer". I norra Alaska stod det, om möjligt, ännu sämre till med missionskrafterna. Så godt som alla

GOLOVIN

HEMMET OCH KYRKAN

O. P. ANDERSON OCH AMANDA ANDERSON

missionärerna där uppe voro sjuka eller hemresta eller väntades resa hem. Under tiden resignerade David Johnson Elliot, som var i hemlandet, och hans resignation antogs af mötet, med erkännande af hans arbete i Alaska. Ett beslut, som redan fattats, att uppsända till norra Alaska ett sågverk, för hvilket subskriptioner upptagits af Skogsbergh, ändrades så tillvida, att det beslöts att vänta med dess uppsändande ännu ett år och att kassören under tiden uppbär de subskriberade pänningarna för att enligt ett kommande årsmötes bestämmelse användas antingen för sågverket eller på annat sätt för missionen i Alaska. Faktiskt kom aldrig sågverket upp. För öfrigt antog detta möte förberedelsevis bestämda löner för sina missionärer. Det gällde tydligen framför allt att ekonomisera. Skulden hade trots alla ansträngningar växt i stället för att minska, och det till trots af att inkomsterna både till alaskamissionen och kinamissionen på ett glädjande sätt ökat, de förra till \$9,703.98, med ett öfverskott af \$876.88, de senare till \$2,656.53, med ett öfverskott af \$851.37. Den enda generositet mötet tillät sig, var att gifva P. Matson "såsom en särskild uppmuntran" ett hundra dollars, som han måst låna för att skaffa sin familj ett litet sommarhem på bärigen.

Under 1899 blef ställningen allt mer bekymmersam. Hultberg hade enligt löfte nedkommit och rapporterade till halfårsmötet, att våra kvinliga missionärer vid Unalakleet alla varit sängliggande sjuka under vintern och att Karlson var högst medtagen och begärde att vara entledigad från sitt arbete den 1 juli. Senare kom underrättelsen från P. H. Anderson, som 1897 uppsändts till Golovin såsom skollärare, att han till följd af sin näskatarr icke vågade lofva att stanna en annan vinter i Alaska. Därmed hotades båda de norra stationerna att lämnas öde. Under tiden hade styrelsen sändt upp mellan 50 och 60 tons af gods. I detta kritiska läge var det en nådefull Guds ledning, att styrelsen funnit tvänne missionärer villiga att genast resa upp och fylla de glesnade leden. Dessa voro Amanda Johnson, som senare blef gift med missionär O. P. Anderson, och Julius Qvist, båda upfostrade vid Förbundets skola. De invigdes för sin kallelse i skolans kapell den 30 maj och reste samma dag i Hultbergs sällskap till Seattle och vidare till norra Alaska. Med dem följde i sällskap några bröder, som reste upp till Alaska i kommersiella intressen.

Årsmötet, i Des Moines 1899, godkände styrelsens åtgärder och beslöt att ytterligare en missionsfamilj sändes till norra Alaska så fort styrelsen funnit de lämpliga personerna. Efter att

GOLOVIN

SKOLHUSET

ANNA HAGBERG

ESKIMÁFLICKOR

länge förgäfvos hafva sökt en passande missionärsfamilj verkställde styrelsen detta beslut så, att missionär K. J. Henrikson i Yakutat, som redan förut erbjudit sig att i händelse af behof fara till norra Alaska, flyttade till Golovin. Han kom till St. Michael just i tid att byta P. H. Anderson af, då denne stod färdig att resa hem. Vid årsmötet bestämdes också missionärernas löner i Alaska. Bestämmelsen, som sedan ändrades något på missionärernas förslag, gällde endast ensamma arbetares löner, hvilka skulle vara för manliga arbetare \$700.00 och för kvinliga \$500.00.

Så kom guldtiden med dess stora förhoppningar att börja med och nya och större bekymmer inom kort. Af rapporter, mottagna under året från norra Alaska framgår, att ankomsten dit upp af tusentals hvita guldsökare, många af dem äfventyrare, varit en källa till stora bekymmer för våra missionärer och stora faror för den unga församlingen. Fröken Amanda Johnson skref, att dessa hvitas inflytande på infödingarna varit fördärfligt i högsta grad. Och Julius Qvist berättade om ett bönemöte, där de troende infödingarna själfva ifrigt uppmanat honom att bedja Gud gömma guldets för dessa lystna hvita, så att de ej måtte komma och fördärfa de stackars infödda kristna.

Såsom vi väntade, hemkommo i slutet af oktober 1899 samtliga våra missionärer i norra Alaska. De voro A. E. Karlson och hans hustru, Nels O. Hultberg och hans hustru, P. H. Anderson och fröken Malvina Johnson. Af dessa kommo Karlson och Anderson på styrelsens uppmaning till halfårsmötet i Chicago följande år, 1900. Hultberg förhindrades därifrån af dålig hälsa och andra omständigheter. Af missionärernas rapporter framgick, att de funnit gifvande guldfynd, om hvilkas rikedom de emellertid ej hunnit göra sig förvissade före sin hemresa. De lofvade, att missionen skulle draga vinst af dessa fynd, så snart deras värde kunde realiseras. Anderson lämnade till allmänna missionen tio tusen dollars af medel, som han redan dragit från de fynd han funnit. Och Karlson presenterade alaskamissionen med en gåfva på två tusen dollars. Samtliga missionärerna inlämnade också till halfårsmötet sin resignation, hvilken dock halfårsmötet vägrade att antaga utan uppmanade dem i stället till att fortsätta. Denna uppmaning lydde emellertid endast Karlson, hvarom mer sedan.

Fröken Malvina Johnson, som hemkom i sällskap med de öfriga, betydligt nedbruten till sin hälsa, måste undergå en operation på hemmet. Operationen lyckades visserligen, och det såg ut som

F. D. ALASKAMMISSIONÄRER

DR. JULIUS F. QUIST

SELMA PETERSON

P. H. ANDERSON

C. A. BERGGREN

SOPHIE CARLSON

DR. C. O. LIND

EIVOR LYDELL
(fru Eklund)

ALMA WRETLING

FRU LIND

FRU HULTBERG

N. O. HULTBERG

om hon skulle komma att tillfriskna. Men Herren hade bestämt annorlunda. Hon befanns vara för klen till sina nerver att uthärda den nedsättning i krafter, som blef följden af operationen. Och hon afsomnade i Herren söndagen den 7 januari. Hennes jordfästning ägde rum följande onsdag i missionskyrkan på norr under tilloppet af stora skaror af sörjande och deltagande vänner. Hon var den första missionär, som Förbundet förlorat genom döden.

Såsom en följd af den hoppfullhet, som ökade inkomster till missionen särskildt från guldet i Alaska ingaf sinnena, fattade årsmötet i Jamestown, 1900, många och omfattande beslut i hednmissionens, icke minst alaskamissionens, intresse. Således kallades medicine studerande C. O. Lind att vid avslutandet af sina studier utgå till norra Alaska såsom läkaremissionär. Likaså kallades fröken Hilda Anderson, som studerat vid North Park College och därefter tagit en kurs i sjukvård vid hemmet, att utgå såsom lärarinna antingen till Unalakleet eller Yakutat. Anledningen till detta alternativ var, att fröken Selma Peterson efter en tids studier vid Bethany College i Lindsborg och vid Augustana Hospital i Chicago tillfälligtvis tjänat såsom lärarinna vid Unalakleet, och hon lämnades nu frihet att själf välja att stanna där eller återvända till Yakutat. Hon syntes länge oviss, och under tiden sändes fröken Hilda Anderson till Yakutat. Likaså kallade mötet pastor O. P. Anderson från Moreland, Chicago, att såsom Förbundets missionär och förtroendeman resa upp till norra Alaska och tillse stationerna och Förbundets intressen där. Mötet bestämde också, att så fort det blir möjligt, hvarje station i Alaska förses med minst tvänne manliga och lika många kvinnliga missionsarbetare. Det beslöts också, att en ny kyrka bygges vid Unalakleet och ett böningshus (barnhem) vid Golovin Bay på de af halfårsmötet antagna villkoren, nämligen att Karlson kan finna medel därför medels supskription i Alaska. Det är att märka, att det omnämnda barnhemmet vid Golovin icke byggdes på samma ställe, där den gamla stationen var, Chinik, såsom platsen kallades, utan längre uppåt viken. Det blef således en tid tvänne stationer under det allmänna namnet Golovin. Slutligen beslöts också, att de af årsmötet antagna stadgarna för missionen i Alaska tryckas och finnas till hands, så att missionärerna, då de antaga kallelsen, må klart och tydligt se, hvad kallelsen innebär.

Beslutet om utsändandet af skollärare till Yakutat verkställ-

des af styrelsen så att den till denna tjänst kallade August Berggren från Minneapolis. Han kallades den 14 augusti och afskildes vid en missionsfäst i North Park den 26 samma månad, hvarefter han omedelbart reste till sitt fält. Samma år förstärktes den lilla skaran af missionsarbetare där genom uppsändandet af fröken Jennie Olson, som en tid studerat vid Förbundets skola. Hon är också fortfarande vid stationen såsom E. A. Rasmussons maka.

Så kom årsmötet i Duluth med de stora donationerna, af hvilka det nya barnhemmet vid Golovin mottagit något öfver \$6,000. Mötet godkände styrelsens rekommendation, att Julius Qvist, som antagit kallelsen till Alaska endast på två år, efter dessa år återvänder till staterna och studerar till läkare, med Förbundets understöd på villkor att han efter fullbordade studier utgår såsom läkaremissionär i Förbundets tjänst. Det blef dock intet af därmed. Qvist kom visserligen tillbaka till Chicago och studerade till läkare men på sin egen bekostnad och är bosatt såsom läkare i Worcester, Mass. Likaså godkände mötet, att Stephan Ivanoff gör Qvist sällskap, då han kommer, och gör en resa i alaskamissionens intresse. Vid detta möte afskildes doktor Lind och hans fru, hvilka redan kallats, för sin tjänst och afreste omedelbart till norra Alaska, med barnhemmet vid Golovin såsom hufvudkvarter. För att komma till ett ömsesidigt godt samförstånd i lönefrågan fick Karlson i uppdrag att vid sin återkomst till Alaska sammankalla en konferens och inhämta missionärernas råd och mening och så fort som möjligt rapportera därom till styrelsen. O. P. Anderson, om hvilkens kallelse redan nämts, kallades af mötet att vara Karlsons medhjälpare i Unalakleet. Det bestämdes också, att kallelsen till A. E. Karlson och hans hustru såsom Förbundets missionärer gäller på obestämd tid eller så länge hälsa och krafter räcka till samt att de i enlighet med Karlsons förslag tjäna tills vidare utan annan lön än sitt underhåll.

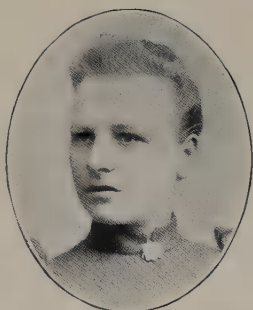
Mötet beslöt också att vädja till ungdomsföreningarna i de olika staterna att åtaga sig underhållet af läkaremissionärer vid Förbundets stationer och likaledes att vädja till söndagsskolorna att åtaga sig underhållet af hednabarn vid stationerna. A. Lydell, som hittills rest för missionen i allmänhet, kallades vid detta årsmöte att resa hufvudsakligen för alaskamissionen.

Äfven på årsmötet i Galesburg, 1902, mottogs erbjudandet af en donation från P. H. Anderson, en fond på \$25,000, af hvilken räntan på tio tusen dollars skulle tillfalla alaskamissionen.

I södra Alaska led under detta år missionen den svåra förlusten af en trogen och värderad arbetare genom fröken Hilda Andersons sjukdom och död. Den 12 juli fick styrelsen telegrafisk underrättelse från Seattle, att fröken Anderson befann sig där, sjuk i lungsot, och att hon blifvit tillrättad af läkare att resa till Sverige. Hon dröjde emellertid i Seattle tills i början af augusti, då Lydell på styrelsens uppmaning reste dit och hämtade henne till Chicago. Hon var nu för klen att resa till Sverige, och ett landtligt hem bereddes henne i Batavia, Ill., där hon vårdades på bästa sätt. All vård var dock förgäfvad. Hon afsomnade efter 23 veckors lidanden där stilla och lycklig i Herren den 27 januari 1903.

Fördelningen af arbetskrafterna i norra Alaska blef på grund af omständigheterna en annan än årsmötet i Duluth plane-

AFSOMNADE

MALVINA JOHNSON
(Dog 7 jan. 1900)

HILDA O. ANDERSON
(Dog 27 jan. 1903)

rat. Således tillät styrelsen K. J. Henrikson, som var klen af öfveranstängningar och i behof af hvila, att flytta till Unalakleet såsom Karlsons medhjälpare i stället för O. P. Anderson, som alltså stannade vid Chinik. Under tiden förestodo dr Lind och hans hustru barnhemmet. Men på O. P. Andersons råd och i öfverensstämmelse med sin egen önskan flyttades de också till Unalakleet, som ansågs vara en lämpligare plats för läkaremissionen. På detta sätt leddes omständigheterna så, att O. P. Anderson kom till barnhemmet, som han allt sedan förestått och där han fått verka till så stor välsignelse. Den gamla stationen var därmed praktiskt uppgifven, och barnhemmet, med Anderson som föreståndare, fröken Eivor Eklund som husmoder och fröken Amanda Johnson som lärarinna, var Förbundets enda station vid Golovin.

Alla dessa ändringar godkändes af årsmötet i Minneapolis 1903, som således formligen kallade O. P. Anderson till föreståndare vid barnhemmet och beslöt den gamla stationens uppgifvande. Detta möte kallade äfven den afgående sekreteraren att företaga en inspektionsresa till Förbundets stationer i Alaska med det såsom sitt uppdrag att bringa hem en så fullständig rapport som möjligt om utgifterna vid de olika stationerna såsom en basis för beräkningen af anslag för stationerna. Lönefrågan blef också ändtligen vid detta årsmöte afgjord på följande vis: missionärerna skulle samtliga hafva sitt underhåll vid stationerna och dessutom en lön, som för familj bestämdes till \$600.00, för ogift manlig missionär till \$400.00 och för ogift kvinnlig missionär till \$300.00. Mötet antog på missionär Karlsons rekommendation fröken Ida M. Johnson såsom familjen Karlsons medhjälpare vid stationen Unalakleet. För öfrigt rapporterades till detta årsmöte nya kyrkobyggen vid alla Förbundets stationer i Alaska. I Unalakleet var den kyrka, som Karlson byggt och skänkt till stationen, färdig "med kyrkklocka och allt" redan i början af augusti 1902. Vid Golovin hade under tiden byggts ett nytt skolhus, som också användes till kyrka. Och vid Yakutat väntade Albin Johnson bara på att snön skulle smälta för att kunna med kraft gripa sig an med byggandet af den nya kyrkan där.

Om arbetet vid Yakutat de sista åren skrifver missionär E. A. Rasmusson: "De senare åren hafva vi varit blott tvänne missionärer här, fru Rasmussen och jag. Min fru har varit här sedan 1901 och jag sedan 1904. Våren 1905 lämnade Albin Johnson med familj. Följande vinter var Henrikson här i tre månader, och vintern därpå Johnson i sex månader. Sedan dess hafva vi varit ensamma med missionsarbetet och skolarbetet. Skolan är ju under regeringens kontroll, men jag har undervisat där. Vi hafva enligt den nåd Gud förlänat oss sökt förhärliga hans namn i tal och lefverne. Predikomöten, bönemöten och söndagsskola hafva hållits regelbundet, till hvilka folket kommit icke blott från Yakutat utan tvänne närliggande platser. Fru Rasmusson är organist och leder sången, och undertecknad läser Guds ord.

Utom för religiösa arbeten anlitas vi för hvarjehanda, då här finnes hvarken polis, domare eller doktor. Bli två grannar osams, strax kommer ilbud till oss. Lämna äkta makar hvarandra, alltid är det missionären, som skall stifta fred. Detta sistnämnda, att invecklas i andras familjeaffärer, är det mest motbjudande af alla uppdrag jag har. Är någon sjuk, så måste vi stå

YAKUTAT

JENNIE RASMUSSON

E. A. RASMUSSON

KYRKAN VID YAKUTAT

till tjänst med medicin och goda råd. Utom arbetet i Yakutat har jag sökt utsträcka verksamheten till en by kallad Dry Bay, omkring 60 mil härifrån”.

Om de sista årens erfarenheter vid Golovin berättar O. P. Anderson. Fröken Amanda Johnson blef, såsom redan är nämndt, Andersons maka och lämnade skolarbetet 1904. Samma år lämnade också fröken Eivor Eklund, sedan hon i fyra år på ett mycket förtjänstfullt sätt förestått hushållet på hemmet. Hon hade nämligen ingått äktenskap med Victor Lydell. I de afgångnas ställe uppsändes fröknarna Anna Hagberg från Chicago och Sophie Carlson, den förra såsom lärarinna vid skolan, som nu räknade 60—70 barn och äldre.

År 1905 tillbringade O. P. Anderson och hans hustru i staterna och under tiden förestods verksamheten af en broder Carl A. Johnson från Minneapolis. Fröken Hagberg, som nu varit två år i Golovin, begärde att få resa tillbaka till skolan i North Park och fullborda sina studier, hvilka hon afbrutit för kallelsen till Golovin. Detta beviljades och hon reste ned 1906 och i hennes ställe kom fröken Alma Wretling från Alexandria, Minn. Äfven hon stannade i två år. Fröken Sophie Carlsons hälsa hade en tid varit vacklande, hvarför hon lämnade Golovin 1907. I hennes ställe kom fröken Ida M. Johnson från Chicago. Hon tjänade likaledes i två år och flyttade sedan till vår systerstation vid Unalakleet. Skolarbetet efter fröken Wretling upptogs af fröken Hanna E. Olson från Ishpeming, Mich., tills fröken Hagberg hunnit fullborda sina studier vid North Park College och efteråt tagit en kurs vid lärarinneseminariet i De Kalb, Ill., då hon 1909 återkom till sin gamla plats. Hon hade under de första åren gjort sig omtyckt och älskad af alla, och därför var hon så mycket mer välkommen. En broder Gustafson har sedan 1900 varit en trogen medarbetare. Han är en af de stilla i landet.

Huru framgångsrik Andersons verksamhet varit, framgår däraf att han sedan 1902, då han öfvertog barnhemmet, döpt icke mindre än 447, barn och äldre. Största antalet döptes år 1903, icke mindre än 222. Vid barnhemmet hafva 85 barn för längre eller kortare tid fått vård och uppfostran. Det skulle vara intressant att hafva ett fotografi af hvarje barn, då det först kom till hemmet. De voro då skygga och smutsiga och kanske fulla af sår. Men det att de voro barn gjorde det lätt att hjälpa dem. Och efter någon tid skulle man icke kunna tänka, att det var samma barn. Renlighet förändrar utseendet betydligt och låter in-

INFÖDDA MEDARBETARE

OJEARK ROCK

ALLICE OMEGITJOAK

STEPHAN IVANOFF

KRISTNA INDIANFLICKOR

telligensen framträda äfven hos eskimåen. Här få dessa barn regelbundet gå i skola. Här få de lära sig handarbeten och husarbete af alla slag, nyttiga för deras framtid. Flickorna hafva i allmänhet goda anlag att lära sig sy, och de äldre af dem få sy kläderna åt de yngre, naturligtvis under tillsyn af fru Anderson. Gossarnes håg riktas åt renhjordarna, där de få anställning, då de blifva så gamla.

Men är det af vikt, att barnen lära sig arbete och allmännyttiga kunskaper, så är det icke mindre viktigt att de uppfostras till gudsfruktan och beväpnas för lifvets strider och frestelser, som de gå till mötes. Detta är barnhemmets förnämsta mission och det är framför allt till denna verksamhet, som missionsvännerna i landet, söndagsskolor, ungdomsföreningar och enskilda, gifva sina bidrag. Vårt hopp för dessa barn är, att de skola arta sig väl i tiden och att de alla må samlas i Guds rike. Vid Golovin äro för närvarande anställda följande arbetare: O. P. Anderson och hans fru, fröken Anna Hagberg och J. A. Gustafson.

Såsom en hälsning från Unalakleet meddelas följande bref från missionär Karlson, skrifvit i Unalakleet den 16 november:

“Vill härmed sända en liten öfversikt, beskrifvande detta folks förra och närvarande tillstånd. Och genom att citera Pauli ord till efesierna: I voro fordom mörker, men nu ären I ljus i Herren, har jag i få ord tecknat, hvad dessa människor förr varit och hvad de äro nu. Med ett ord, de hafva blifvit nya människor i både yttre och inre bemärkelse. Detta kom särskildt lifligt för mina tankar några dagar sedan, då vi hade ett dubbelbröllop här i kyrkan. Brudarna voro klädda i hvita fina klädningar, och männen vid deras sida voro klädda i stärkskjorta, krage och sidenhalsduk och för öfrigt i snygga kostymer. De hade också ett följte af brudtärnor och marskalkar, så att man kunde för en stund tro sig vara i civilisationen.

Hvem vågade väl tro sådant för ett tjugotal år sedan, då de sågo ut som smörjiga oljsäckar på två ben med en rumpa af en hund eller en räf eller en varg fästad på ryggen. Kan det med skäl sägas om några människor, att de leda sitt ursprung från apor eller andra kreatur och från denna låga ståndpunkt avancerat och fått mänsklig intelligens, så kunde man i sanning säga det om eskimåerna. Men vi hafva hos dem funnit en anknytningspunkt för religionen och ett själens begär efter Gud.

Församlingen i Unalakleet består i dag af 220 aktiva medlemmar. Söndagsskolan har ett hundra barn eller äldre, fördela-

de på tolf klasser. Hvardagsskolan är besökt af 80 barn, hvilkas undervisning ombesörjes af två lärare. Af Herren är det, och är ett under för våra ögon”.

Ofvanstående korta men glada och lefnadsfriska meddelande till fästskriften blef missionär Karlsons sista hälsning till alaskamissionens vänner. Några veckor efter mottagandet af detta bref hölls Förbundets halfårsmöte i Chicago, och dit anlande, ehuru

UNALAKLEET

GAMLA OCH NYA SKOLHUSET
HEMMET OCH KYRKAN

för sent att läsas vid mötet, följande telegram, värtaligt i sin fåordighet: “We are grieved to say Karlson died seven this morning” (15 januari). I dessa få ord, hvilkas sorgebudskap ännu ej, då detta skrives, fullständigats, meddelades, hvad som utan tvifvel är det tyngsta slag och den största förlust, som träffat alaskamissionen.

Det skulle vara kärt att i detta sammanhang gifva en fullständig lefnadsteckning öfver den bortgångne brodern och mis-

sionären. Men utrymmet tillåter det ej, och det skulle i själfva verket illa stämma med mannens karaktär. Karlson var en utomordentligt fåordig man, en handlingens man af general Grants typ. Hans stora, ovanskliga berömmelse är det verk, som han utfört i Alaska och i synnerhet i Unalakleet. Därom säger en vän och minnestecknare: "Ifall hans graf kommer att blifva i Alaska, bör Förbundet uppföra en minnesvård med följande inskription: Vid hans ankomst till denna by fanns här ingen kristen, och vid hans död fanns här ingen hedning". Vår största och tacknämligaste hyllningsgärd åt hans minne såsom missionsvänner är att tillse, att hans verk fortsättes och fullbordas. Vi kunna aldrig lägga en rikare krans på hans graf, hvar helst den än må blifva, än upplifvandet af den gamla kärleken till alaskamissionen. Om det sker, har han icke lefvat och icke dött förgäfvets.

Förbundets sekreterare sände omedelbart å Förbundets vägnar ett kondolenstelegram till änkan, som var med sin man vid hans inträffade, oväntade dödsfall. Hon är lämnad allena i sin stora sorg, och dock icke allena. Med henne sörjer en stor skara af Karlsons och alaskamissionens vänner. Och hon har den trösten att få i fortsättningen lefva för de stora intressen, åt hvilka hennes man och hon gemensamt gifvit så många år af sitt lif under stora försakelser och för hvilka han offrade sig och sitt in i döden.

Karlson föddes i Sverige den 15 september 1858 och var således vid sin död närmare 52 år. Han hade gifvit åt hednamissionen 27 år af sitt lifs bästa krafter, 3 år åt missionen i Ryssland, 24 år åt missionen i Alaska.

SÅNGBOKSKOMMITTEN

ALBERT JOHANSON

A. L. SKOOG

J. A. HULTMAN

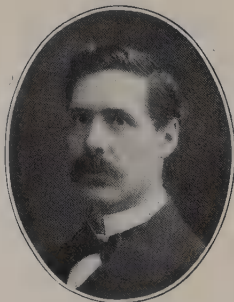
N. FRYKMAN

F. M. JOHNSON

J. J. DANIELS

A. G. SPORRONG

X.

OM FÖRSAMLINGSSÅNGEN

SÅNGEN har i alla tider stått i högt anseende i Guds församling. Och det med rätta. Tänkom oss en gudstjänst utan sång. Huru skulle det taga sig ut? Visserligen är ordets predikan det väsentliga vid våra möten, men utan sång skulle säkerligen mycket gå förloradt af det intryck predikan velat gifva. Sången före predikan ger predikanten inspiration att tala och stämmer åhörarnes hjärtan och sinnen att höra. En sjungande församling är näst Guds ande den bästa hjälpen för predikanten. Sången banar ofta väg till hjärtan, som annars äro tillslutna för sanningen. Somliga äro visserligen såsom döda för sång. De kunna ej själfva sjunga, ej håller njuta af andras sång. Men dessa äro lyckligtvis icke många. Massan af folket älskar sång, äfven om de ej själfva kunna sjunga.

Alltså må man uppställa såsom regel: mycken sång och god sång före predikan! Där ingen sång förekommer eller sången är släpande och sömnig, får gärna hela mötet en dyster stämning. Men är det af vikt att hafva god sång före predikan, så är det af ej mindre betydelse att hafva god sång efteråt. En god sång gör ofta mer än en hel predikan. Det händer ofta, att predikanten känner sig nedstämd och färdig att misströsta om framgång, emedan han tycker att predikan varit torr och utan verkan. Tänk, om då församlingen med en kraftig sång säger sitt amen till det ord, som förkunnats, huru det lättar på bördan och lifvar till fortsatt arbete i ordet och läran, för att det om möjligt måtte bli bättre nästa gång. Hvilken härlig ting är icke det emot att gå tyst ut och säga: det var en dålig predikan vi fingo i dag. Alltså, om icke för annat, så sjung för att hjälpa din lärare i hans ofta mödosamma arbete för ditt väl. Men däraf skall du utan tvifvel själf få den största välsignelsen. Det lönar sig att vara snäll.

Sången är, kan man väl säga, en säker gradmätare på lifaktigheten i församlingen. Huru ljuder ej sången i väckelsetider!

Äfven den, som ingen sångröst har, vill då vara med och sjunga. Man hör då sång allestädes, ej blott i församlingen utan på vägar-na och i hemmen. Det varma intresset för sin egen och för andras frälsning samt det kraftiga intryck man fått af sanningen förtager den falska blygsamheten och man sjunger äfven om det ej låter så vackert. Det sköna ligger i själfva saken, som blifvit dyr-bar. Däraf hjärtat är fullt, däraf talar munnen och därom sjun-ger man. I synnerhet gäller detta de unga. Ungdomen är lifvets vår. Våren är sångens tid. Då är det lust och fröjd öfver allt i naturen. Allt lefvande gläder sig. Skulle då ej människan, skapelsens krona och föremålet för Guds frälsande nåd, glädja sig? Om blott de unga förstode, att den sanna lyckan är att fin-na endast i gemenskap med Herren och hans trogna, o hvilket skönt lif de då skulle lefva. Äfven de gamla, som genom lifvets pröfningar blifvit mer tystlåtna, sjunga gärna i väckelsetider och det med ungdomlig värme. Deras intresse för det andliga är ej mindre än de ungas, kanske större, om ej tungan är så ledig och lungorna ej så starka.

Det torde knappt behöfva sägas, att sången så nära som möj-ligt bör ansluta sig till stundens betydelse och det ämne, som af-handlas i predikan. Huru skulle det taga sig ut att sjunga: "*Smärtans stunder ila*" vid ett bröllop eller: "*Kom, huldaste för-barmare*" såsom slutsång vid ett möte? Sådant har dock händt. Icke är det synd, förstås, men därom är nu icke fråga, men om det, som passar vid hvarje tillfälle. Det bör vara harmoni i allt, så ock i fråga om gudstjänsten. När det gäller val af sånger för hvarje tillfälle, så är en god sångbok, med innehållet väl ordnadt och de olika ämnena genom register angifna, en god hjälp.

Vidare är det af icke ringa vikt, om sången skall blifva god, att alla sjunga med. Det ger ett vemodigt intryck att se någon sitta tyst och ointresserad, som om det icke anginge honom. Hvar-för sjunga de icke? Kanske ha de icke uppmanats därtill? El-ler tro de, att de icke kunna sjunga? Eller vilja de icke an-stränga sig så pass? Må de tänka härpå och göra bättring. Det gäller naturligtvis icke sådana, som verkligen sakna antingen ge-hör eller röst eller bådadera. Må de blott sjunga invärtes i sina hjärtan.

Takten i sången hör icke till det minst viktiga, då flere sjunga tillsammans. En solosångare kan ju taga sig en viss frihet och köra sakta eller låta det gå i sken, allt eftersom det faller honom in. Det går ändå icke sönder. Icke så när en församling sjun-

ger. Utan bestämd takt blir det ju ett virrvarr. Den ene eller den andre kommer litet före eller efter den rätta tiden. Huru det tager sig ut, känna vi litet hvar. Takten bör naturligtvis rättas efter sångens innehåll. En psalm bör ej sjungas som en visa, ej håller en visa som en psalm. Det tillkommer den, som leder sången, att angifva den rätta takten vid hvarje tillfälle och se till att den hålles. För långsam takt verkar söfvande, för hastig takt hetsar lätt upp känslan till en sorts berusning, som om den går långt, lätt leder till svärmeri och oreda. Denna berusning tages ofta för uppbyggelse men är något helt annat. Den sanna glädjen är alltid nykter och vid full sans.

Att melodien passar till orden, såsom kläderna till kroppen, är en sak, som knappt kan värderas högt nog. Häri ligger hemligheten till att vissa sånger aldrig bli för gamla. Till exempel: "Se, Jesus är ett tröstrikt namn"! På hvilken annan melodi än den gamla enkla koralen skulle den kunna sjungas med samma känsla och verkan? Likaså många andra af våra yppersta sångklenoder. Det finnes å andra sidan många goda sånger, som aldrig bli populära, emedan man icke förstått eller förmått gifva dem passande melodier. Den, som häri felar minst, lyckas bäst. Naturligtvis är det häri som i mycket annat olika meningar. Den ene tycker så, den andre så, äfven bland dem, som hafva god smak både i fråga om sång och poesi. Men hvad de flesta känna såsom bäst, får väl gälla som bäst. Någon annan regel kan icke uppställas.

Men om sången skall vara till uppbygges, måste den framför allt vara sann. Det är ej likgiltigt, hvad man sjunger. Vid världsliga samkväm, där det blott är fråga om att hafva roligt för stunden, kan hvad som helst duga. Sanningen är icke af nöden där. Ja, den frälsande sanningen om Jesus och hans verk, om bättring, bön och tro, om rättfärdighet, kyskhets och den tillkommande domen skulle helt förstöra den sortens glädje. Icke så i Guds församling. Där måste man hafva sanningen sådan den är i Jesus, om det skall blifva någon uppbyggelse. Således sanning äfven i sången. Ju närmare sången liksom predikan öfverensstämmer med bibeln, desto bättre. En sång får förstås vara mer fri i fråga om uttryck än en dogmatik eller troslära. Dock bör den ingalunda vara så fri, att den tillåter uttryck, som om de fattas bokstafligen, rent af motsäga hvad skriften lär i den ena eller andra punkten. Det får dock icke glömmas, att det bland de troende gifves olika uppfattningar af vissa delar i frälsningsläran och

att de tala och sjunga i enlighet därmed. Nuväl, därom bör man icke tvista utan lämna hvarandra full frihet. Olika meningar om en sak gör dess bättre icke saken om intet.

På tal om att sjunga sannt har det satts i fråga, om man bör sjunga det, som går öfver ens egen erfarenhet. Bör således en icke omvänd sjunga sådant, som endast en troende kan erfara och bekänna såsom sanning om sig själf? Eller bör en kristen, som blott börjat vandrigen på lifvets väg, sjunga sådant, som endast den grånade pilgrimen har upplefvat? Om vi svara nej på dessa och liknande frågor, så måste vi väl äfven följdriktigt säga, att ingen bör läsa Davids tjugutredje psalm eller jungfru Marias lofsång, som icke själf upplefvat hvad dessa sänger vittna om. Ja, då borde ingen predikant sätta målet högre än hans egen erfarenhet räcker, med andra ord hafva sig själf till ideal. Hvem inser icke, att det vore galet? Nej, låt målet stå så högt, som det är satt i Guds ord, och låt hvem som helst höra, läsa och sjunga där-om. Det kan väcka den sofvande och föra den tanklösa till besinning samt sporra den troende till mer allvar och nit i sin gudsfuktan. Må ingen rätta sanningen om det kristliga lifvet efter sin erfarenhet. Det går icke. Hällre må vi rätta vårt lif efter sanningen. Det går genom Guds nåd, äfven om det går sakta.

Till slut må ej förglömmas, att församlingssången till stor del bör vara lof och tillbedjan, en sak, som varit alltför litet beaktad bland oss. Visserligen få vi sjunga bönesånger och klagosånger, sånger om strid och pröfning, så länge det behöfves. Men lofvet och tillbedjan böra dock intaga första rummet i våra församlingar. Lof och tillbedjan äro det enda, som skall förblifva, sedan "det första har gått till ända".

*Ingen bön och klagan där,
Hvarest ingen nöd mer är.
Endast lof och jubelsång
Genom evigheten lång!*

Hvad den kristna sången utträttat i Herrens mission under alla tider, huru många förvillade den lockat till fadershuset, huru många pilgrim på lifvets stig den stärkt och vederkvickt, huru många tårar den torkat, huru många sår den helat, hvem kan säga det! För Davids sång och harpolek vek den onde anden från Saul. Vid Paulus och Silas sång skakades fängelsets murar. Kan man ej säga, att sången gör under? Alltså, vi upprepa det, låt oss hafva mycken sång och god sång i våra församlingar.

N. F.

XI

FÖRBUNDETS MISSION I KINA

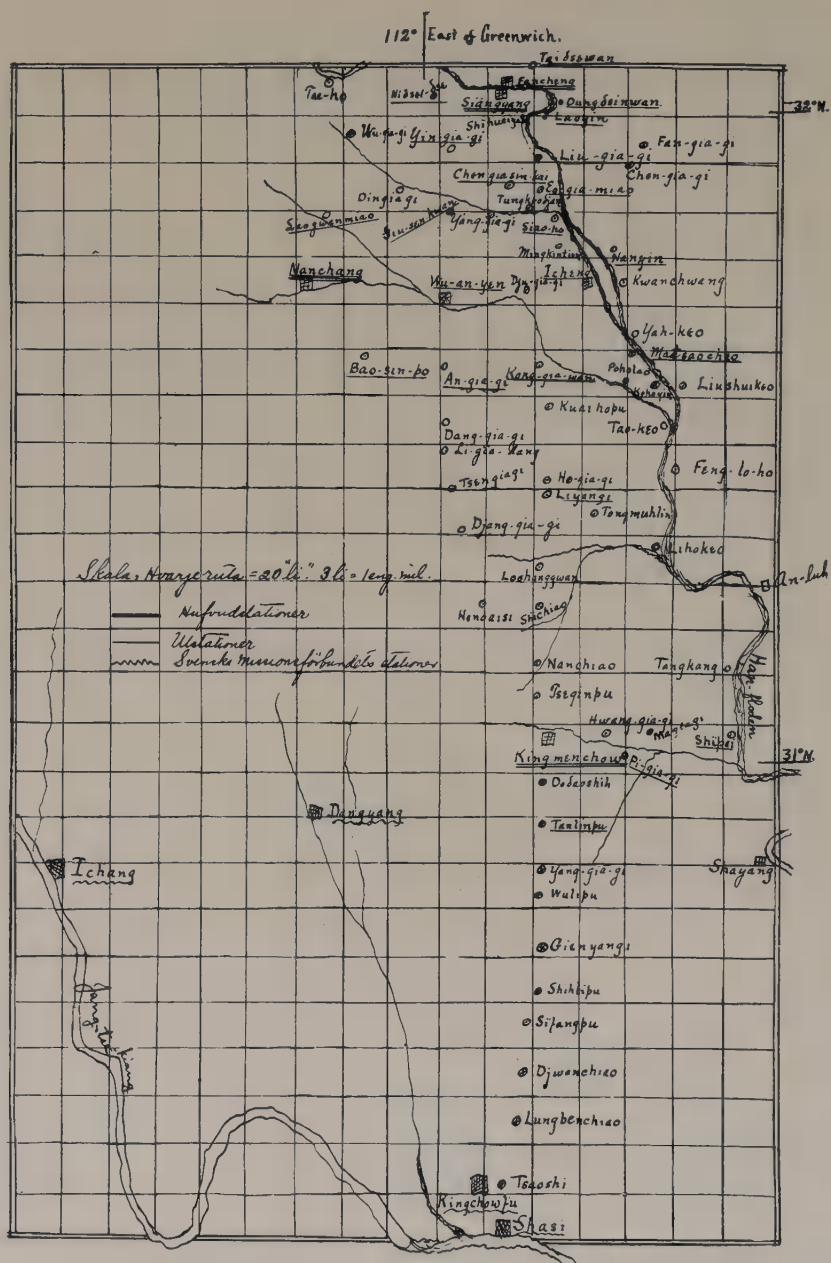
DÅ Förbundet firar sitt 25-års jubileum, fyller dess kinamission 20 år. Det nyvaknade intresse för kinamissionen, som genom Herrens nåd spred sig öfver Amerika och flera europeiska länder i slutet af 80-talet, visade sina frukter äfven inom våra församlingar. Sålunda sände Förbundet redan de första åren bidrag till den 1887 utgångne kinamissionären Folke, och 1889 fattade årsmötet formligt beslut om upptagandet af egen mission i Kina.

ERIK FOLKE

Året därpå, under konferensen i Galesburg, afskiljdes Förbundets första kinamissionärer, två unga män från Chicago Theological Seminary, P. Matson och K. P. Wallen, samt den senares unga brud Mia Wallen. Omedelbart därpå styrdes kosan mot det aflägsna fältet, som då var vida mindre känt och mindre tillgängligt än nu är förhållandet.

Efter en lyckosam resa ankommo missionärerna i slutet af oktober till Shanghai och tillbrakte där några dagar i förberedelser för resan in i landet. Den viktigaste af dessa förberedelser var att kläda om sig till kines — krypa in i fotsida kjolar och i tröjor med

KARTA UTVISANDE FÖRBUNDETS STATIONER I KINA

ärmar, som voro minst en fot för långa och tre gånger för vida, att ej tala om den tre fyra fot långa hårpiskan som hängdes i mössan. Så bar det af omkring 300 mil uppför Jangtsekiang till Kina Inlandmissionens Training Home i Ganking. Där fingo vi nu, liksom Inlandmissionens egna missionärer, den stora förmånen att studera språket under ledning af vana kinesiska lärare samt af hemmets språkkunnige föreståndare, mr Baller. Det är med stor tacksamhet vi tänka på vistelsen i Ganking, icke blott för den utmärkta handledning vi fingo vid språkets studerande utan ock för den goda inspirerande kamratande, som var rådande på hemmet.

Meningen var från början att upptaga verksamhet i norra de-

VARA FÖRSTA KINAMMISSIONÄRER

K. P. WALLEN

P. MATSON

MIA WALLEN

len af landet, i närheten af missionär Folkes fält. Efter åtskillig korrespondens med styrelsen funno vi dock skäl att frågå denna plan, och våra tankar riktades i stället till Central Kina. I den delen af landet hade nämligen under vintern Svenska Missionsförbundets första kinamissionärer slagit sig ned. Då de godhetsfullt inbjödo oss att bo hos dem, till dess vi hunnit närmare bestämma oss för arbetsfält, togo vi detta som en vink från Gud och flyttade, i slutet af mars 1891, upp till dem i Wuchang, hufvudstaden i provinsen Hupeh.

Vår första angelägenhet blef nu att välja arbetsfält. Detta var ingen lätt sak, unga och oerfarna som vi voro. Den plats vi

bestämde oss för skulle ju blifva utgångspunkten för hela vår framtida verksamhet i Kina. Därtill kom, att det för tillfället var förenadt med synnerligen stora svårigheter att alls öppna någon ny plats. En ovanligt häftig agitation pågick mot utländerne. Hela Jangtse-dalen öfversvämmades af en uppsjö utaf de hemskaste rykten och beskyllningar, som utspriddes om oss både muntligt och skriftligt. Uppror och blodsutgjutelser hörde till ordningen för dagen. Två engelsmän, den ena af dem missionär, mördades i en hamnstad nedanför Wuchang. Att öppna stationer längre in i landet var icke tänkbart, så länge denna storm rasade. Till och med i Wuchang voro vi osäkra. Kvinnor och barn flyttades på konsulernas befallning öfver till Hankow, och vi måste flera gånger tura om med hvarandra och vaka nätterna igenom för att vara redo till ögonblicklig flykt.

Emellertid företogs ändå äfven detta år flera resor inåt landet. På försommaren besöktes bland andra platser Shasi, Kingchow och Ichang, städer efter Jangtsekiang några hundra mil öfvanför Hankow (Wuchang). Denna resa vardt väl icke af någon direkt betydelse för val af arbetsfält, men den var ganska lärorik och intressant för de rika tillfällen den erbjöd att närmare lära känna folket och sprida Guds ord bland detsamma.

Hösten 1891 gjorde P. Matson en resa uppför Hanfloden och besökte Fancheng för första gången. Kina Inlandsmissionen hade arbetat i staden några år förut, men hade nu flyttat därifrån, så att platsen var alldeles utan missionsverksamhet. Midt emot på andra sidan floden låg den viktiga mandarindestaden Siangyang, likaledes oberörd af evangelium. Vi togo det som en Herrens ledning, att vi kommo till Fancheng vid ett så gynnsamt tillfälle, och började genast tänka på staden såsom utgångspunkten för vår mission. Såsom sådan ligger den ganska fördelaktigt till vid Hanfloden, hafvande båtförbindelse året om med Hankow samt varande centralpunkten för handeln och samfärdseln i hela detta distrikt. Man hade ju kunnat finna platser närmare Hankow, men då flera sällskap redan bedrefvo verksamhet i de trakterna, tycktes det oss vara mera förenligt med missionens syften, att vi drogo längre in i landet, där så stora sträckor ännu voro oupptagna. Efter underhandlingar med Kina Inlandmissionens ledare, Hudson Taylor, samt efter inhämtande af styrelsens mening beslöts sålunda att öppna vår första station i Fancheng.

I februari och mars gjorde Matson och Wallen åter en resa genom distriktet, och i maj samma år flyttade den förstnämnda upp

till Fancheng och tog in i ett kineshus. Broder Wallen kunde icke taga sin familj dit, förrän vi fått en ordentlig bostad i ordning. Själf tillbrakte jag tiden med språkstudier samt sökte dessutom komma i beröring med folket och samla de intresserade omkring Guds ord. Det gick emellertid ganska trögt. Folket höll sig på respektabelt afstånd. Endast några fattiga kommo till mötena. Dessa kommo i första rummet för att få lekamlig hjälp. Jag sökte ju också hjälpa dem så godt jag kunde, men då de ej fingo mat efter predikan, tröttnade de flesta af dem.

Värre erfarenheter väntade mig dock på eftersommaren. En

AFFÄRSGATA I FANCHENG

förfärlig koleraepidemi utbröt. Tusentals personer angrepos och efter några timmars svåra plågor voro de lik. Så utspriddes ryktet, att utländingen hade lagt samvetslösa skurkar att kasta gift i brunnarna, hvarur befolkningen hämtade sitt dricksvatten. Ensam utländing som jag var i staden, fick jag bära hela skulden för dödligheten. Det kändes hemskt att läsa fasa och bitterhet i allas ansikten, hvar gång jag gick utom dörren. "Kan just undra, hvad han nu skall ut och taga sig för", frågade de hvarandra, när jag kom på gatorna. "Hvarför icke slå ihjäl honom, innan han går och ställer till någonting ännu värre", tyckte andra. Jag brukade

nämligen gå ut en tur på eftermiddagarna för att sprida traktater och samtala med sådana som voro tillgängliga därför. Men som ställningen då var, kunde naturligtvis icke mycket göras. De höllo mig för en illgärningsman, och ju mer jag sökte förklara mig, desto värre blef det, ty de trodde, att jag på kinesiskt vis förstälde mig för att komma dem närmare och så mycket lättare skada dem. Ej underligt, att de till sist svuro mig döden. Emellertid var Herrens skyddande hand öfver mig, så att jag kom undan med lifvet. Men en dag blef jag så svårt stenad, att jag knappt kunde gå öfver golfvet, när jag kom hem. Utanför var gatan full af de stackars vidskepliga hedningarne, som under bedöfvande skrän hotade slå in porten och göra slut på barbaren. Men i sista minuten sände Gud dit ett par mandariner, och de lyckades få bukt med den rasande pöbeln.

Komma vi så till åren 1893 och 1894. En stor del af denna tid upptogs af byggnadsarbeten. För att få stationen i ordning, så att en familj kunde bo där, fordrades en mängd reparationer. Vi hade nu lyckats hyra ett hus och äfven erhållit ägarens tillåtelse att bygga om det efter behof. Redan detta ansågs vara mycket vunnet den tiden. På ytan var det nu tämligen lugnt, men vi hade ej förr börjat med bygget, än en ny storm hotade utbryta. De fruktade nämligen, att vi ämnade bygga lika högt som de utländska husen i Hankow. I så fall hade vi kommit högre än själfva deras gudatempel, och det skulle ha beröfvat Fancheng-borna lyckan för alla kommande tider. De förbannade mannen, som hyrt ut huset till oss, och satte sig i sinnet på att rifva ned alltsammans till grunden. Men Gud afstyrde deras anslag, så att intet ondt hände oss.

På våren 1893 ökades vårt lilla antal med broder J. Sjöqvist, som kom från Amerika, samt Kristine Svensson, som kommit ut i Missionsförbundets i Sverige tjänst och nu ingick äktenskap med P. Matson. Vi voro således fem missionärer, när vi på sommaren flyttade upp till Fancheng. Den första underrättelse, som nådde oss i vårt nya hem, var att Vikholm och Johansson, våra kära vänner och kamrater, blifvit mördade. Särskildt för våra fruntimmer kändes det tungt att mötas med en sådan hälsning vid deras första inträde i Fancheng, och det gaf oss alla en kraftig påminnelse om, hur helt vi voro beroende af Herrens mäktiga beskydd.

Hur länge hade vi ej bedit och längtat efter den dag, då vi skulle ha en egen station i ordning samt kunna reda oss med språk-

ket någorlunda obehindradt. Genom Herrens nådeliga hjälp hade vi nu kommit därhän, men om vi trott de värsta svårigheterna därmed vara öfvervunna, så hade vi grundligen misstagit oss. Väl var språket icke längre någon ogenomtränglig skiljemur, men denna mur hade vikit endast för att visa oss en annan mera fruktansvärd, nämligen den mur af fördomar och misstänksamhet, som tillbommade folkets hjärtan för oss. Hemsöktes trakten af torka, så fingo vi bära skulden. Förstördes grödan af insekter, var det likaledes vårt fel. Nedlät sig någon att besöka oss, och vi enligt kinesisk sed bjödo honom te, så hände ofta, att han ej vågade smaka det utan öfveröste oss med en mängd utsökta artigheter och skyndade sedan ut att berätta för sina vänner, hur nära han varit att bli förgiftad af den utländske djäfvulen. En fattig man strax utanför staden kom en dag och fick behandling för sår på benet

FRU MATSON

P. MATSON

— broder Wallen hade anlag i den riktningen och hjälpte många sjuka. Glad återvände han hem och berättade hvar han varit samt hur väl han blifvit bemött. "Utländingen tvättade själf mitt ben och lade på plåster och gaf mig dessutom några cash att köpa mat för samt tillsade mig att komma igen i morgon, så skulle han byta om förbindningen på såret". "Du enfaldiga varelse", inföll en af grannarne, "kan du tro, att utländingen rest 30,000 li endast för att hjälpa oss? Var du tacksam, att du så lätt undkommit hans nät. Går du dit igen och nappar på kroken, torde det sluta annorlunda". "Det är förnuftigt taladt", instämde de andra, och den lidande mannen själf kom till den slutsatsen, att det var mindre risk att stanna hemma med det sjuka benet än att utsätta sig för ett okänt öde, som den hemlighetsfulle främlingen kunde ha i beredskap åt honom.

Det är klart att missionären ej kan uträtta mycket, så länge han är så misskänd. Men det var ingen annan råd än att hålla på med

att umgås med folket och genom vänlighet och hjälpsamhet småningom öfvervinna deras fördomar. De som mest kommo i beröring med oss började ock inse, att vi ej kunde vara sådana ogärningsmän som ryktena utmålade oss. Det lefvande ordet fick så småningom tränga in i ett förmörkadt hjärta här och ett annat där. Den förste omvända upptogs genom dopet på våren 1894. Våren därpå döptes likaledes en. Ett gatukapell hade vi lyckats öppna och kommo där dagligen i tillfälle att utbasuna det glada budskapet. Barnen sökte vi ock bringa under evangelii inflytande, och två gosskolor samt en flickskola voro i gång på våren 1895.

Denna vår reste min hustru och jag till Amerika. Samtidigt fingo vi dock en värdefull förstärkning genom Annie Sanders ankomst till Fancheng. Det var en orolig tid i flera delar af landet. I vårt distrikt var det dock jämförelsevis lugnt, men trakten hem-söktes af svåra öfversvämningar, hvilka sedan återkommo fyra somrar å rad och hade med sig stor nöd och jämmer. Redan under den första öfversvämningen fingo Sjöqvist och Wallen tillfälle att hjälpa många, som stodo i fara att omkomma, och folket fick allt flera bevis på, att missionärerna blott ville dess bästa. För öfrigt fortgick verksamheten som vanligt, och ännu en kines döptes hösten 1896. Samma höst köptes en egendom i Siangyang för en stations upprättande.

Alltmer hade vi kommit till insikt om läkaremissionens stora betydelse för Kinas evangelisering. Halfva striden är vunnen, när man lyckats häfva misstankar och vinna folkets förtroende. Och ingen arbetsgren har visat sig mer ägnad att vinna detta mål än just läkaremissionen. Intresset för en sådan mission utvecklade sig äfven hemma bland ungdomsföreningarna så starkt, att det redan sommaren 1896 ledde till broder Sjöqvists hemkallande att utbildas till läkaremissionär. Härigenom minskades emellertid arbetsstyrkan på fältet. En ytterligare förminskning fingo våra krafter vidkännas året därpå, då broder Wallen med familj reste hem.

Hvad som hittills gjort arbetet tungt var den omständigheten, att vi voro så misskända, vi ansågos ju vara landsfarliga. Så småningom började dock visa sig ett omslag i tänksättet, så genomgripande, att vi kunna datera en ny tid från 1897. Det saknades icke längre "anhängare". Mötena voro öfverfulla. Många begärde dopet. Till en del var ju denna förändring en frukt af det långa säningsarbetet förut, men den berodde ock på flera yttre

FANCHENG STATIONEN

omständigheter. De voro icke längre rädda för oss. De hade funnit, att vi å ena sidan voro godtrogna, hjälpsamma människor, samt att vi å andra sidan hade öppet tillträde till mandarinerna, när något ärende så kräfde. Detta var nog för den listige kinesen att draga en viktig slusats af. Blir jag bara utländingens anhängare, tänkte han, så skall det blifva väl med mina rätttegångar och skulder och fordringar, ty utländingen har både kärlek och makt och skall nog se till, att ingen förorättar mig. I ett land, där lag och rätt vore rådande, skulle dylika bevekelsegrunder ej spela någon roll, men i Kina höra rättstvister och mutor och brandskattande till ordningen för dagen, och därför är det för kinesen värdt gods och guld att äga en vän mäktig nog att underlätta tillträdet till mandarinerna. De katolska prästerna göra ock sitt bästa att åtaga sig sina anhängares rätttegångssaker, och nu trodde folket naturligtvis, att vi voro lika goda. I stället för att frukta oss kommo de från när och fjärran och ville bli våra anhängare, väntande att vi, när de blefvo kristna och bröder med oss, skulle enligt kinesisk sed, vänner och bröder emellan, ställa oss solidariska med dem och taga deras parti inför myndigheterna, antingen de hade rätt eller orätt.

Med detta omslag i tänkesättet sattes naturligtvis missionärens takt och vislighet på dubbelt svåra prof. Men många nya dörrar öppnades för oss, och vi fingo rikligare tillfällen än någonsin att utså det lifgifvande ordet. Snart visade sig också skillnaden mellan de äkta och de oäkta sökarena. De som icke fikade efter annat än timlig vinning blefvo snart misräknade. Predikan om Kristus blef dem ett hårdt tal, och de drogo sig tillbaka. De däremot som voro äkta, låt vara att de i början leddes af orena bevekelsegrunder, träffades af sanningen och funno någonting oändligt större och bättre än hvad de förut hade i sikte.

Emellertid arbetade vi nu i en helt annan atmosfär. Följden blef ock, att verksamheten utvidgades i flera riktningar. I staden Siangyang öppnades 1897 en gosskola samt ett gatukapell, där evangelium förkunnades två gånger i veckan. I en landtby 30 li ofvanför Siangyang kommo vi i beröring med en välbärgad farmare, som icke allenast öppnade sitt hjärta för evangelium utan och ställde till vårt förfogande en lokal, där vi samlades till predikomöten och där vi sedan öppnade en kristlig skola. Den mannen ingaf oss stora förhoppningar. Många drogos genom hans inflytande i beröring med missionen. Han planerade ock att uppföra ett ändamålsenligt samlingshus i sin by. Det vardt därför

icke liten förstämning, då vår vän hösten 1898 helt plötsligt hä-dankallades.

Utanför södra stadsporten i Siangyang öppnade vi ock en skola och samlades omkring Guds ord en gång i veckan hos en Siao Sienseng. Denne man hade förut varit vegetarian och på den vägen sökt frid till sin själ. Så fick han i gatukapellet i Siangyang höra evangelium, och det verkade som regn på törstig jord. Strax började han med stort nit vittna om Herren för husfolk och grannar. Hans hustru blef troende. De vidskepliga grannarne däremot stälde sig mycket fiendtliga. Mycket ondt hade de hört om utländingarnes fördärflika lära, men att de skulle upplefva den dag, då äfven deras by skulle besmittas däraf, det var mer än de kunde uthärda. De fruktade, att hela byn skulle förgås. Men veckor och månader gingo, utan att någon katastrof inträffade. Tvärtom fingo de bättre skörd än på många år förut, och särskildt Siao Sienseng gick det ovanligt väl i händer. Då slog det om hos den okunniga befolkningen. "Tänk om, i trots af allt vi hört, utländingens gud är bättre än våra, så att det betalar sig bättre att tillbedja honom!" De följde Siao Sienseng till mötena, och en tid såg det ut som om de voro verkligt intresserade i evangelium. Men året därpå vände sig åter bladet. Skörden slog fel. Siao Sienseng lades på sjukbädden. Alla Jobs lidanden tycktes hopa sig öfver vår broder. Nu fingo fienderna vatten på sin kvarn. Det var ju det vi alltid sagt, tyckte de, att du skulle draga olycka öfver både dig och andra genom att så fräckt öfvergifva fädernas tro. Men broder Siao fick nåd att taga saken ganska lugnt och stod fast i sin tro trots allt hot och pock att söka förmå honom att dyrka afgudarne. Förut, sade han, trodde grannarne, att jag dyrkade Gud bara för att vinna jordiska fördelar, men nu, då jag står fast trots alla motgångar, böra de förstå, att jag har ett högre mål och ett bättre hopp.

Arbetet bland kvinnorna tog också bättre fart under dessa år. Det fick en god start genom Annie Sanders trägna bemödanden. Hon flyttade dock från Fancheng på våren 1898. Under vintern hade vi fått förstärkning uti Alma Carlson, men året därpå öfvergick äfven hon till en annan mission. Fru Matson var således i flera års tid ensam om kvinnoarbetet. Så långt hennes krafter medgåfvo, höll hon i mycket troget med flickskolan, kvinnomöten både i Fancheng och Siangyang samt tillfälliga besök på utstationerna.

I början af 1899 hade vi glädjen att få välkomma broder A.

SIANGYANG STATIONEN

E. Andre med familj till Fancheng. Det var en välbehöflig förstärkning, ty arbetet hade vuxit oss öfver hufvudet. Ett par af de troende skollärarena hjälpte till emellanåt att predika, men någon egentlig evangelist hade vi ännu icke med undantag af en Kiang Sienseng, en blind man, som blef omvänd genom Inlandsmissionens verksamhet. Denne man är ett härligt bevis på evangeliets omskapande kraft. Medan de konfucianske lärarena, stoltserande på sin själf tillräcklighet, fortforo i sin blindhet, var Kiang Sienseng den första i Fancheng att se det sanna ljuset. Förut var han en blind tiggare, full med sår och smuts och stank och ohyra — den mest rörande bild af mänskligt elände man kan tänka sig. Nu är han ren och snygg, kan både läsa och skrifva och är lycklig öfver att få tjäna Jesus. Hans egentliga arbete de senare åren har varit att undervisa skolbarnen i sång. I det ärendet besöker han den ena utstationen efter den andra, så att man kan fara långa vägar ut på landsbygden och höra barnen, som nyss sutto i heden-
domens tjockaste mörker, uppstämma sånger om Jesus. Där har vår blinde broder dragit fram och spridit sitt ljus.

År 1900 togos två viktiga steg framåt. Den ena var uppförandet af stationen här i Siangyang. Den egendom missionen förut ägde i staden hade i årtal användts till gatukapell och skollokal. Det andra steget var öppnandet af en högre skola i Siangyang. Å ena sidan hade vi några troende skolgossar, som för att blifva dugliga medarbetare behöfde en högre utbildning än barnskolan kunde meddela. Sedan hade flera utomstående länge legat öfver oss med böner att öppna en västerländsk skola, och vi ansågo oss böra begagna ett så ypperligt tillfälle att, om än på ett indirekt sätt, få unga män från de ledande klasserna under kristendomens inflytande. Till vår stora glädje lyckades vi engagera en mycket duglig lärare, som därtill är en allvarlig kristen.

Härmed komma vi till sommaren 1900 med dess sorgligt ryktbara boxareuppror. Denna tidpunkt kan betraktas som slutet af den första, den banbrytande perioden af vår kinamission. Det hade varit ett tros- och tålmodspröfvande rödningsarbete, men genom Herrens nåderika välsignelse hade en förstlingsskörd redan inbärgats. När stormen utbröt, var det 40 kommunikanter samt 5 skolor med ett 90-tal barn.

Från nordöstra Kina hade under flera månader oroande underrättelser ingått, upphetsande rykten började cirkulera i stad och på land, och befolkningen, som i årtal hade varit så vänlig mot oss, försattes i jäsning. I det längsta hoppades vi det skulle

SOMMARHYDDOR PÅ BÄRGEN

stilla sig, men i stället förvärrades ställningen för hvar dag, och i början af juli telegraferade amerikanske konsuln i Hankow, att vi ofördröjligen skulle begifva oss ned till kusten. Det kändes bittert att fara från den späda församlingen, men å andra sidan insågo vi, att våra vänner hade större utsikt att kunna gömma sig undan stormen, om vi drogo oss åt sidan. Alltså befallde vi hvarandra i Guds händer och skiljdes, undrande om vi någonsin mer i lifvet skulle få se hvarandra.

Efter några veckors vistelse i Nagasaki, Japan, tillbrakte vi den påföljande hösten och vintern i Shanghai. Tidigt nästa år måste Andres återvända till Amerika, emedan fru Andres krafter voro totalt nedbrutna. Dessförinnan hade emellertid till vår stora uppmuntran dr J. Sjöqvist med fru utkommit. I mars flyttade vi upp till Wuchang, där vi fingo hyra in oss hos de svenska missionärerna. Därifrån gjorde vi ock en resa upp till våra stationer, men då konsuln satte sig bestämdt däremot, ansågo vi oss ej böra stanna utan foro tillbaka och tillbrakte sommaren på Kuling. Men i september flyttade vi upp till Fancheng igen. Stor var glädjen å ömse sidor, då vi åter hade de troende omkring oss och funno, att de på det hela taget hade kommit igenom förföljelsen ganska lindrigt. Med högst få undantag hade de stått fasta i tron, och flera af dem hade synbarligen genomgått en skolkurs, som varit af största betydelse för deras andliga lif.

Ett af våra första beting blef nu att fullborda huset i Siangyang. Det hann nämligen icke inredas före upproret. Sjöqvist fick detta arbete särskildt på sin lott. Bittida och sent höll han på, och han hoppades om ett par veckor ha det så pass färdigt, att de skulle kunna flytta dit, då han plötsligt kallades till en annan arbetsplats — sin makes sjukläger. Fru S. insjuknade den sista oktober, och i två veckors tid vakade doktorn natt och dag öfver henne. Vi anropade Gud om hjälp, och i det längsta hoppades vi, att hon skulle gå igenom. Men Herren hade annorlunda bestämt. Efter två veckors svåra lidanden gick hennes frigjorda ande till det land, där värk och plågor ej äro mer. Genom sitt fridsamma, älskliga väsen hade fru S. vunnit ett stort rum i allas våra hjärtan. Frid öfver hennes minne!

Hvad för öfrigt verksamheten beträffade, funno vi, att den onde ingenting hade vunnit på upproret. Tvärtom öppnades flera dörrar för oss än någonsin. Det sista årets händelser hade öfvertygat fienderna om, att det ej gick an att fördrifva oss. På de okunniga och förtryckta imponerade utländingens närvaro, då

VICTORIA SJÖQUIST

DR. J. SJÖQUIST

INGÅNGEN TILL LAZARETTET I SIANGYANG

han i deras ögon var representanten af den makt, för hvilken själva kejsaren måst fly. Mångahanda bevekelsegrunder började nu arbeta, och missionären var ofta villrådig, antingen han skulle glädjas eller frukta. Emellertid är det missionens herre som står vid styret, och han ledde de nya rörelserna så, att allt flera platser öppnades för Kristi evangelium, till dess nu hela öfre delen af vårt fält är öfversålladt med utstationer.

Det var just under boxarupproret, då vi måste fly för lifvet och förtviflade om att någonsin mer få återse vårt kära arbete, som Gud kom med den länge väntade bönhörelsen och utrustade den man som skulle blifva vår första egentliga evangelist. Denne mans omvändelse är ett uppmuntrande exempel på, hur äfven under tider, då arbetet för mänskliga blickar ser alldeles fåfängt ut, Guds ord kan utföra sitt verk i det fördolda. Ingenting kunde se mera hopplöst ut än arbetet i gatukapellet de första åren i Fancheng, och dock var det där Chen Sienseng fick sina första intryck af evangeliets sanning. Han var på den tiden korporal i armén och förflyttades från den ena platsen till den andra, men de ord han hört i gatukapellet lågo som lefvande frön och grodde i hans hjärta, manande honom, hvart han kom, att uppsöka närmaste missionsstation för att höra mera om frälsningens väg. Så kom olycksåret 1900, då samma förföljelsens stormvind, som bortspade så många kristna, fick vara själfva medlet att föra Chen Sienseng till full klarhet om, att han, kosta hvad det kosta ville, vore Herrens tillhörighet. Första söndagen vi voro hemma efter boxarupproret fingo vi glädjen att döpa honom till Kristus. I sitt otrostillstånd hade han namn af att vara en mycket våldsam och oregerlig människa, men alla som nu kände honom gifva honom det vitnesbördet, att han blifvit en ny skapelse, och många äro de, som genom hans arbete blifvit vunna för Herren.

Märkvärdigt är också att se Guds ledning däri, att medan efter boxarupproret allt vidare dörrar öppnades för evangelium, vaknade ock i hemlandet ett nytt intresse bland vännerna. Att det i den delen förut icke hade varit så helt kan man förstå af följande jämförelse. Som redan blifvit sagdt, började Förbundets kina-mission 1890 med två män och en kvinna. Elfva år senare, julen 1901, voro missionärerna på fältet summa tre — två män och en kvinna! Men sedan dess ha vi fått glädja oss åt förstärkning nästan hvarje år. På våren 1902 fingo vi välkomma Hilda Rodberg och Hilma Johnson. Det var en stor uppmuntran för oss

alla och särskildt för fru Matson, som i så lång tid och under svåra pröfningar måst sköta kvinnoarbetet nästan ensam.

Under detta år (1902) utvecklades arbetet i alla riktningar på ett ganska glädjande sätt. Doktor Sjöqvist inredde den förut omtalade gamla byggnaden till sjukhus och började sin välsignelserika verksamhet. Högskolan öppnade ånyo sina dörrar. Utstationerna Nidseidse och Eogiamiao öppnades, och på den sistnämnda platsen kommo skaror under evangelii inflytande. Hela missionärkåren bodde nu i Siangyang, och den gamla stationen i

FLICKSKOLAN I FANCHENG

FRU ANDRE UNDERVISAR I SLÖJD

Fancheng stod tom, till dess på hösten vännerna Andres kommo ut igen. I deras sällskap kom ock en ny medarbetare, broder I. W. Jacobson. En bibelklass påbörjades för att gifva vidare utbildning åt sådana, som visade sig äga gåfvor och kallelse till att ägna sitt lif åt evangelii tjänst.

Året därpå voro de viktigaste händelserna följande: Broder Andre uppförde en ny station i Fancheng och tog hand om arbetet på den sidan om floden. I Fancheng öppnades en boklåda för att underlätta spridningen af goda kristliga skrifter samt tillmötes-

gå den växande efterfrågan på västerländsk litteratur. Hilma Johnson flyttade öfver till Fancheng för att sköta kvinnoarbetet därstädes. I det viktiga arbetet bland de sjuka hade doktorn nu fått en kraftig hjälp uti sjuksköterskan Hilda Rodberg. Hospitalet var också öfverfullt af patienter. I Eogiamiao blomstrade arbetet, och rätt många blefvo döpta. Däremot hade vi svårigheter i Nidseidse, i följd af några ovärdiga som drogo vanära öfver missionens namn. Förnämligast såsom en frukt af läkaremissionen

VERKSAMHETEN I FANCHENG

ANDRE OCH INFÖDDA EVANGELISTER

öppnades detta år ett nytt centrum för missionens sträfvanden, nämligen handelsstaden Wu-an-yen. Denna plats lyder emellertid under Nanchang och blir närmare omtalad i samband med Nanchang-missionen.

Bibelklassen fortgick äfven detta år. Bland andra medlemmar i klassen var en Wang Sienseng, son till en apotekare i Eogiamiao. Hans föräldrar voro i början mycket fiendtliga, och en tid blef det rent omöjligt för Wang och hans hustru, som ock var troende, att stanna i hemmet. Men Gud vände allt till det bästa, ty

de flyttade då in till Siangyang, och Wang kom därigenom i tillfälle att vara med på bibelklassen. Sålunda utbildades han till evangelist, och han har som sådan verkat med stor framgång.

1904 var ock ett ymnigt år för missionen i dessa trakter. De olika arbetsgrenarna voro i kraftig utveckling. I synnerhet var detta fallet med arbetet på landsbygden. Staden Nanchang öppnades såsom utstation och likaså marknadsbyarna Lao-gwan-miao och Giu-sien-gwan. Dessa platser kommo i beröring med evangelium genom inflyttelse från våra vänner i Wu-an-yen. I bibelskolan intogs en ny uppsättning, och de äldre eleverna utsändes på fältet att tjäna i evangelium. På ett undantag när hafva de ock alla visat sig värda vårt förtroende. Detta år fingo vi välkomma flera nya krafter på fältet, nämligen Joel S. Johnson, G. Arnell samt Victoria Welter, som ingick äktenskap med dr Sjöqvist. Arnells arbetsdag blef dock mycket kort. Han sjuknade på vägen och måste bäras upp till stationen. En vecka därefter följde vi honom till grafven. Alla som kände Arnell tala om honom såsom en begåfvad och nitälskande missionär. Underliga äro Herrens vägar.

I samma riktning fortgick verksamheten 1905. Broder Andre öppnade då utstationerna Tai-tse-wan och Dung-dsin-wan och upprättade med tiden skolor på båda platserna. I Fancheng börjades en flickskola under fru Andres uppsikt. Det viktigaste steget året därpå var byggandet af stationen i Nanchang, hvarom broder Jacobson berättar. 1906 öppnades ock flera nya platser, nämligen Laoyin och Siaoho samt städerna Icheng och Kingmen-chow. Genom Herrens nåderika ledning fingo vi ytterligare förstärkning, idet på våren J. Peterson och Judith Hagström anlände samt på hösten C. J. Nelson och fru. Dessa senare kommo i sällskap med Matsons, hvilka då återvände från en hvilotid i hemlandet.

1907 hade broder Jacobson sitt bo färdigt i Nanchang och hämtade dit sin brud, som han fann i en af grannmissionerna. Därigenom tillskyndades vår mission en välbehöflig förstärkning, och verksamheten i det stora Nanchang-distriktet har sedan dess stått under ledning af dessa våra kamrater. För öfrigt öppnades äfven detta år ett par nya platser, Yingiagi och Chen-gia-sin-gai, med skola på den sistnämnda platsen.

Ett viktigt steg vid denna tid var beslutet att i förening med Svenska Missionsförbundets kinamission bygga ett seminarium i staden Kingchow. Alltmer gör sig gällande behovet af bättre

utbildning för våra kinesiska medhjälpare. Men för att bibringa en sådan utbildning fordras flera lärarekrafter än en liten mission som vår har till sitt förfogande. Vi betrakta det därför som en nådefull Guds ledning, att de två systermissionerna kunna förena sina krafter i ett så betydelsefullt företag.

I Siangyang köptes vid samma tid tomt för högskolan. Bro-

HÖGSKOLAN I SIAGYANG

C. J. NELSON

EMMA NELSON

SKOLPLANEN OCH C. J. NELSONS HEM

der C. J. Nelson hade utsändts i första rummet för att taga ledning af denna skola, och den gamla lokalen var alldeles för olämplig och otillräcklig. Ett par engelska klasser öppnades af broder Nelson samt Hilda Rodberg, och vi hafva på så sätt kommit i beröring med flera inflytelserika i samhället. En tredje klass påbörjades senare af doktor Sjöqvist. För öfrigt uppfördes under året boningshus på den nya skoltomten. Hvad arbetskrafter

DET GEMENSAMMA SEMINARIET I KINCCHOW INVIGDT I DECEMBER 1909

angår, uppstod åter en lucka i ledet, då vännerna Andres lämnade fältet. De hade öfverenskommit med oss att stanna till årets slut, men fru Andre fick ett så häftigt återfall af sitt gamla onda, att de på hösten måste i största skyndsamhet resa hem. Broder Peterson fick nu taga ledning af arbetet i Fancheng och utstationerna på den sidan floden.

Våren 1908 anlände systrarna Ellen och Amelia Ackerson, den förra för hospitalet, den senare för flickskolan. Glädjen öfver deras ankomst grumlades dock snart af sorgen öfver Judith Hagströms bortgång. Hon hade redan börjat sitt arbete i hospitalet och dessutom tjänat flera af missionärerna med sin sjukvård, då hennes krafter totalt nedbrötos, så att vi i mars måste sända hem henne under Hilda Rodbergs vård. Emellertid hann hon icke längre än till Shanghai. Herren tog henne till det rätta hemmet, den 21 april 1908.

Under året upptogs verksamheten på flera nya platser — Liugia-gi, An-gia-gi, Liyangi och Shihpai. En missionsstation uppfördes i Kingmenchow, och har broder Joel Johnson fått det distriktet på sin lott. Dessutom påbörjades byggandet af seminariet i Kingchow.

Innevarande år har ock gifvit oss mycket att tacka Gud för. På själfva nyårsdagen fingo vi välkomma broder Oscar E. Johnson samt fru Peterson. Verksamheten utvidgar sig alltmer, och följande lifliga marknadsplatser hafva under året öppnat sina dörrar för evangelium: Bao-sin-po, Nan-yin, Mao-tsao-chow, Kung-gia-wan och Tan-lin-pu. Dessutom ha några småskolor öppnats i närheten af Siangyang. Seminariet i Kingchow har färdigbyggts och kommer, vill Gud, att högtidligen invigas nästkommande december (1909). I Siangyang äro förberedelser vidtagna för uppförandet af en ändamålsenlig byggnad för högskolan. Dr Sjöqvist med familj reste i våras hem för en välbehöflig hvila. Under tiden gör sjuksköterskan allt i sin förmåga att uppehålla arbetet bland de sjuka och lidande. Till vintern väntas Hilda Rodberg ut igen och i hennes sällskap Justina Nelson, som också är en utexaminerad sjuksköterska.

Detta är ju bara ett skelett, de yttre konturerna af arbetets utveckling de senare åren. Mycket vore att säga, om man skulle ingå i detaljer, men utrymmet tillåter icke. Det blåser icke nu sådana medvindar som de första åren efter boxarupproret. Tvärtom resa sig på flera ställen stora svårigheter i vägen, och de kristna utsättas för hvarjehanda trakasserier. Särskildt har detta i år

varit fallet i Nanchang-distriktet. Som en följd häraf är kanske den yttre framgången icke så lysande. På somliga platser ser det dock lika blomstrande ut som någonsin. Så i Lao-yin och Nid-seidse och ännu mer i staden Iching, där ett härligt verk pågått de sista två åren. I Shihpai har broder Johnson efter den första tidens pröfningar i år fått röna stor uppmuntran.

Skolarbetet har ock de senare åren kommit i ett annat läge genom de nyligen öppnade statens skolor samt genom den afvoghet regeringen visar mot missionsskolorna. Eleverna i högskolan äro icke så många som förr, men de som komma äro stadigare, och ett bättre arbete utföres. De flesta af gossarne äro medlemmar af församlingen. Dessa gossar, eller rättare sagdt unga män, äro föremålet både för våra största förhoppningar och våra största farhågor. Vi ha skaffat dem stadgar och regler för Y. M. C. A. arbetet, och de bilda nu en sådan förening i hopp om att komma i beröring med och kunna göra något för de studerande i statens skolor. I höst ha de ock börjat göra turer till våra småskolor och hålla söndagsskola med barnen. Ett är säkert: att vår viktigaste uppgift hädanefter blir utbildandet af dugliga infödda arbetare. Flera af dem som utgått från skolan äro ock i framgångsfull verksamhet. Det gäller ock flickskolan i Siangyang. Fyra af dess i fjol utexaminerade äro i år anställda som lärarinnor och utföra ett synnerligen godt arbete. Då nu broder Nelson är inne i språket, så att han till året kan taga hand om högskolan, hafva vi allt skäl att vänta större resultat af denna arbetsgren. Likaså kan man vänta mer af flickskolan, i den mån Amelia Ackerson kommer in i språket och kan ägna sig helt åt densamma.

Bland annat som kunde omnämnas är äfven utarbetandet af en liten lärobok i kristendom för nybörjare samt bibliska historier öfver Gamla och Nya testamentet. De två senare utgifvas af traktatsällskapet i Hankow och ha fått en stor spridning äfven inom andra missioner.

Nog af, det är här som annorstädes, att alla år icke äro lika gifvande. Ibland kan det bli missväxt, men icke får farmaren förtvifla för det. Nej, det kommer nya vårar och nya skördar. För öfrigt äro vi i första rummet *såningsmän*. De resultat som vunnits äro mest att förlikna vid den uppspirande brodden. En kommande generation skall bättre inse, att Förbundet ej haft ett mera betydelsefullt uppdrag än att i detta folkrika hednaland plantera Kristi evangelium.

P. Matson.

UNGA MÄNS KRISTNA FÖRENING, SIANGYANG

Verksamheten i distriktet omkring Kingmenchow

På hösten 1905 i oktober månad hade jag nöjet att i broder I. W. Jacobsons sällskap för första gången besöka staden Kingmenchow. Under stor nyfikenhet och undran var det som jag den klara och lugna eftermiddagen från sluttningen norr om staden lät mina blickar hvila på de gråa stadsmurarna och de lika gråa husen inom dem. Många frågor och funderingar väcktes i mitt sinne, och det var icke så mycket att undra på. Platsen hade nämligen, redan innan jag kom till Kina, blifvit bestämd såsom verksamhetsfält åt mig, ifall jag komme ut. Och nu var jag här, färdig att träda inom portarna till staden.

Vid detta besök stannade vi endast några dagar. Under tiden predikade broder Jacobson för de nyfikna kineserna, som kommit till värdshuset, där vi tagit in, för att beskåda utländingarna. Äfvenledes sållde vi ganska många traktater och delar af Nya testamentet. Men att hyra någon lokal för att börja verksamhet blef ej ifrågasatt denna gång.

Mitt andra besök var nästföljande år (1906) i maj månad. Jag hade förut genom ett par personliga vänner och genom församlingen i Lockport, Ill., erhållit en gåfva, som jag fick använda såsom jag ansåg bäst till missionens nytta. Efter samråd med kamraterna beslöt jag mig för att för dessa medel söka få hyra en lokal i Kingmenchow, som kunde tjäna till kapell. Gud ledde det allt så väl, att svårigheterna öfvervunnos och i september månad 1906 var kapellet iordningsställdt och vår verksamhet på denna plats kunde taga sin början.

Evangelisten Wang Yung-hsien blef stationerad där. Han har ock allt sedan varit där och bittida och sent utsatt den ädla säden med trohet och nit. Vi kunna visserligen ej säga, att vi rönt någon synnerligt stor framgång. Dock är det ju en stor Guds nåd, att vi dag efter dag i frid och ro få förkunna frälsningens evangelium för ej obetydliga skaror af uppmärksamma åhörare. Utan uppmunt-
ran hafva vi ej håller lämnats. Den 5 april 1908 gaf Herren oss förstlingskärften, då vi genom det heliga dopet finge åt honom inviga sju personer. Det var en stor högtidsdag för oss. Sedan dess hafva tre äldre och två barn blifvit döpta, hvarjämte några troende inflyttat från annan plats, så att församlingen för närvarande räknar ett trettioatal medlemmar.

Före hösten 1907 brukade jag från Siangyang allt som oftast besöka Kingmenchow. Men sedan anslag beviljats för bygggan-

KINGMENCHOW STATIONEN
JOEL S. JOHNSON FÖRESTÄNDARE

det af en hufvudstation där, gjorde jag mig redo att flytta dit. Hitkommen lyckades det ganska väl att få köpa en rymlig och välbelägen tomt. Sedan blef det till att taga i med allvar i bygget af boningshus och kyrka. Det gick ju enligt kinesisk sed sakta i backarna, men det gick väl, och det var hufvudsaken. Den 23 maj förunnades oss glädjen att få fira kyrkoinvigning. Det var en stor högtid icke bara för oss utan för de troende kineserna. Första predikan i vår kyrka hölls af broder P. Matson inför öfverfullt hus. Till täxt hade han valt de sköna orden: "Se, jag bådard eder en stor glädje, som skall vederfaras allt folket" (L. 2:10). Utom Matson deltog äfven missionär F. M. Freden från Svenska Missionsförbundets mission samt fru Matson och broder Oscar Johnson från vår egen mission. I. W. Jacobson var ock väntad, men han träffades af solstyng under resan hit och måste återvända, innan han hunnit fullt halfvägs. Herren halp honom dock, så att han snart tillfrisknade.

Sedan stationen i sin helhet blifvit färdig, har det varit en stor tillfredsställelse att få ägna sin tid åt det evangeliska arbetet. Så länge man har fullt upp att skaffa med byggnadsbestyr, kan man omöjligen vinna det resultat i verksamheten, som man gärna önskade. Men så mycket mer glädjande är det att efteråt få se verksamheten taga liksom ny fart. Herren skall kröna verket med framgång sitt namn till ära och oss till uppmuntran.

Det distrikt, som inneslutes inom Kingmenchow län, är ingalunda ringa till sitt omfång. Enligt de beräkningar, som gjorts, skall det inbegripa minst 4,900 engelska kvadratmil i ytinnehåll och är således något större än Skåne i Sverige. Om man beräknar, att provinsen Hupeh har öfverhufvud taget 450 personer på kvadratmilen, så ger det åt Kingmenchow en folkmängd af 2,425,500. Det torde vara något för mycket, då folktätheten i detta län är snarare något under än öfver medelmåttan, men i alla fall torde det icke vara för mycket att antaga en befolkning på två millioner i rundt tal.

Det är säkert santt äfven här: *Skörden är mycken men arbetare få. Bedjen därför skördens herre, att han utsänder arbetare till sin skörd*". Framför allt behöfvas trogna och varmhjärtade arbetare af Kinas eget folk. Visserligen äro ännu missionärernas led allt för glesa, men hvad som är af lika stor om icke större betydelse är, att de kinesiska evangelisternas led erhålla riklig förstärkning af män, som äro villiga att offra sig och sina gåfvor i Herrens tjänst för sitt eget folks räddning.

GRUPP AF KINAMMISSIONÄRER

ESTER PETERSON

JOHN PETERSON

HILMA JOHNSON

ELLEN AKERSON

JUSTINA NELSON

OSCAR JOHNSON

AMELIA AKERSON

HILDA RODBERG

Och Herren skall nog finna dem. De komma. Det vilja vi hoppas och tro. Redan äger missionen en ganska förhoppningsfull liten här af evangelister, som verka till stor välsignelse på sina olika platser inom distriktet. Så har ock Kingmenchow redan tre sådana platser under sin uppsikt: *Liyangi*, 40 mil i norr, *Shihpai*, 22 mil i öster, och *Tanlinpu*, 12 mil i söder, allt engelska mil.

Vid öppnandet af dessa platser har man ju fått göra ganska olika erfarenheter. Sålunda erhöilo vi inbjudan att komma till *Liyangi*, långt innan vi kunde komma, medan vi i *Shipai* rönte starkt motstånd. Dock har Herren ledt allt lyckligt och väl, så att ehuru det icke på dessa platser är någon, som genom dopet upptagits i församlingen, finnas dock mellan tio och tjugu på hvardera platsen, hvilka inskrifvits i dopklassen och erhålla undervisning i kristendomens hufvudsanningar af den evangelist, som är stationerad där.

I regeln besöker jag hvarje plats en gång i månaden. Med Guds nåd och hjälp hoppas vi, att de skola blifva vunna för Herren och blifva till en prydnad för honom och evangeliu lära samt till uppmuntran för oss och missionens vänner i hemlandet. Det skall så ske: *Ikke med makt och ikke med kraft men med min ande, säger Herren Sebaot. Ökenen och det torra landet skola glädja sig, och heden skall fröjda sig och blomstra som en ros*". Ja, ske alltså.

Joel S. Johnson.

Kingmenchow 27 oktober 1909.

Verksamheten i distriktet omkring Nanchang

Förbundets missionsverksamhet i detta distrikt räknar sin början från vintern 1902—3. Från vår sida hade egentligen inga mått och steg tagits i afsikt att upptaga arbetet på så långt aflägsna platser, icke häller var det att tänka med så få krafter missionen då ägde att förfoga öfver. Visst var det vår gemensamma varma önskan och föresats att äfven i dessa folkrika städer och byar verka Herrens verk, men ännu vågade ingen spanna bågen mot ett så högt mål. Dock, hvad vi icke vågade, det vågade Herren. Han gick oss i förväg och uppväckte intresse bland folket, särskildt genom läkaremissionen, som på så många platser öppnat väg för evangelium. Vi öfverraskades alltså vid olika tillfällen af macedoniska rop med enträgna böner att utsträcka verksamheten äfven till dessa trakter. Icke sällan kommo dessa rop

I. W. JACOBSON

ANNA JACOBSON

NACHANG STATIONEN

i form af stora deputationer. De hade åsyftad verkan. Innan vi visste ordet af, voro vi i det lifligaste planerande för missionens utsträckande till dessa platser.

Den första platsen, från hvilken vi mottagit inbjudningar, var *Wu-an-yen*, en folkrik handelsstad, lifligt rik som vegetationen om våren, belägen vid en biflod vid Hanfloden (se kartan). Här finnas stora handelshus, som stå i oafbruten förbindelse och drifva handel med Hankow i stor skala. Flodbåtar komma och gå ständigt, och alltid ligger en ansenlig handelsflotta i floden. Mindre handelsbyar inne bland bergen i alla riktningar och på alla afstånd äro beroende af *Wu-an-yen* såsom sitt förrådshus, där de finna ett rikhaltigt varulager, hvarifrån de göra betydande uppköp. Här är alltså en samlingsplats och mötesplats för folk från när och fjärran, och staden utgör en viktig utgångspunkt, då det är fråga om att sprida evangelium och göra dess inflytande gällande så vidsträckt som möjligt. Det är klart, att vi hade våra ögon öppna för allt detta och från första bekantskapen med platsen sammanlänkade vårt arbete med hoppfulla framtidsutsikter, hvilka ock jag vågar säga ljusnat under tiden.

Dr. Sjöqvist var den förste att besöka platsen. Det var i december 1902. Han blef varmt och gästfritt mottagen. Intresset, som redan fanns, stärktes å ömse sidor. Lokal utsågs och förberedelser gjordes för att snarast möjligt få arbetet i gång. Att börja med ordnades verksamheten så att evangelisterna Chen och Siao turvis besökte platsen hvarannan söndag. Men senare anställdes för arbetets bättre tillsyn en permanent evangelist. Icke desto mindre råkade vi ut för åtskilliga brydsamma svårigheter de första åren. Från katolikernas sida blefvo vi ofta ofredade och nödgades bilägga många invecklade trakasserier. Så småningom lade sig dock dessa stormar, och de sista åren hafva vi fått arbeta i fred och ro.

Under dessa sju år har en församling af troende uppvuxit som en oas i öknen, och ljus och lif och hopp ha blifvit tända. Till datum hafva sextio åtta personer blifvit döpta. Af dessa hafva åtta fått sluta sina dagar på jorden, tre ha öfvergått till katolicismen, en har måst uteslutas och tio ha utflyttat till andra platser, där de fortfarande lefva i tro och församlingsgemenskap. Af dessa sistnämnda må nämnas Wang Sienseng, som är evangelist i Kingmenchow, där hans hustru är bibelkvinna, Yang Sienseng, evangelist i Shihpai, och An Sienseng, som är skollärare i Nanchang.

På konferensen i januari 1904 fattades beslut att upprätta en bistation i *Giu-sien-gwan*, där folket på platsen själfva lofvat betala för lokal, samt så fort som möjligt i *Lao-gwan-miao* (se kartan). Båda dessa platser äro ansenliga byar och lifliga marknadsplatser. Den förstnämnda har sedan lång tid tillbaka varit en plats illa beryktad för slagsmål, rån och mord samt för öfrigt ett lågt och uselt folklif. En troende man sade till mig för flere år sedan: "Om *Giu-sien-gwan* kan sägas, hvad Natanael sade om Nasaret: kan något godt komma därifrån?" Vårt arbete där har dock burit så märkbara frukter, att byns äldste i bref förklarade, att denna usla plats börjat civiliseras, sedan vi kommit dit med vår verksamhet. Detta vittnesbörd förlorar ju en viss klang vid tanken på kinesernas meningslösa smicker, men det visar i alla fall, att missionen blifvit en makt i samhället, hvilken uppmärksammas och iakttagits af hög och låg. Att denna makt icke kan sättas åsido efter behag, hafva somliga höga herrar där själfva fått till sin sorg erfara. Det var år 1905. Missionens fiender hade beslutat att med våld tvinga oss och alla de infödda troende att pekuniärt understödja reparationen af ett gammalt ruckel till afgudatempel eller ock drifva oss bort från platsen. Vår evangelist — Fu Sienseng, som nu är död — fick prygel och bortjagades. Men slutet på allt blef, att dessa förföljare måste i ett skriftligt kontrakt, som ännu är i mina händer, förpliktiga sig till att aldrig mer söka utprässa penningar af oss samt lofva att taga missionen i ärligt beskydd mot allt dylikt ofog. Alltsedan har missionen fått åtnjuta välbehöflig ro och frihet samt tillvuxit och utvecklats, som vi tro, enligt Guds vilja. 1908 lyckades missionen få köpa en ändamålsenlig och passande egendom, och de troende kostade själfva på den reparation och inredning, som voro nödvändiga för att få huset i godt skick.

Trettio fyra personer ha sedan verksamhetens början blifvit döpta. Af dem hafva fem afgått med döden. Två hafva dragit sig tillbaka och på grund däraf räknats som fränskilda från församlingen. Två hafva utgått på fältet och tjäna som evangelister.

I *Lao-gwan-miao* upptogs arbetet på initiativ af församlingen i *Wu-an-yen*. Hus är hyrdt, skola öppnad och skollärare anställd utan vår vetskap. Det väckte ju hos oss en del farhågor med hänsyn till deras motiv och syften. Men vid ingen station i detta distrikt har arbetet fått utveckla sig så ostörtdt och det under en så fridsam och god ande, att vi tydligen kunna se Guds ledning

i allt och ha orsak att storligen glädjas öfver hvad där blifvit uträttadt. Missionen har blifvit ägare till en egendom, som kostar cirka två hundra tusen cash, däri då inberäknad en reparationskostnad på nittio tusen. Af köpesumman ha de troende bidragit med sjuttio tusen och kanske med öfver trettio tusen till inredning och pynt.

På denna plats hafva vi haft glädjen döpa trettio tre personer,

EVANGELISTER I NANCHANG OCH OMNEJD

som alla förblifvit ståndaktiga i tron och församlingsgemenskap. En har helt nyligen ingått i en bättre värld. Tre ha utflyttat, och två ha utgått att tjäna i församlingen först som skollärare och senare som evangelister. I sommar har dock en af dessa, evangelisten Hu Hung-lich, på grund af sjukdom i bröstet måst öfvergifva evangelistkallet.

Staden *Nanchang* öppnades 1904 såsom bistation till *Siangyang* och förblef så i tre år. Evangelisten *Cheng Yueh-kao* var tillsatt att sköta arbetet där, äfvensom att besöka de två förut nämnda bistationerna. Dessa tre år voro rätt stormiga och bekymmersamma. Ofta råkade de, som bekände sig till oss, i krakel med katolikerna, och vi nödgades ofrivilligt uppträda såsom freds- och skiljedomare i invecklade tvister. Ett formligt fredskontrakt, upprättadt af den katolske prästen i *Wu-an-yen* och officiellt stämplat af distriktets högste mandarin, hade ringa synbar verkan. Efter hand lade sig dock denna storm, och med den försvunno också en del af våra mötesbesökare. Sorgligt nog lyckades det några ovärdiga att under denna tid komma in i församlingen. Det har senare uppdagats och förorsakat sorg.

Årsmötet i *Chicago* 1905 beviljade två tusen dollars till uppförandet af en ny station i *Nanchang*. Samma år på hösten inköptes tomt och följande vår upptogs byggnadsarbetet, som efter ett år var fullbordadt. Boningshus, kyrka med sittplatser för 450 personer, kvinnokapell, som senare måste inredas till flickskola, och bostad för portvakt byggdes nytt. Gosskola och gatukapell samt bostäder för evangelist, skollärare och tjänare inrättades i befintliga kineshus. Sedan har kvinnokapell blifvit köpt och inredt. På samma gång byggnadsarbetet drefs med all kraft, pågick ock det egentliga missionsarbetet i den förhyrda lokalen, där ock ett rum tillfälligt inreddes till bostad.

Sedan arbetets början hafva sextio personer blifvit döpta. Af dessa ha fyra dött och åtta måst uteslutas. Sex hafva utflyttat, två af dem tjäna som evangelister — och sju ha inflyttat, så att hela medlemsantalet uppgår för närvarande till fyratio nio personer.

Äfven i *An-gia-gi* har arbetet från början upptagits af den lifskraftiga församlingen i *Wu-an-yen*. Redan några år innan vi voro i stånd att sända dem evangelister, var det ganska många som kommit till tron och besökt mötena i *Wu-an-yen*, så ofta sig göra lät, ändock det är tio engelska mil aflägsset. Äfven besökte evangelisten i *Wu-an-yen* platsen med evangelii predikan. I början uppstodo svårigheter äfven där, delvis förorsakade af missförstånd och af de troendes ovisa nit. Det var därför med en viss tvekan vi upptogo det påbegynta verket och flyttade tältpluggarna till *An-gia-gi*, hälst som vi hade i lifligt minne de svårigheter, som vi haft att kämpa med i redan öppnade bistationer.

I föl (1908) fingo vi hyra ett hus af en af de troende och se-

nare på året sållde han egendomen till missionen för ett hundra åttio tusen cash, hvaraf de troende bidrogo med fyratio tusen. Huset har senare måst repareras för omkring trettio tusen cash. I år (1909) har förstlingsskörden inbärgats, bestående af sex män. Från hedningarnas sida ha de redan måst utstå bitter skymf och förföljelse. Särskildt hårdt ha de prässats för bidrag med penningar till vidskepliga och afgudiska tillställningar. En tid var spän-

AFSOMNADE

GUNNAR ARNELL
(Dog 7 okt. 1904)

JUDITH HAGSTRÖM
(Dog 21 april 1908)

ANNIE SANDERS
(Dog 30 maj 1903)

MARIA SJÖQUIST
(Dog 30 nov. 1904)

ningen sådan, att de icke vågade samlas till uppbyggelsemöten. Men nu har stormen rasat ut, åtminstone för tillfället, och framtiden skall nog visa, att denna storm varit nyttig och gifvit missionen djupare rötter.

Tjugu fem engelska mil i söder från Nanchang och djupt inne bland väldiga bärg, omgifven af flera marknadsbyar, ligger den lifliga handelsplatsen *Bao-sin-po*. Till svar på macedoniska rop därifrån, instigerade af läkaremissionen, beslöt vår konferens det-

ta år (1909) att upptaga verksamheten därstädes. Tidigt på våren hyrdes hus, och Hsu Wen-sin, en missionens f. d. skolgosse blef anställd som evangelist. Arbetet artar sig väl, men ännu har ingen blifvit döpt.

I distriktet omkring Nanchang bedrifves missionsarbetet således vid en hufvudstation och fem bistationer med sex evangelister, två bibelkvinnor och två skollärare, som äro aflönade af missionen. Gosskola har varit öppnad här i Nanchang sedan verksamhetens början och har årligen besökts af mellan 20 och 30 gossar. Flickskola har varit öppnad endast ett par år och besökes i år af något öfver 20 flickor. Båda skolorna äro dagskolor.

WALDENSTRÖM OCH HANS FRU MED SNÄLLTÅG I KINA 1907

Vid bistationerna Wu-an-yen, Giu-sien-gwan och Lao-gwan-miao har missionen också längre och kortare tid hållit skola. På samma gång det icke varit utan frukt, har det dock icke varit fullt tillfredsställande och dessutom ganska tungt för missionens kassa, hvarför vi rekommenderat till de respektiva församlingarna att själfva åtaga sig detta arbete. Detta ha de dock icke gjort. Kan-ske både medel och intresse saknas. Men vi hoppas, att i en snar framtid på församlingarnas eget initiativ denna viktiga arbetsgren skall omfattas med intresse och hänförelse.

I hela distriktet ha 201 personer blifvit döpta, 18 afgått med döden och 14 blifvit uteslutna ur församlingen.

I. W. Jacobson.

FÖRBUNDETS VERKSAMHET I KINA

	Egendomsvärde.....	Började verksamhet..	Missionärer		Kinesiska medarbetare				Skolarbetet				Läkaremissionen			Skriftspridning i Sista året		Församlingen 1 juli 1909			
			Män.....	Kvinnor.....	Evangelister..	Skollärare....	Bibelkvinnor..	Hospitalassistenten.....	Kolportörer..	Högre skolor..	Småskolor...	Gossar.....	Flickor.....	Hospital.....	Dispensary....	Patienter år 1908.....	Bibl. och deklarer.....	Skolböcker, Traktater, etc.	Äldre.....	Barn.....	Dopkandidater
Siangyang	\$ 7000	1897	3	5	1	7	1	2		1	6	95	22	1	1	5785*			114	25	24
Nideise		1900			1	2	1				2	28	14						59	3	40
Yingagi		1907			1	1					1	8	4						2		8
Lujiagi		1908			1	1					1	20	4						1		10
Epigramiao	200	1902			1	(1)					(1)	(20)							46	5	12
Chengtsiangai		1907				1					1	12							5		4
Fancheng		1892																			
Taidewan	3500	1905	1	3	1	2	1		4		2	18	20				1644	omkr.	57	16	12
Dungdsinwan		1905				1	1				1	15							3	1	12
Laoyin		1906			1	1	1				1	4	10						15	2	10
Nanchang												14							14	2	26
Gusienngwan	2100	1904	1	2		2	1				2	24	22						49		6
Laogwanmiao	200	1904			1	(1)					(1)	(20)							25		16
Wu-an-yen	100	1904			1	(1)	1				(1)	(18)							30		16
An-gia-gi	200	1903			1	(1)					(1)	(30)							47		20
Bao-sin-po	100	1908																	7		5
		1909			1														1		6
Icheng		1906			1	1					1	26	4						51		50
Siaoho	200	1906			1	1					1	28							21	3	16
Nan-yin		1909			1														2		12
Maotsaochow		1909			1														1		4
Kung-gia-wan		1909			1														1		18
Kingmenchow																					
Li-yang-i	2000	1906	2		1	1					1	22							16	5	15
Shih-pai		1908			1														2	3	10
Tan-lin-pu	200	1908			1														2	1	20
		1909																	1		12
Kingchow		1909								1											
Summa.....	\$21,000		7	10	23	22	7	2	4	2	21	314	100	1	1	5785	1644	12,000	572	66	384

*) Se rapporten på sid. 167.

O b s.

Några siffror äro inneslutna inom parentes och icke medräknade, emedan skolorna på dessa platser för tillfället äro stängda. I Nideise och Yingagi tjäna evangelisterna äfven såsom skollärare. Tre af skolorna äro själfunderhållande och flera andra delvis själfunderhållande. Till egendomsvärdet på stationerna ha de kristna på samliga af dessa platser bidragit icke så litet. Äfven de hemmavarande missionärerna (dr. och fru Sjöquist) äro medräknade. Likaså Hilda Rodberg och Justina Nelson.

Läkareverksamheten i Siangyang 1902—1909

1902, Patienter i Dispensary	1,400, i Lazarettet	30
1903, Patienter i Dispensary	2,647, i Lazarettet	187
1904, Patienter i Dispensary	2,987, i Lazarettet	227
1905, Patienter i Dispensary	3,281, i Lazarettet	183
1906, Patienter i Dispensary	3,916, i Lazarettet	255
1907, Patienter i Dispensary	4,216, i Lazarettet	226
1908, Patienter i Dispensary	5,522, i Lazarettet	263

 23,969

 1,371

Tillsammans 25,340 patienter.

FRU ANDRE

A. E. ANDRE

Antalet operationer under samma tid var 995. Det är att märka, att i dessa uppgifter icke upptagits sådana patienter, som erhållit fri behandling. Skulle dessa medräknas, blefve totalsumman omkring 30,000.

FANCHENG, KINA. RUM MÖBLERADT AF VÄNNER I MINNEAPOLIS

XII.

ENHETSARBETET

DEN omständigheten, att här i Amerika i många år bland missionsvännerna funnits tre verksamhetskroppar, hvilka ehuru i det väsentliga hvarandra lika, hvar för sig bedrivit evangelisk verksamhet, som om än ofrivilligt måst vålla konkurrens, som ofta andats partiskhet och slitningar, har länge af många inom nämnda grupper åsetts med ledsnad och sorg. Ofta har också denna ledsnad uttryckts i tal och skrift och mer än en gång har det frågats, om icke ställningen kunde förändras. Men intet gjordes af en mer direkt natur för saken, tills 1906 bröderna John Daniels och Gust Johnson i Rockford, Ill., enades om att till Missionsförbundet, Frikyrkan och de svenska kongregationalisterna hemställa, huruvida de icke skulle vilja komma tillsammans och diskutera frågan om att sammansluta sig till en enda verksamhetskropp.

Denna vädjan grundades dels på Jesu förbön i Joh 17 om de troendes yttre enhet — eller *enighet* om så behagas — och dels på grund af det faktum, att dessa grupper i det väsentliga äro hvarandra lika såväl i bekännelse som verksamhetssätt, det vill säga alla s. k. "missionsvänner", fastän de splittrats och därigenom försvagats till stort hinder för Guds rikssaks befrämjande.

Det var till dessa respektiva gruppers årsmöten år 1906 som en vädjan ställdes, att hvarje grupp måtte tillsätta hvar sina tre bröder att utgöra en gemensam kommitte med uppdraget att utarbeta ett förslag till förening eller att börja med samverkan. Mötena utsågo ock en sådan kommitte, bestående af bröderna John Daniels och S. W. Sundberg, representerande Förbundet, G. Young och A. E. Halleen, representerande Frikyrkan, samt C. G. Ellström och J. A. Hultman, representerande de svenska kongregationalisterna, med rättighet för dessa bröder att välja en

sjunde medlem såsom ordförande. Därtill valde de E. A. Skogsbergh. G. Young valdes till sekreterare.

Kommitten beslöt att hålla en konferens i enhetssakens intresse och inbjuda dit representativa män inom de tre grupperna. En sådan konferens kom också till stånd i Chicago, i Oak Street Hall, i oktober månad samma år, då ett stort antal intresserade infunno sig för att diskutera enhetsfrågan. Man ansåg vid detta möte, att det ej var moget för en sammanslutning, men möjligen för samverkan med *gemensam predikantskola*, *gemensam sångbok* och *gemensam kyrkoåkalender*. Ett förslag framställdes därför i denna riktning till de nämnda gruppernas årsmöten 1907, hvilka också, med undantag af Frikyrkan, antogo förslaget. Frikyrkan tillsatte dock tvänne bröder, J. G. Princell och A. A. Anderson, såsom en kommitte att möta med de öfriga i Chicago för att diskutera frågan, huru och på hvilka villkor en samverkan i dessa

J. ERIXON

E. UNGERT

punkter kunde ske. Vid detta sammanträde underrättade bröderna från Frikyrkan de öfriga, att de icke voro bemyndigade att diskutera frågan om *samverkan* utan i stället frågan om en *sammanslutning*, hvilken fråga de öfriga kommitterade icke voro bemyndigade att diskutera.

Kommitten beslöt därför att till sina gruppers årsmöten 1908 hemställa frågan om sammanslutning. Vid dessa årsmöten tillsattes åter kommitterade att utarbeta ett förslag, på hvilka grunder en sådan sammanslutning kunde ske. Denna kommitte bestod af bröderna C. G. Ellström, J. A. Hultman, E. G. Pihl, F. G. Häggqvist, E. G. Hjerpe, E. A. Skogsbergh, J. Daniels, Gust Johnson, E. A. Halleen och G. Young. De sammanträdde i Rockford i februari 1909, då ett föreningsförslag jämte ett förslag till konstitution utarbetades för att framläggas vid de nämnda gruppernas årsmöten på sommaren.

Det motiverade förslaget trycktes i en broschyr för allmänheten och framlades därefter vid de tre gruppernas årsmöten. Den delen af förslaget, som rör själfva sammanslutningen, har följande lydelse:

Vid tanken på dels att det är Herrens *uttryckliga vilja*, att de troende skola vara endräktiga, och dels emedan dessa trenne grupper äro så lika i det väsentliga, för att icke nämna den praktiska nyttan af en sådan förening, sedt från alla synpunkter, kunna vi icke inse, hvarför vi icke skulle kunna förenas till en enda verksamhetskropp, och bedja vi därför vördsamt få föreslå följande:

1) Att de tre nämnda grupperna sammansluta sig till en enda verksamhetskropp under namn: "Den Svenska Förenade Missionskyrkan".

2) Att detta sammanslutningsförslag upptages till behandling vid de nämnda tre gruppernas årsmöten i år samt sedan öfverlämnas till församlingarna för att af dem behandlas och för att de må afgifva sitt utlåtande.

3) Att, i händelse församlingarna godkänna förslaget till sammanslutning, årsmötena för 1910 ordna om distriktskonferensers bildande, samt att dessas ombud under sommaren 1911 sammanträda för att fullständiga den nya organisationen, då de nämnda gruppernas egendom och missioner öfverlämnas, så snart omständigheterna tillåta det, åt den nya föreningen såväl som till distriktskonferenser, där sådant anses praktiskt och utförbart. (Se vidare konstitutionen).

4) Vi föreslå äfven, att en ny enhetskommitte tillsättes af de tre grupperna, som får i uppdrag att befordra enhetsarbetet, ända tills styrelsen i den nya organisationen blifvit vald och förening skett.

Vid de två årsmötena antogs förslaget så till vida, att det beslöts att vädja till församlingarna, på det att de måtte år 1910 sända ombud till årsmötena, instruerade att antaga eller förkasta förslaget. Äfven vid Förbundets årsmöte i Omaha erhöll förslaget en stor majoritet, nämligen 97 röster mot 63, men nedröstades, emedan mötet på förhand bestämt att två tredjedelars majoritet skulle gälla vid omröstningen för förslagets antagande. Mötet tillsatte dock bröderna Skogsbergh, Daniels och Isak Skoog att tillsammans med de andra gruppernas kommitterade verka i enhetens intresse.

Så står nu saken. Enligt min öfvertygelse hade det härligaste kapitel skrivits i missionsvännernas historia i Amerika, om de tre

grupperna kunnat enas om en sammanslutning. Och det är mitt hopp, att i den mån församlingarna komma att grundligt sätta sig in i saken och öfvertänka, hvad en sådan sammanslutning innebär, de skola mogna för detta steg. Därom böra vi bedja och därför böra vi arbeta.

E. A. Skögsbergh.

XIII

I DE OLIKA DISTRIKTEN

DET ingår i denna missionsskrifts plan att meddela en kort historik om missionsverksamhetens uppkomst och tidigaste utveckling inom de olika distrikten. För det ändamålet hafva vi tagit i anspråk ordförandena eller andra bröder i distrikten, som fått i uppdrag att insända meddelanden, och desutom ett stort antal enskilda äldre bröder, hvilkas minnen vi anlita. Det har utom i enstaka fall, då de insända meddelandena kommit i form af en sammanhängande historik, varit en icke liten svårighet att från det ofta vidlyftiga materialet göra ett urval och samla det i någonting likande en sammanhängande berättelse. Kanske skola många af våra meddelare i dessa förkortade kapitel icke finna, hvad de framför allt väntade att finna, i synnerhet då det gäller verksamhetens senare stora dagar. De böra besinna, huru omöjligt det är att inom omfånget af en minnesskrift tränga en fullständig missionshistoria från alla distrikten och leda den upp ända till våra dagar. Den enda tillfredsställande lösningen af problemet syntes vara den att skriva de tidigaste kapitlen i så stor stil som möjligt och för de senare, upptagande verksamheten i dess närvarande omfång, hänvisa till den statistiska tabellen i slutet af skriften.

1. Östern

I spetsen för denna serie af missionsvännernas historia inom de olika distrikten borde helt naturligt komma verksamheten i östern. Men som Förbundet faktiskt där icke har några församlingar, hör det icke till området för denna minnesskrift. Den närvarande missionsverksamheten i östern är nämligen allmänt samlad i en kyrklig organisation, som tillhör kongregationalisternas samfund. Å andra sidan är ju den allra äldsta verksamheten en gemensam tillhörighet för alla missionsvännar och står i samband med namn på

PREDIKANTER I ÖSTERN

G. E. PIHL

AUG. ERIKSON

E. HOLMBLAD

A. J. NORBERG

P. R. BLOMSTRANN

C. A. JOHNSON

K. F. OHLSON

G. N. TEGNELL

A. T. CARLSON

A. LILJEGREN

N. E. JOHNSON

G. A. QVARNSTRÖM

I. HÖYEM

P. A. NELSON

A. M. BOWMAN

P. E. SANDBERG

J. H. CARLSON

OTTO E. EDWARDS

O. PETERSON

A. E. ELMQUIST

predikanter, som i innerligaste mening höra Förbundet till, sådana namn som S. W. Sundberg och A. Mellander, att ej nämna Emil Holmblad, Carl W. Holm, A. Lidman, K. Erixon, J. G. Princell, A. G. Nelson och andra många missionsvänner af gamla stammen, om vi så skola kalla dem, som voro med före den närvarande samfundsdelningen.

OSCAR LINDEGREN

SJÖMANSHEMMET I BOSTON

Rätt många af pastorerna, som betjäna de svenska kongregationalistförsamlingarna i östern, räkna sig också fortfarande som Förbundets predikanter och deras namn stå på Förbundets matrikel. Under en lång följd af år hade Förbundet verkligen i formlig anslutning åtminstone en församling i östern, församlingen i North Easton, Mass. Därtill kommer, att församlingarna i östern

äro alla utan undantag missionsförsamlingar, som i intet annat än den kyrkliga anslutningen till kongregationalisterna skilja sig från de missionsförsamlingar, som officiellt anslutits till Förbundet. Det är endast namnet, som skiljer dem åt. De tro och predika samma evangelium, äro organiserade på samma nytestamentliga grund och bedrifva med kraft och endräkt yttre mission, hemmission och barmhärtighetsverksamhet, som endast lokalt är en annan än den, som Förbundets församlingar bedrifva, att icke nämna det faktum, att de dessutom icke sällan finansiellt understödt Förbundets missioner.

Det är därför icke mer än rätt att äfven östern på något sätt representeras i denna minnesskrift.

B. O. JOHNSON

C. J. ANDERSON

THURE E. NORDBERG

2. *Mellersta östern*

Mellersta Österns Evangeliska Missionsförenings verksamhetsfält omfattar staterna Ohio, Pennsylvania och sydvästra New York. Till centern af detta fält, d. v. s. sydvästra New York och nordvästra Pennsylvania, ankom i den svenska invandringens tidigare dagar ett ganska stort antal af våra landsmän och rätt ansehlige kolonier af svenskar uppstodo i Chandlers Valley, Busti, Jamestown, Scandia, Kane, Ridgway med flera platser. Bland dessa invandrare befann sig en och annan allvarlig kristen, som berörts af de andliga rörelserna i fäderneslandet, men det stora flertalet vandrade enligt världens sätt. Af andlig verksamhet förekom i början ingen annan än sådan, som representerade den i Sverige då allmänt rådande.

Först omkring midten af 1870-talet började den fria andliga verksamheten på fältet. Vid den tiden besökte Herren våra landsmän i dessa trakter med en härlig väckelse och många blefvo uttagna ur syndens mörker samt delaktiggjorda af andligt lif och

PREDIKANTER I MELLERSTA ÖSTERN

C. W. PETERSON

VALDEMAR HAROLD

J. M. WESTLUND

C. A. WIDING

AUG. J. LINDQUIST

NILS NILSSON

O. F. KOCH

A. J. FREEDLUND

K. E. BERGSTRÖM

FRANK NELSON

J. E. HALLMERTZ

JOHN A. LINDBLOM

A. F. TÖRNBLOM

LUDVIG ÅKESON

KARL PETERSON

A. P. LJUNGBERG

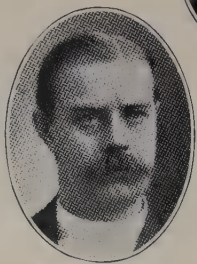
A. T. FRYKMAN

A. G. NELSON

frihet. Bland mänskliga redskap, som Gud härvid använde i sin tjänst var i synnerhet A. G. Nelson, fältets förste missionspredikant och numera pastor i Buffalo, N. Y. Han reste omkring på de olika platserna och förkunnade evangelium i andens och kraftens bevisning till många sjäalars frälsning. Snart hitflyttade äfven S. W. Sundberg. Han verkade likaledes med stor välsignelse icke blott i Busti och Jamestown, där han under flera år var predikant, utan äfven på många andra platser. Något senare an-

PREDIKANTER I MELLERSTA ÖSTERN

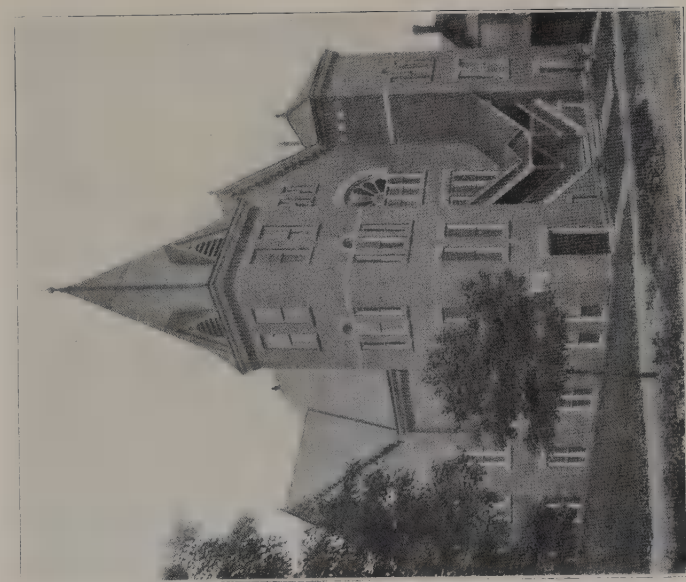
HARRY PALMER
ADOLF F. HÖGBORG

A. J. ISAKSON
DAVID LUNDQUIST

C. E. FREESTRÖM

kom Karl Peterson och upptog verksamheten i Kane och omnejd. De, som hade blifvit troende, önskade snart att öfva församlingsgemenskap i enlighet med bibelns lära, och församlingar af troende bildades i Busti 1877, Kane 1878, Jamestown 1879 och i Frewsburg ungefär samtidigt.

Den sålunda började missionsverksamheten utvecklade sig allt mer. Herren sände hit allt flera budbärare, nya fält öppna-

SIONSKYRKAN, JAMESTOWN, N. Y.

MISSIONSKYRKAN, JAMESTOWN N. Y.

des för evangelium och grupper af troende uppstodo på den ena platsen efter den andra. Sålunda bildades församlingar i Chandlers Valley 1883, Ridgway 1884, McKeesport och Scandia 1885 samt Youngstown och Pittsburg 1886.

På hösten 1885 sammanträdde ombud från församlingarna till ett möte i Jamestown, då Missionsföreningen organiserades under namnet: Sydvästra New Yorks och Nordvästra Pennsylvanias Kretsförening. Då funnos på fältet 6 predikanter och 7 kyrkor. Mötets protokoll har förkommit, men det är bekant att S. W. Sundberg blef föreningens första ordförande. Det första protokoll, som finnes i förvar, är från andra verksamhetsårets första kvartalsmöte, hvilket hölls i Scandia i februari 1887. Vid föreningens andra årsmöte, hvilket hölls i oktober samma år, voro 15 ombud närvarande. Af predikanter, som vid denna tid deltog i arbetet, nämna protokollen följande: C. O. Wikland, P. Jonson, P. E. Dillner, C. J. Lundqvist, Fred Edqvist, G. Staaf, A. W. Franklin och Frank Nelson. De voro alla trogna Herrens tjänare. Några af dem verkade på fältet blott en kort tid, under det flertalet af dem under många år på ett förtjänstfullt sätt deltog i arbetet till föreningens nytta och tillväxt. De fyra först nämnda hafva, sedan flera år tillbaka, slutat sin arbetsdag på jorden och gått hem till missionens herre för att mottaga den trogne tjänarens lön. Den sistnämnde deltager fortfarande med nit och ungdomlig kraft i verksamheten, under det de tre öfriga nu verka på andra fält.

Missionsföreningen har allt ifrån dess början förnämligast sökt verka genom att i sin tjänst anställa respredikanter, hvilka hafva upparbetat nya missionsplatser, besökt aflägsset belägna och mindre platser med evangeliis predikan samt under stundom för någon längre tid verkat på platser, där verksamheten behöft särskild tillsyn. Under den första tiden voro ibland två respredikanter anställda i föreningens tjänst, men sedan allt flera församlingar blefvo i stånd att kalla egna lärare, och dessa i de flesta fall äfven hafva verkat på missionsplatserna i sitt grannskap, så har blott en respredikant varit anställd. Föreningen har äfven utöfvat en betydlig verksamhet genom att gifva pekuniärt understöd till mindre församlingar, hvarigenom dessa blifvit i stånd att underhålla egna lärare. Därtill hafva församlingarna hjälpt hvarandra genom kollekter för kyrkobyggen m. m. Herren har bekänt sig till arbetet, så att föreningen under årens lopp allt jämt tillväxt, människor hafva blifvit omvända till Gud, nya församlingar hafva

tid efter annan bildats och på de flesta platserna hafva kyrkor uppförts, där ansefliga skaror af landsmän samlas till uppbyggelse omkring Guds frälsande ord.

Jämte missionen på fältet har föreningen äfven upprättat ett Skandinaviskt Sjömans- och Immigranthem i Philadelphia, genom hvilket hon söker att verka för sjömannens frälsning. På halfårsmötet 1907 beslöts att upprätta nämnda hem. Initiativet härtill utgick från Svenska Brödraförsamlingen i Philadelphia,

AFSOMNADE

C. O. WIKLAND
(Dog 1887)

P. JONSON
(Dog 15 okt. 1895)

EDWARD POHL
(Dog 3 feb. 1903)

C. J. LUNDQUIST
(Dog 13 aug. 1902)

hvilken vid årsmötet 1906 ingick i föreningen. Sjömanshemmet började sin verksamhet den 6 april 1908 och har allaredan utfört en välbehöflig och god mission bland vårt skandinaviska sjöfolk. Den 1 februari 1910 började pastor Valdemar Harald sin verksamhet som hemmets föreståndare och missionär. Må genom detta räddningshem många af hafvets söner vinnas för Guds rike!

På årsmötet 1904 ändrades föreningens namn till: "*Mellersta Österns Missionsförening*". Först ett år senare eller nitton år efter dess organiserande antog föreningen några bestämda stad-

gar. Dess bekännelse, ändamål och verksamhetssätt hafva dock så väl förut som sedan i allt hufvudsakligt varit den samma.

Föreningen består för närvarande af 41 församlingar med omkring 3,200 medlemmar samt ett 30-tal missionsplatser. I söndangsskolorna undervisas minst 2,500 barn. På fältet verka 24 predikanter. Kyrkornas antal är 38. Af församlingarna äro 9 anslutna till Förbundet, 11 till kongregationalisterna och 19 äro fristående. Samtliga församlingar och predikanter arbeta i harmoni och med intresse för den gemensamma missionen på fältet. Godt samförstånd och kärlek råder vid alla möten samt predikanterna emellan. Enhet mellan samtliga missionsvänner, som mångenstädes är blott en skön tanke eller ett tvistigt diskussionsämne, praktiseras inom föreningen, och den bevisar sig vara både skön och möjlig samt god och välsignelsebringande.

3. *Illinois*

I början af 1870-talet reste några af Herrens vittnen omkring på olika platser inom Illinois och delar af Indiana. Deras ärende var att predika evangelium för de nykomna svenska immigranterna. Dessa gladdes mycket öfver ordets predikan, och på många platser slöto de sig äfven tillsammans till kristlig församlingsgemenskap och kallade predikanter. De voro få och fattiga, men kände sig i all sin ringhet och fattigdom mäktiga, ty de förtröstade på Gud. De, som i tron på Herrens hjälp vågade handla på detta sätt, få nu åtnjuta glädjen att se de härliga frukter, som denna mödosamma sanningstid frambrakt. Dessa frukter skönjas uti talrika församlingars kraftiga verksamhet.

De församlingar, som sålunda i förtröstan på Herren grepo verket an äro följande: Missionsförsamlingarna i Princeton, Galesburg, "Norr" och "Söder" i Chicago, Rockford, Moline, Paxton, Batavia, Lockport och Joliet.

Andra platser, där Guds ord predikades, äro Altona, Galva, Bishop Hill, Woodhull, Geneseo, Green River, Pecatonica, Cherry Valley, Ill., och Lake Station, Ind. På de tre förstnämnda platserna höll pastor E. A. Skogsbergh väckelsemöten år 1876 eller 1877. Många blefvo omvända till Herren, och de, som ännu lefva och voro med på dessa möten, tala om den tiden med stor hänförelse. Någon stadig verksamhet kom dock icke till stånd på dessa förhoppningsfulla platser, emedan samfundskänsla och enhetssinne saknades hos de troende.

De predikanter, som på den tiden företogo missionsresor öfver

fältet voro J. M. Sanngren, P. Wedin, C. Mellgren, A. E. Eckerberg, C. J. Magnuson, N. Zakrison, J. G. Princell, E. A. Skogsbergh, C. A. Björk med flera.

Under år 1876 inträdde missionsvännernas verksamhet i detta land uti ett nytt skede och började utveckla sig hastigare än förut varit fallet. Denna utveckling var en direkt följd af andliga väckelser, som vid nämnda tid uppstodo bland våra landsmän. Det var en andlig besökelsetid för folket i Amerika. Den redan då

FÖRSAMLINGENS PÅ NORR, CHICAGO, FÖRSTA STYRELSE

Öfversta raden: L. J. Peterson, Wetterberg, F. Nilson, W. Ljungquist, Sven Ljungquist M. Engqvist, G. Asplund, John Söderström. Aug, Hanson. Nedra raden: Bruse, C. H. Larson, Aug. Nilson Hedenschoug, John Peterson, C. Ljungström, Lagergren, S. Samuelson.

berömda evangelisten Moody hade med sällspord framgång börjat verka i Chicago, och stora skaror lades genom hans nitiska arbete till Mästarens fötter. Äfven svenskarna berördes något af hans verksamhet och af de väckelsens vindar, som började susa i den stora världsstaden Chicago. En dag i andligt afseende hade börjat gry för våra landsmän, äfven om de andliga rörelserna ännu ej börjat med kraft bland dem.

Missionsförsamlingen i Chicago hade länge insett nödvändigheten af att få en predikant till, som jämte Sanngren kunde ägna

sig åt det allt jämt växande verksamhetsfältet i staden. På bröders rekommendation utfärdades därför kallelse till Erik August Skogsbergh, född i Älgå, Värmland, den 30 juni 1850, och som vid den tiden studerade i Jönköping. Efter förnyad kallelse lofvade han komma och anlände således till Chicago den 10 oktober 1876. Samma dag höll han i missionshuset på Franklin gatan sin första predikan i Amerika. Han valde till text namnet Jesus och angaf därmed grundtonen i evangelii predikan i allmänhet samt hufvudämnet för sin egen predikan och sin sång under den förestående verksamheten. Vid samma möte lärde han församlingen sjunga den nu välkända sången: "Till det härliga land ofvan skyn".

Skogsbergh upptog sin verksamhet i Chicago med en för honom säregen själfständighet och kraft. Ung, eldig och nitisk för

E. A. SKOGSBERGH

själars frälsning, tilldrog han sig genast en ovanlig uppmärksamhet både som sångare och väckelsepredikant. Han introducerade Sankeys nya sånger i svensk dräkt, predikade med hänförelse för skarorna och fick vara medlet i Guds hand att tända och sprida väckelsens eld bland våra landsmän i Chicago och på många andra platser. Missionshuset blef till trängsel fyllt af åhörare, och man måste stundom anskaffa rymligare lokal för folket, som kom för att höra "den svenske Moody", såsom man ofta kallade den nykomne predikanten.

Efter den stora branden hade församlingen sina sammankomster i en sal på söder, medan det nya missionshuset uppfördes. Som rätt många svenskar voro bosatta i denna stadsdel, ansågs det lämpligt att uppehålla denna predikoverksamhet, äfven sedan det nya missionshuset blifvit färdigt. Sålunda höllos fortfarande möten hvarje söndagseftermiddag. När nu Skogsbergh anlände,

ägnade han sig förnämligast åt verksamheten i denna stadsdel. Där uppstod snart en kraftig väckelse, som äfven spred sig till norr. Ett härligt nådens verk pågick sedan länge öfver allt i staden. Många äro de, som från denna vederkvickelsens tid räkna sin andliga födelsedag.

På söder bildades snart en själfständig församling, Tabernakelförsamlingen, och Skogsbergh blef dess predikant. Redan på hösten 1877 eller blott ett år efter Skogsberghs ankomst till Chicago, invigdes missionstabernaklet därstädes. Där samlades stora

MISSIONSKYRKAN PÅ NORR, CHICAGO

folkskaror för att höra Guds ord. Många blefvo också vunna för Herren. Man kan i viss mening säga, att det pågick en ständigt väckelse under de första åren af församlingens tillvaro. Skogsbergh förestod denna församling, tills han i januari 1884 flyttade till Minneapolis.

Församlingen på norr förestods af Sanngren. Men hans hälsa var ej den bästa, hvarför han på våren 1877 lämnade och flyttade till Red Wing, Minnesota. C. A. Björk kallades då till Sanngrens efterträdare och anlände till Chicago den 4 december

PREDIKANTER I ILLINOIS

J. J. JOHNSON

SVEN ANDERSON

P. A. HULTGREN

C. G. YOUNGGREN

J. G. WILSON

G. E. LINDSTRÖM

C. F. PAMP

C. J. LEDIN

E. AUG. STRÖM

THURE JACOBSON

C. W. JOHNSON

J. ANDERSON

J. GUSTAFSON

G. A. LUNDQUIST

ALFRED SWANSON

EDW. N. TRAIN

MARTIN JOEL

E. O. CARLSON

G. A. GUSTAFSON

A. E. WENSTRAND

samma år. Här verkade han sedan i sjutton år, tills han af Missionsförbundet kallades att ägna hela sin tid åt dess verksamhet.

Någon ordnad distriktsverksamhet fanns ännu icke inom Illinois. Predikanterna och församlingarna kände sin plikt att tillse de mindre platserna i sin omgifning, och de gjorde det äfven, så ofta tid och krafter tillåto.

Först år 1886 den 10 april på ett möte, som hölls i Galesburg, Ill., bildades Illinois Missionsförening. Guds ord hade då predikats på fältet under en tid af minst sexton år.

Efter Guds ords betraktande och gemensam bön till Herren om visdom och ledning vid denna rådplägning invaldes broder A. Magnuson från Princeton, Ill., till ordförande och E. G. Hjerpe, predikant på platsen, till sekreterare för mötet. Till det samma hade skrivelser inkommit från följande platser: Geneseo, Paxton, Lockport, Joliet, Stockholm, Chicago, och Aurora, meddelande att vännerna på dessa platser voro villiga att efter förmåga understödja saken. Detta var den enda församlingsrepresentation, som förekom vid det mötet. Hufvudfrågan vid mötet synes icke hafva varit den: "Huru skola vi bilda missionsförening?" utan denna: "Huru skola vi kunna utsända och underhålla en eller flera respredikanter inom Illinois?" Den frågan diskuterades, och en kommitte af fem bröder tillsattes genom slutna sedlar att tjäna för ett år. Följande bröder blefvo invalda: C. A. Björk, ordf., E. G. Hjerpe, sekr., A. Magnuson, kassör, J. G. Christenson, Chicago, och N. M. Cornelius, Galesburg. Dessa bröder utgjorde alltså egentligen Illinois Missionsförenings första styrelse.

Sju församlingar anslöto sig sedermera formligen till föreningen, nämligen: Princeton, Galesburg, Batavia, Lockport, Elgin, Ravenswood och Cuyler, den sistnämnda icke förr än år 1900.

Med hänsyn till representationsrätten vid föreningens möten följdes i många år den principen att alla vid mötet närvarande skulle skänkas talanderätt och rösträtt. Först på årsmötet, som hölls i South Chicago den 13 mars 1897, beslöts att endast de församlingar, som bidrogo till föreningen med finansiellt understöd, skulle hafva rättighet att till årsmötet sända ombud icke öfverstigande tvänne. Denna goda ordning följdes sedan af många församlingar, men långt ifrån af alla. Den gamla inrotade vanan, att alla vid mötet närvarande skola ha rösträtt utan alla villkor, var svår att bryta. På ett kvartalsmöte, som hölls i Chicago den

12 februari 1887, kallades föreningens förste respredikant J. E. Johnson. Han tjänade troget i många år och fick under en af sina resor på fältet hembud. Det skedde i februari 1900. Vid ett kvartalsmöte, som hölls i Galesburg den 18 februari 1888, beslöts att indela Missionsföreningen i fyra kretsar. Dessa voro: Galesburg, Rockford, Paxton och Greenview-kretsen. Underligt nog kom icke Chicago med i räkningen. Kretsindelningen skedde för att kunna bedrifva verksamheten med större kraft och bättre reda.

PREDIKANTER I ILLINOIS

ERIK WALLGREN

MALCOLM MAGNUSON

G. BLOMGREN

D. MARCELIUS

Denna indelning blef gällande, ehuru kanske föga tillämpad, ända till årsmötet, som hölls i Maplewood, Chicago, den 18 mars 1904, då kretsindelningen reviderades och kretsföreståndare tillsattes. Chicago blef med rätta representeradt och Greenview utslutet från listan. Ännu en revision företogs på årsmötet i Joliet den 8 maj 1908, då den stora och folkrika Chicago-kretsen delades i tvänne, med hvar sin föreståndare.

Missionsföreningen är nu sålunda indelad i fem kretsar med hvar sin föreståndare: *Norra Chicago-kretsen* med 13 föramlingar, *Södra Chicago-kretsen* med 16 församlingar och 5 missions-

PREDIKANTER I ILLINOIS

S. A. GUSTAFSON

AUG. JOHNSON

JOHN NELSON

O. W. CARLSON

C. A. BJÖRNBOM

J. A. NORRMAN

J. HAGSTRÖM

CARL BENSON

FREDRIK PAMP

E. M. AXELSSON

AXEL BERGSTEDT

GEORGE SVENSON

C. J. BJÖRK

AUG. POHL

FRED. EDQUIST

A. L. NYSTRÖM

ANDREW JOHNSON

C. O. SWANSON

M. J. EGGAN

GUST NELSON

platser, *Rockford-kretsen* med 9 församlingar och 7 missionsplatser, *Galesburg-kretsen* med 6 församlingar och 10 missionsplatser, *Paxton-kretsen* med 5 församlingar och 10 missionsplatser. Detta utgör ett antal af 49 församlingar och 32 missionsplatser eller en totalsumma af 81. Af dessa 49 församlingar äro 30 formligen anslutna till föreningen. Vid årsmötet i Paxton den 14 maj 1909 ingingo 23 församlingar. Det gaf en välbehöflig stadga åt föreningens verksamhet. Det är att hoppas, att de öfriga församlingarna inom distriktet skola följa det goda exemplet.

AFSOMNADE

J. E. JOHNSON
(Dog 20 feb. 1900)

AUGUST ECKERBERG
(Dog 12 mars 1880)

A. P. PALMQUIST
(Dog 1882)

C. G. LUNDQUIST
(Dog 23 april 1897)

CHAS ECKER
(Dog 13 jan. 1902)

Missionsföreningens nuvarande konstitution antogs på årsmötet i Maplewood den 18 mars 1904. Det är svårt att utforska, antingen detta är föreningens första konstitution eller en reviderad upplaga.

Illinois Missionsförening har åtnjutit en värdefull hjälp af predikantskolan i North Park därigenom att studenterna under skoltiden och ferierna predikat på de mindre platserna i Chicago och omnejd. Många platser hafva på detta sätt upparbetats till lifskraftiga, själfunderhållande församlingar. Det samma kan

ILLINOIS

FÖRSTA MISSIONSHUSET I ROCKFORD

TABERNAKLET I ROCKFORD

sägas äfven om professor F. Risbergs skola vid Union Park, Chicago, genom hvilken verksamhet många platser blifvit uppbyggade till verksamma församlingar inom missionsföreningen.

Föreningens trogna understödjare hafva varit distriktets församlingar och predikanter. En hemställan till dessa om hjälp har aldrig förfelat sitt mål, utan burit frukt till att fylla behovet. Missionsvännens tryckförening kan äfven räknas bland föreningens trogna vänner därigenom att hon i många år bidragit med ett årligt understöd till föreningen af 100 dollars.

År 1909 var ett märkesår i föreningens historia genom den

MISSIONSKYRKAN I EDGEWATER, CHICAGO

stora anslutningen af kraftiga församlingar vid årsmötet i Paxton den 14 maj. Detta såväl som endräkt och broderligt samförstånd, som rådde, bådade godt för framtiden. Herren bevara oss i endräkt och sann broderskärlek.

Illinois Distriktförenings Predikantkonferens bildades på föreningens årsmöte i Lockport den 11—17 maj 1896 och har sedan fortsatt med afhållande af predikantkonferenser hvarje år. Konferensens ändamål skall vara att stärka brodersbandet, att med alla lofliga medel bistå hvarandra med råd och hjälp samt att vid gemensamma möten medels rådplägnings och diskussion behandla frågor och ämnen, viktiga för predikantens lif och verksamhet.

Medlem af denna konferens kan hvarje predikant blifva, hvars vandel och verksamhet bära vittne om ett sannt kristligt lif. Konferensen består för närvarande af 56 medlemmar.

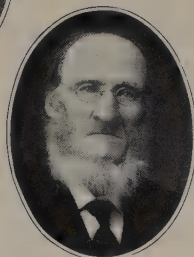
4. *Iowa*

Enligt Förenta staternas census funnos år 1850 i Iowa 231 personer, födda af svenska föräldrar. Tjugu år senare, 1870, räknade de 11,000. 1897 hade antalet vuxit till 75,000. Och för närvarande antages det, att den svenska befolkningen är mer än hundra tusen. I Des Moines daterar sig svensk invandring från 1845, då ett sällskap af fyratiofya immigranter anlände från gamla landet. Dock fanns det redan före den tiden en och annan svensk, bland andra en vid namn Hultman. De nykomna slog sig ned dels i staden, dels i Swede Point eller Madrid, såsom det nu kallas. I midten af sextioalet räknade man i Des Moines ensamt omkring fem hundra landsmän och för närvarande är antalet svenskar och svenscars afkomlingar i rundt tal 12,000. Till Burlington började ock svensk inflyttning 1850 och det närvarande antalet svenskar beräknas till tre tusen.

Till Keokuk inflyttade, så långt som nu kan utrönas, de första svenskarna 1865. De kommo direkt från Sverige. Den största inflyttningen skedde 1868 och 1869, de flesta också då från Sverige, men några från andra orter i Amerika. Anledningen till denna inflyttning var den rika tillgången på arbete vid kanal- och slussanläggningen, som regeringen strax efter inbördeskriget påbörjade där. När kanalarbetet upphörde efter några år, utflyttade många svenskar till Centerville och Des Moines, där det var bättre om arbete. Andra togo land i Kansas. På de sista 20 till 25 åren har ingen inflyttning af svenskar skett och den gamla stammen är nästan utdöd. Många hafva genom giftermål blandat sig med andra nationer och förskingrats. För närvarande torde antalet svenskar vara omkring sex hundra.

Till Ottumwa inflyttade de första svenskarne 1868. De voro inalles sex familjer. Följande år kommo ännu flera, som lämnat Sverige på grund af de där rådande hårda tiderna. Samma år anlände de första svenska nybyggarna till Lost Grove och Harcourt. De flesta af dessa kommo dock icke direkt från Sverige utan från Illinois. Äfven till Pomeroy anlände de första svenska nybyggarna 1868. Och ännu flere kommo de följande tre åren, några direkt från Sverige, men de flesta från Illinois och Indiana. Dessa nybyggare hade att börja med stora svårigheter att bekäm-

FÖRSTA TIDEN I IOWA

FRANK JOHNSON
J. A. BURNQVIST

C. A. BJÖRK

A. J. JACOBSON
C. A. BYGEL

MISSIONSHUSET, SWEDE BEND, IA.

pa. Deras närmaste affärsplats var Fort Dodge, dit de hade 26 mil. Till Fremont och Red Oak och likaledes till Sioux City kommo våra landsmän på sjuttio-talet och till Odebolt på åttio-talet.

Missionsvännernas verksamhet i Iowa, att icke säga i hela landet, daterar sig från 1864, då C. A. Björk kom till Swede Bend. Han var född den 29 juli 1837 och var således då han kom till Amerika en ung man på 27 år, till yrket skomakare. Han hade äfven varit soldat några år i Sverige. Han hade i Sverige genom läsning af Pietisten kommit till frid med Gud och slöt sig omedelbart efter sin ankomst till Swede Bend till den lutherska församlingen på platsen, där hans äldre broder, Rustan, förut var medlem. Han var af naturen en glad och sällskaplig yngling, frimodig att sjunga och vittna om den frid, som fyllde hans själ. Redan första söndagen efter sin ankomst samlade han husfolket där han bodde, läste för dem ur Pietsiten och sjöng Ahnfeldts sånger. Under böneveckan 1867 höll han bönemöten i hemmen, med den påföljd, att en väckelse utbröt och rätt många kommo till tro på Herren. Andra kommo under tiden inflyttande från Sverige, bland dem C. A. Bygel och fem andra troende missionsvänner 1868. Det ledde därtill, att den 4 juli 1868 en missionsförening bildades efter mönstret af Jönköpings missionsförening, omfattande Swede Bend, Swede Point, Moingona, Ogden, Lost Grove och Pilot Mound. Midsommardagen 1869 valdes styrelse för den nya verksamheten, bestående af C. A. Bygel, ordförande, G. Rustan, sekreterare och P. Englund, kassör. Björk hade då redan börjat predika och 1870 blef han af föreningen formligen kallad såsom respredikant med en lön af fyra hundra dollars på året. Han hade således ett stort fält, men gick ändå i sin verksamhet utanför dess gränser. Han var icke blott en af de första predikanterna, som predikade i Lost Grove, utan besökte Sioux City redan så tidigt som 1871. Med denna kallelse fortsatte han, tills han 1877 flyttade till Chicago.

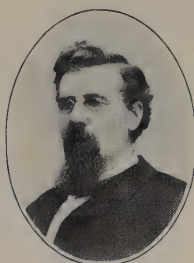
Ett par år senare än Björk, 1866, hade Hans Blom, född i Gärbo, Gäfleborgs län, den 13 december 1837 och således jämnårig med Björk, ankommit med sin familj till Amerika. Han slog sig ned i Swede Point och ingick i den lutherska församlingen på platsen. Äfven han begynte omedelbart vittna och predika, och det dröjde icke förr än ryktet om hans verksamhet nådde Björk, som i sällskap med några andra troende reste till Swede Point för att träffa Blom och lära känna honom. Således hölls hvad man

kunde kalla det första "predikantmötet" bland missionsvännerna här i landet. På våren 1868 flyttade Blom till Des Moines för att söka sig arbete och blef snart lika ifrigt verksam bland svenskarne där, bland hvilka, så långt man kunnat utröna, fanns endast en troende, en kvinna. Under åren 1868 och 1869 anlände emellertid många nya immigranter från Sverige och somliga af dem voro omvända i Sverige och intresserade i frikyrklig verksamhet. För dessa var Blom ledare, tills han 1870 flyttade till Kansas.

GRUPP AF PREDIKANTER I IOWA

A. NOREN

JOHN QVIST

C. B. JOHNSON

J. F. GILLBERG

J. P. LINDELL

Bland predikanter, som i slutet af sextio-talet och början af sjuttio-talet verkade i Iowa, må nämnas: J. M. Sanngren, M. Sundin, John Peterson i Hillstorp och den yngre John Peterson, P. Wedin, A. W. Hedenschough, N. N. Cronholm. Sundin flyttade efter en tids vistelse i Chicago till Iowa och bor i Pilot Mound. Den först nämde John Peterson var redan vid den tiden en äldre man, hemmansägare från norra Småland. Han hade kommit till Chicago och där vunnit stort förtroende bland bröderna genom sitt kärleksfulla umgänge och sin trosfriska predikan. Han blef i Chicago ordinerad till predikant och verkade en tid i

Geneseo, Ill., hvarefter han kallades till Des Moines 1871. Där blef dock icke hans verksamhet lång. Han insjuknade kort efter sin ankomst dit och hemkallades till den eviga hvilan i november samma år. Han var allmänt känd och älskad bland den tidens missionsvänner och djupt saknad efter sin bortgång.

Hedenschough var på sätt och vis Björks efterträdare i Missionsföreningens tjänst. Åtminstone var han för en kort tid utsänd af vännerna i Swede Bend som predikant och kolportör. I egenskap af sekreterare för Missionssynoden och redaktör af dess tidning var han äfven efteråt verksam i missionens intresse, tills han i november 1878 fick ingå i hvilan. John Peterson, vi kunde ju kalla honom den yngre för att skilja honom från den nyss nämde äldre brodern med samma namn, predikade i Boone redan så tidigt som 1869. Han besökte Des Moines första gången 1870 och upptog verksamheten där såsom den äldre John Petersons efterträdare 15 februari 1872. Där nedlade han ock sitt mesta och bästa arbete inom staten, på samma gång han flitigt besökte andra platser, såsom Swede Bend, där han predikade på stormötet 1872 tillsammans med Wedin och andra. Ungefär vid denna tid var det ock han första gången besökte Sioux City. Äfven i Fremont var han en af de första missionspredikanter, som predikade.

På denna sistnämnda plats hade missionsverksamheten litet förut kommit till stånd genom besöket af J. A. Danielson, en f. d. kateket inom augustana, boende i Illinois. Denne broder hade kommit dit på inbjudan af några troende familjer inom den lutherska kyrkan, bland dem G. Göranson och John Erikson. I den sistnämndes hem hölls den första predikan. Dit samlades mycket folk, bland dem en John Hart, diakon i församlingen, en troende man, som genast i Danielson igenkände Herrens profet och efter mötet inbjöd honom att predika i ett skolhus. Så skedde ock. Vid sistnämnda mötet var C. A. Falk närvarande. Han var också diakon i församlingen och brukade leda mötena i kyrkan, då pastorn icke var hemma. Som pastorn var borta följande söndag, fick Danielson på Harts och Falks vittnesbörd af kyrkorådet tillåtelse att predika i kyrkan. Därpå misstyckte emellertid pastorn, och det ledde till konferenser och ganska allvarliga uppträden, som slutade därmed att missionsvännerna började samlas till egna möten i hemmen och skolhusen, då Falk och andra predikade. De fingo snart besök af missionspredikanter från andra håll, såsom Sanngren, Lindell, John Peterson och Björk, Wedin och Bodin. Vid dessa besök blefvo många omvända till Herren och kommo

IOWA

FÖRSTA MISSIONSKYRKAN I DES MOINES

NUVARANDE KYRKAN I DES MOINES

med i verksamheten. Deras första predikant var emellertid John Peterson i Des Moines, som lofvade att taga sig af den späda hjorden och var dem behjälplig med att ordna verksamheten.

På sommaren eller hösten 1876 besökte John Peterson Lost Grove första gången. Sedan besökte han platsen rätt ofta. På alla dessa platser äro de många ännu, som "lifligt minnas hans kraftiga predikan och makalösa sång", såsom vår meddelare från Lost Grove, broder C. B. Johnson, beskriver det. Han lämnade Des Moines den 27 januari 1878 och flyttade till Nebraska, dit således hans senare verksamhetstid hör.

Efter Hedenschough kallades G. Norsen af missionsföreningen såsom predikant. Därvid bestämdes hans lön till fem hundra dollars per år. I slutet af oktober 1878 kom han från Sverige och var med på "centralbestyrelsens" möte i Moingona den 3—8 december, där han antog kallelsen. Hans verksamhet såsom predikant räckte dock ej länge, emedan han redan året därpå antog kallelsen till Des Moines såsom John Petersons efterträdare. Ehuru kort bäres den dock i tacksamt minne, "kanske mest af de fyra konfirmander, som hade förmånen att mottaga bibelundervisning af honom", säger C. B. Johnson, hvilken redan såsom en femtonårig gosse med hela sitt hjärta var med i verksamheten i sin hembyggd och ger de gamla missionsvännerna, "fäder i Kristus" och "hans bästa vänner" såsom han kallar dem, det varmaste erkännande för deras ömhet mot honom och andra unga. Äfven Norsens senare verksamhet faller inom Nebraska. Han är nu hemgången.

I slutet af sjuttio-talet synes verksamheten hafva varit särdeles liflig. Till missionsmötena kommo vänner från när och fjärran. Till synodalmötet, som hölls i Swede Bend 1877, kommo missionsvänner från Des Moines åkande i sina stora godsvagnar. "Behofvet att höra var stort och glädjen var stor", säger vår meddelare, gamle C. A. Bygel. Det hände, fortsätter han, att vid sådana stormöten vi fingo besök ända från Vista, Minn., och vi reste själfva långa vägar för samma ändamål.

Efter Norsen kallades J. F. Gillberg till föreningens predikant med Swede Bend, Pilot Mound och Lost Grove såsom sitt särskilda fält. De hade då ännu ingen kyrka på någon af dessa platser utom i Swede Bend. För det mesta höllos mötena därför i hemmen eller i skolhusen. För öfrigt var respredikantens kallelse så fri, att han fick fara hvart han ville, bara han tillsåg de nämnda platserna med ett besök hvar tredje söndag på hvardera platsen.

PREDIKANTER I IOWA

O. F. DAHLBERG

PETRUS JOHANSON

C. J. ANDREWS

C. V. ANDERSON

C. SWANSON

J. A. AXELSON

A. F. YOUNGDALE

HENRY EK

OSCAR WENSTRAND

C. O. ISAKSON

J. E. WEDIN

JOHN NELSON

RENIUS JOHNSON

AUG. POLSON

L. W. A. BJÖRKMAN

J. P. OHLEN

ADOLPH ANDERSON

J. H. HANSON

J. H. HEDSTRÖM

A. G. JOHNSON

Han var icke häller sen att begagna sig af denna frihet att besöka nya platser. Det var, såsom han säger själf, "hans lif". Och sannt är hvad han tillägger, att den tiden alla predikanter egentligen voro respredikanter, äfven de som till namnet voro stationerade på en plats.

I Lost Grove predikade Gillberg första gången den 2 november 1879 och verkade sedan i distriktet med framgång och välsignelse i fem och ett halft år. Under den tiden kommo ganska många till lif i Gud, af hvilka somliga redan fått gå hem i frid. Då Gillberg slutade sin verksamhet, blef C. B. Johnson hans efterträdare först på hela fältet, sedan i Lost Grove och Harcourt och slutligen, sedan själfständig församling bildades på sistnämnda plats 1888, endast i Lost Grove. Han flyttade sedan såsom bekant till Des Moines, där han blef Norsens efterträdare, och bor fortfarande kvar i sin hembygd.

Till dem, som på sjuttio-talet verkade med mycken framgång i Iowa hör äfven A. Hallner. Han besökte Lost Grove senvintern 1876, således tidigare än John Peterson, och genom hans predikan väcktes åtskilliga till besinning om sin själs frälsning. Af ännu större omfattning blef hans verksamhet i Fremont. Dit kom han på kallelse till det första missionsmötet, hållet där, den 28 januari 1878, och det egendomliga är, att han var den ende predikanten, som kom. En härlig väckelse utbröt, som varade hela vintern, och många lämnade sig åt Herren. Själfva missionsmötet varade en hel månad med två möten hvarje dag. Väckelsen var så kraftig, att den berörde till och med sådana personer, som icke voro närvarande vid mötena. Därigenom nedbröts det stora motstånd, som förut fanns, så att man icke mer hörde talas om villfarelser utan det talades med respekt om församlingen och verksamheten. Från den tiden växte församlingen både i antal och kraft. Hallner stiftade en söndagsskola, för hvilken en Alfred Wenstrand blef den förste föreståndaren. Bland andra som omvändes vid dessa möten voro John Wenstrand och bröderna Alfred och F. O. Hultman. Den förstnämde blef den 26 oktober 1878 kallad att predika Guds ord för församlingen. Denna kallelse lydde: "Beslutadt, att församlingen kallar broder John Wenstrand att dela ordet ibland oss tills vidare, med samma frihet som en ordinerad lärare och att aflöningen blifver frivilliga gåfvor efter kärlekens villiga lag och utfaller hvar tredje månad". Från denna församling hafva ganska många predikanter utgått i verksamhet, såsom G. A. Falk och C. J. Falk, bröderna Alfred Hultman och F. O. Hultman, C. Youngberg, C. O. Sundqvist och Nels Franzen.

En man, som gjort sig högt förtjänt om missionsverksamheten särskildt i Fremont och Red Oak, är John P. Peters. Han kom till Amerika 1871 och vistades en kort tid i Princeton, Ill., hvarefter han flyttade till Fremont, där han hade många intima vänner från Sverige, hvilka kallade honom att hålla svensk hvardagsskola, hvilket arbete han med trohet och nit utförde. Under tiden predikade han också här och där i hemmen till välsignelse. Till Red Oak kom han 1872 och kan med rätta sägas vara grundläggaren af församlingen där. Samma år han kom, började han leda möten i hemmen. Såväl han som hans vänner voro då medlemmar af den lutherska församlingen, men kort därpå gingo de ut och köpte ett litet boningshus, som de inredde till kyrka. Peters var en god predikant. För öfrigt gjorde han icke mycket väsen af sig utan var en af de stilla i landet, älskad af alla. Han afsomnade i Red Oak 14 februari 1909.

Äfven C. M. Youngqvists verksamhet tillhör på sjuttio-talet Iowa. Han var en af de första, som besökte Sioux City, Pomeroy och andra platser och verkade under en följd af år såsom pastor för församlingarna i Fremont och Stanton, hvarefter hans verksamhet öfverflyttades till andra fält. Såsom vice ordförande i Missionssynoden och för öfrigt genom sitt varma inlägg i dagens stora frågor utöfvade han ett inflytande, som icke är begränsadt till något visst distrikt utan tillhör oss alla gemensamt. Af mer lokal natur var verksamheten af sådana bröder som A. Noren i Stanton och L. Larson i Pomeroy. På den förstnämnda af dessa platser bildades missionsförsamling den 5 april 1879. Församlingens förste predikant var den förut omnämnda N. G. Franzen. Senare nedlade A. Noren där många år af trogen verksamhet. På sistnämnda platsen är verksamheten äldre. Där hölls den första predikan 1870 af Magnusson. Året därpå predikade pastor Malmberg från Dayton. Och såsom en följd af denna verksamhet bildades en luthersk församling den 3 mars 1873. Söndagsskolverksamheten upptogs följande år. Den första missionspredikanten, som besökte platsen, var L. Lindqvist. Han kom dit 1879 och besökte platsen regelbundet efter nyåret 1880. Bland bröder, som tidigt verkat på platsen, må nämnas A. L. Anderson, Salomon Johnson och i synnerhet L. Larson, som kom till Pomeroy i augusti 1881 och upptog verksamheten där. Då fanns det endast fyra troende familjer, och då missionsförsamlingen bildades 1882 hade dessa ökats till femton personer. Larson fortsatte

MISSIONSKYRKOR I IOWA

STANTON
ODEBOLT

SIOUX CITY
HARCOURT

RED OAK

sitt trogna arbete på denna plats, tills han hemkallades 23 januari 1904.

Församlingen i Sioux City bildades af professor C. Anderson den 20 september 1873 med 28 medlemmar. Det skedde i ett hus, som då användes såsom stadens rådstuga. Liksom i Des Moines är missionsförsamlingen den första svenska församling på platsen. En tvist uppkom efter församlingens bildande rörande anslutning till Missionssynoden eller till Augustana. Då flertalet bestämde sig för den förstnämnda, utgingo några, som voro där- emot, och bildade den första augustanaförsamlingen på platsen. Första kyrkan byggdes af missionsvänner och baptister tillsammans 1882, men senare köpte missionsvännerna ut baptisterna. Bland predikanter, som tidigast verkade med stor välsignelse och framgång, må nämnas i synnerhet F. O. Hultman.

Första uppbyggelsemötet i Ottumwa hölls i rådhuset på våren 1869, då ungefär ett dussin svenskar samlades, för hvilka en troende lekman, August Johnson, föreläste ur Pietisten. Denne broder lefver ännu och är medlem af missionsförsamlingen. Bland bröder, som tidigast besökte platsen, må nämnas G. Wiberg, C. A. Falk, J. Holmqvist, C. Berggren, A. L. Anderson och K. Erixon. Församlingen bildades 1880 med 20 medlemmar.

I Keokuk hölls, så vidt de gamla kunna minnas, den första offentliga predikan i juni 1869. De samlades då i en tysk luthersk kyrka, som lånades för ändamålet. Där fortsattes mötena en tid på söndagseftermiddagarne. Sedan hyrdes en sal och ännu senare ett gamamlt kapell, som tillika användes såsom lokal för folkskola. Dessa möten leddes af en skomakaremästare Gustafson. Såsom en egendomlighet må nämnas, att församlingen 1887 antog ett beslut, att sådana, som ansågo det vara orätt att hafva sina namn inskrifna i en bok, ändå skulle anses såsom medlemmar, om de i sitt lif visade, att de hörde Herren till och bidrogo till församlingens verksamhet.

Keokuk har ett kyrkohistoriskt intresse för missionsvännerna bland annat därför att det var där Missionssynoden bildades. Det skedde den 22 maj 1873. Församlingen ingick då i denna synod. Senare, 1876, omorganiserades den och ingick med ett delvis ändradt namn till Ansgarisynoden. Detta föranledde en splitt-ring och bildandet af en ny församling, som också byggde en kyrka och anställde en predikant. Denna verksamhet upphörde dock om ett par år och kyrkan sålldes till metodisterna. 1882 tillhörde församlingen igen Missionssynoden och kvarblef där, tills Förbun-

det bildades, då den med andra missionssynodens församlingar slöt sig dit.

Ett annat kyrkohistoriskt minne i Keokuk i missionsvännernas historia är missionsinstitutet, upprättadt där af professor C. Anderson. Det står ännu kvar, men skolan flyttades redan 1875 till Knoxville. Missionsinstitutet inrymde också ett tryckeri, där bland annat tidningen Sions Banér och det säges äfven de första numren af Missionsvännen trycktes.

I Burlington, där såsom vi redan nämt svenskarnes inflyttning

AFSOMMADE

L. LARSON
(Dog 23 jan. 1904)

G. J. LUNDGREN
(Dog 3 sept. 1897)

J. P. PETERS
(Dog 14 feb. 1909)

WILLIAM PIERSON
(Dog 5 juli 1903)

daterar sig till 1850 och där svenskarnes antal för närvarande räknas vara 3,000, bildades en luthersk församling redan 1859, en metodistförsamling samma år och en baptistförsamling året därpå. Men missionsverksamheten började först 1885, då några missionsvänner från Sverige anlände, hvilka samlades här och där i hemmen till uppbyggelse. John Wenstrand, som då var predikant i Keokuk, besökte platsen och predikade för vännerna, så ofta hans tid medgaf. Först sammanslöt sig vännerna till en missionsförening utan stadgar, och den 29 augusti 1887 bildades den

svenska evangeliska missionsförsamlingen. Svenskarnes utflyttning till W. Burlington föranleddes däraf att järnvägsbolaget dit förlade sina verkstäder 1884. Bland dem, som flyttade dit, voro några missionsvänner och metodister, som började hålla söndagskola och samlas till möten i husen. Dessa möten leddes af Gustaf Palmqvist, numer bosatt i Michigan, och Alfred Sandin. John Wenstrand kallades strax därpå att göra vännerna predikobesök samtidigt med besöken till Burlington. Församlingen bildades den 15 augusti 1887.

Vid nyåret 1883 hölls det första missionsmötet i Odebolt. Bland de första, som predikade där, må nämnas J. F. Gillberg och L. Larson samt flera predikande lekmän, såsom i synnerhet J. M. Larson, hvilken ännu tillhör verksamheten. Först att predika Guds ord för svenskarne i Centerville var en augustinapastor vid namn Bentson. Den, som nedlade det grundläggande arbetet i missionsvännernas verksamhet, var C. A. Falk. Senare kommo A. P. Rosen och S. Lundeen. De, som bröto mark i Albert City voro icke besökande predikanter utan missionsvännerna på platsen, sådana som Gust Nelson och Anders Englund. "Norr om Red Oak" kallas en missionsplats, där verksamhet upptogs så tidigt som 1879 af en broder K. F. Larson. Fort Dodge har den yngsta verksamheten inom distriktet. Den börjades omkring 1896 genom besök af sådana predikanter som Ernest Lindholm, Youngberg, L. Larson och August Peterson. I synnerhet den förstnämnda har nedlagt ett stort grundläggande arbete på platsen. Och det var genom hans inflytelse till stor del som församlingen bildades, den 28 april 1896.

Den närvarande distriktsföreningen bildades den 13—16 november 1885 på ett möte i Des Moines, med Em. Berg såsom ordförande, A. Noren såsom vice ordförande, A. Larson såsom sekreterare och John Wenstrand såsom kassör. Jämte dessa voro C. B. Johnson, C. M. Youngquist, C. Berggren och andra predikanter närvarande. Distriktsföreningen börjades på så fria grunder, att de närvarande fripredikanterna sade, att på en så vid plattform kunde de också vara med. Föreningen hade fyra uppbyggelsemöten om året. Bland de äldsta respredikanterna må nämnas Löfdal, August Peterson, C. O. Sundqvist, A. Larson, Ernest Lindholm, K. J. Blom, Wm. Pierson och C. B. Johnson. Desutom reste också de andra predikanterna såsom A. Noren och C. M. Youngquist flitigt. Ibland voro de ute på fältet månader i sänder. När hälst föreningens kassa blef tom, måste predi-

kanterna fara ut och tigga, och då icke balansen vid årsmötet var för stor, lade de ihop och betalade den. Jag minnes, säger A. Noren, vår meddelare, huru broder Heggen nästan med tårar i ögonen bad oss att icke göra så. Predikanterna voro den tiden glada åt hvarandra. Det var roligt att träffas. Fattiga voro vi alla, men lyckliga i Herren. Bland yngre respredikanter må nämnas P. A. Ström, Gust Bengtson, Henry Ek och Joel Ohlén.

Föreningen har på fältet 27 församlingar och 34 missionsplatser och 28 predikanter. Föreningen bidrager regelbundet till ett par små församlingars underhåll. En åttasidig missionstidning, kallad Iowa Missionstidning, utgifves såsom föreningens organ. Föreningen inkorporerades den 16 juni 1908 i Des Moines, då

FÖRSTA MISSIONSHUSET I MINNEAPOLIS

nya stadgar antogos och namnet blef: Iowa Svenska Evangeliska Missionsförening. För närvarande planeras upprättandet af ett barnhem.

5. Nordvästern

De första kristna, som i vårt fädernesland kommit i beröring med den där uppblomstrande frikyrkliga verksamheten och som bosatte sig i Minnesota, anlände hit år 1868, en och annan möjligen före den tiden. Nämda år finna vi emellertid några af dessa troende i Lake City, Red Wing, St. Paul och Minneapolis samt äfven i Kandiyohi county. Under de närmaste följande åren anlände flera af deras trosfränder, hvilka bosatte sig i dessa städer eller ock på landsbygden i Goodhue, Chisago, Isanti, Meeker,

Renville, Kandiyohi, Swift och Pope counties. Dessa kristna voro dock ännu jämförelsevis få och dessutom mycket skingrade. År 1870 fanns det sannolikt mindre än 100 missionsvänner i hela staten, och de, som funnos, voro allmänt inskrifna i de lutherska församlingarna.

De första andliga sammankomster, som dessa troende höllo, voro små och anspråkslösa samt afsedda för enskild uppbyggelse. I Red Wing börjades sådana möten hållas år 1868. Ungefär samtidigt, eller kanske något tidigare, började liknande möten hållas i Mamre, Kandiyohi county, under John Rodmans ledning. Äfven i St. Paul höllos samma år liknande sammankomster. Stu-

ANDRA MISSIONSHUSET I ST. PAUL

derande J. Anjou, sedermera lärare vid skolan i Knoxville, Illinois, samt O. P. Berggren, som längre fram verkade som predikant, voro de egentliga ledarne för dessa möten. En missionsförening bildades äfven, hvilken dock sedermera upplöstes och medlemmarna förenade sig till en tid med den lutherska församlingen i staden. Äfven i Minneapolis höllos sådana sammankomster, och Anjou besökte platsen och predikade för de troende, som där samlades. På detta anspråkslösa sätt och på flera skilda platser samtidigt började missionsvännernas verksamhet i vår stat.

De första predikanterna bland missionsvännerna i Minnesota förutom de redan nämnda bröderna voro J. G. Sjöqvist, J. P. Rodberg och P. Undeen. Pastor Sjöqvist anlände från Sverige

till Kandiyohi county år 1867. Med undantag af ett par år, då han vistades i Illinois, har han varit bosatt i Minnesota och har där nedlagt ett betydelsefullt banbrytningsarbete, först i Kandiyohi county och sedan i Dassel, trakterna däromkring samt andra platser. Han har varit i verksamhet inom vår stat i fyra tiotal år och är den ende missionspredikanten, som haft en så lång verksamhetstid på vårt fält. Pastor J. P. Rodberg, som fick sluta sina dagar år 1907, anlände från Sverige år 1869. Redan följande år slog han sig ned i Maple Ridge tillsammans med andra nybyggare, bland hvilka han upptog verksamheten och fortsatte att predika Guds ord under årens lopp. Han uppoffrade sig ganska mycket för att bringa evangelium till sina landsmän i Isanti county. Pastor P. Undeen flyttade från Rockford, Illinois, till West Lake, Swift county, Minnesota, år 1870. Därute bland nybyggarna verkade han i omkring tre år, hvarefter han bosatte sig i Lund, Wisconsin. Jämte dessa våra banbrytare, som voro bosatta inom staten, gjorde flera andra predikanter från andra stater vidsträckta missionsresor i Minnesota under början af 1870-talet. Bland dessa voro J. M. Sanngren, P. Wedin, C. A. Björk, C. J. Magnuson och John Peterson.

Den första församling, som organiserades af dessa frikyrkligt intresserade kristna, var en församling vid West Lake, Swift county. Den bildades 1870 under pastor P. Undeens ledning, men den blef dock sedermera upplöst. Missionsförsamlingen i Salem, Kandiyohi county, blef organiserad år 1871 och är den äldsta missionsförsamlingen inom staten. Församlingen i Red Wing organiserades 1874. Kort därefter samma år bildades missionsförsamlingen i St. Paul och på hösten 1874 bildades en missionsförsamling i Minneapolis, den nuvarande Tabernakelförsamlingen.

Den lilla predikantkåren i Minnesota fick med tiden en välbehöflig förstärkning. Under åren 1875—1876 verkade pastor C. M. Youngquist i St. Paul och Minneapolis, under det han samtidigt idkade studier i förstnämnda stad. Därefter flyttade han till Salem, Kandiyohi county. Till hans efterträdare i tvillingstäderna kallades pastor A. Lidman från Sverige. Han upptog verksamheten år 1877. Följande år anlände pastor A. Bryngelson från Sverige och upptog verksamheten i Isanti county, där en missionsförening då nyligen hade blifvit bildad, i hvilkens tjänst han inträdde. Pastor A. Sundberg, nu bosatt i Sverige, och pastor J. P. Grubb, hvilka båda hade verkat som kateketer inom

Augustana-synoden, öfvergingo vid denna tid till missionsvännerna. Något senare började äfven bröderna J. F. Gilberg, F. G. Häggqvist och E. Holmblad att predika evangelium och kommo snart i verksamhet som predikanter.

Under de senare åren af 1870-talet utvecklades missionsvännernas verksamhet i Minnesota ganska fort. En kraftig väckelsens ande förspordes bland folket. Predikantkåren hade ökat rätt anseeligt, och de flesta predikanterna voro ute på missionsresor en stor del af tiden. I detta missionsarbete fingo de röna

GRUPP AF GAMLA MISSIONSVÄNNER

L. M. JOHNSON
Duluth, Minn.

P. J. EDQVIST
Minneapolis Minn.

P. A. WINHOLTZ
St. Paul, Minn.

D. NORDSTRÖM
Braham, Minn.

A. SKOOG
St. Paul, Minn.

NELS SYLVANDER
Red Wing, Minn.

mycken uppmuntran. På sensommaren 1877 gjorde pastor E. Aug. Skogsbergh ett besök i Minnesota och predikade på flera olika platser, men förnämligast i St. Paul och Minneapolis. På sistnämnda plats kröntes hans arbete med enastående framgång. Stadens rymligaste lokaler måste användas för att tillmötesgå de skaror, som kväll efter kväll samlades för att höra evangelium. Följande år verkade äfven missionär F. Franson på olika platser inom staten. I Isanti county uppehöll han sig omkränig fyra månader. Genom hans verksamhet vunnos många själar för Her-

ren. Denna andliga besökelsetid fortsatte under åtskilliga år. Stundom syntes rörelsen afstanna, men så fortsatte den igen på andra platser. I Minneapolis pågick en synnerligt genomgripande andlig väckelse år 1883, hvilken tog sin början under pastor F. M. Johnsons verksamhet därstädes. Det är själfklart, att de äldre församlingarna förkofrades under dessa tider, och rätt många nya församlingar grundlades.

I Minneapolis upptog pastor Gustaf Törnqvist verksamheten i september 1880, sedan A. Lidman hade flyttat till New York. Törnqvists arbete kröntes med stor framgång. Men församlingen

TABERNAKLET I MINNEAPOLIS

skulle icke länge få behålla den begåfvade och afhållne läraren. Redan 1882 hemkallades han till den eviga hvilan. I januari 1884 flyttade pastor E. Aug. Skogsbergh till Minneapolis och upptog verksamheten därstädes. Andra predikanter, som vid denna tid eller något senare började verka på vårt fält voro C. W. Boqvist, Red Wing, J. W. Carlson, Stillwater, Th. Söderström, St. Paul, P. E. Dillner, Duluth, G. Staaf, Kanabec county, K. A. Isakson, Buffalo, John Johnson, Johannes Stening och kanske någon annan.

Den 27 november 1884 på ett möte, hållet i Dassel, Minnesota, bildades Svenska Kristna Missionsföreningen i Nordvästern,

PREDIKANTER I NORDVÄSTERN

A. W. FRANKLIN

G. E. ELLSTRÖM

J. E. WRETLING

A. P. SJÖDAHL

AUG. BRYNGELSON

C. V. BOWMAN

HENRY SÖDERHOLM

A. SUNDBERG

C. W. BOQVIST

C. G. JOHNSON

A. SJÖBERG

J. P. GRUBB

M. THORNBERG

EMIL LARSON

A. E. PALMQUIST

CONST. OLSON

JOHN ROOD

J. G. SJÖQVIST

F. O. KLING

GUSTAF STAAF

vanligen kallad Nordvästerns Missionsförening. Frågan om bildandet af en sådan förening hade dessförinnan dryftats något på ett möte i Minneapolis och förberedelser hade blifvit gjorda för dess förverkligande. Vid nämnda möte i Dassel voro åtta församlingar representerade. Flera andra församlingar voro äfven inne för saken, ehuru ej representerade vid mötet. Föreningens första ordförande var A. Sundberg, dess sekreterare K. A. Jonson, dess kassör F. G. Häggqvist. Föreningens mål var att verka för sjä-lars frälsning och evangeliu utbredande i Nordvästern samt för bibliskt församlingslif. Dess fält utgjordes ursprungligen ej blott af Minnesota. Dess gränser voro nästan lika vidtomfattande

TABERNAKLET I ST. PAUL

som föreningens namn. Man inneslöt Montana, Dakota, Canada och västra Wisconsin jämte hela Minnesota. Men i den mån svenskar bosatte sig inom dessa olika distrikt och missionsverksamheten utvecklades, befanns det vara mera praktiskt att hafva mindre föreningar inom de olika staterna. Sålunda har Nordvästerns missionsförenings fält nu blifvit begränsadt till staten Minnesota, norra Red River dalen undantaget. När föreningen organiserades, kallades pastor J. G. Sjöqvist att verka i föreningens tjänst. Men då han ej kunde antaga kallelsen, vände man sig till K. A. Johnson. Äfven han besvarade kallelsen nekande. Slutligen antog pastor A. Sundberg kallelsen och blef sålunda föreningens första resepredikant.

PREDIKANTER I NORDVÄSTERN

G. ANDERSON

P. G. FALLQVIST

H. ALMQVIST

C. M. JOHNSON

O. PALMBERG

C. V. S. ENGSTRÖM

C. J. NYGREN

E. V. BJÖRKLUND

OSCAR JOHNSON

S. ARNQVIST

M. N. WIKHOLM

K. E. FORSELL

E. M. FLORELL

NATH. FRANKLIN

P. A. STRÖM

CARL OLSON

P. LINDH

P. B. VELLANDER

G. T. NELSON

GUST JOHNSON

Vid föreningens första årsmöte i Minneapolis den 8 juni 1885 beslutades att begära anslutning till Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika, hvilket verkställdes vid Missionsförbundets första årsmöte i Princeton, Illinois, i september 1885.

Ehuru Missionsföreningens mål var att verka förnämligast bland våra landsmän inom Nordvästern, gjorde den dock under åren 1888—1890 ett försök att bedrifva mission bland indianerna vid Mille Lacs Lake. Den underhöll för en tid en missionär J. A. Ekman, som verkade bland dem, hållande skola bland barnen och på annat sätt utöfvande kristligt inflytande på fältet. Ett skol- och missionshus uppfördes. Men regeringen arbetade vid denna tid på att flytta därvarande indianer till reservationen

KYRKOR I MINNEAPOLIS

GETHSEMANEKYRKAN
(N. Minneapolis)

SALEM KYRKAN
(N. E. Minneapolis)

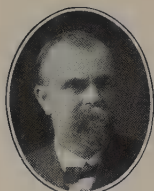
White Earth, hvilket förhållande gjorde det omöjligt att fortsätta missionen på denna plats. Äfven andra svårigheter gjorde, att detta missionsarbete slutligen uppgafs.

Under de senare åren har föreningen ägnat sig uteslutande åt missionsarbetet bland våra egna landsmän och har nedlagt ett kraftigare arbete i den riktningen än tillförne. Den har haft två eller tre predikanter i verksamhet oafslåtliga och därjämte i finanssiellt afseende understödt åtskilliga smärre församlingar.

I december 1884 började pastor Skogsbergh utgifvandet af en ny kristlig-politisk veckotidning i Minneapolis, kallad Svenska

Kristna Härolden, nu Veckobladet. År 1886 började han äfven utgifvandet af en svensk söndagsskoltidning, Söndagsskol-Vännen, hvilken utgafs två gånger i månaden. Omsider blef ett aktiebolag bildadt, som tog dessa tidningar om hand och fortfarande

PREDIKANTER I NORDVÄSTERN

F. U. SANDELL

CARL O. NELSON

HERMAN CARLSON

ARVID ÖSTLING

A. N. OSTERHOLM

C. O. PETERSON

J. ORMAN

E. M. PERSON

S. E. ROSLIN

THEO. J. PAULSON

AUG. VIDLOFF

C. BORCLIN

THEO. STEINERT

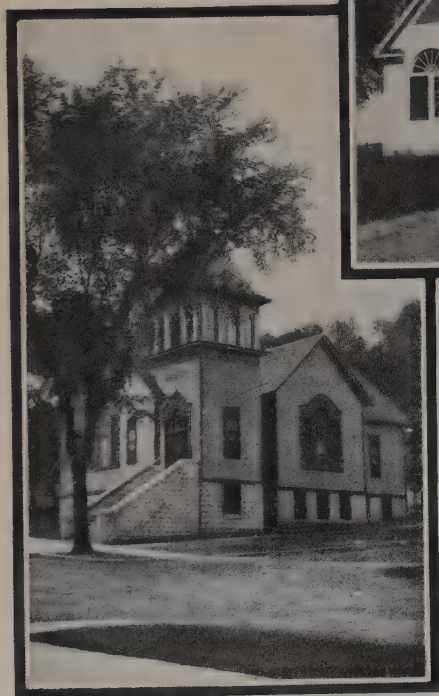
utgifver desamma. Detta tidningsföretag har haft sin stora betydelse för verksamhetens utveckling, i det att därigenom vår verksamhet blifvit känd och mycken sund läsning blifvit utsänd bland våra landsmän både nära och fjärran.

Under hösten 1884 började pastor Skogsbergh äfven bedrif-

va skolverksamhet i Minneapolis. Många immigranter från Sverige hade anländt till staden under de närmast föregående åren, och immigrantströmmen hade ännu långt ifrån afstannat. För att gifva dessa nyankomna landsmän ett tillfälle att lära landets språk

MISSIONSKYRKAN
Salem, Kandiyohi Co. Minn.

MISSIONSKYRKAN
Red Wing, Minn.

och förbereda sig för det praktiska lifvet var det han började detta skolföretag. Äfven afsåg han att gifva kristen ungdom, som så önskade, tillfälle att blifva mera hemmastadda i bibliska ämnen. Skolan var till en början mycket anspråkslös, klasserna höllos un-

der första terminen i Skogsberghs eget hem. Under denna termin voro 19 elever inskrifna och 13 af dessa höllo på under hela terminen. Ett växande intresse för skolan förmärktes bland folket, och elevantalet ökades med hvarje år. Som Misionsförbundet ämnade upprätta en egen skola, erbjöd pastor Skogsbergh nämnda Förbund att öfvertaga den skola han upprättat i Minneapolis. Detta anbud antogs vid Missionsförbundets årsmöte 1891, och skolan öfvertogs af Missionsförbundet på hösten samma år. Professor D. Nyvall blef skolans föreståndare, och skolarbetet syntes blomstra mer än tillförne. Efter många underhandlingar med afseende på en lämplig plats för uppförandet af en skolbyggnad, beslutade emellertid Misionsförbundet att flytta skolan till Chicago, hvilket verkställdes 1894. Pastor Skogsbergh var på det högsta emot, att den skola han grundlagt skulle flyttas från Minneapolis, följaktligen började han genast göra förberedelser för att fortsätta skolverksamheten i Minneapolis. Sålunda öppnades Northwestern College i Minneapolis samma höst, som Förbundet öppnade skolan i North Park, Chicago. Denna skola har under åren gjort växlande erfarenheter. Tillslutningen af elever har varit ganska tillfredsställande, men emedan skolan varit i saknad af lämplig skolbyggnad och dessutom icke haft det finansiella understöd den behöft, har arbetet icke kunnat bedrivas med synnerlig framgång. År 1905 organiserades en skolförening, i syfte att om möjligt skaffa skolan ett permanent hem. Denna skolförening har nu lyckats inköpa en välbelägen skolplan och har dessutom omkring 7,000 dollars för en byggnadsfond. Dessa tillgångar har nämnda skolförening erbjudit till Nordvästerns Missionsförening, på villkor att den upptager skolarbetet och inom en icke aflägsen framtid uppför en skolbyggnad. Detta erbjudande föreligger vår Missionsförening till afgörande vid dess årsmöte i maj 1910.

På Nordvästerns Missionsförenings fält i Minnesota, ej inberäknande Norra Red River dalen, finnas 86 församlingar, som samverka med föreningen. Af dessa äro 53 anslutna till Missionsförbundet. I dessa 86 församlingar finnas i det närmaste 5,000 medlemmar. I söndagsskolorna äro omkring 4,500 barn inskrifna. Det finnes 79 kyrkor med ett sammanlagdt värde af omkring 337,000 dollars. De hafva tillsammans omkring 19,000 sittplatser, och gudstjänsterna besökas om söndagarna af omkring 15,000 personer. Det finnes på vårt fält endast 19 församlingar, som hafva predikantboställe. Det sammanlagda värdet af dessa belöper sig till omkring 40,000 dollars. I ofvanstående uppgifter

äro icke inberäknade sådana församlingar, som sympatisera med Frikyrkan eller "Sällskapet", ej håller äro de svenska kongregationalistförsamlingarna inberäknade. De senare äro dock i flesta fall intresserade i vår förenings verksamhet, mottaga våra respre-

AFSOMNADE

J. L. SUNDEEN
(Dog 17 aug. 1901)

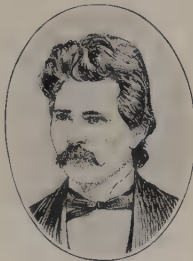
JOHN RODMAN
(Dog 15 okt. 1908)

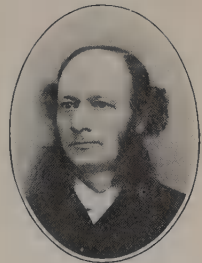
O. P. BERGGREN
(Dog sept. 1888)

J. P. RODBERG
(Dog 19 okt. 1907)

G. E. TÖRNQVIST
(Dog 30 mars 1882)

JOHANNES STENING
(Dog 6 jan. 1896)

J. FORSBERG
(Dog 1 mars 1905)

CARL W. HOLM
(Dog 23 okt. 1907)

A. G. PETERSON
(Dog 4 dec. 1896)

dikanter och understödja dem lika hjärtligt, som om de vore anslutna till Missionsförbundet. Jämte de redan omnämnda församlingarna ha vi på vårt fält nära 70 missionsplatser af större eller mindre betydelse. På 25 af dessa hållas söndagsskolor, och om-

kring 600 barn bevista desamma. Våra resepredikanter bruka äfven besöka vissa platser i norra Dakota, men dessa äro ej upptagna i ofvanstående uppgifter.

Vår verksamhet i Minnesota är öfvervägande en verksamhet bland landtbor. Mer än halfva antalet af kyrkorna äro belägna i landsorten, och ett stort antal af de öfriga finnas i smärre städer och stationssamhällen, hvilka besökas förnämligast af landtbor.

De största landtförsamlingarna äro: Salem, Kandiyohi county, Triumph, Martin county, och Vista, Waseca county. Den kraftigaste verksamheten bedrifves dock i de stora städerna: Minneapolis, St. Paul och Duluth. Ofvanstående uppgifter äro mycket konservativa.

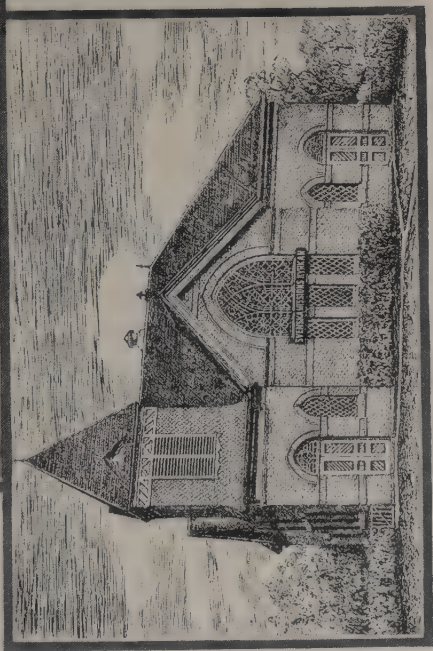
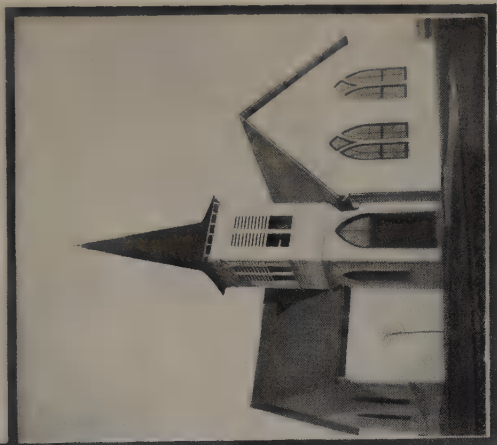
Den glädjande framgång, vår verksamhet rönt under år som gått, är delvis resultatet af ett tråget arbete under bön och tro. Såväl predikanterna som andra kristna i våra församlingar hafva gjort sin insats. Betydelsen för verksamheten af sådana gåfvor som Nels Frykman och A. L. Skoog böra vi icke håller under skatta. De hafva genom sina bidrag af andlig sång och musik fått glädja och inspirera, icke blott verksamheten på vårt eget fält utan äfven hela Guds församling bland vårt svenska folk. Först och sist böra vi dock gifva Gud äran, ty det är hans verk och icke vårt. Låtom oss äfven ödmjukt böja oss inför honom och bedja om hans välsignelse öfver vår gemensamma verksamhet i fortsättningen.

6. *Nebraska*

För femtio eller sextio år sedan voro de stora nebraskaslätterna okända för våra svenska inflyttare och buro ännu i det stora hela vildmarkens prägel. Indianerna jagade ostörda på sina fäders jaktmarker och skockar af bufflar betade i det ymniga gräset i fred, utom då de jagades af de dånande prärieeldarna, som svepte öfver slätterna. Hvem kunde då drömma om att denna vilda natur så snart skulle vara förvandlad snart sagdt till en lustgård? Så har emellertid skett, och i det arbetet hafva de svenska nybyggarna gjort en betydlig insats.

Bland dessa tidigare inflyttare voro också några på Jesus troende, hvilka hungrade efter Guds ord och hade behof att samlas till uppbyggelse med andra likasinnade. De bodde visserligen att börja med vidt spridda och visste litet eller intet om hvarandra. Men snart blefvo de bekanta och begynte samlas här och där i torfhyddorna, bådo och prisade Gud af hjärtans lust, tacksamma

MISSIONSKYRKOR I NEBRASKA OCH COLORADO

DENVER, COLO.

MEAD, NEB.

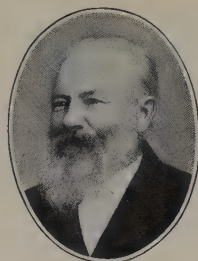
"MOSEBACKE"

att de i detta fjärran land funnit en plats, som de kunde kalla sin, äfven om de ännu bodde under torftak. De gamla tala ännu i dag med förtjusning om den tiden. Ofta hör man dem säga: "Då hade vi tid att komma tillsammans och tillbedja Gud och kunde, om det gällde, gå till bönestunden en hvardag från arbetet på åker och äng". Nu, tillägger vår meddelare, bo dessa nybyggare icke längre i torfhus utan i ståtliga hus i villastil. Men hvar äro de, som förr så troget besökte bönemötena? Somliga hvila under torfvan, andra äro fortfarande med, några orka högst säl-

NEBRASKA

P. J. MELANDER
Omaha

L. MARTINSON
Swedeburg

C. E. SJÖGREN
Omaha

NELS ERICKSON
Lazarettsförest.
Omaha

lan gå med till mötena och synas mogna fort för den eviga vilan.

Medlet, som Herren använde till att uppsöka de äldsta nybyggarna och bistå de spridda nådebarnen, var den för många välbekanta brodern Magnus Nyman, som då var i sin ungdoms och krafts dagar och brann af nitälskan för missionens heliga sak. Han försakade och led mycket och var för det mesta utan timlig ersättning. Visserligen erhöll han någon gåfva ibland, men de flesta af nybyggarna voro själfva fattiga, så att de hade icke mycket att gifva. Emellanåt hade detta Herrens vittne knappt

skor på fötterna under sina vandringar genom nybyggena. Stundom var han ock i lifsfara, ty fienderna till evangelium voro hätska och verksamma. Men intet kunde hindra Nyman att fortsätta i mästarens tjänst. Han gick från hus till hus och vittnade om Guds lamm. De troende blefvo uppmuntrade och stärkta i tron, och syndare blefvo frälsta. Endast Herren kan rätt uppskatta och värdera denne banbrytares arbete i dessa trakter.

År 1875 reste tvänne bröder, Sjögren och Edgar, från Omaha till Des Moines, Iowa, för att tala med pastor J. A. Peterson därstädes och få veta, om han möjligen ville besöka Nebraska. De återvände glada i hägen med budet: "Peterson

MISSIONSKYRKAN I OMAHA, NEB.

kommer". Han kom enligt löfte och besökte flera platser i Saunders county, Omaha och på Nymans inrådan trakten omkring Oakland och därefter Hamilton, Phelps och Harlan counties. Han var då kraftig och eldig som få, och segrar vunnos i Herrens namn. De troende sågo en morgongryning. Ett gny förspordes här och där bland de torra benen. I Saunders county verkade den tiden broder A. Hallner till mycken fromma för Guds riksak. Den heliga elden brann här och där.

I Polk county voro några på Herren troende, som insände en skrifvelse till ett synodalmöte i Knoxville, Ill., 1876, med begäran om predikant. Såsom svar på denna begäran ditsände Ansgarisynoden C. A. Falk samma år i juli månad. Han besökte

PREDIKANTER I NEBRASKA

EMIL BERGGREN

DAVID SWANSON

C. A. NELSON

FRITHJOF PETERSON

N. A. BLOMSTRAND

E. SKOGLUND

P. J. LINDBERG

JOHN LINDGREN

C. G. F. JOHNSON

OSCAR BOLANDER

O. W. BENGTSON

E. WALLIN

C. O. ANDERSON

K. FORSMAN

F. O. GUSTAFSON

C. A. TURNQUIST

G. D. HALL

F. M. TILLBERG

K. A. ISAKSON

CARL THELL

äfven omkringliggande platser med ordets predikan på samma gång han tjänade såsom fast predikant i Strömsburg, där församlingen bildats redan i juli 1874 och där det första missionshuset byggdes på hösten samma år. Virket till detta missionshus kördes ända från staden Seward, fyratio mil därifrån. År 1876 bildades församlingarna i Omaha, Malmo, Swedeburg och Salem nära Oakland. Verksamheten växte både utåt och inåt, om ock under tryck af fattigdom och umbäranden. A. N. Sweders var stationerad i Malmo, Hallner i Swedeburg och John A. Peterson ankom såsom lärare till Salem 1879, där han verkat under växlande erfarenheter i öfver 25 år.

Redan 1877 började man här och där tänka på och samtala

MISSIONSKYRKAN I SWEDEBURG, NEB.

om att få ett slags missionsförening till stånd. Efter några år utlystes ett möte, som skulle hållas i Saronville, Clay county, hos en broder Norling, just i det ärendet att bilda en missionsförening för att bättre kunna gemensamt verka Herrens verk samt för sammanhållning de troende emellan. En missionskonferens bildades således, stadgar och trosbekännelse antogos, men ingen inkorporation skedde, ehuru det samtalades åtskilligt äfven därom. Närvarande pastorer voro: G. Norsen, A. N. Sweders, John A. Peterson, P. Wedin, A. Hallner och John E. Swenson. Peterson valdes till ordförande, Hallner till sekreterare och Swenson till kassör. Man beslutade äfven, att de stationerade predikanterna skulle, så mycket som möjligt, resa omkring med evangelium på fältet.

I den mån folket inflyttade och Guds ord växte och bar frukt, uppstodo församlingar och grupper af troende här och där. Till Hamilton och Phelps counties var inflyttningen stark åren 1870—1875, i synnerhet från Illinois. På sistnämnda trakt, som den tiden kallades Wännersborg, organiserades en missionsförening

GRUPP AF PREDIKANTER

C. A. FALK

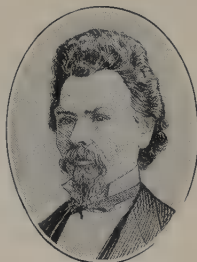
P. F. MOSTRÖM

O. M. NYMAN

JOHN E. SWENSON

C. J. MAGNUSSON

F. O. HULTMAN

JOHN THOMPSON

JOHN PETERSON

på ett möte utlyst den 3 februari 1877, ledt af J. Danielson, som också blef föreningens förste predikant. Han efterträddes af C. J. Magnusson. Bland andra, som betjänat församlingen, märkes den nu hemflyttade C. M. Youngquist, som kom dit den 18 april 1890 och stannade i nio år, då han kallades till Marielund. Hans

sista verksamhetstid tillhör således Wisconsin. I Phelps syntes det en tid som om missionsverksamheten skulle blifva den mest lofvande i landet. Men lekamliga motgånger lade sig i vägen och partistrider bröto ut, hvilka förtrampade och förhärjade den andliga jordmänen och lämnade den ofruktbar. Den första missionskyrkan i Phelps byggdes på det namnkunniga "Mosebacke". Detta namn gafs första gången åt kullen på lek af några bröder, bland dem H. Torell, hvilka besågo landet och tilltalades af platsens höga och fria läge, utan att de då tänkte att namnet skulle slå så djupa rötter och få en historisk betydelse bland missionsvännerna. Församlingen lefver och verkar fortfarande till välsignelse för många.

Utflyttningen till Hamilton county skedde hufvudsakligen från Chicago och Princeton, Ill., och Des Moines, Ia., hvarom man ännu påminnes genom de namn, som gifvits åt de olika nybyggerna. Den, som i synnerhet tog ledningen af utflyttningen, var Victor Rylander. Äfven pastor Skogsbergh var varmt intresserad däri. Dessa nybyggare lämnade icke sin bibel och sin tro bakom sig. De behöfde Gud och de behöfde hvarandra.

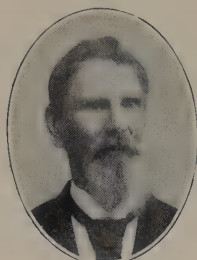
Redan så tidigt som 1879 besöktes de af flera predikanter, såsom Skogsbergh, L. L. Frisk, N. A. Sweders och andra. Mötena höllos att börja med i uthus eller jordkulor och senare i ett skolhus. Kommo inga predikanter, samlades de ändå och hade bönemöten, läste Pietisten och sjöngo Rutströms, Engelkes och Rosenius kärnfriska sånger. I början af åttio-talet hade verksamheten kommit därhän, att det bildades trenne församlingar, en i Chicago-nybygget, en i Siloa och en i Mamre. Af dessa tillhör endast den andra i ordningen formligen Förbundet. 1887 kallades C. M. Youngquist att verka bland svenskarna i Hamilton county. Han fortsatte därmed i tre år, då han antog kallelsen till "Mosebacke". Därmed upphörde samverkan mellan "friförsamlingen", såsom församlingen i Chicago-nybygget kallades, och församlingen i Siloa, hvilken sistnämnda byggde egen kyrka och kallade till sin predikant G. Norsen, som verkade där från 1891 till sin död, som inträffade den 23 mars 1900.

I juni månad 1888 hade missionskonferensen kommit i den ställningen, att den kunde kalla och utsända en respredikant. Brother A. N. Sweders kallades att resa, och lönen bestämdes till \$40.00 i månaden. Han reste, så länge krafterna tillåto honom, ofta med egen häst och kärra. Norrut for han ända till Knox

och Madison counties och västerut ända till Colorado och Wyoming.

I Pine Bluff, Wyoming, bodde och verkade predikanten P. Gustafson, som senare blef missionsföreningens respredikant i

AFSOMNADE

A. J. EDGAR
(Dog 23 jan. 1904)

CARL SKOGSBERGH
(Dog 1 okt. 1900)

F. A. STABERG
(Dog 28 okt. 1902)

L. P. GUSTAFSON
(Dog 25 mars 1897)

A. N. SWEDERS
(Dog 29 jan. 1891)

J. B. LUNDIN
(Dog 1 maj 1908)

P. E. DILLNER
(Dog 25 mars 1896)

A. LUNDBERG
(Dog 29 mars 1905)

O. G. NORSEN
(Dog 23 mars 1900)

västern och slet ondt för Herrens skull. Sedan hafva följande bröder kortare eller längre tid tjänat såsom respredikanter: J. Qvist, P. J. Falk, H. Blom, A. Lundberg, Oscar Anderson, J. M. Tillberg, O. W. Bengtson, Henning Gustafson och A. W. Johnston.

På ett årsmöte i Fridhem, Saunders county, i januari månad 1889 ändrades missionskonferensens namn till: Svenska Evangeliska Missionsföreningen i Nebraska. Vid samma möte beslutades äfven, att församlingarna skulle genom valda ombud representera sig vid föreningens möten. Då hölls äfven det första enskilda predikantmötet, och grunden lades till en predikantförening med namnförteckning och upptagning af medlemmar. År 1907 inkorporerades missionsföreningen med stadgar och trosbekännelse under statens lagar till en fullkomligt lagenlig verksamhets kropp, solidariskt förenad med Missionsförbundet.

I missionens tjänst hafva också tvänne tidskrifter utgifvits,

SVENSKA MISSIONVÄNNERNAS LAZARETT, OMAHA, NEB.

Hemmissionären och Nebraska Missionsblad. I den förra voro alla predikanterna delägare och C. M. Youngquist var redaktör. Den utgafs från Omaha från och med år 1892. Den senare utgafs från Wausa 1902 och ägdes och redigerades af G. D. Hall. Båda voro uteslutande religiösa tidskrifter med församlingsnyheter från föreningens fält.

Predikantföreningen består för närvarande af 31 medlemmar. In- och utflyttningen af predikanter har under tiden varit ganska liflig med undantag af några fäder, som äga egna hemman och som än stå kvar på sin ursprungliga post, bidande det sista stora uppbrottet. Några af våra bröder hafva redan hemkallats, och deras grafvar äro hos oss. Bland dessa må nämnas:

A. N. Sweders, Carl Skogsbergh, G. Norsen, F. A. Staberg, P. Gustafson, C. M. Youngquist, J. B. Lundin och A. Lundberg, som saligt afsomnade på sin bröllopsdag.

Ifrån början af vår verksamhet på detta fält har söndagsskolarbetet uppmuntrats och för öfrigt arbetet bland de unga. Det har ock varit föreningens mål att så fort som möjligt tillsätta stående lärare på de olika platserna. Många nya och ändamålsenliga kyrkor hafva byggts och invigts till Guds boningar, där ordet rent och klart läres. Tjugu församlingar tillhöra formligen missionsföreningen och icke långt ifrån lika många, ehuru icke formligen anslutna, stå i ett vänligt förhållande till föreningen.

I början af verksamheten var den ekonomiska sidan svag. Utgifterna togo öfverhanden. Men på de sista femton åren hafva inkomsterna varit segervinnande. Utgifterna hafva i medeltal under de senare åren varit omkring ett tusen dollars om året. Rätt många platser hafva nämligen fått hjälp till predikanternas underhåll. I all synnerhet hafva församlingarna i östra delen af staten varit frikostiga mot missionsplatserna i västra Nebraska och i Colorado.

Till distriktets verksamhet hör också på sätt och vis de svenska missionsvännernas lazarett i Omaha. Denna verksamhet tog sin början i augusti 1905, då den nuvarande föreningen inkorporerades. Samma år inköptes lazarettets närvarande lägenhet i en af stadens vackraste delar. Den har, inberäknadt det nyuppförda hemmet för sköterskorna, ett fastighetsvärde af \$30,000. Lazarettets angelägenheter förvaltas enligt stadgarna af sju "trustees", som väljas vid föreningens årsmöten.

7. Kansas

Missionsverksamheten bland svenskarna, som slagit sig ned på Solrosstatens bördiga slätter, räknar sin början från 1870-talet.

Här och där funnos då i de nybildade samhällena en och annan, som älskade "Gud och hans sällskap, hans ande och ord samt bröders gemenskap vid nådens bord". På en del platser fanns ingen svensk församling, och där en dylik fanns var den ofta af sådan beskaffenhet, att de troende i allmänhet icke kunde sammansmälta med den. Dessa sökte därför så mycket begärligare hvarandras umgänge; ofta höllos i de små anspråkslösa nybyggarhemmen andliga sammankomster, där man sjöng och läste samt flitigt fröjdade sig öfver Guds nåd i Kristus. Mestadels ledde de troende själfva dessa möten, men då och då fingo de ock

besök af de Herrens vittnen, som under denna första tid bröto mark och sådde Guds ords goda säd på Kansas' prärier.

Gud hade redan då icke så få säningsmän ute på fältet. Magnuson, Staf, Lindahl, Wedin, Polhammar, C. R. Carlson, Fredrickson, A. Larson, Pihl — dessas jämte andras namn äro innerligt förknippade med den svenska missionsverksamheten i Kansas. Men oftare än alla andra förekomma i berättelserna från denna första tid namnen H. Blom, C. P. Mellgren, Peter Person och Wm. Pierson. Den förstnämde bosatte sig 1870 i Enterprise

MISSIONSKYRKAN I LINDSBORG

och började strax efter sin ankomst samla de få troende till uppbyggelse och verksamhet. Men Enterprise blef endast en af hans många missionsplatser. Nästan hvarje grupp af troende i mellersta Kansas gjorde anspråk på hans tid. I ränn och solsken vandrade han omkring — 20-tal af mil till fots — styrkande och uppmuntrande bröderna. När sedermera distriktföreningen började sin verksamhet, blef han dess ordförande, en syssla, som han troget handhade under många år, och då föreningen längre fram behöfde en man på fältet, tog han villigt ännu en gång upp respre-

GAMLA MISSIONSVÄNNER I KANSAS

ANDREW BERGGREN
New Gotland

OLOF ANDERSON
Osage City

LUNGREN
Stotler

C. A. SVANSON
Axtell

CHARLEY VELEEN
Cleburn

ERIK ERIXON
Brantford

P. KALIN
Clay Center

JOHN NYSTRÖM
Topeka

NILS RÅDLUND
Topeka

JOHN NELSON
Salina

BEN ANDERSON
Ottawa

P. HAWKANSON
Randolph

OLOF ANDERSON
Salina

NELS PETERSON
Randolph

PETER J. HOLM
McPherson

JOHN AURELL
McPherson

C. HANSON
Enterprise

A. SWEDENBORG
Salina

dikantens lott. Han tillbringar nu sitt lifs afton under söderns sol långt borta från det fält, där han under sin krafts dagar under mödor, försakelse och fattigdom så troget kämpat Guds folks strider. C. P. Mellgren blef Osage City-församlingens förste predikant, men reste också flitigt omkring på fältet och fick öfverallt vara till gagn och välsignelse. Han deltagar ännu i verksamheten fastän ej så lifligt som förr. P. Person var en af de första troende i Topeka och blef efter några år därvarande församlings lärare. Många äro de, som genom honom vunnits för Herren, icke blott i Topeka, där han nu varit predikant i 33 år, utan öfver hela fältet. Wm. Pierson sökte så länge som möjligt motstå kallelserna att begifva sig ut på fältet, men sedan Gud genom ett skadadt ben krossat hans ovillighet, lämnade han kolgrufvorna i Osage City och fick som ett Herrens vittne vara till mycken uppmuntran och glädje.

Herren välsignade rikligen dessa sina tjänare i deras arbete. Många blefvo troende, frid och endräkt rädde bland dem, som funnit Kristus. Hemmen blefvo snart för små för att kunna rymma åhörarne, och litet hvarstädes byggdes bönehus samt organiserades församlingar. I Salemsburg — för att anföra ett exempel — voro så många vid ett tillfälle samlade i ett hem, att golfvet tyngdes ned och brast, och följden af denna "olycka" blef att man bestämde sig för kyrkbygge.

Redan år 1877 bildades af dessa unga församlingar — då tillhörande Missionssynoden — en distriktsförening, hvars mål var att verka för evangeliets spridning bland landsmännen inom staten. Denna den första i sitt slag bland missionsvännerna i Amerika synes dock inom några år ha upphört med sin verksamhet, och i december 1885 bildades efter ett rådplägningsmöte i Lindsborg Kansas Distriktsförening eller såsom den sedermera blifvit känd Kansas Svenska Ev. Missionskonferens. Om denna förenings bildande heter det i protokollet:

"Efter ett lifligt, kärleksfullt och enigt samrådande antogs enhälligt följande beslut: att vi förena våra krafter och gåfvor för att således gemensamt kunna utföra Guds verk bland oss till större välsignelse än hvad vi hittills kunnat såsom enskilda göra, samt att vi alla med ord och handling vilja endräktligen verka för det stora målet: Kristi evangeliets utbredande till lif och välsignelse för våra medåterlösta, så långt Gud ger oss nåd därtill".

Föreningens första predikanter blefvo Axel R. Anderson, som vid mötet medelst bön och händers påläggning afskildes för

arbetet, samt C. J. Nyvall, som kallades att, så länge hans tid medgaf, verka inom staten. Dessutom fingo åtskilliga, af de inom staten boende predikanterna i uppdrag att besöka vissa delar af fältet.

MISSIONSKYRKORNA I MCPHERSON OCH STOTLER

Den lilla anspråkslöst begynta föreningen fick redan från början ett ganska vidsträckt verksamhetsområde. I mellersta och östra Kansas funnos jämförelsevis stora svenska samhällen med organiserade församlingar, hvilka redan då förmådde underhålla

predikanter. Men äfven inom detta område lågo åtskilliga platser, där de troende voro för få att själfva underhålla predikant och därför beroende af föreningens hjälp. Dessutom hade så väl längst ned i sydöst som ytterst i nordväst svenskar slagit sig ned, hvilka med glädje mottogo besök af föreningens predikanter. Under de första åren räknades äfven Colorado till föreningens fält; i dess talrika grufvor arbetade många landsmän, och man sökte efter bästa förmåga nå dem med evangelii budskap. Senare öfverlämnades denna del af fältet åt Nebraska Missionsförening, som på grund af samfärdsförbindelser jämte andra förhållanden bättre och lättare kan taga vård om detsamma. I öster gick man öfver gränsen och upptog verksamhet i Kansas City, Mo. År 1887 sändes föreningens predikant Axel R. Anderson till denna stad, och såsom en frukt af föreningens arbete bildades därstädes samma år en missionsförsamling. Sedermera besökte föreningens predikanter äfven Missouris skogsbygder, där små grupper af svenskar slagit sig ned, för svaga att själfva underhålla verksamhet men hjärtligt glada öfver hvarje besök af ett evangelii vittne. Föreningens verksamhetsområde består sålunda för närvarande af de båda staterna Kansas och Missouri, ett i sanning vidsträckt och betydelsefullt fält.

Föreningen fick från början vara till välsignelse. Antalet nya platser, som besöktes, ökades hvarje år, ordet mottogs med glädje, många blefvo troende, ja, här och där uppstodo genomgripande väckelser. Från olika håll kommo alltjämt enträgna rop om besök, och de flesta församlingarna utsände därför sina predikanter åtminstone en månad hvarje år. "I Cheyenne county påträffades en tio till tolf troende familjer, och var det första gången de haft besök af någon predikant", heter det i en rapport från år 1889. "Missionsfältet vidgar sig mer och mer. Nya dörrar öppnas, och vår frälsare vill ha ut arbetare på fältet, ty det ropas från många håll: Kom till oss med fridens evangelium!" säger föreningens ordförande i sin redogörelse för år 1890. Små församlingar bildades, och missionshus byggdes. I västra Kansas, där man på grund af den allmänna fattigdomen saknade både virke och tegel, byggdes en kyrka af jordens mull, och denna torfkyrka utgjorde under tio års tid de troendes möteslokal. I Fort Scott köpte vännerna sig en liten kyrka. De voro få och fattiga men rika på tro och med föreningens tillhjälp lyckades de ock få egendomen skuldfri.

Församlingarna understödde alltifrån början villigt och med

PREDIKANTER I KANSAS

AUG SWANSTRÖM

M. LUNDBERG

O. E. ALMSTRÖM

A. H. JACOBSON

PETER PERSON

SVANTE LUNDEEN

NELS PETERSON

ERIK DAHLHIELM

H. BLOM

A. GRANDIN

N. J. LIND

EM. BERG

J. A. PIHL

C. P. MELLGREN

O. CASSLING

E. A. RYBERG,

D. BRUNSTRÖM

C. J. ALGOTT

C. A. GÄVERT

N. J. LINDQVIST

glädje den gemensamma verksamheten först och främst genom medel men därjämte ock genom att under en månads tid hvarje år afstå från sina predikanter och låta dem tjäna på det stora fältet. Så visa protokollen, att t. ex. under år 1890 älfva predikanter varit ute i föreningens tjänst en till två månader hvardera, detta förutom respredikanter. Den summa, som årligen inkom till föreningens kassa, synes väl *nu* icke så synnerligen stor. Under de första fem åren utgjordes inkomsterna af \$2,575, eller i medeltal \$515 om året. Men betänker man, att våra landsmän under dessa år voro jämförelsevis fattiga, och de troendes antal ringa, skall

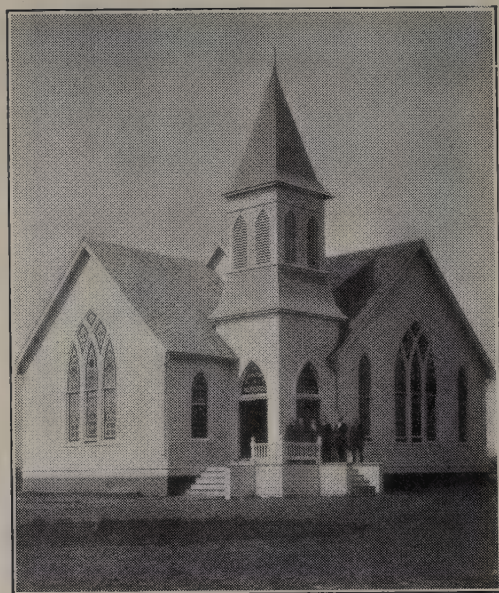
PASTORSBOSTÄLLET I AXTELL

man villigt medgifva, att denna summa innebär uppoffring och försakelse för Guds sak.

Den lön, föreningen gaf sina tjänare, var ej synnerligen stor. Till en början utgjordes den af \$25 per månad, och det heter i ett af protokollen, att "predikanterna enhälligt förklarade sig belåtna därmed". Deras arbete var tvifvelsutan bra mycket mer ansträngande än våra dagars respredikanter. Mången gång fingo de vandra till fots öfver de vidtsräckta prärierna, ofta frysa och hungra samt dessutom ständigt vara i arbete. En predikant rapporterar från en månads tjänstgöring, att "han besökt 17 platser, predikat 41 gånger, färdats 845 mil på järnväg och 259 mil på

vagn". Senare ökades lönen till \$30 per månad, eller hälften af hvad föreningen nu betalar.

Under de följande åren har föreningen fortsatt sin verksamhet efter ungefär samma arbetsmetoder. Mestadels har en respredikant varit anställd, och dessutom ha, utom under de allra sista åren, de stationerade predikanterna vissa månader varit ute på fältet. På platser, där de troende icke varit många nog att själfva helt underhålla predikant, har föreningen sökt att, så långt medel funnits att tillgå, bidra med pekuniär hjälp. Därjämte

MISSIONSKYRKAN I AXTELL

har man sökt att ordna, så att två och understundom tre smärre grupper tillsamman aflönat predikant. Under årens lopp har fältet gifvetvis förändrat utseende. Platser, där föreningen under de första åren hade starka missionsförposter, äro nu öfvergifna, enär våra landsmän flyttat bort, men andra samhällen ha bildats, där evangelium med glädje mottages. Där förr några få troende brukade samlas, har man nu ganska stora församlingar och en kraftig verksamhet, och öfverallt har föreningen fått vara ett medel i Herrens hand till Guds barns församlande och sjäalars frälsning.

År 1891 sammanslöt sig de olika församlingarnas ungdomsföreningar till ett ungdomsförbund under namn af Kansas och Missouri Svenska Kristna Ungdomsföreningar, och några år senare beslöt de att upptaga evangelistverksamhet på sitt program. I samråd med missionsföreningen kallades S. O. Lindgren att såsom föreningarnas gemensamme evangelist verka på fältet, och äfven till detta arbete lade Gud från början sin välsignelse. Särskildt under åren 1900 och 1901 uppstodo genomgripande väckelser flerstädes, och församlingarna förökades med dem som blefvo troende. Allt ifrån denna tid ha ungdomsföreningarna troget och endräktigt på detta sätt sökt göra sin del för evangeliutbredande, och dessutom understött olika missioner så väl i hemvärlden som i hemlandet. Deras årligen återkommande årsmöten ha särskildt vissa tider varit riktiga eldhärdar, hvarifrån väckelsens eld spridts ut i församlingarna, och icke så få äro de, som från dessa möten farit frälsta och glada hem.

På 1900-talet började en del af verksamhetens ledande män arbeta för åstadkommandet af en svensk, missionsvänlig högskola inom staten och lyckades äfven intressera föreningen för saken. På årsmötet i Brantford år 1900 tillsatte predikantföreningen en skolkommitté, och vid nästa kvartalsmöte — i Salina februari 1901 — upptogs frågan af missionsföreningen, som då erkände den af predikanterna tillsatta kommittén samt beslöt, att en skola skulle byggas, förutsatt att \$75,000 kunde samlas för ändamålet.

Vid samma möte antogs en konstitution och beslöts att inkorporera föreningen under namnet The Swedish Ev. Mission Conference, Kansas.

Följande möte, som hölls i Randolph i maj samma år, bestämde efter en liflig diskussion och många omröstningar att förlägga skolan i staden McPherson, som lofvat skänka något öfver \$15,000 i pänningar samt 30 acres land, värderadt till \$10,000. Dock skulle intet byggande företagas, förrän \$75,000 utom byggnadstomt funnes att tillgå. Under ett par år arbetades nu ifrigt och ihärdigt på förverkligandet af planen. Kommitténs medlemmar voro outtröttliga och lyckades samla rätt stora summor, men trots allt tycktes utsikterna för företagets fullbordande i mångas ögon vara små, och efter att under ett par möten hafva diskuterat frågan, huruvida församlingarna skulle vara ansvariga för skulder, som möjligen komme att uppstå, öfverlämnade konferensen på årsmötet i McPherson 1903 hela skolsaken åt en skolförening,

som åtog sig att fortsätta och fullborda företaget. Denna gick omedelbart till verket och år 1905 öppnade Walden College sina dörrar med professor D. Nyvall som föreståndare, och har sedan dess fortsatt sin verksamhet under stort betryck och många svårigheter men äfven rätt anseelig framgång. Professor Nyvall efterträddes år 1907 af professor D. Brunstrom, som för närvarande är skolans president och outtröttligt arbetar för dess tillväxt och framtida betryggande.

Vid halfårsmötet i New Gottland år 1902 tillsattes en kommitte med uppdrag att utarbета plan för en missionstidnings utgifvande. På denna kommittes rekommendation bildades strax därefter ett aktiebolag, som började utgifvandet af Kansas Missionstidning, ett månadsblad, innehållande uppbyggelsartiklar, underrättelser från fältet, meddelanden från hednamissionen etc.

WALDEN COLLEGE, MCPHERSON

Den räknar nu cirka 1,500 prenumeranter och är allmänt omtyckt samt har hittills burit sig själf. Den utgifves i McPherson och redigeras af professor D. Brunstrom, som tjänat på denna plats ända från tidningens begynnelse, utom de två år han tillbringat vid Yale universitet i östern.

Inom konferensens område finnas 28 organiserade församlingar, af hvilka dock icke alla för närvarande hafva predikant. Förutom dessa församlingar ligga inom föreningens verksamhetskrets ett tjugetal missionsplatser. På tvänne af dessa äger konferensen missionshus, nämligen i Falun och i Olsborg. Den lilla kyrkan på sistnämnda plats skänktes förlidet år af en troende broder till konferensen, på villkor att evangelium predikas där i öfverensstäm-

melse med Svenska Missionsförbundets principer. Missionsvännernas antal i Kansas och Missouri torde kunna beräknas till ungefär 1,600. Af församlingarna äro endast några få direkt anslutna till Förbundet, men alla verka de i harmoni med detsamma och bidraga mer eller mindre till uppehållandet af dess missioner. Från split och tvedräkt har Gud nådeligen bevarat konferensens fält; väl ha utbrytningar skett en och annan gång, men af dessa ha endast två för närvarande bestånd. På grund af egen erfarenhet har därför Kansas-konferensen varit och är ännu hjärt-

AFSOMNADE*

CHRISTIAN NYGREN
(Dog 26 sept. 1906)

C. R. LARSON
(Dog 16 aug. 1878)

OSCAR NOREN
(Dog 10 sept. 1891)

N. F. NILSSON
(Dog 17 maj 1907)

C. A. BERGGREN
(Dog 26 maj 1894)

N. G. FRANZEN
(Dog 2 okt. 1885)

ligt inne för förenandet af de tre nu skilda grupperna af missionsvänner.

25 predikanter, som verka i förbindelse med konferensen, äro bosatta i Kansas och Missouri. Flera af dem ha tillbringat hela eller större delar af sin verksamhetstid inom staten och komma troligen icke att lämna fältet, förrän bud kommer "hemifrån". Af dem, som voro med i den ringa begynnelsens dag, ha några redan flyttat öfver gränsen, andra ha på grund af ålderdom och svaghet dragit sig tillbaka och vänta i stillhet förlossningens dag, medan åter andra ännu äro med i arbetet, uppmuntrande, ledande och

*Dessutom: E. O. Staf, (dog 6 juni 1886)

frimodigt förkunnande det gamla goda evangelium. Och alla ha de lärt att älska så väl det höga ansvarsfulla ämbete som det sköna, soliga fält, de fått af Herren.

8. Nedre Michigan

På senare delen af 60-talet började svenskar invandra till nedre Michigan. De flesta kommo för att förbättra sin ekonomiska ställning, som på den tiden var ganska svår för den fattigare befolkningen i vårt fädernesland. Bland dem, som invandrade, voro några få troende. I kyrkligt afseende hade ett ringa antal af dessa förenat sig med Augustanasynoden, som redan då hade församlingar på en del platser. De kände sig dock aldrig riktigt hemma där utan längtade efter gemenskap med sina trosbröder.

Den första missionspredikanten, som predikade i nedre Michigan, var P. A. Johnson. Han var icke ordinerad till predikant och kunde icke håller för sin ekonomi ägna hela sin tid åt denna verksamhet, men predikade gjorde han, drifven af Kristi kärlek, på ett sätt, som bar en härlig frukt. Han ankom till Amerika 1870 och afsomnade i tron på sin frälsare den 4 mars 1903. Hans minne lefver i välsignelse. Sedan besöktes detta fält af K. Erixon från New York och P. Wedin från Princeton, Ill. Den senare kom, hitkallad af en troende man vid namn Gustaf Anderson, som också för öfrigt gjort mycket för missionen i norra delen af fältet i verksamhetens första dagar.

Längre söderut på fältet var också hos några en stark längtan att få höra Guds ord genom troende predikanter. Således reste 1874 Gustaf Peterson, en troende man från Whitehall, hvilken hade tjänat en tid hos grefve Stackelberg i Sverige, till Chicago för att få predikanten Sanngren med sig till Michigan. Sanngren var bortrest, men han fick med sig i stället C. A. Björk. Framkomna till Muskegon, funno de att tåget till Whitehall allaredan lämnat. Hvad var nu att göra? Jo, sedan de i en butik köpt litet ost och bröd, begåfvo de sig i väg till fots den sexton mil långa vägen. Augustisolen brände het, men ingenting fick hindra. Någon lokal kunde icke anskaffas i Whitehall, utan Björk måste följa broder Peterson till hans hem i Montague och predikade där på kvällen. Detta var den första predikan, som hölls i dessa trakter af någon missionspredikant.

I Cadillac och den trakten hade dock den förut nämnda Johnson predikat något år tidigare. Under åren 1875—1876 besöktes denna trakt af C. J. Magnusson och N. Zakrison från Lake Sta-

MISSIONSKYRKOR I NEDRA MICHIGAN

MUSKEGON

GRAND RAPIDS

WHITEHALL

CADILLAC

tion, Ind., J. Bodin, P. Wedin och J. P. Lindell. Dessa bröder utförde alla ett godt verk och allting började se mer lofvande ut, i det att själar frälstes och de troende uppbyggdes. Vid ett besök, som Zakrison gjorde i Cadillac, blefvo rätt många omvända. Och det var alltid stora högtider, då någon predikant kom.

I Grand Rapids började verksamheten af bröderna Magnusson och Zakrison gemensamt. De hade där växlande erfarenheter. Bland andra, som mottogo dem med glädje, var J. Roos, en missionsvän från Chicago. Äfven i Muskegon var det Zakrison, som blef banbrytaren. Det var troligen på vintern 1876 han kom dit, sent en kväll i mörker och stark snöstorm. Han hade skrivit för sig till en viss Hanson, om hvilken han hört att han ville taga emot predikanter. Men som ingen Hanson var honom till mötes vid framkomsten, fick han en nattvakt vid stationen att visa honom vägen till hans hem. Det befanns vara — en krog full af kunder, således icke den rätte Hanson. Slutligen fick han dock reda på den rätte. Han bodde i ett uselt hus, där snön gick genom fönster och dörrar. Där blef Zakrison ganska väl mottagen, ehuru husvärdens visst icke var någon läsare. Och en mormor, som just kom in på besök, blef så intresserad, att hon omedelbart gick ut igen i kvällen och snöstormen för att buda till predikan. Hon kom också igen om en stund med tre män, för hvilka Zakrison predikade. Äfven i Dalton begynte Zakrison verksamheten, som fortsattes af Christian Nygren, redan ingången i hvilan, och en äldre predikant vid namn Häggqvist, nu boende i Mears, Mich.

Den man, som dock utfört det mesta och tyngsta grundläggningsarbetet i nedre Michigan, är J. P. Lindell, nu bosatt i Moin-gona, Ia. Under åren 1877—1880 använde han tre till fyra månader årligen på detta fält, predikande Guds ord och spridande böcker. År 1881 erhöll han kallelse att ägna hela sin tid såsom respredikant i dessa trakter. Allt, som den tiden kunde subskriberas för en sådan verksamhet på hela fältet, var \$200.00. Vid första missionsmötet på detta fält, i Muskegon 1881, var äfven Hallner närvarande. Han tillhörde Missionssynodens styrelse och lofvade de församlade representanterna, att om Lindell kallades, skulle synoden bidra med \$300.00 om året till hans lön. Så skedde också. Lindell blef kallad och tillträdde sin verksamhet den 1 juli 1881. Han verkade under stora försakelser ihärdigt med predikan, bokspridning och husbesök. Ett år var han oafbrutet ute på fältet femtio veckor utan att hafva mer än tjugu-fyra dagars hvila från predikande under hela året. Han blef

efter en välsignelserik verksamhet såsom respredikant pastor i Whitehall och Muskegon.

På den sistnämnda af dessa platser hade distriktets första kyrka byggts 1880. Men redan 1883 funnos dessutom kyrkor i

PREDIKANTER I NEDRA MICHIGAN

N. P. ZAKRISON

A. SERENIUS

P. O. LINDMAN

E. BROLUND

L. W. HÄGGQVIST

NELS NORDBERG

OSCAR G. LARSON

K. J. BLOM

Grand Rapids, Cadillac och Manistee. 1886 funnos på fältet följande predikanter: J. P. Lindell i Whitehall, S. A. Gustafson i Muskegon, A. Staberg i Grand Rapids, C. G. Lundqvist i Manistee och K. J. Blom i Cadillac, hvilken sistnämnda på C. J. Nyvalls rekommendation blifvit kallad dit från Sverige.

Östra Michigans Missionsförening bildades i Grand Rapids

1889. Dess första styrelse bestod af bröderna K. J. Blom, ordförande, J. W. Carlson, v. ordförande, J. W. Svenson, sekreterare, och J. Roos, kassör. I föreningen skulle enligt stadgarna upptagas sådana församlingar och föreningar, som önskade samverka med föreningen i dess syften: att verka för evangelii utbredande och befordran af ett sannt kristligt lif bland skandinaverna inom distriktet. Bland föreningens respredikanter hafva somliga redan fått ingå i hvilat, såsom A. Staberg och nu senast C. A. Nyren. Båda betjänade på sin tid församlingen i Grand Rapids. De utförde båda ett godt verk. Broder Nyren tog vid sidan af sitt myckna arbete i den stora församlingen ett stort intresse i missionsföreningens verksamhet. Såsom föreningens ordförande under en följd af år nedlade han ett energiskt och troget arbete till föreningens fromma. Hans minne lefver i ljuflig hågkomst öfver allt i nedre Michigan.

P. A. JOHNSON
(Dog våren 1902)

På föreningens möte i Whitehall 1904 antog föreningen ny och mer fullständig konstitution, hvarjämte föreningen inkorporerades. Namnet ändrades då till: Nedre Michigans Svenska Evangeliska Missionsförening. Åtta af distriktets församlingar hafva stående predikanter, men endast sex af dessa med sina församlingar tillhöra Förbundet. De andra två, församlingarna och predikanterna i Ludington och i Bay City, stå i officiell anslutning till Frikyrkan, men de tillhöra distriktföreningen och deltaga i dess verksamhet. Inom distriktet finnas omkring tjugu församlingar, större och mindre, af hvilka nio tillhöra Förbundet formligen. Medlemsantalet i dessa församlingar äro omkring ett tusen, ett hundratal mer kvinnor än män. Söndagsskolorna på fältet äro också tjugu med något öfver ett tusen barn och 110 lärare. Att antalet missionsvänner dock är större än det som angifves i denna

statistik, framgår däraf att fältet har ytterligare tio missionsplatser, som icke äro medräknade i det föregående, emedan där icke finnas organiserade församlingar. Föreningen har således något öfver trettio platser eller grupper af troende i anslutning till verksamheten. Respredikanten har således så där en tjugufem predikoplatser med omkring 600 själar, som för sin andliga vård och fostran äro helt hänvisade till dess verksamhet.

Erfarenheten har visat, att offervilligheten är mycket större på de platser, där de ha egen predikant, medan en märkbar lamhet gör sig nästan allestädes gällande, där det gäller att hålla möten och bedrifva verksamhet utan predikant. Detta är en betänklig brist i vår verksamhet, en fara, som vi icke få blunda för. Det var icke så i begynnelsens tider. Om missionsvännerna då hade väntat att missionera på en plats, tills predikanter kommo, hvar hade vi då varit i vår verksamhet? Ett uppvaknande är här af nöden.

I alla församlingar hållas bibelklasser och i de flesta församlingar svenska hvardagsskolor någon tid på året. 1896 antog föreningen Förbundets förslag till distriktindelning med rapportskyldighet om föreningens verksamhet och rättighet att hafva en medlem i inre missionskommitten. Föreningen är således ansluten till Förbundet, till hvilket ock enligt stadgarna föreningens egendom tillfaller i händelse af upplösning. Känslan för Förbundet är varm och växer starkare med åren. Alla föreningens verksamhetsgrenar bidraga också mer eller mindre till dess verksamhet. I broder P. O. Lindman har föreningen en duglig och trogen respredikant. Inom föreningen råder den största endräkt och harmoni.

9. *Norra Michigan*

Den första plats i detta distrikt, där fri evangelisk verksamhet upptagits, synes vara Wallace. Till denna trakt, som för en fyratio år tillbaka var ogenomträngliga urskogar och bottenlösa moras, ankommo för något öfver trettiofem år sedan ett par modiga varmländingar och bröto mark under otroliga försakelser. Genom deras och andras arbete växte där upp ett blomstrande samhälle. Men de hade ock med sig sin gudsfruktan och omsatte den bland de ankommande nybyggarna med det resultat, att en missionsförsamling bildades 1882 med sju medlemmar. Äfvenså börjades en söndagsskola, som leddes af A. Newlen.

Redan 1887 började några troende samlas omkring Guds

ord och sammanslöt sig senare till en församling. År 1882 hade predikanterna A. Magnuson och Carl Anderson från Sverige blifvit kallade af olika parter af vännerna utan att veta om hvarandras kallelse. Vid deras framkomst ordnades emellertid saken så, att de turvis skulle resa ut i distriktet och predika och turvis verka i Ishpeming. E. A. Skogsbergh besökte platsen år 1882. År 1884 lämnade Anderson Ishpeming och Magnuson hade lämnat någon tid förut. Sedan var församlingen utan predikant till 1885, då Gustafson kom.

Gustafson föddes den 2 april 1860 i Nytorp, Karlskoga, Värmland. Vid nio eller tio års ålder blef han omvänd och fick med detta en ovanlig läslust särskildt för religiösa skrifter. Sedan gick han dock bort från Gud och blef "vild och värre än andra barn, en sorg för sin fader", såsom han själf skrifver i sin biografi.

AFSOMNADE

J. R. LINDH
(Dog 10 okt. 1890)

G. GUSTAFSON
(Dog 12 sept. 1891)

1875 gick han och läste och "fick lof", men kände sig mycket ovärdig att gå till nattvarden. 1878 blef han på nytt vunnin för Herren, till glädje för sin fader och sig själf. Han for till Amerika 1880 och var en tid medlem i församlingen i Moline, Ill. Där vaknade hos honom lusten att predika eller, såsom han själf säger, han fick "predikosjukan" och började vittna. Han kom till skolan i Knoxville 1882 och verkade därefter en tid i östern. 1885 kom han på kallelse till Ishpeming. Det var under mycken bäfvan och fruktan. På ditresan träffade han C. J. Nyvall, som varit i Ishpeming på besök, och frågade honom, huru det var i Ishpeming och hvad han trodde om platsen. Svaret blef: "Far du dit och predika evangelium för dem, så går det nog bra". Han gjorde så, "och ännu har ingen predikant vunnit i Ishpeming hvad Gustafson vann". I sex år fick han fortsätta med sitt välsignelse-

MISSIONSKYRKOR I NORRA MICHIGAN OCH WISCONSIN

CARLSHEND
STAMBAUBH
FLORENCE, WIS.

WALLACE

NORWAY
MARINETTE, WIS.
NEGAUNEE

rika arbete där. Hans hälsa var emellertid vacklande och efter flere försök att återställa den i Californias och Colorados klimat kom slutet den 12 september 1891 i Galva, Kansas.

Iron Mountain besöktes första gången af veteranen P. L. Taansberg 1882, och på hans inrådan bildades en församling, med sju medlemmar. N. Welin, en arbetare från V. Emtervik i Värmland ledde mötena den första tiden och talade ordet. 1884 kallades O. Högfeldt. Han stannade till 1889. Under denna tid fröjdades Guds barn af flere stora väckelser, och den första kyrkan blef byggd. Den närvarande kyrkan byggdes af A. Mel-lander, Högfeldts efterträdare.

I början af åttio-talet börjades äfven verksamhet i Norway och Stambaugh, där en broder Gustaf Djup var den förste att predika Guds ord. Samtidigt upptog Taansberg verksamhet i Palestina och grundade "The Church of Bethlehem". I Marinette, Wis., hölls det första mötet i John Börjesons hem 1885, då E. Lindholm talade Guds ord.

Början till organiserad distriktsverksamhet gjordes vid ett möte hållet i Iron Mountain den 11—13 juni 1886. Där voro då ombud samlade från Iron Mountain, Florence, Escanaba, Wallace, Palestina, Quinesec samt Ishpeming. Begäran om hjälp inkom från flera håll och beslut fattades att söka nå de olika platserna med evangelii predikan.

Till verkställande kommitte invaldes bröderna: O. Högfeldt, P. L. Taansberg, G. Gustafson, J. Engblom och Sam. Anderson, Kallelse utfärdades till bröderna J. W. Carlson och A. W. Franklin att resa på fältet. Ingendera antog denna kallelse. Nästa möte hölls i Escanaba den 13—15 augusti. Ingen respredikant hade då erhållits. Tredje mötet hölls i Ishpeming i november. Där bestämdes att för verksamheten upptaga en kollekt på de olika platserna, så långt deras tid det medgifvit. Från denna tid höllos reguliära kvartals- och årsmöten.

Den första ordinarie respredikanten var John Hendrickson, som började sin verksamhet i november 1887. Senare ankom J. W. Carlson till Iron Mountain i maj 1888, där han under Högfeldts besök i Sverige betjänade församlingen, hvarefter han reste i distriktets tjänst. Lönen var då \$40.00—\$50.00 i månaden. Verksamheten utvecklade sig stadigt under följande åren, och gränserna vidgades oupphörligt. J. W. Carlson lämnade sin befattnings i april 1889. På mötet i Ishpeming uppsattes och antogos stadgar för föreningen, och de utgöra ännu grundlagen i de nu

PREDIKANTER I NORRA MICHIGAN

HERBERT HULTMAN

A. J. PETERSON

P. L. TAANSBERG

AXEL PAPP

ANDREW ANDERSON

J. HENDRIKSON

A. E. RUNDQVIST

JOHN HEDLUND

F. A. LINDHOLM

THURE AHLSTEDT

L. E. ÖST

ABEL ANDERSON

CARL R. MARTIN

ISAAK SKOOG

J. SÄLLSTRÖM

J. E. EKSTRÖM

J. O. WILLNER

AUG. WILLANDT

O. B. STRENDIN

gällande stadgarna, hvilka reviderade antogos af mötet i Marinette, den 28 april 1900.

På mötet i oktober 1889 invaldes A. Mellander till ordförande, och P. J. Person antog respredikantsysslan, hvilken han med sin säregna förmåga och sitt nit troget fyllde till på våren 1891. Särdeles intressant är att läsa hans rapport till mötet i Iron Mountain i april 1890, där han skildrar tillståndet på fältet och några af sina erfarenheter. Escanaba var då hufvudstationen och härifrån gör Person en rundresa, besökande Foster City, Metropolitan ("en pelikan i öknen"), Marinette, Wallace, Stephenson, Palestina, Dagget, Klomen, Ceder, Waucedah ("där en uggla ropar i ruinerna"), Norway ("där de stå och kunna ej annat"), Iron Mountain ("en doftande knopp"), Pike, Commonwealth, Florence ("en

MISSIONSKYRKAN I IRONWOOD

klippa i hafvet"), Crystal Falls ("vackert, men hårdt"), Dunn ("där det behöfs tordön"), Mastodon, Stambaugh ("där en Gideons trupp står"), Ironwood ("senapskornet som blef träd"), Ishpeming ("tredje himmeln"), Negaunee, Gladstone samt Escanaba ("som lyfts upp ur misströstans dy").

Åren 1890—1894 voro mer och mindre pröfvande. Arbetsförhållandena voro besvärliga och det var trångt på alla områden. Skulder och kassabrist rapporterades ganska ofta, och vid flera tillfällen synes man förlora modet.

Men man tog nya tag och det ljusnade. P. J. Person valdes till ordförande 1891, och skötte denna plats till år 1899. År 1893 var A. Carlsten respredikant, och det ljusnar här och där.

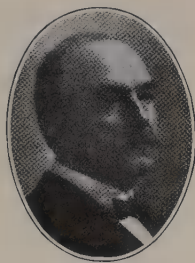
Åtskilliga nya platser nämnas och nya församlingar bildas. Verksamheten växer och behofven kunna ej fyllas. Aug. Erikson börjar deltaga i verksamheten vid denna tid.

Årsskiftet 1893—1894 synes varit den mörkaste perioden i distriktets historia. Respredikantverksamheten sjönk och hoppet sjönk. Till den som då kallades att resa vågade man ej bjuda mer än \$25.00 i månaden. John Nelson antog denna kallelse och verkade med stor välsignelse under år 1894. Missionsintresset växte och verksamheten stadgades under pröfnings tiden. Rötterna trängde på djupet och togo säkert fäste, något som i ej ringa mån bidragit till den stadiga och sunda utveckling som efter denna tid utmärkt verksamheten.

Under de sista femton åren har verksamheten fortgått i samma riktning som den börjades och fältets gränser hafva oupphörligt vidgats. Den omfattar nu hela öfre Michigan och delar af den

GUSTAF DJUP
Stambaugh

J. SKOGLUND
Ishpeming

angränsande staten Wisconsin. En respredikant har med några få undantag ständigt varit ute på fältet, och under vissa tider hafva två varit anställda i föreningens tjänst. Uppoffringen för verksamheten har varit riklig för behofven. Under sista tiden har föreningen byggt flera kyrkor. Dessa kyrkor äro föreningens, till dess att församlingen på platsen blir stark nog att öfvertaga egendomen.

Predikantkåren har vuxit ganska ansevärt under föreningens verksamhetstid, och frid och endräkt har varit rådande. Bland dem, som inlagt ett förtjänstfullt arbete under föreningens första år, märkes den hemförlöfvade, käre brodern G. Gustafson. Bland dem, som under nästan hela tiden varit med, äro bröderna Taansberg och John Hendrickson. Vidare finna vi en prägel från flera bröder, som under längre eller kortare tid varit i föreningens tjänst

och styrelse, såsom P. J. Person, Aug. Erikson och Andrew Anderson.

Inom föreningen finnas 24 organiserade församlingar med egna kyrkor, 2 församlingar utan kyrkor, och på 4 platser kyrkor men ingen organiserad församling. På fältet finnas nu stationerade 16 predikanter. Hela antalet predikanter på fältet är 19. För öfrigt verka hvarje år flera studerande, dels i de mindre församlingarna, dels såsom skollärare. Föreningen har under sin tillvaro verkat på omkring 90 platser, bland dem åtskilliga som nu ej mera finnas till. Antalet platser för respredikanter att besöka utgör i medeltal 60—70.

Till Förbundet har föreningen från början stått i bästa harmoni. Den anslöt sig formligen år 1901. Med andra samfund hafva vi ej alls haft några besvärigheter, sedan föreningens verksamhet blef själfständig. Föreningen inkorporerades år 1903, under namn af "The North-West Michigan District Association".

Under de sista tolf åren har äfven "Norra Michigans Ungdomsförbund" inlagt ett godt arbete i föreningens intresse. Särskildt då det varit fråga om att bygga kyrkor. Denna verksamhet som under sin tillvaro arbetat i full harmoni med både församlingarna och distriktföreningen, har äfven bidragit med ganska goda bidrag till Förbundets skola i North Park, barmhärtighets-hemmet och läkaremissionen i Kina.

Föreningen har äfven under sin tid af verksamhet varit lifligt intresserad i alla Förbundets missioner, och frikostigt understödt samt varmt rekommenderat dem, när hälst tillfälle därtill gifvits.

10. *Wisconsin*

Dagen efter midsommardagen 1868 ankommo de första missionsvännerna till Lund, Wis. De slöto sig till den redan kort förut bildade augustanaförsamlingen, men utgingo därifrån till ett antal af 26 några år senare, 1871. Icke så långt därefter kom P. Undeen. Han föddes i Västergötland den 13 december 1835. Såsom ung man gick han en kort tid i pastor Ahlbergs skola och verkade sedan såsom kolportör i Evangeliska Fosterlandsstiftelsens tjänst särskildt i Värmland. År 1866 ingick han i äktenskap, men redan följande år dog hans maka och han lämnades ensam med en liten moderlös dotter. Efter en ny kort tids vistelse vid Ahlbergs skola reste han till Amerika 1868 och slog sig ned i Rockford, Ill. Han var med på det första missionsmötet i Chi-

cago 1869 och kallades af den nybildade missionsföreningen till respredikant. 1870 orderades han af Generalsynoden och flyttade till Minnesota. Under sin verksamhet där rönt han en glädjande framgång. Icke så få af våra landsmän kommo till tro på Herren. Hufvudsakligen genom hans verksamhet grundlades missionsförsamlingarna i Red Wing och Minneapolis. Till Lund, Wis., kom han som sagdt 1873. Samma år bildades Missionssy-

MISSIONSKYRKAN I LUND, WIS.

noden, hvars tredje synodalmöte hölls i Lund, med Sanngren såsom ordförande och Björk såsom vice ordförande. Samma år, 1873, bildades den Svenska Evangeliskt-Lutherska Missionsförsamlingen i Lund. Af dess första medlemmar lefva ännu 11. Redan 1875 räknade församlingen 112 medlemmar. Bönhus byggdes. Undeen gaf därtill den första subskriptionen, tre dollars till en kagge spik jämte löftet: "Jag skall själf slå i dem".

Det gjorde han ock. Öfver det enkla lilla missionshuset var glädjen stor. Men ingen dag utan natt. Undeen var skral till hälsan och dog efter en längre sjukdom redan den 9 februari 1876 och begrofs strax intill kyrkan han byggt.

J. M. Sanngren, som vid den tiden börjat verksamhet i Red Wing, betjänade båda församlingarna ett års tid, tills J. F. Gillberg 1878 antog kallelsen såsom predikant i Lund. Gillberg var Undeens intime vän från Sverige och kom till Amerika samma år som denne, 1868. När Undeen kom till Kandiyohi i Minnesota, var Gillberg diakon i den lutherska församlingen där, men gjorde snart gemensam sak med Undeen och understödde hans verksamhet. Så småningom leddes han på den vägen till att själf predika. Det var dock blott på Sanngrens enträgna uppmaning som han beslöt att ägna hela sin tid åt att predika och antog kallelsen till Lund. Under Gillbergs verksamhetstid upptogs en väldig diskussion om betydelsen af Kristi död. En viss Borgman förfäktade med mycken ifver den satsen, att Kristus i sin död borttagit all världens synder. Och "borta är borta". "Om en fyllhund ligger i rännstenen, så ligger han där med förlätna synder". På frågan: "Har du syndernes förlåtelse?" svarades: "Det fick jag för aderton hundra år sedan". Borgman och många med honom gingo ut ur församlingen och byggde sig en egen liten kyrka, som än i dag står "såsom ett minne af fädrens strider", såsom vår meddelare, N. Isaac Nelson, uttrycker sig.

Till Gillbergs efterträdare kallades K. A. Jonson från Sverige på våren 1880. Det skedde på rekommendation af C. J. Nyvall, som vid denna tid besökte Amerika för första gången och äfven hälsade på Undeen i Lund. Under Jonsons verksamhet blomstrade församlingen och hade härliga tider. Likaså under F. G. Häggqvists följande nioåriga verksamhet. Men motstånd fattades icke håller. En förening, "gatsynoden", bildades af de värst ogudaktiga för att göra det så surt som möjligt för predikanterna. Men Herren "hjälppte och stjälppte".

Redan år 1873 funnos några på Jesus troende i Star Prairie, som kände behof af att komma tillsammans till uppbyggelse. De hade bönemöten i hemmen, men saknade dock en ledare. 1874 kom en broder från Sverige, nemligen Otto Wilen, hvilken hade predikogåfvan. Han ledde så mötena till stor uppmuntran för den lilla skaran. Det var en lycklig tid, emedan ej några samfundsskrankor då skilde de troende från hvarandra.

År 1878 kom broder Lidman hit och predikade Guds ord i

andens och kraftens öfverbevisning. Ganska många blefvo då väckta ur syndasömnerna och fingo lif och frid i Gud.

År 1885 flyttade A. G. Larson hit från Bishop Hill, Ill. Han verkade till stor välsignelse, tills han år 1887 flyttade till Moorhead, Minn. En söndagsskola börjades af en ung man J.

PREDIKANTER I WISCONSIN

N. O. OLSON

A. W. CARLSON

K. A. JONSON

L. G. LANCE

N. ISAK NELSON

JOHN PETERSON

K. E. PETERSON

J. J. PETERSON

J. Peterson ganska tidigt i verksamheten, och år 1885 öfvertogs ledningen därpå af fru R. W. Hedbäck. Behovet af ett samlingshus började allt mer göra sig gällande och år 1891 byggdes ett sådant af församlingen. En kraftig väckelse hade under detta år utbrutit i Star Prairie och församlingen var i ett lifskraftigt tillstånd. Församlingen organiserades den 21 augusti 1890.

New Richmond såsom Star Prairie hade under rätt många af de föregående åren besökts af Herrens vittnen. Någon själ blef då och då vunnen för Herren, men på vintern 1890 var det en besökelsetid för New Richmond. Pastor A. G. Nelson var då det särskilda medlet i Guds hand till syndares frälsning.

På församlingsmöte den 6 mars 1891 beslutades det att köpa en tomt, hvilket ock verkställdes, och sedan byggdes kyrkan 1892. Studerande O. Ohlson från Chicago kallades att under sommaren 1892 betjäna församlingen. Han antog 1894 kallelsen såsom församlingens pastor, flyttade dit i början af år 1895 och betjänade församlingen till på sommaren 1902, då han flyttade till Bridgeport, Conn. Sedan 1903 har N. O. Olson betjänat församlingen i Star Prairie och New Richmond och äfven tillsett verksamheten, som upptagits af dessa församlingar i Hudson.

Under tiden hade verksamheten upptagits i Trenton, Pierce county. Till skogarna i dessa trakter hade nämligen några troende familjer utflyttat från Red Wing. Dessa kände behof af andlig uppbyggelse och samlades därför här och där i hemmen och hade möten. Efter någon tid kom missionär F. Franson på besök och höll möten, då några blefvo troende och verksamheten fortsatte. Församling organiserades 1880 under namn af Evangeliskt-Lutherska Bethel-församlingen och kyrka byggdes 1883. Församlingen kallade ej någon stadigvarande predikant utan flera af bröderna hjälptes åt med att predika och leda sammankomsterna. Af dessa må nämnas Per Jonson, Lars Larson, C. A. Qvist och B. A. Johnson. Dessutom besöktes de af respredikanter.

1887 bildades en luthersk missionsförsamling i Stockholm, som första tiden betjänades af K. A. Jonson "med Guds ords predikan, så ofta han kunde utan afseende på lön", såsom det står i protokollet. Först 1894 kallade församlingen egen predikant, E. A. Ström. Han efterträddes af August Bryngelsen och han af N. Isaac Nelson.

I Mann Valley kom missionsverksamheten till stånd genom en väckelse i angustanaförsamlingen. Denna mottog den tiden missionspredikanter, som kommo på besök, bland dem K. A. Jonson. Missionsförsamling bildades först 1894.

Till Wisconsin hör C. M. Youngquists sista verksamhetstid. Han blef nämligen Häggqvists efterträdare i Lund, dit han kom den 7 mars 1899 närmast från Nebraska. Likasom han började sitt verk i nordvästern, så fick han också sluta det där. I Lund

uträttade han genom sitt varma fridsälla väsen mycket godt på unga och gamla. Men hans verksamhet afbröts redan efter ett par år af en sjukdom, som nödsakade hans intagande på lazarettet i Chicago, där han måste underkasta sig en svår operation, båda benens aftagande, för att om möjligt rädda lifvet. Under sjukdomstiden var han samma milde Jesu lärjunge och broderlige vän som alltid, bara trosfriskare och gladare än någonsin. Det var som om alla moln vikit från hans synkrets och allt vemod ur hans sinne inför den himmelska härligheten. Han samlade i det sista omkring sitt sjukläger så många bröder han kunde och gaf dem sitt afskedsord, broderliga förmaningar och hälsningar till hvar och en särskildt. Till de närvarande predikanterna och lärarne var hans sista bön att öfver allting annat värdera vår dyrbara klenod, Guds ord. Så sjöng han sin älsklingsvärs:

C. M. YOUNGQUIST
(Dog 10 aug. 1901)

C. A. SÖDERMAN
(Dog 26 juni 1901)

P. UNDEEN
(Dog 9 feb. 1876)

*“Följ mig, huldaste, uppstungna hjärta,
På den väg, jag genom öfñnen går.
Låt min tro i glädje och i smärta
Städse se och röra dina sår.
Låt mig somna i ditt hulda sköte,
Låt mig uppstå, klädd uti din skrud,
Frälst och salig ropa vid ditt möte:
O, min Herre och min Gud.”*

Kort därpå afsomnade han fridfullt och saligt den 10 augusti 1901.

11. *Södra Dakota*

A. G. LARSON
(Dog 9 juli 1903)

Missionsverksamheten i Södra Dakota började med att J. F. Wretlöf från Boone, Ia., besökte denna stat med ordets predikan i maj 1873. På begäran af svenskar, boende i Minnehaha county, upptog han verksamheten där i början af september samma år. Efter en tids ihärdigt och mödosamt arbete organiserades en församling 1877 och ett församlingshus uppfördes. Wretlöf har från nämnda tid tills i juni 1909 betjänat församlingen samt under tiden besökt kringliggande platser, synnerligast Salem.

H. Hammar från Sioux City, Ia., flyttade till Komstad, Clay county, 1874. Året därpå började han för där boende svenskar läsa och predika Guds ord. En blomstrande verksamhet uppstod och en missionsförsamling bildades, som han betjänade i flera år. Under tiden besöktes kringliggande platser, särskildt Salem, där en församling bildades i mars 1885. Den har nu en stor och präktig kyrka. C. H. Lundin kom till Södra Dakota mot slutet af 1875 och verkade en tid i Clay county i trakten af Swedefield i Ansgarisynodens tjänst.

I Grant county började missionsverksamhet genom att resande predikanter besökte där boende svenskar med ordets predikan. Bland dessa predikanter må nämnas A. G. Peterson från Willmar, Minn., J. Rodman, J. F. Gillberg m. fl. Den 3 maj 1883 organiserades en församling, som kallade J. Engström att vara föreståndare och läsa Guds ord. År 1885 kallades han till församlingens predikant, hvilken kallelse han innehade till sin död 1888. Han var en god och saktmodig man. Hans valspråk var: "Kom ihåg tidens korthet och evighetens längd". I december 1888 kallade församlingen A. G. Larson från Moorhead, Minn., till predikant. Han kom i augusti följande år och bosatte sig i närheten af La Bolt. Han betjänade församlingen i fjorton år. Till följd af samhällets utveckling byggdes 1899 två kyrkor, en i Stockholm och en i La Bolt. Följande år delades församlingen och en ny organiserades på sistnämnda plats. Församlingarna hafva sedan betjänats af L. G. Lance och O. H. Miller.

I Day county uppstod ett blomstrande svenskt samhälle därigenom att svenskar inflyttade från olika delar af Sverige och äfven från flera håll i detta land. Bland dessa började Jonas John-

son, som då var helt ung, att läsa Guds ord. Han arbetade på hvardagarne och om söndagarne gick han till fots åt olika håll i samhället och läste Guds ord för folket. Genom honom var det samhället fick namnet New Sweden. Predikanter, som besökte Grant county, brukade också hälsa på i New Sweden. Flere väckelser förspordes i trakten. År 1898 organiserades församling och följande år uppfördes en präktig kyrka. Predikoverksamhet bedrifves äfven i staden Webster. Församlingen har betjänats af Carl Borglin, August Andren och Johan Olson. För närvarande betjänas den af Jonas Johnson från Gresham, Ore.

Till Brookings county anlände en del svenskar 1880 från Skutskär i Sverige, bland dem Erik Erickson, och bosatte sig i Laketon. Erickson begynte strax uppsöka och samla sina landsmän till bön och ordets betraktande. En liflig verksamhet uppstod och en församling bildades 1889. Missionshus uppfördes

E. ERIKSON
Estellane

ALBERT HOLM
f. d. missionär i Afrika
(Dog 3 mars 1903)

NELS BERGGREN
Stockholm

1892. Församlingen har föreståtts af E. A. Floren och G. F. Palmer.

Till Hamlin county hade några svenskar inflyttat under åren 1878—1880, dels från andra stater, dels från Sverige, och bosatt sig i närheten af Lake Norden. De brukade samlas i sina små torfhus till bön och ordets betraktande. År 1882 anlände Per Olson, en varm värmlandsläsare, till trakten och han började verka bland skandinaverna i trakten. En liflig verksamhet uppstod och en församling bildades i maj 1889. 1903 uppfördes en kyrka, som sedan järnvägen South Dakota Central byggdes, flyttades till stationssamhället Lake Norden.

I Spring Lake, Kingsbury county, började missionsverksamheten därmed att Erik Erickson från Laketon och Jonas Johnson besökte platsen. Sedan kommo äfven A. G. Larson och andra. Det utsädda ordet bar frukt och verksamheten växte. Genom

Larsons inflytande bildades församling i juli 1893. En rymlig kyrka uppfördes 1899.

I trakten af Fish Lake, Deuel county, hade en del svenskar från västra Värmland bosatt sig. Men då ingen svensk verksamhet fanns där, slöto de sig till en norsk luthersk synod. Erik Erickson från Laketon besökte ganska tidigt platsen och samlade folket till uppbyggelse omkring Guds ord. År 1892 började distriktsföreningens respredikant August Andren besöka dem och

PREDIKANTER I S. DAKOTA

J. A. NILSON

P. A. DIMBERG

AUG. ANDREN

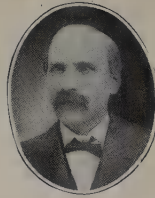
G. F. PALMER

J. OLSON

G. T. MOLINE

H. HAMMAR

J. F. WRETLOF

C. O. SUNDQVIST

JONAS JOHNSON

O. H. MILLER

hålla möten i hemmen. Ordet visade sin kraft. Nästan alla syntes röra af Guds ande och flera bekände att de hörde Gud till. De lämnade den norska kyrkan och började egen verksamhet, som utvidgats så att de nu hafva egen kyrka att samlas uti.

I Clark county i det svenska samhället i närheten af Clark kom genom föreningens predikanter en verksamhet till stånd, som en tid syntes rätt lofvande, men till följd af utflyttningar och andra orsaker har den blifvit mycket försvagad. Missionsvännerna hafva där en kyrka tillsammans med norska Haugesynoden.

På gränsen mellan Södra Dakota och Minnesota, norr om Nassau, har en del svenskar slagit sig ned, byggt kyrka och uppehålla missionsverksamhet. Utom föreningens predikanter har församlingen betjänats af Borglin. Förlidet år besökte Herren dem med en väckelse, så att några blefvo omvända till Herren.

GAMMAL INDIANKYRKA

MISSIONSKYRKAN I STOCKHOLM

Kort efter A. G. Larsons ankomst till Södra Dakota började man tala om resepredikantverksamheten inom staten. Jonas Johnson hade genom brefväxling fått reda på flere svenska nybyggen inom staten. N. Berggren från Stockholm, en varm missionsvän, som på hösten 1889 varit ute på arbete, hade funnit svenska sam-

hällen i Brown och Marshall counties. A. G. Larson gjorde samma höst en resa genom Brookings och Hamlin counties. Allestädes befanns behovet af ordets predikan stort. På grund häraf utlyste Larson ett möte i Grant county den 15 mars 1890, där en förening bildades för att ordna med respredikantverksamheten inom Södra Dakota. Larson var föreningens ordf. till sin död den 9 juli 1903. Såsom ordförande tjänade han troget och ådagalade stort intresse för missionens utbredande i denna stat. Han gjorde många resor både till gamla och nya platser för att predika ordet och samla medel för verksamheten. Med ett helgadt, gudfruktigt sinne förenade han ett gladt, otvunget väsen, som gynnsamt inverkade såväl på ogudaktiga som troende. Grundtonen i hans predikan var: "I dag är den behagliga tiden".

Bland dem, som verkat såsom föreningens predikanter, må i synnerhet nämnas August Andren, en broder till A. G. Larson. Han kom från Sverige 1892 och har tjänat såsom respredikant i öfver tio år. Andra äro: J. E. Johnson, Jonas Johnson, P. A. Dimberg, J. Albin Nilsson, C. O. Sundqvist, A. Holm, f. d. missionär i Kongo, Herman Carlson, G. T. Molin och J. Olson.

Ett kraftigt stöd har verksamheten i föreningens mångåriga ordförande G. F. Palmer.

12. *Red River Dalen*

Banbrytaren i missionsverksamheten i dessa trakter är John Rodman, som redan på sextiotalet kom med andra inflyttande till Minnesota, Kandiyohi county, och snart började sina vidsträckta vandringar bland de förskingrade landsmännen för att samla dem omkring Guds ord. Han kom också med evangeliets utsäde till Red River dalen, där många ännu med glädje minnas hans verksamhet och räkna sitt andliga lifs uppkomst från åhörandet af hans vittnesbörd.

Senare, 1884, kom P. F. Moström från Chicago, där han några år arbetat på ett gjuteri och samtidigt predikat, utflyttande med sin familj till Red River dalen såsom predikant i Teien. Han var då den ende predikanten mellan Winnipeg Junction i söder och Assiniboya, Canada, i norr. Han utsträckte sin verksamhet snart till Canada, hvarom mer i rapporten därifrån. Närmaste järnvägsstationen var Kennedy, dit han hade tio mil från sitt hem. Att börja med hade han ingen annan råd än att gå till fots under sina missionsresor till grannplatserna. Men så erhöll han från sina vänner i Chicago en häst och gjorde själf en kärra, med

MISSIONSKYRKOR I RED RIVER DALEN

VIKING
CROOKSTON
JUPITER

FERTILE
ROSEAU
WARREN

hjulen från en höräfsa och sitsen från en godsvagn, allt rödmåladt, så att det lyste och blänkte på långt håll. På detta höga åkdon, som icke litet hjälpte till att annonsera hans möten och kallelse, for han flitigt omkring i nybyggena. Skakade gjorde det, ty det fanns ingenstädes några vägar. Men roligt var det, ty han var ensam pastor i en församling, stor som ett kungarike, och tacksamt att predika var det, ty folk satte värde på Guds ord och väckelser förekommo ofta. Det var gråt, jämmer och bön i de fullpackade husen. Mötena höllos mestadels på dagen, och "det hade de råd till, så länge de voro fattiga", såsom Moström uttrycker sig.

En annan af distriktets äldre predikanter är P. M. Samuelson, som antog kallelsen såsom predikant från den nyss bildade missionsföreningen i Warren. Genom hans trägna arbete kom verksamheten till stånd på dessa och omkringliggande platser. Samuelsons församling bestod af små grupper af troende här och där i Marshall och Kitson counties. På sommaren anordnades en serie af missionsmöten på dessa platser. Och som inga kyrkor eller skolhus funnos att samlas i, så köptes ett stort missionstält, som flyttades från plats till plats. Såsom predikanter vid dessa tältmöten tjänade masmästare och landtbrukare, affärsmän och professorer om hvar annat. Kommo några främmande predikanter med, hvilket ofta skedde, blef glädjen så mycket större. Bland andra, som deltog i dessa marschrutemöten, må nämnas Förbundets ordförande C. A. Björk, professor D. Nyvall, professor Fr. Risberg och John Johnson Daniels. Det var riktiga högtider. På den tiden var ej tänkbart att få resa efter häst de tio till femton milen mellan platserna. Nej, oxar måste användas, och då gällde det att icke hafva brådtom, ty sådant förstå sig ej dessa djur på. Framåt gick det dock på alldeles obanade vägar, öfver sandåsar, träsk och slätter. Det var ej att tänka på att hinna fram till måltidstimmarna. Hade man ej en brödbulla i fickan från förra platsen, så kunde man få en ofrivillig fastedag. Dock var det glädjande missionsresor, ty Guds ord mottogs tacksamt af de fattiga nybyggarna.

På så sätt arbetades emellertid fältet upp. Det gamla tältet har nu ersatts af moderna kyrkor och skolhus, där de troende samlas. Må blott, tillägger vår meddelare, pastor Verner Drotts, samma kärnfriska evangelium ljuda äfven de kommande dagarna och den andliga matlusten förblifva.

Missionsföreningen bildades på ett möte i Winnipeg, Ca-

nada, den 28 juni 1895, då den antog namnet Norra Red Riverdalens Missionsförening. Senare, på tionde årsmötet, hållet i Jupiter, Minn., tillades "Skandinaviska" till detta namn. Föreningen bestod att börja med af individer, men på nämnda möte i Jupiter, 1905, ändrades det så, att den nu utgöres af försam-

PREDIKANTER I RED RIVER DALEN

MAGNUS ANDERSON

P. M. SAMUELSON

CHAS. JACOBSON

C. W. OLSON

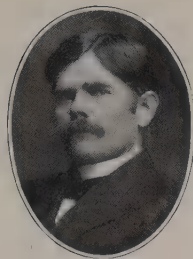
AUG. ROADFELDT

O. K. MOBERG

A. TORNELL

WERNER DROTTS

lingar, grupper af troende och föreningar, bestående af på Kristus troende medlemmar. Föreningens första respredikant var Joel Ohlen och efter honom följande bröder: O. W. Bengtson, August Roadfeldt, Johan Olson, studerandena T. J. Back och O. A. Anderson, Carl Olson och A. Tornell, hvilken sistnämnda är

en af distriktets äldre predikanter, en lång tid pastor i Viking, och verkar nu i distriktets tjänst.

Föreningen har tio predikanter men behöfde minst tio till. Nio församlingar äro anslutna till föreningen och andra deltaga med i verksamheten utan att vara formligt anslutna. Dessutom finnes ett stort antal små grupper af troende, icke organiserade till församlingar, men med sitt deltagande med i verksamheten.

13. *Montana—Idaho*

Missionsverksamheten i detta distrikt begyntes i början af åttio-talet, då en fripredikant vid namn F. J. Fredrickson reste omkring och predikade Guds ord för svenskarna i Utah och Mon-

F. J. FREDRICKSON
(Dog 7 sept. 1900)

tana. Predikanterna H. Lindeman och O. Martin började äfven litet senare att göra predikoresor i Montana, likaså J. F. Gillberg och August Bryngelson, hvilka dock stannade på fältet endast en kort tid. Fredrickson slog sig ned i Butte och började samla skandinaverna omkring Guds ord. Följden blef, att en friförsamling organiserades, hvars predikant Fredrickson blef. Han såg emellertid snart, att det var tillfälle att börja missionsverksamhet äfven i Helena och flyttade dit. Hans efterträdare i Butte blef en norsk broder, Peterson, som stannade i församlingen i 25 år. Församlingen är nu en helt och hållet fristående norsk missionsförsamling.

I Helena verkade Fredrickson med framgång. Den 6 januari 1890 sammanträdde under hans ledning sexton troende vänner i en skolbyggnad i staden och förenade sig till en kristen församling. I början höllos mötena här och där i husen, en tid i andra våningen af en byggnad öfver en krog. Krögaren började

frukta, att hans affär skulle skadas och gjorde allt han kunde för att hindra verksamheten. Så en dag då de skulle samlas, funno de lokalen förstörd af en eldsvåda. Denna motgång gjorde emellertid vännerna så mycket ifrigare att få en egen kyrka. En sådan byggdes också och invigdes redan första året efter församlingens bildande. Efter ett par års förlopp lämnade Fredrickson församlingen och reste ut till Indien såsom missionär, där han dog. Äfven Oscar E. Johnson, en annan af församlingens predikanter, lämnade församlingen för att utgå som missionär, i Förbundets tjänst, till Kina.

I Missoula funnos också på nittio-talet några troende missionsvänner, som kände behof af att komma tillsammans omkring Guds ord och därför samlades i hemmen för att läsa, sjunga och bedja. En broder vid namn Frank Anderson brukade predika för dem ibland. Slutligen kommo de öfverens om att organisera en församling, hvilket skedde 1893. Församlingen organiserades såsom en fristående församling men tillhör nu kongregationalisterna. Dess första predikant var Oscar Dahlberg, som verkade där med synnerlig framgång. En broder, som allt från början varit församlingen ett stöd, är Samuel Nelson. Han har också tagit verksam del uti bildandet af församlingarna i Butte och Anaconda.

Till Anaconda hade vid slutet af nittio-talet några troende vänner utflyttat, hvilka kände behofvet att samlas till gemensamma uppbyggelsemöten. De möttes i hemmen hos hvarandra, läste Guds ord, sjöngo, tackade och prisade Gud. Skaran ökades med dem, som blefvo frälsta, och snart uppstod frågan om församlingsbildande. Ett möte utlystes i det syftet hos en fru Anna Hamilton, där församlingen organiserades, den 1 februari 1897. Snart blef antalet mötesbesökare så stort, att de icke längre kunde samlas i hemmen. Församlingen beslöt då att bygga en kyrka gemensamt med augustanarne, metodisterna och baptisterna. I denna kyrka predikade Frank Anderson och äfven A. T. Frykman, som vid denna tid redan kommit till Montana och var predikant i Helena. På hösten 1899 kallades G. Nelson, som också kommit ut till Montana, och han flyttade till Anaconda den 1 oktober samma år och stannade där i tre år. Under hans verksamhetstid byggde församlingen egen kyrka.

Från detta sistnämnda år började verksamheten i Montana på allvar. A. T. Frykman var stationerad i Helena, Oscar Dahlberg i Missoula, Gust Nelson i Anaconda och August Gustafson

MISSIONSKYRKOR I MONTANA OCH IDAHO

IDAHO FALLS, IDAHO

HELENA, MONT.

BUTTE, MONT.

i Butte, men i själfva verket samverkade de på alla dessa platser och reste dessutom ut två och två på det stora missionsfältet eller turade om att göra sådana missionsresor. Sålunda utsträcktes verksamheten också till Idaho Falls i Idaho och där uppstod en missionsförsamling, som nu är rätt kraftig och har en trefflig kyrka. De bildade också för verksamhetens kraftigare bedrivande en distriktsförening 1899, hvars namn blef: Svenska Missionsföreningen i Montana. Namnet ändrades sedan till: Montana—Idaho Missionsförening.

Vid samma tid upptog August Gustafson arbetet i Butte, där

PREDIKANTER I MONTANA OCH IDAHO

G. T. PETERSON

C. R. A. BLOMBERG

G. A. YOUNGSTROM

C. G. STRÖM

SAM. HÖGANDER

A. T. Frykman redan bildat en församling på nio medlemmar. Gustafson var en kraftig och djärf man, just en sådan som passade för Butte. Han fick slita mycket ondt för sin Herre och mästare, men så fick han också se frukt af sitt arbete. Många syndare blefvo omvända till Gud under hans femåriga verksamhet där. En kraftig församling uppstod och en trefflig, ändamålsenlig kyrka byggdes.

Detta fält är stort, och det har på grund af de långa afstånden mellan platserna sina särskilda svårigheter att bedriva verksamhet där. Därtill kommer ojämnheten af arbete på sådana platser som Anaconda och Butte, som äro helt och hållet beroen-

de af de stora kopparverken. Det bästa sättet är ju att hafva en respredikant. Trenne sådana hafva verkat i föreningens tjänst, nämligen Joel Ohlen, Oscar Johnson och G. A. Youngström. För närvarande verkar distriktets ordförande C. G. Ström i distriktets tjänst såsom resevangelist. Det är mångenstädes ett hårdarbetadt fält. Icke sällan måste respredikanten gå omkring hela dagen och personligen inbjuda folket till mötet på kvällen. Men det är ändå ett tacksamt fält och ett framtidsfält. Svenskar flytta in oupphörligt och öfver allt samlas mycket folk för att höra Guds ord. Vi vänta på att få se nya församlingar uppblomma på flera platser. Distriktföreningen består nu af följande församlingar: Butte, Helena, Anaconda och Missoula i Montana, Idaho Falls och New Sweden i Idaho.

14. *California*

Den äldsta missionsverksamheten i California bedrefs i San Francisco, där missionsförsamling bildades den 1 oktober 1877. En sal hyrdes för ett pris af femtio dollars i månaden, där Mellgren och P. Wedin voro de första som predikade. Pastor E. Törnqvist kom dit 1878, då för första gången julotta och söndagsskolfäst firades. Men redan den 14 mars 1880 inlämnade han sin resignation för att flytta till Minneapolis. Till hans efterträdare kallades A. Noren, som också antog kallelsen och tillträdde platsen i midten af augusti 1880. Julen 1881 förhöjdes gudstjänsten för första gången af en sångkör. Ungdomsförening bildades samma år och församlingens första konfirmationsklass undervisades. Pastor Norens verksamhet kröntes med stor framgång. Emellertid lämnade han 1885 och samma år antog Carl Anderson i Chicago kallelsen att blifva hans efterträdare. Han anlände med sin familj den 11 april 1886. Den 12 september samma år hade församlingen glädjen att få flytta in i sitt eget kyrkliga hem. Kyrkan jämte tomt hade inköpts för ett pris af \$6,500. Den blef dock snart för liten, hvarför den omändrades och tillbyggdes, men efter några år måste den nedrivas och en ny uppfördes för att rymma de ständigt växande skarorna.

Möten för sjömän började hållas vid hamnen till stor välsignelse. En förening för yttre mission bildades, som fortsätter sitt välsignelserika arbete ännu. På grund af hälsoskäl antog församlingens lärare kallelse till Ishpeming, Mich., dit han anlände på hösten 1901. Pastor E. O. Carlson betjänade då församlingen en tid, tills pastor Albin Anderson kallades som lärare. Under

hans tid byggdes det skandinaviska sjömanshemmet af John Brynteson. Albin Anderson kallades till föreståndare och missionär för hemmet, hvilken kallelse han antog. Församlingen kallade då Carl Anderson åter. Han antog kallelsen och var på sitt gamla fält i början af augusti 1903. Allt gick sin jämna gång. Hopen förökades med dem, som blefvo troende. Men så inträf-

MISSIONSKYRKAN I SAN FRANCISCO
Förstörd i jordbäfningen 1906

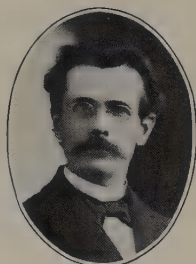
fade jordbäfningen och eldsvådan den 18 april 1906, då både kyrkan och sjömanshemmet såväl som den värdefullaste delen af staden lades i ruiner. Det såg nu ganska mörkt ut. Icke blott församlingen som ett helt stod hemlös utan många af dess medlemmar stodo hemlösa. Med ett ord: församlingen var skingrad. Våra hufvudsakliga sammankomster höllos i "Fridhem", ett hem,

som församlingen upprättat för flickor, som behöfde någon tids hvila.

Det gällde att gripa verket an för att få ett samlingshus. Församlingen enades om att köpa en tomt och där uppföra ett tabernakel, som jämte tomten kostar \$40,000. När det invigdes, var glädjen stor. Denna högtid, som firades i augusti 1907, skall sent glömmas af den hårdt pröfvade församlingen. Herren till-

JOHN BRYNTESON
Hemmets grundläggare

ALBIN ANDERSON
Hemmets föreståndare

SJÖMANSHEMMET I SAN FRANCISCO
Återuppbyggt efter jordbäfningen 1906

kommer äran. 1908 byggde församlingen ett söndagsskolkapell i en af stadens utkanter.

I Fresno började missionsverksamheten genom ditflyttningen af en missionsvän, broder Erik Swanson, som var mycket verksam uti att sprida evangelium. Den första svenska predikan i Washington och Scandinavian kolonierna hölls, så vidt man vet, i augu-

sti 1881. I den sistnämnda kolonien funnos fyra svenska och tvänne norska familjer jämte en dansk familj. Dessa började verksamhet genom att samlas till bönemöten, där Guds ord lästes och betraktades. Äfven förlästes ur Pietisten och Waldenströms predikningar. Denna verksamhet fortgick till 1888, under hvilken tid platsen besöktes af predikanterna A. Noren och Carl Anderson i San Francisco. Sistnämnda år flyttade predikanten J. F. Gillberg från Iowa dit för att bo. Han blef församlingens första predikant. Församlingen organiserades i augusti med ett antal af tolf medlemmar, "alla fattiga". Efter Gillberg har församlingen betjänats af J. Osborn, P. A. Hultgren, C. A. Sandstedt, E. O. Carlson, A. Noren, E. M. Carlson och L. G. Borg. Församlingen är fristående men tillhör California distriktsförening och bidrager med kollekter till Förbundets verksamhet.

Redan i april 1886 börjades verksamhet i Oakland af pastor Carl Anderson. Hans första predikan hölls vid påsktiden och handlade om Kristi uppståndelse. Dessa möten fortsattes sedan på söndagseftermiddagarna i et litet bakrum i en gammal metodistkyrka, dels af pastor Anderson och en broder Östlund från San Francisco, dels af missionärerna Axel Karlson och Adolf Lydell. Själar hade under tiden frälsts och intresset ökats, så att ett möte sammankallades, besökt af ett tjugetal troende, på våren 1887 för att rådgöra om kallandet af stadigvarande predikant. Det utföll så att N. J. Lindqvist kallades från Sverige på rekommendation af dåvarande föreståndaren för missionsskolan i Kristinehamn, doktor E. J. Ekman. Lindqvist antog kallelsen och anlände i augusti samma år. Församlingen organiserades den 12 oktober 1887 med 14 medlemmar, af hvilka fem ännu kvarstå i församlingen. I januari 1888 hyrdes för sammankomsterna en sal och verksamheten fortsattes med så stor framgång, att vid årsmötet den 30 december 1888 det kunde rapporteras, att medlemsantalet under året vuxit från 36 till 70. Lindqvist resignerade den 9 april 1890 och till hans efterträdare kallades på Carl Andersons och Adolf Lydells rekommendation C. A. Nyren. Under Nyrens verksamhet lyckades församlingen skaffa sig egen lokal genom att köpa en amerikansk kongregationalistkyrka för \$4,000. Där hade församlingen sitt kyrkliga hem i tio år, hvar efter den såldes till en afrikansk baptistförsamling för \$3,000. Samma dag, den 26 maj 1907, som de afrikanska bröderna togo den gamla kyrkan i besittning, invigde missionsvännerna sin nuvarande kyrka, som byggts för en kostnad af \$10,000. Församlin-

MISSIONSKYRKOR I CALIFORNIA

HILMER
TURLOCK

KINGSBURG, I STADEN

KINGSBURG, PÅ LANDET
SAN JOSE

gens predikanter efter Nyren voro: C. J. Jacobson, C. A. Nelson, Albin Anderson, M. J. Eggen, C. J. Larson, C. A. Lundgren och C. F. Sandström, som fortfarande är församlingens pastor.

Till Kingsburg började missionsvänner att inflytta 1888 och 1889, särskildt från Iowa, Kansas och Minnesota. Att börja med sökte dessa sin uppbyggelse i de svenska kyrkor, metodistkyrkan och augustanakyrkan, hvilka funnos på platsen. Men under år 1889 började de hålla möten i husen. Dessa leddes af Jakob Danielson, hvarjämte de emellanåt uppmuntrades med besök af pastor Gillberg i Fresno. Denne blef snart kallad att besöka dem regelbundet och predikade i en förhyrd amerikansk baptistkyrka.

När församlingen organiserades, vet man ej bestämdt, då protokollen förkommit, men det framgår af vissa uppgifter i en kassörsbok, att det var skedd så tidigt som den 1 maj 1890. Gillberg var vid den tiden församlingens predikant och blef 1891 också dess ordförande, med Jakob Danielson och S. P. Lindgren såsom diakoner. Samma år antog församlingen sin konstitution. Gillberg kallades att göra en resa i östern för att samla medel till uppförandet af ett missionshus. Sedermera, den 18 januari 1892, ändrades beslutet att bygga en ny kyrka till beslutet att köpa en kyrka i staden. Den 6 augusti samma år ändrades församlingens namn, så att den kallades skandinavisk i stället för svensk och församlingen beslöt att begära inträde i Förbundet. I sammanhang med namnförändringen synes ett slags upplösning af församlingen varit afsedd, att dömma af ett beslut fattadt den 19 juli 1893, så lydande: "Att alla, som icke muntligt begärt inträde i församlingen från och med i dag anses icke församlingsmedlemmar".

Med koloniseringen nordöst från staden följde planerandet att utsträcka verksamheten till Riverside. År 1894 i augusti upptogs där i skolhuset söndagsskolverksamhet. I juli 1893 hade J. Osborn, som var predikant i Fresno, kallats att också besöka Kingsburg och Riverside, och den 11 februari 1894 kallades A. Hallner, som flyttat till Kingsburg på våren, att betjäna församlingen med Guds ords predikan. Det var förmodligen genom hans inflytelse som det beslöts att förlägga kyrkan på landet, på Hallners egendom, ungefär midt emellan staden och Riverside. Den byggdes under hösten 1894. Såsom en följd däraf upphörde så småningom verksamheten i staden. Söndagsskolverksamheten nedlades redan 1895 och predikoverksamheten fortsattes endast

en kort tid längre. 1896 på hösten organiserades verksamheten igen, då namnet ändrades till: "Den kristna missionsförsamlingen i Kingsburg och Riverside". Och den 30 december 1897 ändrades det åter igen till: "Den svenska evangeliska missionsförsamlingen i Kingsburg och Riverside". Detta namn har församlingen allt sedan fasthållit. Om anledningen till dessa många ändringar ger vår meddelare, pastor P. J. Person, upplysning i följande ord: "Man hyste den fromma tanken att kunna förena

PREDIKANTER I CALIFORNIA

CARL ANDERSON

FERD. SCHÖLANDER

N. M. NILSEN

S. O. LINDGREN

C. F. SANDSTRÖM

A. GUSTAFSON

J. DANIELSON

L. G. BORG

OSCAR ANDERSON

A. DANIELSON

J. O. BODEN

E. M. CARLSON

i en församling alla kristna, oafsedt skilda åskådningar. Alla försök i den delen strandade, hvadan man till sist måste uppgifva denna sköna tanke. Nu äro de olika fraktionerna grupperade hvar och en omkring sina älsklingsideer och arbeta med lif och kraft hvar på sitt håll. Gud har äfven på ett underbart sätt krönt dessa bemödanden med härliga segrar. Honom vare därför ära".

Predikanterna, som betjänat församlingen efter de förut

nämnda äro: K. E. Peterson och L. G. Johnson, båda nu ingångna i hvilan, J. W. Carlson, och P. J. Person, församlingens närvarande predikant. På extra församlingsmöte den 15 januari 1906 beslöts att återupptaga den nedlagda verksamheten i staden. Den 18 februari samma år bröts den långa tystnaden och P. J. Person höll den första predikan för en betydlig samling i en amerikansk kyrka, som var hyrd för ändamålet. Nu är där en kraftig verksamhet, som har sin egen kyrka och en församling på öfver nittio medlemmar, af hvilka moderförsamlingen gifvit 30. Den

AFSOMNADE

ARON ANDERSON
(Dog 6 mars 1909)

L. G. JOHNSON
(Dog 31 okt. 1903)

K. E. PETERSON
(Dog 12 aug. 1908)

N. P. WALLGREN
(Dog 16 juni 1897)

nya församlingens första predikant jämte Person var K. E. Peterson. Därefter kallades C. W. Boqvist, som stannade något öfver ett år. Församlingens närvarande predikant är Carl Anderson från San Francisco.

I Los Angeles organiserades missionsförsamlingen den 1 augusti 1889 med 11 medlemmar af missionär Lydell, som också tjänade såsom dess predikant, tills på hösten följande år N. P. Wallgren upptog arbetet. Han tjänade till i juli 1892 och efterträddes af S. O. Lindgren och denne af J. E. Björklund. Under tiden hade församlingen hållit sina möten i åtskilliga lokaler, men nu hade den kommit därhän

att den köpte lott för 1,800 dollars och uppförde en kyrka för 2,000 dollars. Kyrkan invigdes i februari 1894 och församlingen inkorporerades i juli samma år. Björklund efterträddes af E. M. Carlson, som betjänade församlingen i öfver nio år till på sommaren 1905, då August Gustafson antog kallelsen. Samma sommar beslöt församlingen att sälja kyrka och lott för 18,000 dollars och bygga ny kyrka. Lott köptes för 10,500 dollars och ett tabernakel uppfördes med sittplatser för omkring 800 till en kostnad af 20,000 dollars. Det invigdes den 5 augusti 1905 och är "till allas belåtenhet", såsom vår meddelare uttrycker det. Församlingen har åtnjutit mycken Guds nåd och gått stadigt framåt icke minst på senare tiden.

I San Jose bildades församling den 21 september 1892 af N. P. Wallgren, med åtta medlemmar. Såsom något egendomligt

KLARA SWEDENBORG

OLIVIA NELSON

må nämnas, att såväl sekreteraren som kassören i församlingen voro kvinnor, systrarna Klara Swedenborg och Olivia Nelson. Efter en välsignelserik verksamhet dog Wallgren i San Jose den 16 juni 1897. Verksamheten bedrefs i förhyrd lokal ända till den 14 februari 1904, då en ändamålsenlig och centralt belägen kyrka invigdes. Det var under J. Osborns verksamhet. Efter Osborn blef J. Säfström församlingens predikant och de sista sju åren har församlingen betjänats af A. Danielson. Församlingen har enhälligt beslutat att till Förbundets nästa årsmöte ingå med begäran om anslutning till Förbundet.

Till Turlock började invandringen af svenska missionsvänner 1901 och 1902. Vana vid organiserad verksamhet på de platser, från hvilka de kommo, kände de genast att människan lefver icke endast af bröd utan af allt det, som utgår af Guds mun. Deras första kyrka var en gammal metodistkyrka, som de köpte och reparerade, och A. Hallner blef deras första predikant. Under

årens lopp inflyttade hundratals personer från olika orter. Den gamla kyrkan blef snart för liten att rymma skarorna. Så beslöts på våren 1908 att rulla den gamla kyrkan något tillbaka och använda den för söndagsskolan samt tillbygga ett auditorium. Det var under E. M. Carlsons verksamhetstid. Den nya kyrkan invigdes i början af september 1908. Församlingens närvarande predikant är Ferdinand Schölander.

Till kolonien Hilmer utflyttade de första missionsvännerna 1902. Upphofsmannen till koloniseringen där var f. d. missionären N. O. Hultberg. I februari 1903 bildades en missionsförsamling. Åt denna skänkte landbolaget tjugu acres af land och på

TABERNAKLET I SAN FRANCISCO

detta land byggde Hultberg en treflig kyrka, som han skänkte församlingen. Dess förste predikant var O. H. Myhren. Efter honom tjänade missionär K. Henrikson, tills på sommaren 1906 Ernest Lindholm från Albert City, Ia., flyttade dit och kallades till predikant. Församlingens närvarande predikant är sedan den 1 februari 1907 N. M. Nilsen. Det är att märka, att ingen af dessa predikanter hafva tjänat såsom församlingens pastor med hel aflöning. De första predikanterna lönades genom att erhålla kollekter och först den sistnämnda har från församlingen ett visst årligt lönebidrag. De hafva nämligen alla utom sin predikantssyssla ägnat sig åt sitt jordbruk.

En jämförelsevis ny verksamhet inom staten är i Berkeley, där missionsförsamling bildades 1907. Möten hade hållits förut, men

efter jordbäfnigen och branden i San Francisco, då skandinaviska sjömanshemmet lades i ruiner, började sjömansmissionären Albin Anderson, understödd af California missionsförening, på allvar upptaga verksamhet där. Han höll på därmed, tills sjömanshemmet var återuppbyggt, då pastor C. Philipson kallades såsom lärare på ett år. På hösten 1909 kallades G. A. Lundqvist från Batavia, Ill. Han antog också kallelsen med löfte att upptaga arbetet där i mars 1910. Församlingen räknar femtio medlemmar, hvarjämte finnes väl ordnad söndagsskola och ungdomsverksamhet.

I San Pedro har också nyligen upptagits verksamhet af distriktet. Fred Blom har kallats att verka där. En missionsförsamling är organiserad på 14 medlemmar. Det skedde i december 1909. Gud har välsignat arbetet och verksamheten synes ha en stor framgång.

15. *Norra Västkusten*

De första hvita nybyggarna omkring Seattle anlände 1851. Det var två familjer. De kommo sjövägen från Portland, Oregon. Det berättas om dessa, att när de forslat sitt husgeråd så långt upp på land, att det var utom fara för högvattnet, kvinnorna satte sig ner vid stranden och gräto. Dock funnos redan vid den tiden åtskilliga kolonier på andra håll i territoriet. Det var då ännu förenadt med stora besvärigheter att komma till kusten. De, som kommo från de östra staterna, måste hålla till godo med att företaga den långa färden på oxvagn, hvilken på den obanade vägen svängde som en klockpändel. Ofta måste modern på aftonen samla bränsle till lägerelden, medan fadern sökte efter villebråd att skjuta för kvällsvarden. Och om natten blandade sig de vilda djurens rytande i skogen med barnens gråt. Icke sällan öfverföllos de af indianerna, som rövade dem på deras matförråd och fragade stigen med deras blod.

För omkring 35 år sedan började svenskar utflytta till kusten. De kommo dels från de östra staterna, dels från California. Någon enstaka svensk hade kommit redan förut. Således berättas det, att en af Tacomas grundläggare var svensk. De först hitflyttade svenskarna bosatte sig i allmänhet i städerna, som ju då voro endast småbyar. Högst få af dem hade något religiöst intresse. Typiskt är i den delen, hvad en af de gamla pioniererna yttrade vid ett senare tillfälle i samtal med en predikant: "Det är nu många år, sedan jag slutade att bry mig om präster och lä-

PREDIKANTER PÅ NORRA VÄSTKUSTEN

AXEL FRENDEHOLM

T. GUSTAFSON

O. J. LUNDELL

C. A. DANIELSON

AXEL R. ANDERSON

AXEL G. SAMUELSON

J. ALMER

B. J. THOREN

J. W. CARLSON

J. E. SETH

NILS HEINER

N. J. MALMSTEDT

JOHN J. HULEEN

GUST BENGTSON

M. E. ANDERSON

JOHN STRÖM

J. J. LUNDELL

kare". De kommo ej häller med tanke att slå sig ned för framtiden. De voro endast pilgrimer på vandring efter guld och ämnade, när de blifvit tillräckligt rika, återvända till andra sidan bergen. Det allmänna moraliska tillståndet vid den tiden har fått ett klassiskt uttryck i ordspråket: "Det vilda lifvet i den vilda västern". De flesta i östern tro väl, att detta ordspråk är ett sannt omdöme om västern än i dag. Men det är en stor villfarelse.

Missionsvännerna voro icke de första svenskarna att börja andlig verksamhet på kusten. Lutheraner, methodister och baptister voro alla före dem. De första missionsvännerna kommo under åren 1887—1888. De flesta af dem voro ungarlar, hvilka således måste hafva berömmet att ha inlagt den första om icke den största förtjänsten i vår verksamhet. Verksamheten började ungefär samtidigt i Portland, Spokane, Seattle och Tacoma. Det var en anspråkslös början: små bönemöten i kojorna. Men varmt och hjärtligt var det under dessa dagar.

Den första missionsförsamlingen på norra västkusten organiserades i Portland, Ore. Den första missionspredikanten, som besökte platsen, var missionär A. Lydell, som då återkom från en resa till Yakutat, Alaska, där han varit för att utse plats för en missionsstation. Han stannade i Portland några månader för att få undervisning i sjukvård. Under tiden sökte han upp de få troende och samlade dem till gemensamma bönemöten. I oktober 1887 bildade han församlingen med tio medlemmar. Broder Lydells förnämsta stöd under dessa dagar var en familj Nelson, som nästan ensam aflönade predikanten, det är gaf honom mat och husrum. En syförening bildades under denna tid och dess första auktion inbringade öfver hundra dollars. Lydell stannade på platsen endast fem månader, då han efterträddes i arbetet af en annan alaskamissionär, broder K. J. Henrikson, som ännu har sitt verksamhetsfält i Alaska.

Jämt ett år senare organiserades den andra missionsförsamlingen på vårt fält. Det var i Spokane, Washington. Denna stad hade vid den tiden en folkmängd af omkring 7,000 och bland dem funnos äfven några troende svenskar, som nu och då samlades till bönemöten i husen. Den första svenska missionspredikanten på platsen var J. Hagström, som vid den tiden gjorde en missionsresa ut till västern. Han stannade i Spokane någon tid och organiserade en missionsförsamling på 17 medlemmar. Det var i oktober 1888. Bland dessa medlemmar vilja vi särskildt nämna

Gust. Johnson, församlingens nuvarande ordförande, Nels Peterson, styrelsemedlem i Norra västkustens missionsförening, och S. Edlund, ordförande i missionsförsamlingen i Seattle. Församlingen bildades i den senares hem. Strax därefter erhöll äfven denna församling ett kärkommet besök af A. Lydell. Dess förste ordinarie predikant var N. J. Lindqvist, som tillträdde platsen på våren 1890. Det är nu en af de största församlingarna på

MISSIONSKYRKAN I SPOKANE, WASH.

vårt fält och under J. E. Seths ledning den mest betydande svenska verksamhet i Spokane.

Seattle, drottningstaden vid Puget Sound, har alltså icke äran att vara den första i ordningen, när det gäller grundläggandet af vår missionsverksamhet. Den första missionspredikanten, som besökte Seattle, var Andrew Johnson från Winnipeg, Canada. Det första mötet hölls i A. T. Nordqvists hem. Det var i juni

1888. Senare hade Seattle besök af A. Lydell och J. Hagström. Det fanns några missionsvänner i staden, men så länge de icke hade en egen organisation, voro de spridda i andra kyrkor. Naturligtvis önskade de andra svenska församlingarna draga missionsvännerna till sig, och det lyckades med några. Men den, som icke var medgörlig i detta stycke, var en broder Young, som ännu tillhör församlingen i Seattle. Vid ett möte i en af dessa kyrkor, då denna sak kom på tal, sade han: "Jag är ingen methodist, ej håller baptist utan missionsvän, och om här finnas några sådana, så gifven eder tillkänna". Det fanns verkligen några, som hörsammade den kallande rösten. I februari 1889 kommo A. Lydell och Carl Anderson från San Francisco till Seattle och den 23 samma månad organiserade den sistnämde en missionsförsamling på 28 medlemmar. Församlingens första predikant blef

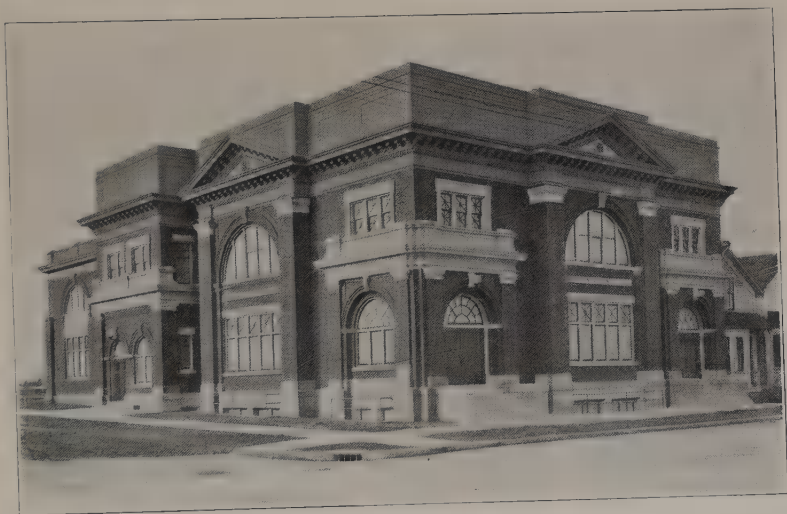

C. A. NYREN
(Dog 13 dec. 1909)

A. R. Anderson från Kansas City, som anlände i juli 1890. På vägen dit besökte han bland andra platser New Mexico, där ingen svensk predikant förut predikat. Bland församlingens predikanter i fortsättningen må nämnas den nu i hvilan hemkallade brodern C. A. Nyren, som efter ett mer än årslångt lidande afsomnade i tron på Herren den 13 december 1909. Församlingen står nu under Skogsberghs ledning i begrepp att bygga ett tabernakel med sittplatser för minst två tusen. Från moderförsamlingen i Seattle har verksamheten utgrenat, så att det finnes trenne missionsförsamlingar i staden. Af dessa organiserades församlingen i Ballard af C. F. Sandström i september 1903 och församlingen i Fremont under J. A. Kreutzers ledning i juli 1907.

Missionsförsamlingen i Tacoma organiserades tre månader efter systerförsamlingen i Seattle. Det fanns i Tacoma som anorstädes några missionsvänner. En af de första var P. Hultman,

som kom dit direkt från Sverige. Stora väckelser hade nyligen gått fram i hans hembygd, och han kom till det stora västern med glädje och trosvisshet. Men huru skulle det gå här med hans andliga lif? Det fanns en svensk verksamhet på platsen, men där saknades den andens gemenskap, som han var van vid. Ännu samlades man icke ens till bönemöten. Men så kom Carl Anderson på besök, och genom hans hjärtevarma predikan förnyades de troende igen. Senare besöktes platsen af Lydell. Så började man med små bönemöten i en broder Carlsons hem. På våren 1889 kom C. A. Nelson dit och under hans ledning bildades den 28 maj samma år en missionsförsamling på tretton medlemmar i

MISSIONSKYRKAN I TACOMA, WASH.

Charles Ericksons hem. Församlingen har för närvarande utmärkelsen att äga distriktets vackraste kyrka, som invigdes i december 1909. Den har sittplatser för omkring ett tusen. Församlingen är mycket verksam och uppoffrande, både när det gäller inre och yttre missionen.

Västkustens största sågverkstad är Aberdeen, med ett invånareantal af omkring 20,000. Det ligger blott sexton mil från öppna hafvet och har en präktig hamn. Fyra mil väster ligger ett liknande samhälle, Hoquiem. Redan tidigt flyttade rätt många svenskar till dessa samhällen för att arbeta vid sågverken. De flesta kommo från Michigan. År 1888 inflyttade trenne familjer,

som voro missionsvänner. Och af dem lades början till en liten verksamhet. 1891 besökte Hagström platsen. Han var den förste svenske missionspredikanten i dessa trakter. Senare besöktes vännerna af A. R. Anderson och J. E. Björklund. I juni 1893 höll Norra västkustens missionsförening sitt halfårsmöte där och samtidigt bildades en missionsförsamling på platsen. Ännu var församlingen för svag att kalla predikant, men man samlades till bönemöten i husen och fröjdades öfver Herrens nåd. Församlingens hufvudkvarter under dessa dagar var i J. Andersons hem, och där firade också vännerna sin första nattvardsgång. Dess förste predikant blef J. Sällström, som kom dit från Tacoma och tillträdde platsen i juni 1895. Af det lilla senapskornet har nu blifvit ett träd och vännerna umgås med planer att bygga en ny kyrka.

I Everett, en uppblomstrande stad på omkring 30,000 invånare, finnes en rätt kraftig församling, som också räknar C. F. Sandström såsom sin grundläggare. Dess förste predikant var J. Huleen, och under hans tid byggdes kyrkan. Vid norra änden af Puget Sound ligger Bellingham, med 40,000 invånare, bland dem icke så få skandinaver. Där organiserade H. Myhren i januari 1905 en församling på 11 medlemmar. En af banbrytarne på västkustens stora fält, broder J. Almer, som under tre års tid betjänade församlingen i Portland, flyttade därifrån till den idylliska dalen, kallad Powell Valley, strax intill Portland och köpte sig där land. Men ehuru han således arbetade på sin egen täppa, var han icke överksam i andligt afseende. Han började samla de spridda vännerna till Guds ords läsning och bön och så uppstod snart nog äfven där en missionsförsamling. Den yngsta missionsförsamlingen på fältet är den i Selah i Yakima-dalen. För två år sedan funnos där knappt några svenskar, men nu finnes ett stort antal och en församling på 40 medlemmar. Äfven det nordvästra hörnet af Idaho tillhör distriktet, och där ligga tvänne missionsplatser, Troy och Nora, där under många år verksamhet bedrifvits, ehuru ej på grund af yttre förhållanden med den framgång som varit önskligt.

De ofvan nämnda församlingarna, af hvilka några äro anslutna till kongregationalisterna, andra till Förbundet, andra åter igen fristående, äro sammanslutna till en förening, Norra Västkustens Missionsförening. Den organiserades på våren 1890 i Seattle. I augusti samma år kallade föreningen J. Hagström till sin respredikant. Om något fält var stort och obrutet, så var det hans. Men

han lät sig icke afskräckas utan tågade ut i skogsbygderna och samlade de förskingrade landsmännen. Alla kustens predikanter voro den tiden mycket ute och reste. Församlingarna voro små, och de hade tid därtill. Således var A. R. Anderson ofta ute på missionsresor i sällskap än med Sällström, än med Björklund. Alla tre voro de kraftiga och mycket nitiska för Herrens sak. De fingo också bevittna väckelser här och där i bygderna. Särskildt satte Björklund hjärtan i brand med sin varma sång. Ack, huru härligt det är att få vara med om väckelsetider! De hafva samma

O. F. LARSON
Tacoma

ALEXANDER PEARSON
Seattle

CHAS. JOHNSON
Ballard

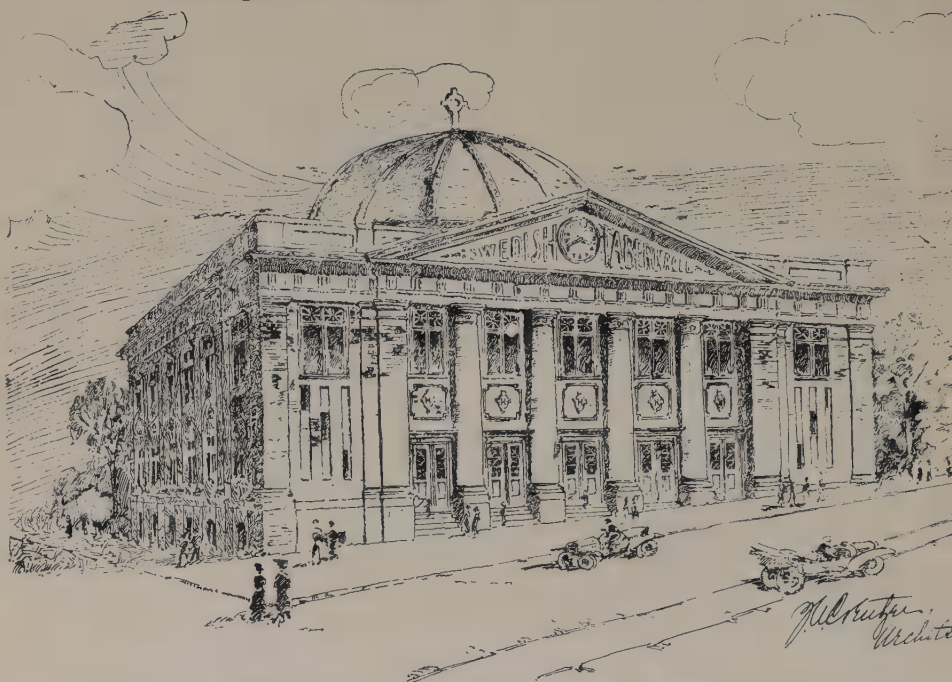
GUST JOHNSON
Spokane

betydelse i en verksamhets lifshistoria som glada barnaår och ungdomsår hafva i den enskildes.

Predikanterna fingo ofta göra egendomliga erfarenheter på sina missionsresor. Så kommo Anderson och Björklund en gång till Vancouver, B. C. Den enda plats, där de fingo stanna, var hos en svensk krögare vid namn Larson. Han syntes vara glad öfver deras besök och sade: "Folket behöfver höra Guds ord, i annat fall blifva de ogudaktiga". Han var också ifrig att få sina kunder med på mötet och lofvade, att alla, som åhörde predikan, skulle efter mötet få en sup. Omkring 75 personer bevistade mötet, bland dessa krögarens familj. Efter predikans slut gick

krögaren omkring och tog upp en duktig kollekt för predikanterna. Hemkomna bjödos de på bränvin, och då de svarade, att sådant hade de blifvit frälsta ifrån, utbrast krögaren förvånad: "I Sverige sade icke prästerna så, utan de voro glada att få en sup". Vancouver såg den tiden ut att vara ett lofvande missionsfält, men strax därefter kom en predikant dit, som uppförde sig så slarfvigt, att hela verksamheten därigenom blef missrekommenderad, och sedan dess har det varit svårt att samla folket.

Föreningen har hela tiden haft resemissionärer ute på fältet.

RITNING TILL DET NYA TABERNAKLET I SEATTLE

För närvarande har den två, J. A. Ström och M. E. Anderson. På senare åren har ingen utfört ett mer försakande arbete på kusten än broder M. E. Anderson. Föreningens fält omfattar staterna Washington och Oregon samt delar af Idaho och British Columbia. På detta område finnas omkring ett hundra missionsplatser och åtskilliga af dessa hoppas vi skola med tiden blifva själfunderhållande församlingar. Föreningens ordförande är J. W. Carlson, som mer än tolf år verkat såsom predikant på kusten, mesta tiden i Tacoma. Han biträdades af föreningens kraftige se-

kreterare B. J. Thoren, pastor i Portland, och broder Charles Johnson, som i 11 år oafbrutet tjänat såsom föreningens kassör.

“Det ljusnar i västern”, skref Hagström om västkustens första missionsmöte, som hölls i Seattle 1890. Det kunde tjäna såsom hela verksamhetens motto och passar särskildt på förhållandena just nu. Hvar och en, som är bekant med förhållandena, inser, att västkusten har framtiden för sig och att det om några tiotal år kommer att rycka fram i främsta ledet. Det pågår dit en ständig inströmning af Amerikas bästa blod. Äfven många af våra landsmän komma, icke minst från Minnesota. Har fältet varit stort och löftesrikt från början, så är det så i dag än mer. Vi se alla framåt mot den dag, då hela norra västkusten skall vara öfversälad med missionsförsamlingar.

16. *Canada*

Missionsförsamlingen i Winnipeg kan berömma sig af att vara den första skandinaviska församlingen i Canada. Hon kan ock räknas som moder till de öfriga missionsförsamlingarna i Canada, fastän aldrig stor i medlemsantal. Begynnelsen var mycket ringa och oansenlig, skandinavernas antal litet och dessa voro såsom får utan herde i ett land af snö och is. Att en missionsförsamling skulle bildas, lefva och äga bestånd i dessa kalla regioner, var på den tiden nästan otroligt, ty då var den föreställningen vidt utbredd, att hela västra Canada var blott en öken, där varg och lodjur, buffel och isbjörn hade sitt tillhåll och intet lefvande kunde växa. Tiden har dock visat motsatsen. Bland de få skandinaver, som för en trettio år sedan kommo till Winnipeg, voro ännu färre troende och de som voro troende stannade blott några månader på sin höjd, med undantag af M. P. Peterson, hvilken genom Guds ledning blef kvar och blef det första fröet till en missionsförsamling i Winnipeg. I tio år hade han blott tillfälligtvis någon troende kamrat, med hvilken han hade bönemöten hvarje vecka, tills andra troende anlände 1884. Dessa drogos då tillsammans och det blef för dem ett gemensamt behof att få någon predikant till Winnipeg för att förkunna lifvets ord. I hela Canada fanns ingen svensk predikant, till Sverige var det för långt och i staterna kände de ingen. Men de hade hört namnen på åtskilliga genom tidningarna. Genom brefskrifning blefvo vännerna anvisade till den nu i hvilat ingångne, hjärtlige brodern John Rodman, som i juni 1884 anlände till Winnipeg. Han var dock icke den förste svenske predikanten att förkunna lifvets ord

för våra landsmän i Winnipeg. Före honom hade tvänne pastorer besökt staden och talat Guds ord. Rodman stannade i tio dagar och det var högtidsdagar för de troende och särskildt för M. P. Peterson, som mer än någon annan nitälskade för Herrens sak bland vårt folk i detta aflägsna land. Under Rodmans andra besök i Winnipeg organiserades missionsförsamlingen den 25 januari 1885 af tio medlemmar och antog namnet "Guds skandinaviska församling i Winnipeg". Sedan dess har namnet blifvit ändradt tre gånger, tills det blifvit hvad det är nu: Första Skan-

A. HALLONQVIST

M. P. PETERSON

P. B. ANDERSON

VICTOR J. WALLÉN

dinaviska Kristna Missionsförsamlingen. Såsom några säregna drag från den ringa begynnelsens dagar må nämnas, att församlingsmöte hölls hvarje tisdag, då medlemmarnas namn uppropades och de närvarande antecknades, rapporter afgåfvos af kassören och revisorerna, hvilka hvarje vecka granskade kassörens räkenskaper. Laga förfall anmälades för uteblifvande från församlingsmötet. Uppbyggelsemöten hölls hvarje söndagseftermiddag och fredag. Kollekt upptogs på söndagarna och den, som talade sist, skulle säga till därom. Den tjäntgörande vaktmästaren skulle upptaga kollekten, medan sången pågick. Tjänste-

män invaldes två gånger om året och de kallades församlingens äldste.

Den 1 mars 1885 blef en sångkör bildad. Den 28 mars inköpte M. P. Peterson ett boningshus, 20 fot långt och 12 fot bredt, för \$50.00, hvilket blef församlingens första kyrka och allestädes i staden känd under namnet The Swedish Church. Det var också den första svenska kyrkan i Canada. Sitt första missionsmöte höll församlingen i juni 1885, då P. F. Moström, J. Rodman och C. J. Nyvall predikade. Det var härliga stunder för Guds lilla barnaskara i Winnipeg. I maj 1885 bildades den första kvinnoföreningen och i samma månad söndagsskola för de svenska barnen. Den 1 juli, Dominion Day, hölls den första svenska utflykten och annandag jul samma år den första syauktionen, hvilken inbringade \$101.84. I början af 1886 inköptes en kyrkolott för \$200.00. Dit flyttades den lilla kyrkan och tillbyggdes samt förbättrades, så att hon blef värderad till \$725.00, hvilket förskotterades af M. P. Peterson.

I början af april 1885 hade församlingen besök af P. F. Moström, som då bodde i Teien, Minn. Han gjorde sedermera en liten tid reguliära besök hvarje månad och predikade till stor uppbyggelse. Någon stadigvarande predikant hade icke församlingen förr än i december 1887, då Andrew Johnson från Brainerd, Minnesota, tillträdde befattningen såsom sådan. Som en del skandinaver bosatt sig på åtskilliga platser i landet, beslöt församlingen i april 1888 att börja missionera bland dem. Dessa platser voro förnämligast Minnedosa, Fleming och Skandinavien. Medan pastor Johnson gjorde en resa västerut i missionens intresse, betjänades församlingen af en S. Rydberg i två månader. Under denna tid var det ej dyrt att resa i Canada, ty predikanterna fingo i de flesta fall utan vidare svårighet fripass.

Under Andrew Johnsons tid såsom lärare i församlingen förekom ingen väckelse, men själar blefvo frälsta då och då, så att 21 medlemmar upptogos i församlingens gemenskap under hans sista verksamhetsår. Han flyttade i augusti 1890 och J. E. Johnson från Strandburg, N. Dakota, kallades samt upptog arbetet såsom församlingens predikant i november samma år. Skandinavernas antal började vid denna tiden ökas i staden och mycket folk besökte mötena. En väckande ande gjorde sig förnimbar och kyrkan blef för liten, hvarför den måste tillbyggas, hvilket skedde på sommaren 1891. Att det fanns missionssinne i den lilla församlingen ha vi redan nämt. Den sände ut sina predikan-

ter hit och dit att förkunna Guds ord. Men den tänkte också på hedningarna och sände vid denna tid ut tvänne systrar, Nilsina Rasmussen och Anna Swanson, till Indien som missionärer. Den senare blef sedermera hustru till missionär Fredrickson. Fastän så nyligen tillbyggd blef kyrkan åter för trång och en tomt köptes med tanke att bygga större kyrka ganska snart. Men allt går icke efter beräkning. Först på årsmötet 1897 fattades beslutet att uppföra ny kyrka på tomten som köptes 1893. Det var ett drygt beting för så få. Men verket greps an med mod och kraft, i bön och tro, så att i slutet af oktober samma år stod kyrkan färdig och invigdes den 31sta oktober. Vid denna invigning voro följande bröder närvarande och förkunnade Herrens ord: J. A. Hultman, E. Aug. Skogsbergh, Tornell, Lindell, Lindberg, Bengtson, Moström och Hofstrand. Kort före denna tid inlämnade Lindeman sin resignation och pastor Nils Heiner upptog hans mantel. Gudfruktig, mild och kärleksfull ledde han församlingen lugnt och stilla framåt utan några nämnvärda afbrott, under sin tid såsom församlingslärare. Hans sinnelag utöfvade ett godt inflytande på församlingen. I fem år eller till i april 1902 betjänade han församlingen, då han flyttade till Minneapolis och blef redaktör för Veckobladet. Någon tid senare kallades J. M. Florell, under hvilkens verksamhetstid församlingen firade sitt tjugu års jubileum den 25 januari 1905. Medan Florell var lärare i församlingen, började han utgifvandet af Canada Posten, biträdd i det ekonomiska af några troende bröder. Den var i början blott en halfmånadsskrift, ägnad åt uppbyggelse för de troende. När sedan ett aktiebolag blef bildadt och Canada Posten förändrades till en kristlig nyhetstidning, ansåg sig Florell kallad att helt ägna sig åt denna verksamhet. Han resignerade därför från församlingsvården och J. E. Björklund kallades till hans efterträdare samt tillträdde platsen den 1 oktober 1905. I något öfver fyra år arbetade Björklund såsom församlingssherde och lärare. Enär immigrationen till Canada i betydande grad tilltagit de sista åren och både läraren och församlingen ömmade för våra landsmäns väl i andligt afseende, har Björklund ofta varit ute på missionsresor i de svenska nybyggena. Detta missionsintresse utvecklades slutligen därhän, att då br. Björklund sommaren 1909 af Förbundet i staterna kallades till missionssuperintendent för Canada. han antog kallelsen. I egenskap däraf ägnar han sig nu sedan november 1909 helt åt denna mission. Pastor Sällstrom från Ish-

PREDIKANTER I CANADA

A. F. JOHNSON

AXEL L. NORD

J. E. BJÖRKLUND

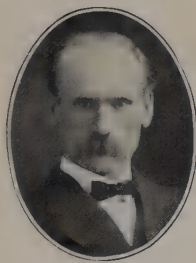
C. A. HALLBERG

G. A. SANDIN

C. A. HOFSTRAND

A. P. JOHNSON

J. E. JOHNSON

C. G. ANDERSON

GEORGE WIBERG

CARL LINDHOFF

B. A. PERSON

peming, Michigan, har antagit till honom utfärdad kallelse och väntas upptaga församlingsvården i juni 1910.

I förstaden Elmwood har under flera år bedrifvits prediko- och söndagsskolverksamhet af församlingen i Winnipeg. Dels har församlingens predikant verkat därstädes, dels en dansk broder J. Jacobson, medlem af församlingen. Som där bott och bo flere familjer än i själfva staden, har söndagsskolan varit ganska stor därstädes och skötts af medlemmar från moderförsamlingen. En kyrka byggdes för några år tillbaka eller 1903 särskildt för söndagsskolan. På våren 1906 ansågs bäst, att vännerna i Elmwood förenade sig till en församling för att bättre kunna bedrifva Herrens verk. Tio af medlemmerna utträdde därför ur församlingen och förenades med andra i Elmwood Kristna Missionsförsamling den 28 maj 1906. Äfven åt andra håll ha våra medlemmar oupphörligen flyttat både i Canada och staterna. Om församlingen fått behålla alla sina medlemmar, så hade den varit mer än tre gånger så stor som den är. Af de medlemmar, som voro med vid församlingens bildande, är blott en enda kvar, nämligen M. P. Peterson. Få missionsvänner ha försakat och offrat, verkat och lidit, bedit och trott samt i alla väder och under alla förhållanden hållit ut och varit mån om församlingen såsom han. Hur det växlat af mörker och ljus, motgång eller medgång, har han alltid stått trogen mot Herren och församlingen. De senaste tjugu åren har han stötds af flera bröder och bland dessa räkna vi församlingens närvarande ordförande, A. Hallonqvist, hvilken i smått och stort, i ondt rykte och godt rykte, burit hela församlingens väl på sitt hjärta såsom en trogen herde sin hjord.

I Kenora, Ontario, börjades missionsverksamheten för öfver tjugu år sedan af predikanter från Winnipeg. Några blefvo troende, så att församling bildades därstädes af O. W. Bengtson 1896, hvilken ägnade ganska mycket tid åt platsen och de intill belägna småstäderna Keewatin och Norman. Verksamheten såg rätt lofvande ut där en tid, men sedan Bengtson och andra lämnade fältet och intet gjordes på en lång tid att tillse den lilla planteringen, så tröttnade flere af vännerna och somliga förenade sig med baptistförsamlingen, andra gingo till engelska metodistförsamlingen och åter andra lämnade platsen. När därför pastor A. Samuelson kom dit och upptog arbetet 1907, var blott en familj kvar. Ovanligt mycket folk strömmade vid denna tid till Kenora, så att Förbundet i Canada ansåg, att Samuelson borde upptaga verksamheten där på nytt och samtidigt besöka småstä-

derna och järnvägslägren däromkring. Några blefvo frälsta genom Samuelsons verksamhet och förenade sig med den lilla familj, som var kvar af gammalt i församlingen. Det såg nu verkligen lofvande ut, lokalen blef full med folk och Guds ord syntes verka på åhörarne, men så blef Samuelson sjuk i feber och hans hustru ganska klen, hvilket gjorde, att Samuelson afsade sig befattningen och flyttade till Everett, Wash. Sedan dess ha de få vännerna måst nöja sig med tillfälliga besök. Många af vårt folk ha ock flyttat från platsen. Under broder Samuelsons tid i Kenora inköptes ett boningshus med tomt, hvars nedre våning inreddes till kyrka och öfre till boningsrum. Detta var nödvändigt, ty det var så godt som omöjligt att erhålla lokal för mötena och boningsrum för predikanten. Under Samuelsons vistande i Kenora hade han på sin lott att bland andra platser äfven besöka Whitemouth, ett landtsamhälle. Där bildade han en syförening och söndagsskola. Flere af vännerna där ha det sista året blifvit frälsta. Så länge broder Nord var i Tyndall, fingo dessa vänner besök en gång i månaden och Gud välsignade hans arbete. Snart torde vi få bilda församling där.

Lac Du Bonnet är en annan plats, där Guds ord tillfälligtvis predikats några år. Samuelson hade på sin lott äfven denna plats, som sedan öfvertogs af Nord. Ganska många af vårt folk bo där och rätt många troende, men det är svårt att nå dem, emedan de bo så spridda efter flodstranden. Vi torde ock där få bilda församling i en ganska snar framtid, men svårigheten är att vi ha så få predikanter att tillse de olika fälten. I Östersund ha vi ett litet landtsamhälle. Där är vår missionsstation och där ha vi söndagsskola och syförening som skötes af en troende syster.

I Tyndall, Manitoba, har mer eller mindre reguliär predikoverksamhet pågått omkring 13 år. En del svenskar flyttade dit från Winnipeg och andra platser, hvilka uppsöktes af O. W. Bengtson. Somliga voro redan då troende, andra blefvo det, så att Bengtson kunde bilda församling därstädes efter något år, 1908. Lindeman, Heiner m. fl. voro bland de första att där förkunna Guds ord. Någon stadigvarande predikant för någon längre tid har församlingen icke haft, förrän A. L. Nord kom dit i augusti 1908. Florell besökte Tyndall hvarannan söndag innan Nord kom, och ganska många blefvo troende, hvilka sedan under Nords vistelse där förökades betydligt.

Våra största och mest lofvande missionsfält ha vi emellertid väster om Winnipeg. Där ha vi ock de äldsta nybyggerna, såsom

Stockholm, där C. O. Hofstrand, veteranen på Canada missionsfält, verkat i öfver 20 år och där det finnes två små missionsförsamlingar, vidare Nya Danmark, eller Theodor, Sask., som det nu kallas, där också Hofstrand var bland de första att förkunna

MISSIONSKYRKORNA I ELMWOOD OCH WINNIPEG

lifvets ord. En liten missionsförsamling bildades där för många år sedan, hvilken ännu existerar, fastän den dels genom död och utflyttning minskats, dels genom predikantbrist ej kunnat tillses. Vi hoppas att den åter skall lifvas upp. Skandinavien är en annan plats, där missionsverksamhet bedrivits i öfver 20 år. Där

bildades ock församling, som i brist på predikanter ej blifvit vårdad och tillgodosedd. En liten kvarlefva finnes dock däraf.

Norra Alberta besöktes af C. O. Hofstrand såsom Förbundets ombud året efter sedan de flesta svenska nybyggarna slagit sig ned omkring Wataskiwin. Ingen svensk verksamhet fanns då af något slag, men en del troende hade inflyttat dit från de östra staterna. På grund af fattigdom och kanske bristande intresse från Förbundet och å andra sidan penningehjälp från kongregationalisterna äro våra vänner därstädes förenade med dem. De ha där några församlingar med fyra eller fem predikanter. I Calgary, en betydande stad i mellersta Alberta, ha predikobesök gjorts då och då med långa mellanrum, tills pastor A. W. Johnston kom dit såsom Förbundets predikant förliden sommar. Han stannade där omkring fyra månader och lyckades samla rätt mycket folk till mötena. Några troende ungdomar finnas där, som intressera sig för missionen, men vi ha ännu inga familjer. Skulle något göras där af förblifvande natur, så borde vi ha en man där och i södra Alberta en längre tid. De öfriga missionsfälten, liksom södra Alberta och Calgary, äro jämförelsevis nya och hvad som blifvit uträttadt är gjordt de senare fem åren. Det är först de sista åren, som vårt folk i någon nämnvärd grad strömmat in till Canada och särskildt till landet. Nu äro de spridda i större och mindre nybyggen nästan öfverallt. Där måste vi söka upp dem med evangelium. På de nya platser där vi nu ha små missionsförsamlingar var för blott 3 till 6 år tillbaka ödemark, där endast indianer och vilda djur ströfvade omkring. Man kan därför icke tala om någon missionshistoria. Till dessa vill jag räkna Melfort, Sask., där vi nu ha en liten missionsförsamling, som bildades 1908 med 11 medlemmar och kommit till stånd genom vår resepredikantverksamhet och Wallinburg, Sask., dit några troende inflyttade från staterna för tre och ett halft år sedan. De flesta troende hafva dock vunnits där genom ordets predikan, ty på vintern 1907—1908 utbröt en väckelse i kolonien. Pastor A. P. Johnson från Braham, Minn., hade sommaren förut flyttat dit och predikade hvarje söndag med ofvannämnda resultat. Behöfvet af gemenskap gjorde sig snart gällande och på våren 1908 bildades Skandinaviska Kristna Missionsförsamlingen med 24 medlemmar. Johnson har sedan vid sidan af arbetet på sitt land, så långt krafterna medgifvit, hållit verksamheten uppe utan ersättning. Till Willow Brook, Sask., utflyttade några troende för 6 år sedan från Minnesota. Genom besök från vår respredikant

förökades de troendes hop och på våren 1906 bildades där församling af 21 medlemmar. Dessa vänner, liksom de flesta i Canada, ha ingen stadigvarande predikant, utan bero helt och hållet af tillfälliga besök, som på grund af fältets vidd och predikanternas fåtal icke bli så täta.

Småland, Manitoba, är ett äldre nybygge, med blott en fyra svenska familjer tills för tre år sedan, då de började inflytta dit från staterna och andra håll. Vår respredikant har ofta gjort besök där och flera ha lagts till skaran som högtid håller, så att en missionsförsamling med 15 medlemmar bildades där i november 1908 af J. E. Björklund, som ock ofta besökt platsen och predikat Guds ord. I november 1909 lades grunden till kyrka, som kommer att byggas i den närmaste framtiden. I Marchwell, Sask., är en fri missionsförsamling, hvilken bildades för tre år sedan och hvars flesta medlemmar äro troende från staterna. De begära dock besök af våra predikanter.

Förutom dessa platser ha vi hundratals andra, där vi mer eller mindre verkat de sista 3 a 4 åren och där vi ha någon eller några troende på nästan hvarje plats, som blifvit frälsta genom vår verksamhet och det är vårt hopp, att snart på dessa platser få se de troendes antal ökas och församlingar bildas. För att bättre kunna bedrifva verksamhet bland våra landsmän gjordes förslag den 20 februari 1904 att bilda en distriktförening, hvilket verkställdes den 22 i samma månad. Föreningens namn blef: Skandinaviska Missionsförbundet i Canada. Som församlingarna varit få och små — vi ha ännu blott en själfunderhållande sådan i Canada — så ha vi de senaste åren erhållit hjälp från Förbundet i staterna. Förutom denna hjälp hade ganska litet kunnat uträttas. Vi stå därför i stor tacksamhetsskuld till våra vänner söder om oss och bedja att de ej må tröttna, "ty vi skola i sinom tid skörda, om vi icke tröttna".

XIV

HVAD VI TRO OCH LÄRA

DET påståendet har stundom blifvit framställt, att Förbundet icke har någon trosbekännelse. Detta är sannt endast i den meningen, att Förbundet icke har antagit en formulerad bekännelse. Men däraf följer icke, att det inom Förbundet råder obegränsad lärofrihet. I andra artikeln af Förbundets konstitution heter det: "Detta Förbund bekänner sig till Guds ord, Gamla och Nya testamentets heliga skrifter, såsom den enda fullkomliga regeln för tro, lära och lefverne". Och tredje artikeln säger: "Ändamålet med detta Förbund är att i full öfverensstämmelse med Kristi och apostlarnes lära och föredöme verka för utbredandet af Kristi evangelium, för sannt kristligt församlingslif och för endräktig samverkan emellan de särskilda församlingarna". Häraf synes, att Förbundet står på allmän biblisk och evangelisk grund. När det gäller läran, har intill denna dag rådt ganska stor likstämmighet både bland predikanterna och i församlingarna. Intet exempel har ännu förekommit på afvikelse från de allmänna evangeliska sanningarna och skulle säkerligen icke hafva tolererats, ifall det förekommit.

Man frågar måhända, huru det är möjligt att veta, hvad som läres inom Förbundet, då det icke har en formulerad bekännelse. Därpå kan jag svara, att detta mycket tydligt framgår af diskussioner och uttalanden vid predikantkonferenserna, predikningar och tidningsuppsatser, föreläsningar och undervisningen i Förbundets predikantskola samt de läroböcker, som användas vid predikanternas bibelskolor. Bland de sistnämnda må nämnas "Kristlig Troslära", som blifvit författad af en kommitte på uppdrag af Förbundets årsmöte.

Med tillhjälp af dessa källor skall jag nu söka gifva en kort öfversikt af den kristna lärans hufvudpunkter, såsom de förkunnas inom Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika.

Om bibeln

Bibeln, som utgöres af Gamla och Nya testamentets heliga skrifter, är den förnämsta källan till vår kunskap om Gud. Den har af heliga Guds män blifvit skriven på Guds befallning och under den Helige andens ingifvelse för vår undervisning till frälsning. I följd häraf är bibeln Guds ord, ett sannt och riktigt uttryck för Guds vilja och frälsningsråd, samt är trovärdig till alla sina delar och äger absolut myndighet i allt, som rör kristlig tro och vandel.

Om Gud

Gud är det högsta väsendet, en evig och oändlig ande, själfmedveten och själfbestämmande, till sitt väsen skild ifrån och upphöjd öfver världen, men likväl närvarande och verksam i densamma.

Gud är till sin natur den fullkomliga kärleken och oändlig i alla sina egenskaper: han är osynlig, evig och oföränderlig, allestädes närvarande, härlig och salig; han är allvetande, allvis och allsmäktig, helig och rättfärdig, sannfärdig, god och barmhärtig.

Om Guds treenighet

Gud är *en*, men i det ena gudomsväsendet existerar från evighet en trefald af personligt lif, som i bibeln benämnes Fadern, Sonen och den Helige ande. Fadern har af evighet lif i sig själf samt är grunden och ursprunget till all tillvaro. Sonen är af evighet själfmedvetet delaktig af Faderns natur och egenskaper samt är hans ord och afbild, hvarigenom han uppenbarat sig i världen. Den Helige anden är likaledes en evig, gudomlig person med gudomliga egenskaper samt utför gudomliga verk. Han utgår från Fadern, sändes af Fadern och Sonen samt bör äras och tillbedjas tillika med Fadern och Sonen.

Den personliga åtskillnaden i det gudomliga väsendet existerar från evighet i den fullkomligaste enhet af lifs- och kärleksgemenskap, så att de tre personerna äro gemensamt och jämlikt delaktiga af samma natur, lif och egenskaper. Den treenige Guden uppenbarar sig i världen på det sätt, att alla Guds verk utgå från Fadern och utföras af Sonen genom den Helige anden.

Om skapelsen och försynen

Gud är världens skapare, den lefvande, tänkande och viljande orsaken till allt, som finnes utom honom. Han har genom sin allsmäktiga vilja frambringat själfva urämnet till världen och i

sin vishet och godhet danat världen i hela dess mångfald och storhet till sitt eget förhärlikande i förening med de skapade varelsernas lycksalighet. Gud skapade världen i tidens begynnelse genom sin Son under den Helige andens lifgifvande inflytelse.

Likasom världen tillkommit genom skapelse af Gud, så existerar den fortfarande genom Guds vilja och makt. Gud har icke blott gifvit världen tillvaro, utan han håller densamma äfven vid

PETER FJELLSTEDT

makt, han uppehåller och bevarar sin skapelse samt styr och leder densamma mot dess slutliga mål.

Om änglarna

Gud har före jordens grundande skapat ett oräkneligt antal änglar, hvilka vistas i Guds omedelbara närhet och uppfylla den osynliga världen. Änglarna äro andar, förnuftiga, fria, goda och heliga samt begåfvade med en utomordentlig vishet och kraft. De tillbedja Gud, lofva honom för hans godhet samt uträtta villigt hans befallningar. I förhållande till människorna

äro änglarna Guds tjänare till deras välfärd; de beskydda de rättfärdiga, glädjas öfver syndares omvändelse och skola vid Herrens återkomst församla till honom de utvalda samt utföra Guds dom öfver de orättfärdiga.

Om de fallna änglarna

Somliga af änglarna blefvo icke i sanningen utan afföllo från Gud och blefvo onda. Den förnämsta af dessa fallna änglar är djäfvulen. Han är furste öfver de onda änglarna, hvilka under hans styrelse bilda ett onskans och mörkrets rike. Deras hemvist är afgrunden, hvarifrån de utgå för att strida mot Gud och söka människors fördärf, men de skola vid denna tidsälders slut fullständigt besegras och hemfalla åt evig fördömdelse.

Om människan

Människan är skapad af Gud med kropp, själ och ande till Guds afbild. Hon är icke en produkt af naturen, icke bara den högsta länken i en fortgående utveckling af lifsformer, utan är omedelbart skapad af Gud med alla de krafter och förmögenheter, af hvilka hon nu är i besittning. Hon skapades till man och kvinna, och från detta första människopar härstammar hela människosläktet.

Såsom Guds afbild var människan förnuftig, fri och odödlig, vis, god och lycksalig samt ägde herravälde öfver jorden. Hennes bestämmelse var att på ett fritt sätt utveckla de krafter och gåfvor, hon fått af Gud, till hans förhärlikande samt uppfatta och utföra Guds vilja på jorden och i sammanhang därmed vinna den högsta fullkomlighet och sällhet.

Om synden

Det onda eller synden har sitt upphof i den fallna änglavärlden. Genom djäfvulens förförelse förleddes de första människorna till öfverträdelse af Guds bud, hvaraf följde, att de förlorade sin medskapade helighet, vishet och sällhet samt blefvo syndiga, villfarande och olyckliga. I följd af människosläktets enhet trängde synden med alla dess fördärflika följder från de första människorna till deras efterkommande, så att hvarje människa från födelsen har en syndig natur.

Synden är icke blott en svaghet, beroende på människans ändliga natur, utan en medveten olydnad mot Gud, som skiljer människan från Guds gemenskap och ådrager henne hans misshag och vrede. Det gudomliga misshaget öfver synden är ett ut-

tryck af hans helighet och uppenbarar sig i straff och dom öfver synden. Med de straff, som träffa människan i tiden, afser Gud i första rummet hennes omvändelse, men om hon framhårdar i motstånd mot Gud, hemfaller hon under den eviga fördömsen.

Om Frälsaren

Gud har från evighet beslutat att utgifva sin Son för de fallna människornas frälsning och genom honom saliggöra alla, som i tron omfatta honom såsom sin frälsare. Detta sitt rådslut har han uttalat genom upprepade löften och förberedt genom den gammaltestamentliga hushållningen samt i tidens fullbordan verkställt genom sändandet af sin ende Son i världen.

Guds Son är Jesus Kristus, vår Frälsare. Han har af evighet själfmedveten tillvaro hos Gud, är delaktig af Faderns natur och är honom jämlik, men har i tidens fullbordan antagit människonatur genom aflelse af den Helige anden och födelse af en jungfru. Jesus Kristus är i följd häraf Gud och människa i en person, i det han upptagit den mänskliga naturen i så nära förening med sin gudomliga natur, att det kan sägas, att hela gudavaran-dets fullhet bor i honom lekamligen.

Icke blott till sin gudomliga utan äfven till sin mänskliga natur var Jesus ända från födelsen fri från all synd och hvarje begärelse därtill, hvilket visade sig i hans rena och obesmittade vandel, som bestod profvet af de svåraste frestelser och blifvit intygad af både vänner och fiender.

Under sin lefnad på jorden verkade Jesus enskildt och offentligt genom undervisning och underbara gärningar för människors andliga och lekamliga väl och sin himmelske Faders förhålligande.

Iföljd af sitt heliga lif och sitt trogna vittnesbörd för sanningen blef Jesus af de onda människorna hatad, förföljd och korsfästad. Men allt detta utstod han frivilligt af kärlek till människorna och i öfverensstämmelse med Guds vilja och kärleksfulla råd om vår frälsning. Hans lidande och död är i följd häraf ett offer åt Gud, idet han frivilligt och helt utgifvit sig för utförandet af det frälsningsverk, som han af Fadern erhållit.

Genom Jesu Kristi lidande och död är en evig och fullkomlig grund lagd till världens frälsning, i det Kristus vunnit en härlig och evig seger öfver synden, världen, döden och djäfvulen samt beredt oss möjlighet till gemenskap med Gud.

Efter sin död och begrafning uppstod Jesus på tredje dagen

från de döda och gaf sina lärjungar öfvertygande bevis på, att han lefver. Därigenom har han bevisat sig vara Guds son, vår Frälsare, som besegrat onskans hela makt och skall fullfölja sitt frälsningsverk till evig salighet för dem, som tro på honom.

Fyratio dagar efter sin uppståndelse uppfor Jesus i sina lärjungars åsyn till himmelen och upphöjdes af Fadern till likhet med honom i makt och härlighet. I detta upphöjda tillstånd är han sin församlings hufvud samt hela världens Herre. Han är genom den Heliga anden fortfarande när sina trogna samt verkar till människornas omvändelse och frälsning. Han skall vid denna tidsålders slut återkomma för att döma lefvande och döda samt frälsa sina trogna och fullkomma sitt rike.

Om frälsningen

Frälsningen är Guds verk genom Kristus till vår frigörelse från synden och alla dess följder. Frälsningen har sin grund i Guds innerliga kärlek och oförskylda nåd, som sträcker sig till alla människor utan åtskillnad. Guds frälsningsråd är af evighet och har i högsta mening uppenbarats i Kristi utgifvande för världen till återlösning och försoning samt uppenbarar sig fortfarande i den Helige andens verk till människornas personliga delaktig-görelse af frälsningens välsignelser.

Frälsningen kallas återlösning, emedan Kristus utgifvit sitt lif i döden till vår förlossning från synden och alla dess följder. Kristus kämpade mot onskans makter, under hvilka vi voro fångna; denna kamp kostade honom hans lif, men han vann därigenom en härlig och evig seger öfver onskans hela makt. Denna seger är dyrköpt, emedan han vunnit den "icke med guld eller silfver utan med sitt heliga och dyra blod och med sitt oskyldiga lidande och död". Den har skett för hela världen och kommer människorna till del, i den mån de låta sig frälsas. Återlösningen är en förlossning "från alla synder, från dödens och djäfvulens våld" samt en återköpning åt Gud, "på det vi må vara hans egna, blifva och lefva under honom i hans rike och tjäna honom i evig rättfärdighet, oskuld och salighet".

Frälsningen kallas försoning, emedan den afser att rena oss från synden och återställa oss i ett rätt förhållande till Gud. Försoningen är Guds verk, den utgår ifrån Gud och har sitt upphof i hans oföränderliga kärlek. Försoningen har till sitt föremål världen, som genom synden kommit i ett orätt och fiendtligt förhållande till Gud. Den sker genom Kristus och är grundad i hans

NÅGRA PASTORSBOSTÄLLEN

"MOSEBACKE"
JAMESTOWN, N. Y.
(Missionsförsaml.)
NORWAY, MICH.

IRONWOOD, MICH.
ROCKFORD, ILL.
DES MOINES, IA.

utgjutna blod till rening från synden och upphäfvande af människans fiendskap mot Gud. Den förverkligar sig hos den enskilda människan på det sätt, att hon genom tron på Kristus rättfärdiggöres och sålunda kommer i ett rätt och godt förhållande till Gud.

Frälsningen i Kristus kommer oss till del genom den Helige andens verk uti oss. Människan förmår icke af eget förstånd eller egen kraft tillägna sig frälsningen utan måste af den Helige anden föras till angelägenhet om Guds nåd och en sann tro på Jesus Kristus. Hon frälsas dock icke mot sin vilja utan måste frivilligt öfverlämna sig åt Guds andes verksamhet och låta sig frälsas.

Människans personliga frälsning innefattar hennes kallelse, upplysning, omvändelse, rättfärdiggörelse, pånyttfödelse, helgelse och rättfärdiggörelse. Genom kallelsen och upplysningen lär människan att känna den erbjudna nåden och sitt behof af densamma. Omvändelsen består däri, att människan i sinnesändring och tro vänder sig från synden till Gud. Rättfärdiggörelsen är en gudomlig nådeshandling och består däri, att Gud genom Kristus förlåter syndaren alla hans synder och gifver honom ett nytt, heligt sinne samt sålunda frigör honom från syndens makt och dom. Rättfärdighet vinnes följaktligen icke genom egna gärningar utan mottages såsom en nådegåfva af Gud genom tron på Jesus Kristus. I förening med rättfärdiggörelsen sker människans pånyttfödelse, i det hon af Guds ande omskapas till en ny människa och varder Guds barn. Helgelsen är den troendes fortfarande rening från synden, hans sinnes förnyelse och en ständig tillväxt i det goda. Det heliga sinnet yttrar sig däri, att en kristen i alla lifvets förhållanden lefver för Kristus och gör Guds vilja, sådan den är uppenbarad i Guds ord och Frälsarens heliga föredöme. Härliggörelsen består däri, att människan frigöres från sin förnedring under synden, och att Guds afbild återställes i henne.

Om församlingen

Kristi församling är samfundet af alla, som tro på Kristus, dels i allmänhet och dels på en viss ort. Den utgöres af sådana, som genom tron på Kristus blifvit omskapade till nya människor.

Församlingens grundläggare och Herre är Kristus, som förvärfvat henne åt sig med sitt eget blod, renat henne genom vattnets bad och helgar henne genom ordet. Församlingens kallelse är att synligt utveckla sig på jorden och allt mer fullkommas för sitt slutliga mål, som är Guds rike. Hennes uppgift med afseende

på världen är att, så vidt möjligt är, göra alla folk till Jesu lärjungar och upptaga dem i sin gemenskap. Detta sker genom förkunnelse af evangelium och förvaltning af nådemedlen. I förhållande till staten skall församlingen vara själfständig och oberoende i handhafvande af sina egna angelägenheter, men för öfrigt underordna sig den mänskliga ordningen, så långt den icke strider mot Guds ord.

Lokalförsamlingarna representera Guds församling i allmänhet på de särskilda orterna och böra därför troget afbilda densamma. De böra mottaga alla, som äro kända såsom sanna kristna, men inga andra. Lokalförsamlingarna böra stå i ett förhållande till hvarandra af kristlig endräkt och samverkan för det gemensamma målet: världens omvändelse och församlingarnas uppbyggelse.

Om församlingens gåfvor och ämbeten

Herren har gifvit och meddelar genom sin Ande åt församlingen olika andliga gåfvor till hennes uppbyggelse. Alla troende utgöra ett heligt prästerskap och skola såsom ett sådant i ord och verk bekänna Herren samt använda sina gåfvor till församlingens tjänst. Men Herren har ock förordnat särskilda ämbeten eller tjänster i församlingen, till hvilka dugliga och värdiga personer skola afskiljas genom bön och händers påläggning. Hvarje församling bör därför, så vidt möjligt är, hafva föreståndare, lärare och diakoner. Antalet af församlingarnes tjänstemän bestämmes af behovet. Församlingarna hafva rättighet att själfva kalla och anställa sina lärare och öfriga tjänstemän. De äro äfven pliktiga att sörja för sina lärares underhåll. Församlingens lärare skola med trohet och nit vårda Guds församling, förkunna Guds ord rent och klart samt i sitt lif vara ett föredöme för de troende.

Om det kristna dopet

Det kristna dopet är en af Kristus förordnad rening i vatten till Faderns, Sonens och den Helige andens namn. Dopet är icke blott ett yttre tecken eller en bekännelsehandling utan äfven ett medel för gemenskap med Kristus och hans församling. Det är ett frälsningsmedel, emedan Frälsaren med detsamma förbundit löftet om syndernas förlåtelse och frälsning. Detta är icke så att förstå, att vattnet i dopet genom invigningen erhåller öfvernaturliga egenskaper och verkar oberoende af människans sinnestillstånd. Dopet är ett nådemedel i den meningen, att den Helige

anden verkar genom detsamma, likasom han verkar genom ordet, men för dess välsignelserika verkan förutsättes mottaglighet och tro hos den, som skall döpas. Den döpte förpliktas att afstå ifrån synden och vandra i ett nytt lefverne.

I fråga om dopsättet innehåller Guds ord inga föreskrifter. Men af historien framgår, att både begjutning och neddoppning praktiserades i den äldsta kristna tiden. För dopets verkan är det ock oväsentligt, antingen det ena eller andra sättet användes.

Om barnens dop finnes visserligen ingen direkt föreskrift, men sådant dop är med all sannolikhet innefattadt i dopbefallningen och de familjedop, som omtalas i Nya testamentet. Det fram-

MISSIONSKYRKAN I IRON MOUNTAIN, MICH.

går såsom en följd af frälsningsnådens allmänlighet och barnens behof af nådemedel samt är ställt utom allt tvifvel genom historiens vittnesbörd, att barndop öfvats i den kristna församlingen ända från apostlarnas tid.

Om Herrens nattvard

Herrens nattvard är den heliga måltid, som Herren Jesus instiftade för sina lärjungar natten före sin död. I nattvarden meddelar Herren under bröd och vin åt de troende sin kropp och sitt blod till deras befastande i gemenskapen med honom och med hvarandra inbördes. Brödet och vinet förvandlas icke till Kristi

kropp och blod, men de äro icke håller blott och bart sinnebilder, utan äro därjämte medel för Frälsarens själfmeddelelse åt de troende samt underpanter på hans nåd till deras frälsning.

Nattvarden är instiftad för de troendes församling. Till Herrens bord äro alla Jesu lärjungar inbjudna, men de oomvända och otrogna hafva ingen del i detta nådemedel. Nattvarden bör firas till Frälsarens åminnelse på ett värdigt sätt, under förkunnande af Herrens död och upplifvande af hoppet om hans återkomst.

Om de yttersta tingen

Efter den lekamliga döden kommer människans ande till dödsriket för att afbida den kommande uppståndelsen och den yttersta domen. I dödsriket finnas två skilda områden: paradiset eller de saligas vistelseort, och fängelset, eller de osaligas vistelseort. De dödas andar äga icke blott tillvaro efter döden, utan de äro äfven medvetna om sitt tillstånd. De troende åtnjuta en salig hvila under väntan på sin uppståndelse, de otrogna förnimma sin osalighet och förbida under ångest den slutliga domen.

Vid den närvarande tidsålderns slut skall Kristus synligt återkomma till jorden på himmelens skyar i stor makt och härlighet med alla sina heliga änglar för att förlossa de troende samt straffa och döma den ogudaktiga världen. Tiden för Kristi återkomst känner ingen människa, hvarför vi alla stunder böra vara vakande, väntande och redo.

Vid Kristi återkomst skola de, som dött i tron på Kristus, uppstå, och de, som lefva och tillhöra honom, förvandlas och jämte dem upptagas till Herren. Genom uppståndelsen och förvandlingen erhålla de troende förhärligade kroppar, passande för det eviga lifvet och varda Kristus lika. Därpå följer Kristi rike på jorden, där den förhärligade Frälsaren skall regera med sina trogna i rättfärdighet, frid och härlighet. Detta rike skall utveckla sig till en härlig fulländning och förnyelse af himlarna och jorden.

Före den slutliga fulländningen inträder den yttersta domen, då människor och änglar skola inställas inför Kristi domstol. Denna dom föregås af de orättfärdigas uppståndelse. Människorna skola dömas efter sitt förhållande till Kristus. De orättfärdiga skola gå bort till evigt straff och de rättfärdiga till evigt lif.

Att människor gå evigt förlorade genom framhärdande i otro,

är skriftens bestämda lära. Det är icke någon bristande kärlek hos Gud, som är orsaken därtill, utan orsaken ligger i syndarens eget sinnestillstånd, som är oförenligt med Guds heliga väsen. Gud har skapat människorna fria, och han vill, att de skola vinna salighet genom en fri kärleksgemenskap med honom. Därför kan Gud icke meddela människor salighet i ett från honom afsöndradt tillstånd, ty han kan icke det, som han icke vill. Och han vill det icke, emedan det är i strid mot hans eget heliga väsen.

De rättfärdiga skola i fullkomlig kärlek, frid, fröjd och härlighet skåda Gud ansikte mot ansikte samt lofva och tjäna honom i evighet. De skola hafva fullkomlig gemenskap med Gud och inbördes vara förenade genom den kärlek, som aldrig upphör. Frälsningen har då uppnått sitt slutliga mål: Gud är allt i alla.

Detta är nu en öfversikt af hvad missionsvännerna tro och lära, så långt jag har kännedom därom. På samma gång erkänner jag, att vissa härifrån afvikande meningar förekomma både hos predikanter och enskilda missionsvänner, särskildt i uppfattningen af försoningen och dopet, i det några närma sig den s. k. gamla åskådningen i försoningsfrågan och andra förkasta barn-dopet. Men jag tror, att jag riktigt återgifvit den allmänna åskådningen äfven i dessa lärofrågor. Det medgifves äfven, att många kristna läsa och höra Guds ord till uppbyggelse utan att sätta sig in i detaljer rörande läran. De tro hvad bibeln lär, äfven om de icke äro istånd att formulera sin tro i bestämda uttryck eller framställa lärosanningarna i deras inbördes sammanhang. Jag hoppas emellertid, att den här gifna framställningen skall befinnas vara sådan, att äfven dessa däri igenkänna sin egen tro.

A. Mellander.

XVI

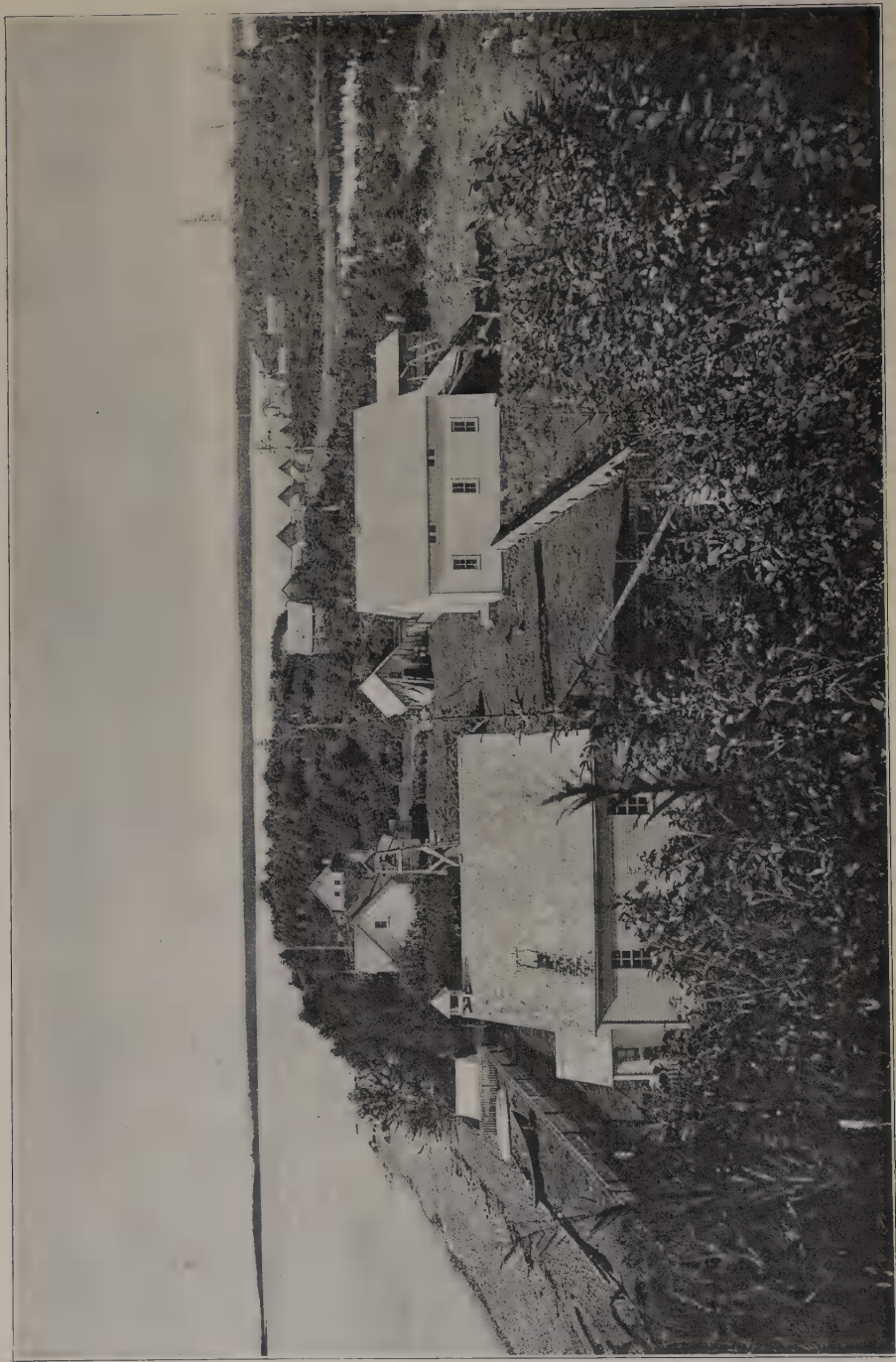
LICENSKOMMITTEN

L ICENSKOMMITTEN, under hvilket namn den vanligen är känd, räknar sin uppkomst med Svenska Evangeliska Missionsförbundets bildande. Den har alltid inom Förbundet varit ansedd som en synnerligen betydelsefull kommitte. Därför valdes till medlemmar i densamma från första början äldre, bepröfvade och allmänt aktade bröder inom predikantkåren.

I början var kommitten mera tillfällig. Det vill säga, den utsågs af årsmötet för att handhafva de ärenden, som skulle komma för mötet rörande predikanterers ordination och licens m. m. Förbundets ordförande fick då vanligen utse kandidater för kommitten och mötet inröstade dem. Det togs då vanligen ingen hänsyn till att de olika staterna blefvo representerade inom kommitten, utan fast mera att få de mest aktade, kända och lämpliga personerna, hvarest de än bodde och verkade. Så kunde en stat ha två medlemmar inom kommitten, under det att andra stater icke hade någon. Att börja med var detta utan tvifvel bästa sättet för kommittens sammansättning. Ty i Förbundets tidigare dagar voro predikanterna icke så många, hvadan det ej var någon svårighet för kommitten och Förbundet att känna dem och deras verksamhet.

Nästa steg för kommittens verksamhet blef, att den skulle tjäna under hela året, och att alla ärenden, som rörde predikanterna och deras verksamhet, som tarvade behandling vid Förbundets årsmöten, skulle före årsmötet sändas till kommittens ordförande. Detta praktiserades i flera år.

Med verksamhetens utsträckning blef det emellertid nödvändigt, att de olika staterna eller distrikten blefvo representerade i licenskommitten, detta så mycket mer som undan för undan distriktföreningar och predikantföreningar bildades här och där i staterna samt Canada. I förening med ofvannämnda föreningsars

Denna bild kom för sent att införas på sin rätta plats. Den visar i förgrunden stationen och indianbyn, i bakgrunden snöbärgen.

bildande yrkades det på inom Förbundet att disciplinen mellan predikanterna samt mellan predikanter och församlingar och rekommendationer till ordination samt licens med mera skulle behandlas inom de respektiva predikantföreningarna eller missionsföreningarna och rekommenderas af dem till Förbundets årsmöten. Detta ansågs särdeles praktiskt, emedan de ju bäst kände till, hvad som borde göras vid hvarje särskildt fall. Detta sätt praktiserades också mer och mer.

Detta hade till följd, att licenskommitten ansåg sig öfverflödig och därför inkom till Förbundets årsmöte i Minneapolis, Minn., 1903, med ett förslag, att ingen sådan kommitte inväljes. Mötet var emellertid af annan mening och nedröstade kommittens förslag. Och i stället beslöt mötet, "att licenskommitten väljes så, att samtliga de olika distrikten bli representerade inom kommitten, att till medlems kallelse inom denna kommitte hör också uppdraget att under någon tid af året vara på resa inom distriktet särskildt med syfte att personligen lära känna predikanterna och församlingarna och att vid val af denna kommitte vederbörlig hänsyn tages till, att personen äger den värdighet och det odelade förtroende, som möjliggöra utförandet af detta deras maktpåliggande uppdrag". Ordföranden fick i uppdrag att utnämna kandidater till medlemmar i licenskommitten. Han utnämde 8 personer, hvilka godkändes af mötet. På årsmötet 1905 beslutades, att licenskommitten skall utgöras af ordförandena i de olika predikantkonferenserna inom Förbundet. Detta ansågs mycket praktiskt, men visade sig icke vara så lämpligt, ty därigenom kunde en person bli vald till medlem i licenskommitten, som äfven var medlem i annan kommitte och således icke kunde ägna den tid och uppmärksamhet åt licenskommitten, som uppdraget fordrade. Denna regel ändrades därför så, att annan person, som var lämplig för ifrågavarande medlemsskap, kunde invälgas. Med denna ändring till medlemsskap i licenskommitten nominerades kandidaterna genom en därtill af årsmötet tillsatt nominationskommitte.

På årsmötet i Moline, Ill., 1908, antogs regler för ordination, licens och disciplin för Förbundets predikanter. Dessa regler äro egentligen ett sammanförande och fullständiggande af beslut, som fattades vid olika tillfällen, som behofven ha kräft för ordningens och disciplinens upprätthållande. Genom dem har licenskommitten fått en annan betydelse, än den haft förut. Val af medlem i licenskommitten försiggår nu på följande sätt:

Hvarje predikantkonferens äger rätt och skyldighet att välja sin egen medlem i kommittén. Detta val rapporteras till Förbundets årsmöte och skall erkännas af detsamma. När så har skett, är personen medlem af licenskommittén för ett år. Kommittén består för närvarande af 14 medlemmar.

MISSIONSKYRKAN I LAKE VIEW, CHICAGO

Som redan är nämnt, ha regler för ordination, licens och disciplin för Förbundets predikanter tillkommit af behof, som tid efter annan uppstått. I dessa regler är enkelt och tydligt framställt, hvad det är fråga om. Det gäller nämlig att hålla ordning och reda ibland oss såsom ett kristet folk. Det gäller att hjälpa och tjäna, då misshälligheter uppstå mellan predikanter å

ena sidan samt mellan predikanter och församlingar å den andra. Det är då viktigt, att den felande varnas, tillrättavisas och bestraffas och att den orättvist behandlade må få skydd och hjälp. Ingen bör rimligtvis annat än glädjas åt ett sådant förfarande. Ty det är en hjälp för den, som vill lefva och verka i frid, kärlek och gudfruktan. Ja, det är äfven en hjälp för den felande, emedan det är i första hand fråga om att föra tillrätta och hjälpa. De afse visserligen icke att hindra ett fritt och broderligt tankeutbyte i viktiga frågor; men de vilja hindra ett obroderligt, kärlekslöst och syndigt samt villfarande framträdande i lif, lära, tal och umgänge. De bjuda icke håller att alla skola tro och tänka i allt lika, men de fordra att hänsyn skall tagas till andras öfvertygelse samt att enighet bör råda i lifsfrågor såväl då det rör lära som lif.

Hvarken licenskommitten eller Förbundet vill lägga sig onödigt i andras angelägenheter, därför äro i reglerna alla ofvannämnda frågor hänskjutna till de respektiva predikantföreningarna till behandling och afgörande. Och det är verkligen önskligt, att de söka hålla reda, ordning och tukt hvar och en inom sin krets. Det är blott i sista hand, då en tvistefråga icke kan uppgöras af en förening, som licenskommitten känner sig uppfordrad att behandla disciplin och andra frågor, och då den så gör, är det under bön till Gud att kunna tjäna till fridens, individernas och verksamhetens väl. Och då licenskommitten får sig ålagd ett ärende att behandla, är den ansvarig inför Förbundet, huru den behandlar saken. Och kan icke kommittén nöjaktigt afgöra spörsmålet, är den skyldig att hänskjuta frågan till ett årsmötes afgörande. Detta är utan allt tvifvel enda säkra sättet att bevara oss såsom ett kristet folk i såväl lära som lif.

Const. Olson.

XVI
EN ÅTERBLICK

Det var en stund, som gladde
Mång tusen hjärtan då,
När vårt Förbund såg dagen,
Ty se, man trodde på,
Att de, som älska Herren
Och hafva samma nit,
Må hjälpas åt i striden
Och verka med all flit.

Om uti allt ej rådde
Den visdom och den sans,
Som bästa sättet finner,
Så var dock verket hans,
Som vill att nådens budskap
Blir känt i alla land,
Tills jubelsången ljuder
Med fröjd från strand till strand.

Som hvarje träd i skogen
Dess värde ökar till,
Och hvarje fältets blomma
Oss trefnad bringa vill,
Så vårt Förbund vill vara
En tjänarinna, som
Med hjärta, hand och tunga
Guds frälsning vittnar om.

Bland Kinas millioner
Och eskimåers stam
Mång tusen redan lockats

Till nådastolen fram
 Och högt hans lof förkunna,
 Som lifvets ord dem sändt
 Och deras nöd och klagan
 I fröjd och jubel vändt.

Guds godhet vi fått röna,
 Hans kärlek stått oss bi.
 Och för den tid, som kommer,
 Hans hjälp förbida vi.
 Han är oss icke fjärran,
 Han i sitt hägn oss tar,
 Och våra bördor bär han
 I dag och alla dar.

Som huset uppå klippan
 I alla stormar står,
 Så Jesu lilla skara
 Med honom allt förmår,
 Så länge alla söka
 Guds rike först och sist
 Och troget hålla samman
 I kärlek utan list.

Hur mycket vi dock felat
 Mot Jesu helga bud
 Och genom syndig äflan
 Så fläckt ner vår skrud;
 Den skrud, som blef oss gifven
 Af himlavännen god,
 När han vår synd nedsänkte
 I nådens purpurflod.

Mot världens flärd och villa
 Som män vi kämpa må,
 Dock blott uti det sinne,
 Som friden aktar på.
 Ej annan rustning duger
 Uti den helga strid,
 Ej annat Gud välsignar,
 Än det han kännes vid.

Att blott på tungan föra
 Rättfärdighetens lag,
 Förvisst oss icke hjälper
 En gång på domens dag.
 Då gäller blott hvad nåden
 Uti vårt lif brakt fram
 Utaf de Andens frukter,
 Som gro vid korsets stam.

O Herre, dig förbarma
 Och hör vårt hjärtas bön.
 Lär oss vår ringhet känna,
 Med frälsning oss bekrön.
 Du är vårt hopp allena,
 Till dig vår längtan står.
 Från ondo oss bevara,
 Du ensam det förmår.

När våra leder glesna
 Och mången plats står tom,
 Hur skall då bristen fyllas —
 Mån det väl bär till "Rom"?
 O nej, den Helge anden,
 Som fordom verksam var,
 Skall ännu göra under
 Liksom i forna dar.

Blott på den gamla grunden,
 Guds eget dyra ord,
 Vi kunna trygghet finna
 Mot lögnens själamord.
 Ty låt oss kring den fanan,
 Med Lammets bild uppå,
 I tro och hopp förblifva,
 Och allting väl skall gå.

N. F.

BV
2533
A1
Z9
1910

THEOLOGY LIBRARY
SCHOOL OF THEOLOGY AT CLAREMONT
CLAREMONT, CALIFORNIA

441562

